

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

СЛОБОЖАНІНОВ Павло Андрійович

378.147:613.7]:004

ДИСЕРТАЦІЯ
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ ТА РЕКРЕАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ П. А. Слобожанінов

Науковий керівник: **Путров Сергій Юрійович,**
доктор філософських наук, доцент

Київ – 2017

АНОТАЦІЯ

Слобожанінов П. А. **Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.** – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ, 2017. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ, 2017.

Зміст анотації

У дисертації виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу; суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання; залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; розвиток у процесі проведення навчальної та виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності); розроблено модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Введено в науковий обіг і охарактеризовано поняття «формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» та «професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації».

Обґрунтовано структуру професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Уточнено критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Удосконалено зміст навчальних дисциплін професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах.

Подальшого розвитку набули форми, методи і засоби професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів впроваджено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; підготовлено навчально-методичний посібник «Конспективний курс з ринкових відносин в сфері фізичної культури та спорту» (у співавторстві з С. В. Мединським та Ю. Юрієм); розроблено та впроваджено навчально-методичні комплекси на паперових та електронних носіях з дисциплін: «Оздоровчий фітнес», «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» та «Фітнес-технології»; розроблено комп'ютерну програму «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» (у співавторстві з С. Ю. Путровим, Л. П. Сущенко та О. П. Сидоренком).

Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані для розробки навчальних програм, навчальних і навчально-методичних посібників, навчально-методичних комплексів для професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури і фітнес-тренерів, а також для підвищення професійної компетентності фахівців з фітнесу та рекреації.

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

розглядається як процес організації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів за допомогою інформаційно-навчальних ресурсів, які забезпечують отримання якісної вищої фізкультурної освіти та ефективного здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Майбутні фахівці з фітнесу та рекреації розглядаються як студенти, які протягом певного періоду навчання у вищому навчальному закладі спрямовують свої зусилля на оволодіння кваліфікацією, що дозволить їм ефективно застосовувати у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності різні форми рухової активності з метою відновлення сил, збереження та зміцнення здоров'я різних верств населення.

Професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації розглядається як інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що визначає його глибоку обізнаність, професійні вміння та навички, особистісний досвід, націленість на перспективність та креативність в роботі, здатність досягати значних результатів у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності.

У дисертації визначено структурні компоненти професійної компетентності майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації, до яких віднесено мотиваційно-ціннісний, змістовий, діяльнісний, креативний.

Розроблено модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, яка складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, технологічного та оціночно-результативного блоків.

Нами було проведено анкетування 318 студентів 3 курсу вищих навчальних закладів, які навчалися за освітньо-кваліфікаційним ступенем «бакалавр» напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» галузі знань 01012 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Респондентами виступили 68 студентів Львівського державного університету фізичної культури, 69 студентів Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 50

студентів Національного університету фізичної культури та спорту України, 131 студент Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Результати опитування студентів свідчать про те, що лише 17,92% респондентів володіють знаннями щодо мети та завдання теорії та методики оздоровчої фізичної культури; лише 18,95% респондентів володіють знаннями щодо сучасних оздоровчих систем; лише 19,31% респондентів володіють знаннями про чинники небезпеки та травматизму при виконанні вправ з різних видів фітнесу; лише 18,33% респондентів зможуть оцінити фізичну та функціональну підготовленості людей під час заняття фітнесом; лише 20,3% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації цікавляться фітнесом, як складовою сучасних оздоровчих технологій; лише 13,33% респондентів повністю володіють вміннями складати фітнес-програми для занять з різними групами населення.

Аналіз відповідей викладачів із вищеназваних вищих навчальних закладів показав, що 51,64% респондентів спостерігають підвищення зацікавленості до навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у процесі формування професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; 25,55% опитаних викладачів спрямовують свої зусилля на формування потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до підвищення свого професіоналізму у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності, 34,15% респондентів обрали відповідь «скоріше ні, чим так»; 19,76% викладачів намагаються активізувати процес навчання за рахунок набуття майбутніми фахівцями з фітнесу та рекреації практичного досвіду використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій; 32,88%, намагаються активізувати процес навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за рахунок створення ними мультимедійних презентацій.

В анкетуванні брав участь 41 фахівець з фітнесу та рекреації таких спортивно-оздоровчих клубів м. Чернівці, як: «Бархат», «Vir Gym», «Денс-Сіті», «Денс-Авеню», «Мувон», «Силует», «Еліпс», «Еліт» та «Енерджі».

Дані опитування фахівців з фітнесу та рекреації свідчать, що 25,58% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють професійною компетентністю, яка сформувалась у процесі навчання у вищих навчальних закладах; 23,26% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють знаннями, які дозволять їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах; 16,28% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють вміннями та навичками, які дозволять їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах.

Педагогічна діагностика рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації визначалася за мотиваційним, когнітивним, процесуальним та особистісним критеріями.

У дисертації охарактеризовано рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

При високому рівні сформованості професійної компетентності студенти ґрунтовно володіють сукупністю ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражена світоглядна позиція. Студенти проявляють високу активність у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Їх характеризує наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань рекреаційно-оздоровчої діяльності та прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій; студенти ґрунтовно володіють системними і міцними професійно орієнтованими знаннями щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражено намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; студенти ґрунтовно володіють уміннями та навичками виконувати певні дії з інформацією та здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті. Студенти

мають системні професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У студентів яскраво виражені творчі, комунікативні та організаційні здібності, наявність яких забезпечує успішність здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності, новизну у застосуванні засобів цих видів діяльності, самостійне висування проблем, нешаблонне їх вирішення та генерування значної кількості оригінальних ідей, спілкування й встановлювання контакту з тими, хто займається, мотивування їх до занять фітнесом і коригування техніки виконання фізичних вправ.

Для оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації було розроблено комп'ютерну програму «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» (у співавторстві з С. Ю. Путровим, Л. П. Сущенко та О. П. Сидоренком).

У формувальному етапі педагогічного експерименту брали участь студенти набору (2013-2014 років) Львівського державного університету фізичної культури, Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, які входили до контрольної ($n = 66$ осіб) та експериментальної ($n = 53$ особи) груп.

Студенти контрольних груп навчалися за традиційною системою підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. У професійну підготовку студентів експериментальних груп впроваджувалися виявлені і теоретично обґрунтовані педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

На кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 6,06% і 8,18%, в експериментальній групі – на 12,08% і

13,96%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, зменшилась у контрольній групі – на 14,24%, в експериментальній групі – на 26,04%.

За результатами педагогічного експерименту порівняльний аналіз рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою та про ефективність виявлених і теоретично обґрунтованих педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: формування професійної компетентності, майбутні фахівці з фітнесу та рекреації, інформаційно-комунікаційні технології.

Список публікацій здобувача

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Слобожанінов П. А. Застосування комп'ютерних технологій, як фактору підвищення знань на теоретичних заняттях з фітнесу // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт : зб. наукових праць / За ред. Г.М. Арзютова. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск 15. С. 373–377.
2. Слобожанінов П. А. Термінологія формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Наукові записки : збірник наукових статей / М-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; укл. Л.Л. Макаренко. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Випуск

LXXXXV (95). С. 67–73.

3. Slobozhaninov P. A. The structure of professional competence of the future experts in fitness and recreation, which is formed with the use of information and communication technologies // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»: зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 3 К (84)17. С. 445–448.

4. Слобожанінов П. А., Сущенко Л. П. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій: теоретичний аспект // Науковий часопис Національного педагогічного ун.-ті ім. М.П. Драгоманова. Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт»: зб. наук. праць / За ред. О.В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 5 К (86)17. С. 308–311.

5. Danylevych M., Ivanova G., Slobozhaninov P. Modern look at training of prospective specialists in physical education and sport to recreational and health-related activities // Педагогічні науки: теорії, історії, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. № 2 (66). С. 50–58.

6. Слобожанінов П. А. Теоретико-методологічні аспекти використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // The scientific heritage. 2016. № 7 (7). С. 52–54.

7. Slobozhaninov P. Sushchenko L., Putrov S. Features of the formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in higher education institutions // The scientific heritage. 2017. № 11 (11). С. 56–60.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Слобожанінов П. А. Використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // Актуальні проблеми впровадження

здоров'язберігаючих технологій у навчальних закладах: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 15-16 травня 2014 р.). Чернівці: Технодрук, 2014. С.41–47.

2. Слобожанінов П. А. Інформаційно-педагогічна компетентність студентів факультетів фізичної культури та здоров'я людтні: проблеми та перспективи // Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпропетровськ, 26 грудня 2014 р.). Дніпропетровськ: ТОВ «Іновація», 2014. Ч. 2. С. 85–86.

3. Слобожанінов П.А. Про змістову основу професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційнокомунікаційних технологій // Актуальні проблеми вищої професійної освіти України: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 23 березня 2017 р.) / За заг. ред. Е. В. Лузік, О. М. Акмалдінової. К. : НАУ, 2017. С. 116–117.

4. Слобожанінов П. А., Сущенко Л. П. Сучасний погляд на формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку / матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 5-7 квітня 2017 р.). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. С. 261–264.

5. Слобожанінов П. А. Про формування готовності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до здоров'язбережувальної діяльності // Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (Чернігів, 7-8 квітня 2017 р.) : [в 2 т.] / ред. колегія : С. М. Шкарлет [та ін.]. Чернігів, 2017. Т. 2. С. 253–257.

6. Slobozhaninov P. Formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in the conditions of information of higher sports education // Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі: матеріали III Міжнародного Конгресу (Одеса, 18-21 травня 2017 р.) /

Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 616–617.

7. Слобожанінов П. А. Реалізація особистісно-діяльнісного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я : матеріали II Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (Черкаси, 25-26 травня 2017 р.) / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2017. С. 20–24.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Мединський С. В., Юрій Е. Ю., Слобожанінов П. А. Конспективний курс з ринкових відносин в сфері фізичної культури та спорту: навчально-методичний посібник. Чернівці: Видавничий дім «Родовід», 2013. 144 с.

ABSTRACT

Slobozhaninov P.A. Formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies. – Qualification scientific work as a manuscript.

Dissertation for the scientific degree of the candidate of pedagogical sciences in the specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – National Pedagogical Dragomanov University, Kyiv, 2017.

The contents of the annotation

It revealed theoretically grounded and experimentally tested pedagogical conditions of formation of the professional competence of the future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies (creating

information-rich educational environment of higher educational institution; subject-subject interaction between teachers and students in the use of active learning methods; attracting future experts in fitness and recreation in the Internet communication in Internet environment with teachers, students and professionals in the field of fitness activities and recreation and wellness activities, the development in the course of educational and production practice of a sustainable needs of future professionals in fitness and recreation of professional competence in the field of the fitness activities and recreational and wellness activities); developed the model of forming professional competence of future experts in fitness and recreation using information and communication technologies.

In the dissertation for the first time, the notion definitions of «the formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation using information and communication technologies» and «the professional competence of a fitness and recreation experts» was introduced into scientific circulation and characterized.

The structure of professional competence of the future experts in fitness and recreation is grounded.

The criteria, indicators and the levels of the formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation are specified.

The content of educational disciplines for the professional training of the future experts in fitness and recreation in higher educational institutions has been improved.

Further forms, methods and means of professional training of the future experts in fitness and recreation in higher educational institutions were developed.

The practical significance of the results obtained is that pedagogical conditions for the formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies are introduced into the teaching and educational process; prepared education-methodical allowance «A course on market relations in the field of physical culture and sports» (In co-authorship – S.V. Medynsky, E. Yu. Yuri); Educational and methodical complexes on paper and electronic media were developed and introduced for the such disciplines: «Healthy

fitness», «Theory and technologies of recreational and wellness activities» and «Fitness technologies»; the computer program «SPSS: Monitoring the levels of professional competence of future experts in fitness and recreation with the use of ICT» was developed (In co-authorship – S.Yu. Putrov, L.P. Sushchenko and O.P. Sidorenko).

The materials of the dissertation research can be used for the development of curricula, teaching aids, educational and methodical complexes for the professional training of the future teachers of physical culture, for the future fitness trainers, to enhance the professional competence of the fitness and recreation professionals.

Formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies is considered as a process of organization of educational activity of the students of higher educational institutions with the help of information and educational resources ensuring the receipt of the quality higher sports education and effective implementation of fitness activities and recreational and wellness activities.

Future specialists in fitness and recreation are considered as the students who, during a certain period of study in the higher educational institution, direct their efforts to master the qualification that will enable them to effectively apply various forms of physical activity in fitness activities and recreational activities with the purpose of restoring strength, maintaining and promoting health different strata of the population.

Professional competence of the experts in fitness and recreation is considered as an integrative characteristic of the business and personal qualities of a specialist, determines his deep knowledge, professional skills, personal experience, focus on perspectivity and creativity in work, ability to achieve significant results in fitness activities and recreational and recreational activities.

In the dissertation the structural components of professional competence of the future experts in fitness and recreation which is formed using information and communication technologies are defined, which include the motivational-value, content, activity, creative.

The model of formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies is developed and theoretically justified. It consists of target, theoretical-methodological, content, technological and evaluation-productive blocks.

To identify the current state of the formation of the professional competence of the future experts in fitness and recreation, we conducted a survey of students of higher education institutions, which was attended by 318 students 3rd year of higher education institutions who studied at the educational and qualification level «bachelor» in the direction of preparation 6.010203 «Human health» of the knowledge 01012 Physical education, sport and human health. The respondents were are the 68 students of Lviv State University of Physical Culture respondents, the 69 students of National Pedagogical Dragomanov University, the 50 students of National University of Physical Education and Sport of Ukraine, the 131 students Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University.

Questioning of the students results show that 17,92% of the respondents have knowledge about the aims and problems of the theory and methods of wellness physical culture; only 18.95% of respondents have knowledge of modern wellness systems; only 19.31% of respondents have knowledge of factors of danger and injury during fitness exercises; only 18.33% of respondents will be able to assess the physical and functional preparedness of people during fitness classes; only 20.3% of future experts in fitness and recreation are interested in sports as a component of modern health technologies; only 13.33% of respondents fully possess the skills to make fitness programs for classes with different population groups.

An analysis of the responses of the teachers from the above-mentioned higher educational institutions showed that 51.64% of respondents observe an increased interest in training the future fitness and recreation experts in the process of forming professional competence with the use information and communication technologies; 25.55% of the surveyed teachers focus their efforts on shaping the need for the future fitness and recreation experts to improve their professionalism in the field of recreational and wellness activities, 34.15% of respondents chose the answer «rather

no than yes»; 19.76% of the teachers try to intensify the learning process by acquiring by the future experts in fitness and recreation practical experience using the means of information and communication technologies; 32.88%, are trying to activate the process of training future experts in fitness and recreation through the creation of multimedia presentations.

In the questionnaire participated 41 experts in fitness and recreation of such sports and health clubs in Chernivtsi participated in the survey.

They were: the fitness club «Barkhat», the fitness club «Vip Gym», the sports and health club «Dance City», the sports health club «Dance Avenue», sports and health club «Muvon», fitness club «Silhouette», sports and health club «Ellipse», sports and health club «Elite» and sports and health club «Energy».

Data of the survey of fitness and recreation specialists show that 25.58% of respondents believe that student intern have professional competence, which was formed in the process of studying in higher education institutions; 23.26% of respondents believe that student intern have knowledge that will enable them to effectively carry out the professional activities in health centers; 16.28% of respondents believe that interns have the abilities and skills that will enable them to effectively carry out professional activities in health centers.

Pedagogical diagnostics of levels of formation of the professional competence of the future experts in fitness and recreation was determined by motivational, cognitive, procedural and personal criteria. In the dissertation the levels of the formation of professional competence of future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies are characterized.

With the high level of the formation of professional competence, students thoroughly possess a set of value orientations, motives adequate to the goals and objectives of recreational and wellness activities. They have a clearly expressed ideological position. The students show high activity in the process of studying at the higher educational institution in recreational and wellness activities. They are characterized by persistence in overcoming difficulties in solving the problems of recreational and wellness activities and the desire for independent use of information

and communication technologies; students thoroughly have system and strong professionally oriented knowledge on recreational and wellness activities. Students have a strong desire to transform information into new knowledge, turn them into concrete actions, evaluate, understand the importance of this knowledge for themselves and the future recreational and wellness activities; Students thoroughly have the ability and skills to perform certain actions with the information and search for targeted information, factual and thematic inquiries online. Students have the ability and skills to perform certain actions with information and to search for information on targeted, factual and thematic queries on the Internet.

The students have system professionally oriented skills and ability in the implementation of recreational and recreational activities. Students have strong creative, communicative and organizational abilities. They ensure the success of recreational and and wellness activities, the novelty in the application of the means of this activity, the independent promotion of problems, their unconventional solution, the generation of a large number of original ideas, communication and contact with those engaged in motivating them for fitness and adjusting the technique of performing physical Exercises.

To assess the levels of formation of the professional competence of the future experts in fitness and recreation, the computer program «SPSS: Monitoring the levels of professional competence of future experts in fitness and recreation with the use of ICT» was the developed (In co-authorship – S.Yu. Putrov, L.P. Sushchenko and O.P. Sidorenko).

The students of the set (2013-2014 years) of the students the students of Lviv State University of Physical Culture, National Pedagogical Dragomanov University and Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University who were part of the control group (n = 66 people) and the experimental group (n = 53 people) took part in the molding stage of the pedagogical experiment.

The students of the control groups studied according to the traditional system of training future specialists in higher educational institutions. In the professional training of the students of the experimental groups, the identified and theoretically

grounded pedagogical conditions for the formation of professional competence of future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies were introduced. By the end of the pedagogical experiment, the number of students with a high and average level of professional competence of future fitness and recreation experts increased respectively in the control group - by 6.06% and 8.18%, in the experimental group by 12.08% and 13.96%. The number of students with a low level of professional competence of future experts in fitness and recreation, decreased in the control group by 14.24%, in the experimental group by 26.04%.

According to the results of the pedagogical experiment, a comparative analysis of the levels of the formation of professional competence of future experts in fitness and recreation testifies to positive changes in the experimental group in comparison with the control group. Also the comparative analysis testifies to the effectiveness of the identified and theoretically grounded pedagogical conditions for the formation of professional competence of future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies.

Key words: formation of professional competence of future experts in fitness and recreation, information and communication technologies.

Список публікацій здобувача

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Слобожанінов П. А. Застосування комп'ютерних технологій, як фактору підвищення знань на теоретичних заняттях з фітнесу // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт : зб. наукових праць / За ред. Г.М. Арзютова. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск 15. С. 373–377.

2. Слобожанінов П. А. Термінологія формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Наукові записки : збірник наукових статей / М-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; укл. Л.Л. Макаренко. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Випуск LXXXXV (95). С. 67–73.

3. Slobozhaninov P. A. The structure of professional competence of the future experts in fitness and recreation, which is formed with the use of information and communication technologies // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»: зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 3 К (84)17. С. 445–448.

4. Слобожанінов П. А., Суцценко Л. П. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій: теоретичний аспект // Науковий часопис Національного педагогічного ун.-ті ім. М.П. Драгоманова. Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт»: зб. наук. праць / За ред. О.В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 5 К (86)17. С. 308–311.

5. Danylevych M., Ivanova G., Slobozhaninov P. Modern look at training of prospective specialists in physical education and sport to recreational and health-related activities // Педагогічні науки: теорії, історії, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. № 2 (66). С. 50–58.

6. Слобожанінов П. А. Теоретико-методологічні аспекти використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // The scientific heritage. 2016. № 7 (7). С. 52–54.

7. Slobozhaninov P. Sushchenko L., Putrov S. Features of the formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in higher

education institutions // The scientific heritage. 2017. № 11 (11). С. 56–60.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Слобожанінов П. А. Використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // Актуальні проблеми впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчальних закладах: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 15-16 травня 2014 р.). Чернівці: Технодрук, 2014. С.41–47.
2. Слобожанінов П. А. Інформаційно-педагогічна компетентність студентів факультетів фізичної культури та здоров'я людини: проблеми та перспективи // Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпропетровськ, 26 грудня 2014 р.). Дніпропетровськ: ТОВ «Іновація», 2014. Ч. 2. С. 85–86.
3. Слобожанінов П.А. Про змістову основу професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційнокомунікаційних технологій // Актуальні проблеми вищої професійної освіти України: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 23 березня 2017 р.) / За заг. ред. Е. В. Лузік, О. М. Акмалдінової. К. : НАУ, 2017. С. 116–117.
4. Слобожанінов П. А., Сущенко Л. П. Сучасний погляд на формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку / матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 5-7 квітня 2017 р.). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. С. 261–264.
5. Слобожанінов П. А. Про формування готовності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до здоров'язбережувальної діяльності // Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної

конференції (Чернігів, 7-8 квітня 2017 р.) : [в 2 т.] / ред. колегія : С. М. Шкарлет [та ін.]. Чернігів, 2017. Т. 2. С. 253–257.

6. Slobozhaninov P. Formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in the conditions of information of higher sports education // Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі: матеріали III Міжнародного Конгресу (Одеса, 18-21 травня 2017 р.) / Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 616–617.

7. Слобожанінов П. А. Реалізація особистісно-діяльнісного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я : матеріали II Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (Черкаси, 25-26 травня 2017 р.) / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2017. С. 20–24.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Мединський С. В., Юрій Е. Ю., Слобожанінов П. А. Конспективний курс з ринкових відносин в сфері фізичної культури та спорту: навчально-методичний посібник. Чернівці: Видавничий дім «Родовід», 2013. 144 с.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	24
ВСТУП.....	25
РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ ТА РЕКРЕАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	33
1.1. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій як науково- теоретична проблема.....	33
1.2. Термінологія фахової складової формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.....	45
1.3. Основні дефініції, які характеризують фізкультурну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації	58
1.4. Аналіз понять, які характеризують інформаційну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.....	69
1.5. Структура професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.....	77
Висновки до першого розділу.....	93
Список використаних джерел до першого розділу.....	98

РОЗДІЛ II	ВИЯВЛЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ ТА РЕКРЕАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	112
2.1.	Методика та напрями дослідження	112
2.2.	Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій	120
2.3.	Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.....	141
2.3.1.	Створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу	141
2.3.2.	Актуалізація суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання	163
2.3.3.	Залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовище з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.....	173
2.3.4.	Розвиток у процесі проведення навчальної та виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації щодо професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності рекреаційно-оздоровчої діяльності.....	181
	Висновки до другого розділу.....	184
	Список використаних джерел до другого розділу.....	189

РОЗДІЛ III	ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ ТА РЕКРЕАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ...	196
3.1.	Педагогічна діагностика рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації ...	196
3.2.	Аналіз результатів формувального етапу педагогічного експерименту.....	206
	Висновки до третього розділу.....	223
	ВИСНОВКИ.....	226
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	231
	ДОДАТКИ.....	256

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології;

ЛДУФК – Львівський державний університет фізичної культури;

НПУ – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;

НУФВСУ – Національний університет фізичного виховання і спорту
України;

ЧНУ – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича;

КГ – контрольна група;

ЕГ – експериментальна група;

$t_{\text{роз.}}$ – розраховане значення t-критерію Стьюдента;

$t_{\text{теор.}}$ – теоретичне значення t-критерію Стьюдента.

ВСТУП

Актуальність теми. Інформатизація всіх сфер людської діяльності висуває підвищені вимоги до рівня професійної компетентності випускників вищих навчальних закладів, здатних до неперервного самостійного професійного зростання. Ці чинники стали підґрунтям для зміни освітньої парадигми вищої фізкультурної освіти і переорієнтації від кваліфікаційного до компетентнісного підходів у професійній підготовці майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Інформатизація вищої фізкультурної освіти сприяє розробленню інноваційних підходів до проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Завдання підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації на основі компетентнісного підходу, які передбачають формування нових інституційних механізмів управління в сфері вищої фізкультурної освіти, розвиток фундаментальності і практичної спрямованості освітніх програм, закріплені в якості пріоритетного в найважливіших нормативних документах: Закону України «Про вищу освіту» (2014), Концепції загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012 - 2016 роки (2011), Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» (2016).

Сучасні суспільні, соціально-економічні та інформаційно-технологічні зміни висувають нові вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців нової генерації, що потребує створення й застосування нових освітніх систем, зміни освітнього процесу, форм, методів і засобів навчання. Науковці (Н. П. Антіпова [7], Н. М. Бібік [101], Л. С. Васіна [29], Н. М. Дем'яненко [53], В. Т. Лозовецька [114], О. В. Очарук [135], О. І. Пометун [148, 149], Ю. В. Рибалко [164], О. П. Савченко [170], О. В. Тимошенко [203],

О. Л. Шевнюк [212] та ін.) акцентували увагу на особливостях реалізації компетентнісного підходу у вищій школі.

Вчені (О. В. Андрєєва [5], О. О. Берест [14-15], А. А. Боляк [20], Н. Л. Боляк [20], Л. В. Денисова [28], М. В. Дутчак [63], М. М. Василенко [26-28], О. К. Корносенко [102], О. В. Корх-Черба [103], П. М. Кизім [20], А. В. Прима [157], Л. П. Сущенко [190] та ін.) ґрунтовно розглядали питання, пов'язані з професійною підготовкою майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах.

Особливості фітнесу як ефективного засобу фізичної активності людини розглядали Н. І. Воловик [37], О. В. Завальнюк [71], О. Г. Сайкіна [172], Е. Хоулі і Б. Френкс [207], Р. А. Bril [220], А. Cabak [221], S. Coffman [222], L. H. Epstein [223], J. Greenberg [224], V. H. Heyward [226], E. T. Howley, B. D. Franks [227], W. Zieliński [232] та ін.

Питанням, пов'язаним з теорією та методикою рекреації, значну увагу приділили вітчизняні (О. В. Андрєєва [5], В. П. Зайцев [72-73], Т. Ю. Круцевич [106], Є. Н. Приступа [158] та ін.) і зарубіжні (В. М. Видрін [41], В. П. Виноградов [34], А. Д. Джумаєв [56], A. Pilawska [229], I. Kielbasiewicz-Drozdowskiej [230], R. Winiarski [231] та ін.) дослідники.

Проблемам упровадження й ефективного застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті присвячено чимало теоретичних та експериментальних праць вітчизняних і зарубіжних педагогів, психологів, дидактів, методистів і фахівців з комп'ютерної техніки, зокрема В. Ю. Бикова [17], І. В. Володька [109], Т. П. Вороніної [40], Р. С. Гуревича [49], М. І. Жалдака [67], Г. О. Козлакової [98], А. П. Кудіна [109], Т. І. Коваль [91-94], В. Л. Матросова [70], Н. В. Морзе [124], І. В. Роберта [163], О. М. Спіріна [198] та ін.

Актуальність і доцільність дослідження проблеми зумовлені необхідністю подолання суперечностей, які виникають між:

- суспільною потребою у мобільних і висококваліфікованих фахівцях з фітнесу та рекреації і недостатнім рівнем сформованості професійної компетентності випускників вищих навчальних закладів;
- необхідністю модернізації вищої освіти та нерозробленістю педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій;
- істотним підвищенням вимог вищих навчальних закладів до якості професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації та відсутністю навчально-методичного забезпечення формування їх професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Визначення вказаних суперечностей, аналіз наукової літератури і власного досвіду викладацької діяльності сприяли пошуку шляхів ефективного формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Соціальна значущість та актуальність, недостатній рівень теоретичної дослідженості та практичної розробленості проблеми зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: **«Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження відповідає тематичному плану наукових досліджень Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з наукового напрямку «Зміст освіти, форми, методи і засоби підготовки вчителів» (протокол № 5 від 27 січня 2004 року).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 15 від 25 червня 2013 року) та узгоджено в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології в Україні (протокол № 7 від 24 вересня 2013 року).

Мета дослідження полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Відповідно до мети сформульовано його основні **завдання дослідження**:

1. На основі теоретичного аналізу наукової літератури з'ясувати стан розробленості проблеми дослідження та уточнити зміст основних понять дослідження.

2. Обґрунтувати структуру професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, визначити критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

3. Виявити та теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

4. Розробити модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

5. Експериментально перевірити педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи дослідження. Для досягнення мети та виконання поставлених завдань було використано відповідні методи дослідження: *теоретичні*: ретроспективний аналіз, конкретизація та узагальнення теоретичних положень психолого-педагогічної літератури та літератури з фітнесу та рекреації для

з'ясування стану розробленості проблеми дослідження, формування наукового тезаурусу та уточнення змісту основних понять дослідження; структурно-системний аналіз – з метою обґрунтування структури професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації; абстрагування та класифікація – для визначення критеріїв, показників і рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації; синтез і систематизація – для виявлення та теоретичного обґрунтування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; моделювання – з метою розроблення моделі формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; *емпіричні*: анкетування, педагогічне тестування, педагогічне спостереження, опитування, ретроспективний аналіз власного досвіду роботи у вищому навчальному закладі, педагогічний експеримент з метою перевірки ефективності педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; *статистичні*: методи статистики, зокрема, t-критерій Стьюдента, для кількісної та якісної обробки результатів педагогічного експерименту, відображення даних у графічних формах і таблицях.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

– *вперше* виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу; суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання; залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; розвиток у процесі проведення

навчальної і виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності); розроблено модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, яка складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, технологічного та оціночно-результативного блоків;

- *уточнено* структуру професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;

- *удосконалено* зміст навчальних дисциплін професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах;

- *подальшого розвитку набули* форми, методи і засоби професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів впроваджено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; підготовлено навчально-методичний посібник «Конспективний курс з ринкових відносин в сфері фізичної культури та спорту» (у співавторстві з С. В. Мединським та Е. Ю. Юрієм); розроблено та впроваджено навчально-методичні комплекси на паперових та електронних носіях з дисциплін: «Оздоровчий фітнес», «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» та «Фітнес-технології»; розроблено комп'ютерну програму «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» (у співавторстві з С. Ю. Путровим, Л. П. Сущенко та О. П. Сидоренком).

Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані для

розробки навчальних програм, навчальних і навчально-методичних посібників, навчально-методичних комплексів для професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури і фітнес-тренерів, а також для підвищення професійної компетентності фахівців з фітнесу та рекреації.

Основні положення та результати дослідження **впроваджено** у навчальний процес Львівського державного університету фізичної культури (довідка № 655 від 1.06.2017), Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 07-10/1035 від 8.06.2017), Приватного вищого навчального закладу «Академія рекреаційних технологій і права» (довідка № 39 від 31.05.2017), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка № 10/15-1634 від 20.06.2017).

Особистий внесок здобувача. У публікаціях, підготовлених спільно зі співавторами, внесок здобувача полягає: у розробленні питань для педагогічної діагностики рівня знань студентів – у навчально-методичному посібнику [1]; в аналізі наукової літератури і формулюванні висновків – у статтях [5], [6] і [8]; у теоретичному аналізі психолого-педагогічної літератури, літератури з фізичної культури та результатів анкетування студентів вищих навчальних закладів – у матеріалах науково-практичної конференції [11].

Апробація результатів дослідження. Основні результати та теоретичні положення дисертаційного дослідження висвітлено та обговорено на: *міжнародних* науково-практичних конференціях: III міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчальних закладах» (Чернівці, 2014); V Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми вищої професійної освіти» (Київ, 2017); «Modern problems and prospects of development of physical education, health and training of future professionals of physical education and sports» (Київ, 2014, 2017); XV Міжнародній науково-практичній конференції «Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку» (Харків, 2017); III Міжнародному Конгресі «Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі» (Одеса, 2017); IX Міжнародній науково-

практичній конференції «Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи», присвяченої 20-ти річчю факультету фізичного виховання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, 2017); *всеукраїнських*: II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи» (Дніпропетровськ, 2014); VII Всеукраїнській науково-практичній конференції Педагогіка здоров'я (Чернігів, 2017); II Всеукраїнській науковій Інтернет-конференції «Актуальні проблеми фізичної культури, спорту та здоров'я» (Черкаси, 2017); *засіданнях* кафедри фізичної реабілітації Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова та кафедри фізичної культури та основ здоров'я Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Публікації. Основні теоретичні положення і висновки дисертаційного дослідження відображено в 15 публікаціях автора, з них: 1 навчальний посібник,

4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у виданні, внесеному до міжнародних наукометричних баз даних, 2 статті у зарубіжних наукових періодичних виданнях, 7 статей у збірниках матеріалів і тез науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (232 найменування), 10 додатків на 31 сторінці. Повний обсяг роботи становить 288 сторінок, з них 19 сторінок анотації та 211 сторінок основного тексту. Дисертація містить 9 таблиць та 29 рисунків.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ ТА РЕКРЕАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій як науково-теоретична проблема

В умовах активного реформування вищої фізкультурної освіти останнім часом актуалізуються питання формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах. У системі вищої освіти з позицій сьогодення досить важливою є проблема кадрової політики. Для сучасних фахівців з фітнесу та рекреації у зв'язку з реалізацією вимог нових стандартів і інших нормативних документів є недостатнім усвідомлення необхідності власної адаптації до мінливих соціально-економічних умов, набагато важливішими стають питання, пов'язані з реалізацією себе як суб'єкта в складному процесі перетворень. Для цього майбутнім фахівцям з фітнесу та рекреації необхідно мати здібності до активної перебудови життєвих позицій, саморозвитку та самореалізації у рекреаційно-оздоровчій діяльності.

У сучасний період національна освіта в Україні є головним стратегічним чинником соціально-економічного, інтелектуального і духовного розвитку суспільства, а також вирішальним чинником його виживання та безпеки. Нарощування інтелектуального потенціалу українського суспільства має стати, на думку Г. Калінічевої, «вирішальним чинником підвищення конкурентоспроможності національної економіки та забезпечення національного добробуту держави і громадян, запорукою економічної та суспільно-політичної модернізації країни, вагомую складовою національної

безпеки, а також сприяти суспільному прогресу, соціальній рівновазі та розвитку знаннєвої, освітньо орієнтованої особистості» [85, с. 149].

У теперішній час у вищій школі існує така освітня парадигма, з позицій якої якість професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації визначається тим, наскільки у випускників сформувалася їх професійна компетентність.

Проблема формування компетентного фахівця є, на думку Л. С. Васіної, «вкрай актуальною з позицій реформування освіти, тому увесь процес формування професійної компетентності слід підпорядковувати кінцевому результату – формуванню фахівця, здатного ефективно конкурувати на ринку праці» [29, с. 50].

Освіта для держави, на думку Л. В. Пшеничної, є «стратегічним ресурсом покращення добробуту людей, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на світовому ринку праці» [160, с. 10]. Мету освіти, як вважає К. Мацуура, «не можна далі зводити до простої передачі знань або до опанування професійними компетенціями певного фаху. Ми не мусимо забувати, що освіта буквально означає «просвітлювати», давати змогу тим, хто вчиться, виявляти весь свій потенціал» [121, с. 43].

Освіта як одне з основних прав людини є, як вважає В. К. Федорченко, «ключем до стійкого розвитку, миру і стабільності як у самих державах, так і у відносинах між ними, і у зв'язку з цим є необхідним засобом ефективної участі в житті суспільства та в економіці XXI століття, які охоплені прискореною глобалізацією» [205, с. 206].

На думку І. А. Зязюна, «головною метою вищої освіти має бути становлення цілісної і цілеспрямованої особистості, готової до вільного гуманістично орієнтованого вибору і індивідуального інтелектуального зусилля, що володіє багатофункціональними компетентностями» [81, с. 13].

Освіта повинна бути, на думку В. Єгорової, «пріоритетною, нести гуманістичні цінності, бути безперервною, багатогранною, із використанням новітніх технологій навчання, сприяти саморозвитку та самовдосконаленню

особистості» [66, с. 187]. В. Єгорова вказує, що «високий рівень професіоналізму, професійна компетентність фахівців будь-якої сфери людської діяльності є основною вимогою сучасного життя в умовах жорсткої конкуренції на ринку праці» [66, с. 187].

XXI століття – це час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, у якому якість людського потенціалу, рівень освіченості та культури всього населення набувають вирішального значення для економічного та соціального поступу країни. М. П. Денисенко та С. В. Бреус зазначають, що «інтеграція та глобалізація соціальних, економічних і культурних процесів, що відбуваються у світі, перспективи розвитку української держави на найближчі два десятиліття вимагають глибокого оновлення системи освіти, зумовлюють її випереджувальний характер» [55, с. 17].

Завдання у сфері освіти – один із важливіших напрямків, що веде країну до успіху. В умовах постіндустріального, інформаційного етапу розвитку світової цивілізації саме освіта й наука стають основними продуктивними силами, визначають конкурентоспроможність і життєздатність держави. Н. І. Шифріна вказує, що «від можливості забезпечити пріоритетність розвитку освіти залежить формування і розвиток інтелектуального потенціалу сучасного й майбутнього суспільства» [214, с. 241].

Вища освіта як система є, на думку Л. В. Пшеничної, «єдиною активною силою, здатною сформулювати й реалізувати українську національну ідею європеїзації країни на основі технологічних надбань сучасного світу зі збереженням національної ідентичності» [160, с. 10]. щоб досягти європейських стандартів, українська освіта, на думку Л. В. Пшеничної, «повинна здійснити конкретні кроки, передбачені Болонською декларацією: увести двоциклове навчання для одержання першого та другого академічного ступеня; запровадити у всіх національних системах освіти систему обліку трудомісткості навчальної роботи в кредитах; забезпечити контроль якості освіти через організацію акредитаційних агентств, незалежних від національних урядів і міжнародних організацій; істотний розвиток мобільності

студентів; орієнтація на кінцевий результат – забезпечення працевлаштування випускників; залучення на навчання в Європі більшої кількості студентів через забезпечення привабливості європейської системи вищої освіти; навчання впродовж життя; автономність вищих навчальних закладів і студентське самоврядування; забезпечення позитивного іміджу європейської системи вищої освіти та навчання докторантів як запровадження третього циклу підготовки» [160, с. 11].

Питання вдосконалення і розвитку вищої освіти знаходять відображення в роботах науковців. Зокрема, Л. І. Антошкіна зосереджується на ролі вищої освіти в системі суспільних інтересів [8], Б. Буяк розглядає вищу освіту, її цивілізаційний аспект [24], М. П. Денисенко та С. В. Бреус характеризують вищу освіту в Україні, її проблеми та перспективи [55], І. Каленюк розглядає вищу освіту в контексті глобалізації [84], Г. Калінічева розглядає вищу освіту України в контексті сучасних цивілізаційних змін [85], С. П. Капица, С. П. Курдюмов, Г. Г. Мелинецкий приділяють увагу майбутній трансформації освіти [86], Л. В. Пшенична характеризує вищу освіту як дієвий механізм соціалізації молоді [160] та ін.

Оновлення системи вищої освіти, на думку Г. Калінічевої, «має забезпечити її ефективне функціонування, рівність доступу до неї, якості надання освітніх послуг і працевлаштування за здобутою спеціальністю. Цьому має слугувати впровадження в навчальний процес інноваційних, прогресивних освітніх технологій, здатних адекватно реагувати на потреби часу, сприяти піднесенню інтелектуальної діяльності, підвищенню рівня інформатизації суспільства та створення конкурентоспроможної системи освіти» [85, с. 148]. Для нашого дослідження ця теза вченої є досить важливою.

Головною метою інформатизації вищої освіти є, як вказує Т. І. Коваль, «підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності в інформаційному суспільстві, підвищення якості, доступності й ефективності освіти в умовах упровадження у вищих навчальних закладах принципів Болонської декларації» [92, с. 86]. Нам імponує ця думка вченої.

Для успішного виконання освітніх, виховних, дослідницьких та інформаційних функцій вища школа, на думку Л. М. Добровської, «має ефективно реагувати на зміни потреб суспільства в освіті, адаптуватися до швидкозмінних соціально-економічних умов, а також впроваджувати гнучкі форми організації навчання» [58, с. 148]. Л. М. Добровська вказує, що «при цьому в центрі уваги має знаходитися проблема інтеграції двох систем – навчання знанням і – навчання мисленню» [58, с. 148]. Поділяємо думку вченої про те, що цей взаємозв'язок є джерелом розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців.

Досвід впровадження освітніх і педагогічних інновацій підтверджує, що у вищих навчальних закладах у процесі вдосконалення навчального процесу ставляться, як вважає О. В. Горбань, «такі головні завдання: 1) технічної, технологічної та організаційної модернізації освітнього процесу; 2) удосконалення змісту програм і курсів; 3) технологічної перепідготовки викладачів та управлінських структур вузів» [44, с. 54]. Перше завдання розв'язується за рахунок впровадження стандартних інноваційних технологій і методик, які адаптуються до вимог та рівня організаційного забезпечення у конкретному вищому навчальному закладі [44, с. 54]. Реалізація другого завдання забезпечується шляхом конструювання змісту освіти відповідно до наукових, технологічних та практичних досягнень науки і практики [44, с. 54]. О. В. Горбань акцентує увагу на тому, що «третій аспект залежить від здатності викладача до опанування методикою та його психолого-педагогічної готовності до прийняття відповідних змін» [44, с. 54]. Впровадження у навчальний процес нових педагогічних та інформаційних технологій – це не заміна однієї «поганої» технології на іншу «добру», а, насамперед, перехід вищого навчального закладу до нового якісного стану, який, власне, потребує перепідготовки викладачів, оскільки частка всіх інноваційних процесів залежить від творчої активності педагогічного колективу [44, с. 54]. Для нашого дослідження ця теза О. В. Горбань є дуже важливою.

На переконання Б. Буяка, «найголовніший потенціал, яким володіє

сучасна Україна, – це духовно-інтелектуальний, сконцентрований у сферах фундаментальних наук, вищої школи та всієї системи освіти, новітніх технологіях і всіх проявах культури » [24, с. 213].

Розвиток глобалізаційних тенденцій у сфері освіти поряд з об'єктивною необхідністю підвищення конкурентоспроможності економіки і людського потенціалу потребує, як вказують Н. В. Скотна та Н. І. Ашиток, «удосконалення модернізації змісту, економічної та інституціональної організації освіти у напрямку відповідності світовим і європейським стандартам» [177, с. 89]. Учені вказують, що «незворотність самої глобалізації як об'єктивного складного і багаторівневого інтеграційного процесу всеохоплюючого планетарного масштабу, напрямки її подальшої трансформації можуть конкретизуватися відповідно до історичних, етнокультурних та інших особливостей розвитку кожної країни, які повинні здійснювати свою політику на основі загальнолюдських цінностей з метою побудови національної системи освіти, виходячи із внутрішніх потреб і інтересів та враховуючи світові тенденції» [177, с. 89]. Ми поділяємо цю думку і вважаємо її доречною.

У відповідь на глобалізацію в усьому світі створюються консорціуми університетів, що дозволяє задовольняти потреби молоді в поширенні асортименту послуг у сфері освіти. Б. Буяк вказує, що «найефективнішим способом входження у світ дистанційного навчання університети вважають створення на базі новітніх інформаційних технологій високоякісних програм для вищої освіти» [24, с. 214]. На думку вченого, «найбільша педагогічна новація в університетах – це опора на новітні технології навчання, нові форми оцінки рівня знань, нові інтерактивні засоби організації навчання, індивідуальна форма взаємодії, що робить дистанційне навчання привабливішим за традиційні очні курси» [24, с. 214].

Б. Буяк визначив основні глобальні процеси і проблеми світового рівня в конструктивному аспекті сталого розвитку, що «неодмінно зумовлюють зміни університетської освіти: глобалізація ринків праці та послуг, у т. ч. навчальних; глобальний бум засобів зв'язку, поширення масової інформації; глобалізація

економіки та інформатизації; глобалізація торгівельної системи; акселерація соціально-економічних та педагогічних процесів; тотальна інформатизація суспільства і, як наслідок, перехід до «суспільства знань»; зміна цінностей; розширення структури університетської освіти від елітарної до масової з набуттям постнаціонального характеру; виникнення та поширення інноваційних освітніх технологій; розширення свободи вибору навчальних програм, форм і часу навчання; зростання: кількості студентів, наукової інформації, мобільності, добробуту, вільного часу, демократизації, вікових параметрів тих, хто вчиться, антропогенного навантаження на довкілля, інтернаціонального складу студентства, різноманіття форм навчання, часу навчання, навчання впродовж усього життя, якості освіти, протиріччя між якістю освіти, що надають традиційні університети, і потребами сучасних практик і потребами людини; держава більше не бажає чи не може бути основним провайдером університетської освіти і, як наслідок, формуються шість ключових ідей: нові базисні вміння для усіх (інформаційні технології, іноземні мови, технічна культура, підприємництво, соціальні навички), більше інвестувань в людські ресурси, інновації у викладанні та навчанні, цінність навчання, переусвідомлення керівництва і консультування, наближення навчання до дому; адаптаційні механізми людини не встигають за цими змінами; фундаменталізація, гуманізація та екологізація, які спираються на новітні наукові уявлення про взаємодію природи та людини, співіснування людини з людиною» [24, с. 217-218]. У контексті нашого дослідження, ці думки вченого є досить доречними.

Для формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації важливими є концепції неперервної освіти. Н. Г. Ничкало акцентує увагу на тому, що «процес формування професійної особистості триває впродовж усього життя людини. На кожному етапі він наповнюється новим змістом, організаційно-педагогічними формами і методами, потребами і відповідними підходами до інтегрування індивідуальних професійних та соціальних аспектів життєдіяльності» [130, с. 153]. Нам особливо імponує ця

думка вченої.

Модернізація системи вищої освіти та підвищення якості професійної підготовки фахівців в Україні є, як вважає Г. Калінічева, «важливою соціокультурною проблемою, вирішення якої полягає у приведенні національної вищої освіти у відповідність до нових вимог глобалізованого суспільства» [85, с. 148]. Це, на думку вченої, «потребує розробки державними структурами, які визначають і здійснюють освітню політику, стратегії дій щодо потреб суспільства і ресурсів держави, створенні освітянських програм, необхідних для економічного та соціального розвитку України, а також індивідуального та культурного самовираження особистості в суспільстві» [85, с. 148]. Тому модернізація вищої освіти на сучасному етапі розвитку держави спрямована, на думку Л. М. Добровської, «на всебічний розвиток особистості майбутнього фахівця (соціальний, фізичний, духовний, інтелектуальний), формування в нього наукового світогляду на основі пізнання об'єкта навчання через сукупність різнобічних зв'язків і відношень» [58, с. 139].

Існує цілий ряд чинників, на думку С. О. Сисоевої, які сприяють розвитку і модернізації системи освіти в умовах соціально-економічних трансформацій сучасного суспільства: 1) швидкозмінність і швидкоплинність процесів суспільного розвитку; 2) соціально-економічні трансформації в суспільстві, які призвели до появи принципово нового для нашої економіки й соціального буття явища – ринку праці; 3) процеси глобалізації, які відгукнулися інтеграційними тенденціями в освіті; 4) інформаційний «вибух» у суспільстві, зумовлений появою нових інформаційних технологій і мультимедіа [175, с. 9].

Головна мета освітньої політики щодо модернізації вищої фізкультурної освіти, як вважають О. В. Андрєєва та О. Л. Благій, полягає у «забезпеченні якості навчання на основі збереження фундаментальності, престижності, конкурентоспроможності, відповідності актуальним і перспективним потребам особистості та суспільства щодо інноваційного оновлення освітньої галузі в цілому й науково обґрунтованих змін змісту, форм і методів навчання

майбутніх фахівців рекреаційно-оздоровчої сфери у вищій школі» [5, с. 7]. Ми приєднуємося до цієї думки вчених.

О. В. Андрєєва та О. Л. Благій зазначають, що «необхідність розв'язання завдань, спрямованих на створення вітчизняної системи освіти у сфері фізичної рекреації, потребує обґрунтування наукових засад підготовки фахівців для сфери відповідно до сучасних світових освітніх тенденцій і національних інтересів, а також розвитку й структуризації мережі навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців для цієї сфери за повним переліком спеціальностей» [5, с. 7]. Для нашого дослідження ця теза є досить важливою.

Серед багатьох різноманітних функцій вищої освіти суттєвими для формування і розвитку інтелектуального потенціалу суспільства, як вважає Н. І. Шифріна, «доцільно вважати: розвиток генетичного рівня для нащадків; всебічне забезпечення суспільства достатньою кількістю фахівців масового рівня; підготовку еліти, тобто прошарку громадян, здатних у майбутньому до прийняття стратегічних загальнодержавних рішень; збереження етичних норм і прогресивних надбань менталітету» [214, с. 236].

Процеси суспільного відтворення виявляють якісно нові вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. В. В. Ковальчук вказує, що «виникає потреба не просто володіти знаннями і навичками, що складають основу професії та визначають кваліфікацію, але й умінням реалізувати набутий фаховий потенціал, творчо впливати на розвиток виробничої ситуації» [95, с. 88]. Для нашого дослідження ця теза є важливою.

О. В. Андрєєва та О. Л. Благій, розглядаючи питання щодо системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців із фізичної рекреації, виділяють три етапи в історії досліджень із проблеми підготовки кадрів із фізичної рекреації й оздоровчої фізичної культури в Україні [5, с. 6]. На думку вчених, «на першому етапі (1980 роки) розроблялися теоретичні основи оздоровчої фізичної культури. Накопичені теоретичні знання й практичний матеріал дали змогу доповнити програму підготовки фахівців новими навчальними дисциплінами. Діюча в цей час структура підготовки фахівців із вищою освітою

для сфери рекреації, спортивного та оздоровчого туризму склалася на початку перехідного періоду від планової економіки до ринкових відносин з урахуванням стану й потреби зазначених галузей, в умовах, коли швидкий розвиток потреби в туристських і рекреаційно-оздоровчих послугах у населення викликало зростання освоєння рекреаційних систем, рекреаційно-оздоровчих центрів, розвиток туристських підприємств, турфірм та агентств» [5, с. 6]. О. В. Андрєєва та О. Л. Благій вказують, що другий етап підготовки фахівців (1990 роки) уключав відкриття на базі спеціалізованих вищих навчальних закладів профільної спеціалізації «Рекреація й оздоровча фізична культура». Методологічне проектування підготовки фахівців із рекреації починається із системно-структурного аналізу закономірностей розвитку цієї сфери, що дає підставу для визначення необхідних знань» [5, с. 6]. Третій етап (2000 роки) характеризується значним розширенням програмного матеріалу, доповненням як загальних теоретичних основ фітнесу й рекреації, так і створенням спеціалізованих кафедр здоров'я, фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах. Створення кафедр зумовлено необхідністю підготовки фахівців за новим напрямом «Здоров'я людини», який уведений постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719 «Про перелік напрямів, за яким здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» [5, с. 6].

Нам особливо імponує думка О. В. Андрєєвої та О. Л. Благій про те, що «сучасна система підготовки кадрів у сфері рекреації підвищує конкурентоспроможність випускників ВНЗ, що допоможе відгородити їх від конкуренції з боку некваліфікованих претендентів на робочі місця на ринку рекреаційних послуг» [5, с. 6].

У сучасний період значна увага приділяється професійній підготовці майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах. Так, О. О. Берест розглядає підготовку майбутніх фітнес-тренерів до рекреаційно-оздоровчої діяльності [14], М. М. Василенко – сучасні вимоги роботодавців до формування готовності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності [26],

О. К. Корносенко – специфіку й функції професійної діяльності фітнес-тренера [102], О. В. Корх-Черба – основні напрями реалізації системного підходу у професійній діяльності майбутнього фітнес-тренера [103], Д. В. Пятницька – аналіз форм організації навчального процесу майбутніх фітнес-тренерів [161], А. В. Прима – реалізацію компетентнісного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності у фітнес-індустрії [157] та ін.

У наш час, як вважає О. В. Корх-Черба, у сфері фітнесу частіше зайняті працівники, що закінчили короткотривалі курси з підготовки інструкторів (аеробіки, аквааеробіки, бодібілдингу та ін.), які за своєю професійною підготовленістю не відповідають сучасним вимогам фітнес-індустрії [103, с. 194]. Вчена зазначає, що «темпи оновлення оздоровчих технологій, якість спортивного інвентарю й обладнання відомих зарубіжних фітнес-компаній (Міжнародна асоціація оздоровчих, тенісних і спортивних клубів – IHRSA, «Планета фітнес» та ін.) дозволяють їм розгорнути систему підготовки фахівців з фітнесу» [103, с. 194].

Аналіз зарубіжного досвіду підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації є доречним для нашого дослідження.

У високорозвинутих країнах (США, Велика Британія, Канада та ін.) створено, як вказують О. В. Андрєєва та О. Л. Благій, «досить гармонійну систему підготовки й сертифікації фізкультурних кадрів, яка тісно пов'язана з технологією фізкультурно-оздоровчої роботи» [5, с. 7]. Поділяємо думку О. В. Андрєєвої та О. Л. Благій про те, що «поява нових професій (персональний фітнес-тренер, фітнес-інструктор із роботи з вагітними тощо) обумовлена диференціацією функціональних обов'язків фахівців» [5, с. 7].

Для нас особливо важливим є польський досвід підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Так, в Академії фізичної культури у Вроцлаві (Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu) на факультеті фізичного виховання здійснюється підготовка за напрямом «Туризм і рекреація» («Turystyka i Rekreacja»). Студенти навчаються на денній та заочній формі

навчання. Ступінь «бакалавра» вони здобувають протягом 3 років. Наведемо деякі дисципліни, що викладаються на бакалавраті: «Безпека туризму і рекреації» («Bezpieczeństwo w turystyce i rekreacji»), «Економіка» («Ekonomika»), «Гімнастика» («Gimnastyka»), «Педагогіка вільного часу» («Pedagogika czasu wolnego»), «Соціологія» («Socjologia»), «Основи рекреації» («Podstawy rekreacji»), «Методика рекреації» («Metodyka rekreacji»), «Економіка туризму та рекреації» («Ekonomika turystyki i rekreacji») та інші. На магістратурі студенти можуть обрати спеціальність «Фізична рекреація» («Rekreacja ruchowa»).

На факультеті фізичного виховання та фізіотерапії (Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii) Опольського політехнічного університету (Politechnika Opolska) здійснюється підготовка майбутніх фахівців зі спеціальності «Туризм і рекреація» («Turystyka i Rekreacja»). Студенти, навчаючись на цьому факультеті (Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii), можуть отримати ступінь бакалавра і магістра.

На факультеті спорту Академії гуманітарних наук і економіки в Лодзі (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi) здійснюється підготовка за спеціальністю «Особистий тренер» («Trener personalny»). Ця спеціальність існує для підготовки професійних кадрів для спорту і фітнес-індустрії. Випускники Академії гуманітарних наук і економіки в Лодзі (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi) повинні вміти планувати, здійснювати і оцінювати програму вправ для різних індивідуальних і групових клієнтів, збору і аналізу інформації щодо фізичної підготовленості клієнтів.

У Вищій школі освіти в спорті (Wyższa Szkoła Edukacja w Sportcie) навчання на бакалавраті триває 3 роки. Серед різних спеціальностей, які є у цьому навчальному закладі, здійснюється підготовка за спеціальністю «фітнес-інструктор» («Instruktorów fitnessu») відповідно до освітньо-кваліфікаційних ступенів «бакалавр» і «магістр».

Таким чином, аналіз формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних

технологій як науково-теоретичної проблеми засвідчив її актуальність та важливість для теорії і методики професійної освіти. Досягнення високого рівня професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації вимагає аналізу проблем і суперечностей вищої фізкультурної освіти на шляху виховання особистості, конкурентноспроможної на ринку праці, здатної змінювати та вдосконалювати суспільство, самостійно ставити та досягати цілей, творчо мислити, усвідомлено аналізувати власну рекреаційно-оздоровчу діяльність та приймати відповідні рішення. Одним із значущих чинником підвищення ефективності формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації є інформатизація вищої фізкультурної освіти, створення потужної інформаційної інфраструктури вищих навчальних закладів із розвиненим інформаційно-навчальним середовищем, впровадження Інтернет-технологій і створення комунікаційних мереж (глобальних, національних і локальних).

1.2. Термінологія фахової складової формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації

До основних понять, які характеризують фахову складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, нами віднесено поняття «компетенція», «компетентність», «кваліфікація», «професійна діяльність», «інноваційна діяльність», «професіоналізм», «професійна компетентність», «фахівець» та «професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації» (рис. 1.1).

Розкриємо сутність поняття «компетенція».

У «Новому тлумачному словнику української мови» поняття «компетенція» визначається як «добра обізнаність із чим-небудь; коло повноважень якої-небудь організації, установи, особи» [132, с. 874].

Деякі вчені часто пропонують трактувати поняття «компетентність» і «компетенція» як синонімічні лексичні структури.

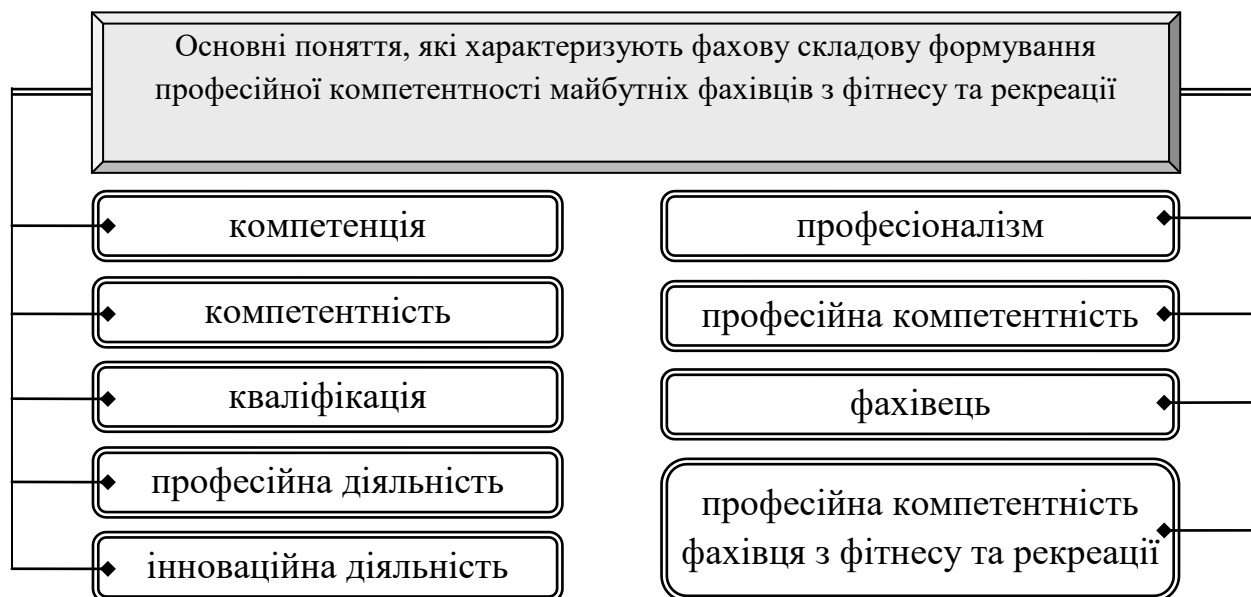

Рис. 1.1. Основні поняття, які характеризують фахову складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації

Однак вважаємо за доцільне розмежовувати ці поняття. Як вважає Т. В. Мала, «терміни «компетенція» і «компетентність» іноземного походження, які мають один латинський корінь, але термін «компетентність» має більш широке трактування в сучасній лінгводидактиці» [117, с. 99]. Т. В. Мала вказує, що «компетенції – це цілі, очікування освітнього процесу, а компетентність – це результат, особиста якість (сукупність якостей), що відбулася» [117, с. 100].

Поняття «компетенція» (компетенції за напрямками їх прояву) та поняття «компетентність», як вказує В. В. Ковальчук, «мають певні відмінності, які відображають особливості діяльнісної поведінки суб'єкта та передбачають особливі підходи в процесі формування професійних знань та умінь» [95, с. 86]. В. В. Ковальчук зазначає, що «компетенція» – це поняття, яке містить суспільні ознаки, тоді, коли «компетентність» – більшою мірою характеризує рівень підготовки суб'єкта діяльності» [95, с. 86]. На відміну від компетентності, компетенція, як вважає Д. С. Доманчук, виступає як «інтегрована характеристика фахівця, виражена через потенційну готовність

(здатність) до застосування набутих у процесі навчання знань, умінь, навичок, досвіду діяльності» [59, с. 137].

Аналіз наукової літератури показав відсутність одностайної думки вчених на тлумачення поняття «компетенція». Це поняття трактують: як загальну здатність і готовність особистості до діяльності, заснована на знаннях і досвіді, які придбані завдяки навчанню, орієнтовані на самостійну участь особистості в навчально-пізнавальному процесі, а також спрямовані на її успішне включення в трудову діяльність (І. Г. Агапов) [3, с. 21]; як сукупність взаємопов'язаних якостей особистості, які задаються стосовно визначеного кола предметів і процесів (А. Г. Бермус) [16], як сукупність освітніх орієнтацій, знань, умінь, навичок і досвіду діяльності учня щодо визначеного кола об'єктів дійсності, необхідних для його соціокультурного існування (С. Боднар) [19, с. 99]; як інтегративну цілісність знань, умінь і навичок, які забезпечують професійну діяльність, здібність людини реалізувати на практиці свою компетентність (Е. Зеєр та Е. Симанюк) [76, с. 26]; як комплекс знань, умінь, емоційно-ціннісних ставлень, творчих здібностей, які формують потенціал пізнавальної і професійної діяльності чи діяльності людини в щоденних життєвих ситуаціях (Р. Пастушенко) [141]; як сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності) та необхідні для якісної продуктивної діяльності стосовно них (А. В. Хуторський) [208]; як характеристику спеціаліста, виражену через здатність діяти, яка базується на єдності знань, професійного досвіду і поведінки відповідно до мети й ситуації (Н. В. Шестак і В. П. Шестак) [213, с. 30].

У дослідженні ми будемо використовувати поняття «компетенція», яке подано І. Г. Мариніним. Вчений трактує поняття «компетенція» як окреслене коло вимог до фахівця (щодо знань, умінь та досвіду діяльності у певній сфері) [118, с. 300].

У професійній освіті прийнято виділяти ключові компетенції, що характеризують універсальність підготовки, соціально-професійну мобільність і готовність фахівців успішно адаптуватися до вирішення професійних ситуацій

у сучасних умовах. Під ключовими компетенціями Г. Н. Жуков, П. Г. Матросов і С. Л. Каплан пропонують розглядати міжкультурні та міжгалузеві знання, уміння й здібності, властивості (якості) особи, що необхідні для адаптації та продуктивної діяльності [70, с. 153].

Термін «компетентність» є досить широкоживаним в сучасній педагогічній науці і практиці і відображає, як вважає В. В. Ковальчук, «тенденції змін у професійній освіті під впливом факторів оточуючого середовища, в даному випадку, вимог виробничого і соціального середовища до рівня фахової підготовки спеціалістів» [95, с. 84].

Складність трактування компетентності, як педагогічного явища, спричинюється, на думку Л. С. Васіної, тим, що: «в педагогіці присутні різні підходи до визначення компетентності, в результаті чого існують різні дефініції поняття компетентності як здатності, готовності, властивості, якості особистості тощо; поруч вживаються поняття «компетенція» і «компетентність», причому іноді вони виступають як характеристика одного явища, тобто можуть нести одне й те ж смислове навантаження, а можуть розмежовуватись, що істотно ускладнює практичну реалізацію компетентнісного підходу» [29, с. 49].

Аналіз довідкової літератури свідчить про те, що поняття «компетентність» не має загальноприйнятого визначення (табл. 1.1).

Компетентність належить, як вважає Т. В. Мала, до «категорії багатозначних термінів, наслідком чого є безліч формулювань цього поняття, які носять досить невизначений характер» [117, с. 99]. А. Н. Дахін зазначає, що поняття «компетентність» відображає цілісність та інтегративну сутність результату освіти на будь-якому рівні і в будь-якому аспекті [53, с. 136].

Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що поняття «компетентність» тлумачиться по-різному. Його трактують: як систему соціально і особистісно значущих компетенцій, які відрефлексовані у процесі професійної діяльності фахівця (В. В. Абашина) [1, с. 39]; як здатність до вирішення завдань і готовність до своєї професійної ролі в тій чи іншій сфері

Таблиця 1.1

Визначення поняття «компетентність» у довідковій літературі

Джерело	Текст визначення
«Великий тлумачний словник української мови»	Компетентність – це «достатні знання в якій-небудь галузі, добра обізнаність, кваліфікованість, правомірність, авторитетність, повноправність, наявність певних повноважень» [31, с. 445].
В. Т. Лозовецька // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України : головн. ред. В. Г. Кремень	Компетентність – це сукупність знань і умінь, необхідних фахівцю для здійснення ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати і прогнозувати результати праці, використовувати сучасну інформацію щодо певної галузі виробництва. Компетентність фахівця включає професійні знання, вміння і навички, досвід роботи у певній виробничій галузі виробництва, соціально-комунікативні й соціальні здібності особистості, що забезпечують належний рівень самостійності у здійсненні професійної діяльності [114, с. 722].
В. К. Мюллер «Великий англо-російський словник»	Компетентність (лат. <i>competens</i> – відповідний, належний, той, що підходить, здібний, знаючий, вміння) якість людини, яка володіє всебічними знаннями у будь-якій сфері і думка якої є авторитетною [125, с. 227].
С. І. Ожегов «Словник російської мови»	Компетентність – це 1) знання, поінформованість, досвід, авторитетність у будь-якій галузі; 2) володіння компетенцією [136, с. 256].
«Новітній словник іноземних слів і висловів»	Компетентність (від лат. <i>Compete</i> – відповідаю, підходжу; <i>competence</i> – належний, здатний) – це 1) володіння знаннями, досвідом, що дозволяють судити про будь-що; 2) вагома авторитетна думка; 3) володіння компетенцією [131, с. 419].
«Професійна освіта»: словник [укл. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало]	Компетентність (від лат. <i>competens</i> – належний, відповідальний) – це сукупність знань та умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію [159].
«Сучасний словник іноземних слів»	Компетентність (від лат. <i>competens</i> – належний, відповідний) – це сукупність знань і вмінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: використовувати інформацію або досвідченість у певній галузі, якомусь питанні; повноважність, повноправність у розв’язанні якоїсь справи; поінформованість, обізнаність, авторитетність [197].

діяльності (А. Г. Бермус) [16]; як «загальну здатність і готовність до продуктивної діяльності, результативний блок, сформований через досвід, знання, вміння, ставлення, поведінкові реакції» (С. Боднар) [19, с. 99]; як інтегративну характеристику, яка відображає реальне оволодіння універсальними вміннями, отримання відповідного досвіду й розвиток необхідних для даної діяльності здатностей, що забезпечують успішне творче вирішення різних проблем і завдань (І. К. Дракина та О. В. Шмакіна) [60, с. 63]; як вимога, яка застосовується до людей, незалежно від віку, як готовність мобільно застосовувати знання та вміння у вирішенні різноманітних щоденних завдань (Н. Л. Жмакіна та Е. Г. Комолова) [68, с. 13]; як інтегральна якість особистості, що виявляється в загальній здатності і готовності її до діяльності, заснованої на знаннях і досвіді, якими оволоділи у процесі навчання і соціалізації та орієнтовані на самостійну й успішну участь у діяльності (Т. С. Зеленецька) [77, с. 108]; як «здатність особистості до виконання професійних обов'язків через сформовані знання, вміння, навички, досвід діяльності» (Д. С. Доманчук) [59, с. 137]; як засновану на знаннях, інтелектуально й особистісно зумовлену соціально-професійну життєдіяльність людини (І. А. Зимня) [78, с. 13]; як характеристика, що надається людині в результаті оцінювання ефективності / результативності її дій, спрямованих на вирішення певного кола значущих для цієї спільноти завдань / проблем (Д. А. Іванов, К. Г. Митрофанов і О. В. Соколова) [82, с. 13]; як готовність і здатність особистості використовувати теоретичні знання і практичний досвід для вирішення окремих завдань (Б. Т. Кенжебеков) [87, с. 171]; як «встановлений формальними кваліфікаційними вимогами, сформований суспільною практикою обсяг знань і умінь, необхідний для успішного виконання суб'єктом суспільно-значимих задач; компетентність – це володіння суб'єктом певними компетенціями» (В. В. Ковальчук) [95, с. 99]; як здібність, що може самостійно реалізовуватись у практичній діяльності, у вирішенні життєвих проблем, і заснована на отриманому навчальному та життєвому досвіді. Компетентність розвивається на основі компетенцій (умінь)

(А. М. Новіков) [133, с. 115]; як «володіння досвідом, а значить сумою практично засвоєних знань, умінь і навичок у будь-якій галузі, а також здатністю їхнього застосування на практиці» (Т. В. Мала) [117, с. 99]; як «готовність на професійному рівні виконувати свої посадові й професійні обов'язки відповідно до сучасних теоретичних досягнень і кращого досвіду, наближення до світових вимог і стандартів [120, с. 21] (В. І. Маслов); як «володіння людиною відповідною компетенцією, що включає її особистісне відношення до неї та до предмету діяльності» [144, с. 151] (Т. А. Петухова); як «у певний спосіб структуровані (організовані) набори знань, вмінь, навичок і стосунків, які дають людині змогу визначати (ідентифікувати) і розв'язувати незалежно від ситуації проблеми, що є характерними для певної сфери діяльності. Таким чином, компетентність є результативно-діяльнісною характеристикою освіти» (О. Пометун) [148, с. 66]; як міру здатності підготовленого фахівця ефективно виконувати виробничі завдання в рамках конкретної професії або галузі діяльності в певному соціально-економічному контексті й конкретній ситуації зайнятості (В. С. Плохий та А. С. Чабан) [147, с. 7]; як «своєрідний вимірник, індикатор, якісно-кількісну характеристику рівня професіоналізму. Компетентність розглядається як складна, багатоаспектна категорія, яка найбільш повно і всебічно характеризує фахівця-професіонала» (О. Ф. Приліпко) [156, с. 61]; як специфічну здатність, необхідну для ефективного виконання конкретної дії в конкретній предметній галузі, що включає вузькоспеціальні знання, специфічні предметні навички, способи мислення, розуміння відповідальності за свої дії (Дж. Равен) [162, с. 6]; як здібність людини (спеціаліста) реалізувати свій людський потенціал для професійної діяльності (Ю. Г. Татур) [200, с. 15]; як рівень засвоєння знань і вмінь (якість знань і вмінь); діапазон і широта знань і вмінь; здатність виконувати спеціальні завдання; здатність раціонально організовувати і планувати свою роботу; здатність використовувати знання в нестандартних ситуаціях (швидко адаптуватися до змін техніки, технології організації та умов праці) (Н. В. Теличко) [202, с. 379]; як «здатність здійснити реальну, життєву

дію і кваліфікаційна характеристика індивіда, що береться в момент діяльності; у будь-якої дії є два аспекти – ресурсний та продуктивний і саме розвиток компетентності визначає перехід ресурсу в продукт. Компетентність – потенційна готовність вирішувати завдання зі знанням справи; складається з змістовного (знання) та процесуального (вміння) компонентів і вимагає знання сутності проблеми та вміння впоратись з нею; постійне оновлення знань, володіння новою інформацією для вдалого впровадження цих знань у конкретних умовах, тобто володіння оперативними та мобільними знаннями» (В. Г. Чорнобай) [210, с. 411]; як здатність (уміння) діяти на основі здобутих знань (С. Є. Шишов і В. А. Кальней) [215, с. 21].

У дослідженні поняття «компетентність» ми будемо використовувати у тлумаченні, яке подає О. В. Овчарук у науковому виданні «Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи (Бібліотека з освітньої політики). Поняття «компетентність» тлумачиться як «інтегрована характеристика якості особистості, результативний блок, сформований через досвід, знання, вміння, ставлення, поведінкові реакції» [101, с. 93].

Компетентність як цілісне особистісне утворення, на думку Д. Ермакова, характеризується низкою таких ознак, як: оперативність і мобільність знань, здатність застосовувати та інтегрувати їх у кожній конкретній ситуації з урахуванням різних її аспектів; здатність і готовність приймати рішення, вибираючи при цьому найбільш оптимальний варіант у даній ситуації; здатність до організації соціальної дії і співорганізації усіх необхідних для цього ресурсів; комунікативні вміння, що дозволяють доцільно вибудовувати взаємодії з іншими людьми у процесі діяльності; наявність певних ціннісних орієнтацій, світоглядної позиції, загальної та етичної культури, мотивів діяльності; прагнення і здатність розвивати свій творчий потенціал та оволодівати новими засобами дії [65, с. 89]. Нам імпонує ця думка вченого.

Слід вказати на те, що доцільність розкриття сутності поняття «професійна компетентність» обумовлена широтою його змісту, інтегративною характеристикою, що поєднує такі широко використовувані поняття, як

«кваліфікація», «професійна діяльність», «інноваційна діяльність», «професіоналізм» та ін.

Термін «кваліфікація» більшою мірою визначає рівень професійної підготовки представників різних професій. Крім того, під «кваліфікацією» розуміється набутий досвід в процесі професійної діяльності, тобто підтверджені і розвинені попередньо отримані теоретичні знання. Американські дослідники, як вказує О. М. Олейнікова, вважають поняття «компетентність» і «кваліфікація» взаємозамінними, синонімічні категоріями [137, с. 212]. Але поняття «кваліфікація» (qualification, professional skill) (від лат. qualitas – якість, властивість + facio – робити, виробляти, здійснювати, виготовляти) має два значення: 1) ступінь підготовленості до якого-небудь виду праці; 2) професія, спеціальність. На думку В. А. Ісаєва, це поняття є соціально-економічною характеристикою індивіда та відображає ступінь розвитку особистості у професійній сфері [83, с. 424].

В. В. Ковальчук вказує, що термін «кваліфікація» не витісняється з оціночних критеріїв професійної підготовки персоналу, але «він не є достатньо адекватним мірилом для визначення рівня і змісту професійної готовності працівника, саме з огляду на його здатність і готовність активно спрямовувати процес діяльності на отримання необхідних показників» [95, с. 85].

У поняття «кваліфікація», як вважає Т. В. Мала, входять: «рівень і надійність професійних і загальнотеоретичних знань, рівень і якість професійних навичок і вмінь для якісного виконання посадових завдань; термін навчання й роботи зі спеціальності» [117, с. 101]. У зв'язку з цим вчена зазначає, що «рівень кваліфікації лежить в основі компетентності представника певної професії» [117, с. 101].

Розкриємо сутність поняття «професійна діяльність».

В. В. Ковальчук визначає поняття «професійна діяльність» як «активну взаємодію з професійною дійсністю, в процесі якої суб'єкт цілеспрямовано виконує встановлені кваліфікаційною характеристикою трудові функції в тій чи іншій сфері, а саме: у виробничо-технологічній, проектно-конструкторській,

науково-дослідній, організаційно-управлінській» [95, с. 84]. В. В. Ковальчук вказує, що «кожний вид професійної діяльності передбачає певні характеристики, які відрізняють один вид діяльності від іншої, наприклад виробничу від технологічної чи організаційно-управлінської» [95, с. 85]. Ця складова професійної діяльності визначається державними стандартами, диференціюється на професійні дії, а вони, в свою чергу, на відповідні знання та навички.

Поняття «професійна діяльність» пов'язано з поняттям «інноваційна діяльність». Л. М. Добровська тлумачить поняття «інноваційна діяльність» як «особливий вид діяльності, призначення якої полягає у зміні змісту, форм, підходів і методів професійної освіти з метою підвищення її ефективності» [58, с. 140]. В. С. Лазарев і Б. П. Мартиросян вказують, що нововведенню притаманні такі ознаки: предмет змін (компонент системи, який можна перетворити); глибина перетворень (ступінь радикальності змін, які можна передбачити); масштаб перетворень; ресурсоємність нововведення; рівень розробленості [110, с. 14].

В. А. Пономаренко вважає, що професіоналізм як категорія людського буття представляє систему особистісних, світоглядних, ділових, професійних і моральних якостей [150, с. 93]. Т. В. Мала розглядає поняття «професіоналізм» і «професійна компетентність» як близькі, які є умовою якісного здійснення професійної діяльності, що «виражається в стійкому ефективному характері праці, здатності в умовах нестабільності, різних труднощів об'єктивного й суб'єктивного характеру знаходити адекватне, раціональне рішення професійної проблеми, що виникає й забезпечує потребу та можливість постійного саморозвитку індивіда» [117, с. 103]. О. Ф. Приліпко визначає поняття «професіоналізм» як «найбільш загальну характеристику здатності фахівця ефективно виконувати свої професійні обов'язки (функції) у своїй професійній діяльності» [156, с. 61].

Е. А. Климов, оперуючи поняттям «професіоналізм», пропонує враховувати той факт, що його конкретний прояв багато в чому буде

детермінованим предметними середовищем, в якому здійснюється діяльність [89]. Вважаємо, що в загальному вигляді суб'єкт рекреаційно-оздоровчої діяльності може розглядатися як професіонал у системі типу «людина - людина». Пізнавальна діяльність фахівців з фітнесу та рекреації багато в чому визначається складністю, динамікою, нестандартністю предметів розгляду, впливу, пошуку, що передбачає спостережливість та вміння моделювати внутрішній світ іншої людини. Особливості саморегуляції в даному випадку характеризуються необхідністю постійного вдосконалення фахівців з фітнесу та рекреації своїх знань та навичок, здатністю погоджувати свою поведінку, звернену до інших людей.

У дослідженні ми будемо використовувати поняття «професіоналізм» у трактуванні, яке подають В. А. Сластьонін, І. Ф. Ісаєв та А. І. Мищенко, які визначають це поняття як сукупність особистісних і професійних характеристик, необхідних для успішного виконання професійної діяльності [181, с. 40].

Поняття «професійна компетентність», на думку Л. С. Васіної, є «досить складним утворенням, що спричинює суперечності в його трактовці » [29, с. 50]. Ми приєднуємося до цієї думки вченої.

С. У. Гончаренко в «Українському педагогічному словнику» трактує поняття «професійна компетентність» як «складне інтелектуальне, професійне й особистісне утворення, яке формується у процесі професійної підготовки, проявляється, вдосконалюється у професійній діяльності; є інтегрованою єдністю знань, необхідних для успішного здійснення професійної діяльності та досвіду, що передбачає не лише володіння необхідними практичними вміннями й техніками, а й наявністю в фахівця розвинутого поля професійних сенсів: відповідного сприйняття цілей, цінностей, змісту й особливостей цієї діяльності, що великою мірою зумовлюють творчий характер майбутньої професійної діяльності» [43, с. 75].

Теоретичний аналіз наукової літератури свідчить про відсутність загальноприйнятого визначення поняття «професійна компетентність». Його

трактують: як інтегральну характеристику, що визначає здібність та готовність розв'язувати професійні проблеми та професійні завдання, які виникають у реальних ситуаціях професійної діяльності, з використанням знань, навичок, умінь, професійного та життєвого досвіду, цінностей і культури (Є. О. Бударін) [23, с. 7]; як поєднання психічних і особистісних (людських) якостей, як психічний і особистісний стан, який дозволяє діяти самостійно і відповідально, як здатність та вміння виконувати певні трудові функції (В. І. Волинкін) [39, с. 232]; як інтеграційна характеристика особистості фахівця, яка включає знання, вміння та особистісні якості, що забезпечують успішне виконання ним професійної діяльності (О. В. Гайнулина) [42, с. 69]; як «інтегративну якість особистості, яка включає в себе готовність і здатність людини до здійснення професійної діяльності на основі наявних знань, умінь, навичок і професійно особистісних якостей» (Т. В. Мала) [117, с. 103]; як «практичну реалізацію професійних здібностей і ділових якостей працівника в їх синергетичному взаємозв'язку і взаємозалежності (О. Ф. Приліпко) [156, с. 61]; як «інтегральну властивість особистості сучасного фахівця, як сукупність фундаментальних інтегрованих знань, узагальнених умінь і здатностей, особистісних і професійно значущих якостей, що відображає рівень культури, гуманістичної спрямованості, технологічності й майстерності, творчого підходу до організації педагогічної діяльності, готовності до постійного самовдосконалення» (О. В. Скібіна) [176, с. 153]; як «якісну характеристику ступеня володіння фахівцями їх професійної діяльності і передбачає: розуміння своєї справи, оцінку особистих якостей, регулювання свого професійного становлення, самовдосконалення та самовиховання» [210, с. 412] (В. Г. Чорнобай); як здатність фахівця вирішувати професійні проблеми різного характеру, завдання на основі набутого досвіду, знань та цінностей (М. А. Чошанов) [211, с. 54].

У дослідженні ми будемо використовувати поняття «професійна компетентність» у тлумаченні, яке подає В. Т. Лозовецька [114, с. 722]. Вчена трактує поняття «професійна компетентність» як «інтегративну характеристику ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь,

досвіду, достатніх для досягнення результату із певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця» [114, с. 722].

Професійна компетентність передбачає, як зазначає Д. С. Доманчук, постійне підвищення кваліфікації, пошук можливостей до найбільш повного розкриття себе в професії, самостійність, відповідальність, здатність до інноваційної діяльності [59, с. 54].

У професійній компетентності фахівця з вищою освітою виражені, на думку О. В. Скібіної, «найважливіші властивості особистості: його здатність і готовність до здійснення професійної діяльності, вони становлять внутрішній світ фахівця й не піддаються прямому спостереженню» [176, с. 153]. Для нашого дослідження ця теза є важливою.

В. А. Магін визначає поняття «фахівець» як компетентного працівника, який володіє необхідними для якісної й продуктивної праці знаннями, якостями, досвідом та індивідуальним стилем діяльності [116, с. 39].

Питання про статус фахівця у сфері рекреації сьогодні дуже важливе. О. В. Андрєєва та О. Л. Благій вказують, що «це зумовлюється не лише трансформацією у вітчизняному просторі поняття «фахівець з активної рекреаційної діяльності», а й об'єктивною потребою суспільства в особливій категорії працівників рекреаційної сфери, професіоналів, які працюють у відкритому мікросоціальному середовищі, спеціалізуються на рекреаційній проблематиці, спроможні вирішувати освітні та виховні питання, формувати мотивацію до регулярних занять руховою активністю» [5, с. 7]. Нам особливо імponує ця думка вчених. О. В. Андрєєва та О. Л. Благій акцентують увагу на тому, що «домінуючими ознаками фахівця нового статусу залишаються висока кваліфікація, професійна компетентність, уміння моделювати різні види рекреаційної діяльності й розв'язувати принципово нові рекреаційно-оздоровчі завдання» [5, с. 7].

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації здійснюється через зміст вищої фізкультурної освіти, а також через професійно орієнтовані вміння та навички, що розвиваються у процесі

оволодіння основами професії. С. А. Нелюбов підкреслює, що професійна компетентність визначається в першу чергу навчанням і підготовкою конкретного фахівця, що включає цілісно-концептуальний підхід до професії, визнання цінності праці, оптимальну технологічність у виконанні функцій, службову етичність, володіння прийомами саморегуляції, самоорганізації та саморозвитку [128].

Таким чином, охарактеризовано термінологію фахової складової формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Уточнено зміст поняття «професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації», яке розглядається як інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що визначає його глибоку обізнаність, професійні вміння та навички, особистісний досвід, націленість на перспективність та креативність в роботі, здатність досягати значних результатів у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності.

1.3. Основні дефініції, які характеризують фізкультурну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації

До основних дефініцій, які характеризують фізкультурну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, віднесено поняття «фітнес», «професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах», «рекреація», «фізична рекреація» та «майбутні фахівці з фітнесу та рекреації» (рис. 1.2).

Розкриємо сутність поняття «фітнес».

Основним завданням фітнесу є, як вважає О. К. Корносенко, «здійснення оздоровчого впливу на організм людини, але шляхи цього впливу різноманітні, як і запити суспільства, вони різняться змістом, темпом, характером виконуваних вправ, структурою уроку» [102, с. 103].

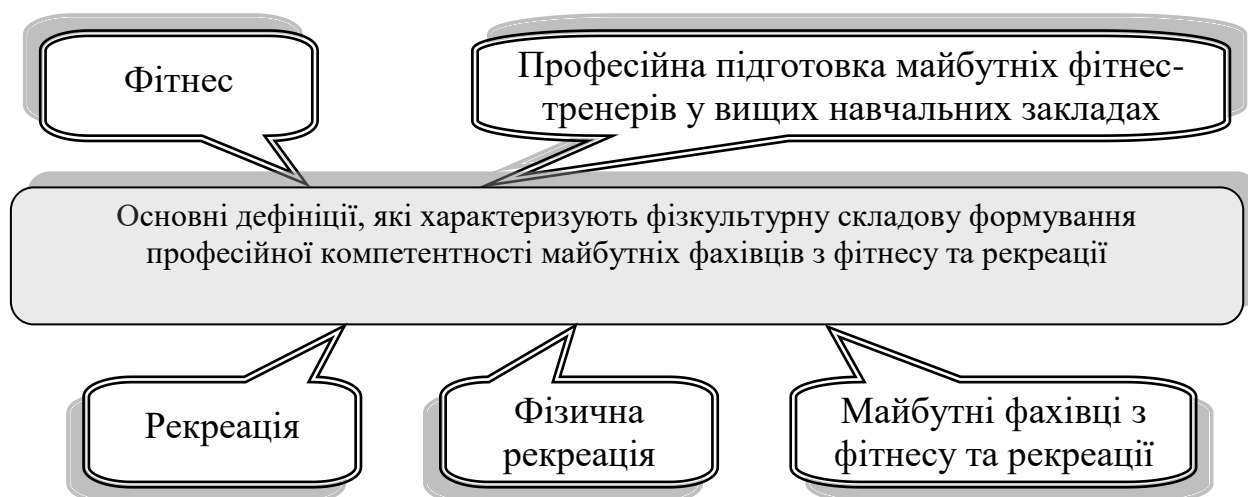

Рис. 1.2. Основні дефініції, які характеризують фізкультурну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації

Серед інноваційних ознак фітнесу як ефективного засобу фізичної активності людини О. О. Берест виділяє «створення його нових напрямків, виникнення новітніх рекреаційних фітнес-технологій відповідно запитам сучасності, збільшення кількості фітнес-клубів, оснащених новітнім обладнанням» [15, с. 113]. О. О. Берест вказує, що «оптимізувати прогноз розвитку фітнесу в Україні дає змогу те, що на сучасному етапі він повністю відповідає державній політиці у сфері фізичної культури, створення умов для задоволення потреб кожного громадянина в зміцненні свого здоров'я, виховання соціальної орієнтації на здоровий спосіб життя та профілактику захворювань» [15, с. 113]. Ми поділяємо цю думку.

На підставі аналізу визначень поняття «фітнес» М. М. Василенко констатує, що «він вживається в різних значеннях, які можна умовно позначити чотирма групами, що мають різні рівні значущості. Перший рівень – це оптимальний фізичний стан, готовність. Другий рівень – сукупність форм, засобів і методів, спрямованих на досягнення цілей фітнесу. Третій рівень – соціальне явище, яке включає філософський, соціальний і психологічний аспекти. Четвертий рівень – сектор економіки» [27, с. 6]. Ми поділяємо цю

думку вченої.

Визначення поняття «фітнес» подано у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Визначення поняття «фітнес»

Автор	Визначення
А. А. Боляк, Н. Л. Боляк, О. В. Корх-Черба, П. М. Кизім	Фітнес – це «оптимальний фізичний стан, що включає досягнення певного рівня результатів виконання рухових тестів і низький рівень ризику розвитку проблем зі здоров'ям» [20].
Н. І. Воловик	Фітнес – це «загальна (а не тільки фізична) готовність людини до виходу з «потoku життя» та забезпечення ефективної природності до дій в ситуаціях, які вимагають мобілізації фізичних та духовних сил; стан психологічної та фізичної підготовленості для досягнення успіху в конкретному завданні» [37].
В. І. Григор'єв	Фітнес – це специфічний сектор економіки, що відображає соціально-економічні, правові та організаційні засади її функціонування і розвитку (фітнес-індустрія) або як діяльність з надання матеріально-побутових і соціально-культурних послуг, яка задовольняє фізкультурні потреби населення [45].
А. В. Менхін	Фітнес – це система фізичних вправ оздоровчої спрямованості (за винятком спортивних форм фітнесу), з достатньо широким набором різноманітних і доступних рухових завдань, що складають індивідуально-стандартизовані програми, особисто мотивовані і функціонально зумовлені (співвідносні з нормативною базою) [123].
О. Г. Сайкіна	Фітнес – це інноваційна форма фізичної культури, яка поєднує в собі сукупність інноваційних видів, форм, обладнання та технологій фізкультурно-спортивної діяльності, та наявність комфортних соціокультурних умов, в яких і відбувається процес «споживання» продукту, що визначається як «фітнес-послуги» [172].

У дослідженні ми будемо використовувати поняття «фітнес» у тлумаченні, яке подають Е. Хоулі і Б. Френкс. Вчені тлумачать фітнес як фізичну придатність (від «to be fit for» бути придатним до чого-небудь, бути здоровим) [207].

М. М. Василенко визначає поняття «професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах» як «педагогічну систему, що передбачає цілісну сукупність взаємопов'язаних та взаємообумовлених компонентів, спрямовану на формування у майбутнього фахівця професійних компетентностей та відповідних знань, умінь та навичок в межах спеціальності «Фізична культура і спорт» (спеціалізації «Фітнес-тренер»), спроектованих з урахуванням вимог замовників освітніх послуг (роботодавців) та суспільства, що дозволить після завершення освітньої програми певного рівня вищої освіти успішно виконувати завдання та обов'язки, які є специфічними для професії фітнес-тренера, а також реалізовувати власний професійний та особистісний розвиток» [27, с. 7]. У нашому дослідженні ми будемо використовувати це поняття саме у такому визначанні, яке надає М. М. Василенко.

Мету професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів до фізкультурно-оздоровчої діяльності О. О. Берест визначає як «створення таких умов у вищих педагогічних навчальних закладах, що сприяють розвитку особистісних якостей студентів при засвоєнні компонентів змісту фізичного виховання, який передбачає його перебудову зі специфічними цілями, змістом, технологіями, зорієнтованого на самореалізацію особистості студента і мотивоване оволодіння знаннями, вміннями й навичками щодо фізкультурно-оздоровчої діяльності, розвиток та саморозвиток особистісних якостей студентів, що забезпечують їх здатність до професійної фізкультурно-оздоровчої діяльності серед учнівської молоді» [14, с. 103].

Фахівець з фітнесу, як вказує О. В. Корх-Черба, «повинен бути всебічно підготовленим до творчої професійно-педагогічної, фізкультурно-оздоровчої, агітаційної роботи з різними соціальними групами населення, володіти основами знань соціальних, гуманітарних, психолого-педагогічних, медико-біологічних, спеціально-педагогічних наук, володіти знаннями анатомо-фізіологічних і психологічних особливостей стану здоров'я різних вікових груп населення тощо» [103, с. 194].

Рекреація, за визначенням відомого французького соціолога

J. Dumazedier, розглядається як певні заняття у процесі дозвілля, які здійснюються з власної волі, як відпочинок, розваги, вдосконалення знань, підвищення кваліфікації та участь у громадському житті. Наведена дефініція поняття «рекреація», на думку Ю. Е. Рижкіна, найбільш адекватно відображає сутність цього феномена та дозволяє виділити основні ознаки: наявність різноманітних видів активності людини – фізичної, психічної і соціальної, різні форми її спрямованості – пізнавальної, перетворювальної, комунікативної та ціннісно-орієнтаційної [167, с. 17].

У вітчизняній і зарубіжній літературі досі не існує єдиної думки з приводу визначення поняття «рекреація». Його тлумачать: як (від лат. recreation - відновлення) відновлення витрачених людиною в процесі трудової діяльності сил, а також створення певного запасу сил для подальшої діяльності в інтересах збереження і збільшення фізичного і інтелектуального потенціалу (К. Л. Колесник); як розширене відтворення сил людини (фізичних, інтелектуальних, емоційних); найбільш розвинутий сегмент індустрії дозвілля, пов'язаний з участю населення в активному відпочинку; будь-яка діяльність, спрямована на відновлення сил людини, яка може здійснюватися, як на території постійного проживання людини, так і за її межами (М. С. Оборин) [134, с. 90]; як «частину соціальної системи суспільства та особлива ланка системи освіти; специфічну форму діяльності на дозвіллі (соціально корисне дозвілля); вираження внутрішньої природи людини; засіб розваги, відновлення або вид ігрової діяльності; «життя після праці»; профілактичну медицину майбутнього» (Є. Н. Приступа) [158, с. 8]; як розширене відтворення сил людини (фізичних, інтелектуальних і емоційних); будь-яка гра чи розвага, які використовуються для відновлення фізичних і розумових сил; сегмент індустрії дозвілля, пов'язаний з участю населення в активному відпочинку на відкритому повітрі, що припадає переважно на уїк-енд; перебудова організму і людських популяцій, що забезпечує можливість активної діяльності при різних умовах, характер і зміни навколишнього середовища (І. Ю. Сєврюков та Є. М. Таскаєв) [173, с. 77].

У дослідженні ми будемо використовувати поняття «рекреація» у тлумаченні, яке подають В. П. Зайцев, С. С. Ермаков і М. Хагнер-Деренговська. Вчені визначають поняття «рекреація» як активний і пасивний відпочинок людини, який спрямований на формування, відновлення, зміцнення і збереження здоров'я і в той же час приносить їй задоволення і благополуччя [72, с. 65].

Рекреація цілком відноситься до дозвілля і являє собою діяльність протягом дискреційного (вільного) часу, спрямовану на відновлення життєвих сил організму. Частина цієї рекреаційної діяльності здійснюється поза звичайного середовища проживання. В результаті, подорож, оздоровлення та відпочинок на курорті стають важливими компонентами, визначальними цю форму рекреації, що відноситься до туризму і курортної справи. На думку І. Ю. Сєврюкова та Є. М. Таскаєва, рекреація є підсистемою вільного часу, що включає рекреацію, як не пов'язану, так і пов'язану з виїздом з постійного місця проживання людини [173, с. 77].

У понятійний апарат рекреації науковці В. П. Зайцев, С. В. Манучарян, К. Я. Прустик, К. К. Прустик, М. З. Цеслицька і М. К. Шарк-Ецкардт відносять:

- рекреаційну систему, що включає території санаторіїв, будинків відпочинку, пансіонатів, туристичних баз, спортивно-оздоровчих таборів і майданчиків та інших об'єктів для активного відпочинку;
- рекреаційне районування, яке передбачає виділення спеціальних зон для активного відпочинку, ступінь розвитку рекреаційних функцій і щільність рекреаційних об'єктів;
- розміщення і співвідношення об'єктів активного відпочинку в рекреаційному спеціальному середовищі, в тому числі територіального;
- три основні функції: медико-біологічну (оздоровчий відпочинок і відпочинок в санаторно-курортних умовах), соціально-культурну або виховну, соціально-економічну [73, с. 16].

Залежно від функціональної орієнтації рекреаційної діяльності рекреацію поділяють на кілька видів: 1) лікувально-оздоровча спрямована на відновлення

здоров'я людини (кліматолікування, водні та грязьові процедури, ландшафтотерапія); 2) пізнавальна орієнтована на розвиток духовного потенціалу особистості, включає ознайомлення з історичними цінностями та архітектурними пам'ятками різних територій та ін.; 3) спортивно-туристична спрямована на розвиток фізичних сил людини. Сюди відносять багато видів туризму, а саме екологічний, спортивний, пізнавальний, екстремальний туризм, спортивні різноманітні ігри та вправи, а також збиральництво, полювання і рибальство та ін.; 4) окремо слід виділити садово-дачну рекреацію, інтенсивно розвивається останнім часом.

Розкриємо сутність поняття «фізична рекреація».

Визначення поняття «фізична рекреація» пов'язано з деякими труднощами. М. А. Эльмурзаєв, К. Ш. Дунаєв і М. К. Дунаєв вказують на те, що, по-перше, не чітко визначено до якого циклу наукових дисциплін відноситься теорія фізичної рекреації [73, с. 206]. По-друге, у сучасний період відбувається дискусія про те, чи є теорія фізичної рекреації самостійною науковою дисципліною або одним з видів своїх родових понять, до яких віднесено «фізична культура» і «загальна рекреація». По-третє, якщо особливих розбіжностей не існує щодо того, що фізична рекреація відноситься до класу соціальних наук, то в емпіричних дослідженнях основний акцент робиться на її біологічну сутність. На думку вчених, яскравим прикладом неоднозначного тлумачення деяких понять фізичної рекреації є посилання на такі її компоненти, як фізичний розвиток, рухові навички, фізичне здоров'я та і ін. [73, с. 206].

Тлумачення поняття «фізична рекреація», як вважають М. А. Эльмурзаєв, К. Ш. Дунаєв і М. К. Дунаєв, має відповідати таким вимогам: 1. Це поняття повинно бути відповідним за обсягом і змістом, тобто включати лише тільки ті ознаки, сторони та закономірності, які відображають основну сутність явища, що пізнається. 2. Визначення фізичної рекреації має відображати її зв'язки зі своїми родовими поняттями «фізична культура» і «загальна рекреація». 3. Визначення поняття повинно бути максимально коротким і включати тільки самі істотні родові і видові ознаки, характерні для

даного явища. 4. Логіка наукового знання диктує положення, що визначення будь-якого поняття не може бути через заперечення. Визначення слід робити тільки в позитивній формі без вживання негативних епітетів [216, с. 207].

Визначення поняття «фізична рекреація» візними наковцями подано у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Визначення поняття «фізична рекреація»

Автор	Визначення
В. М. Видрін	Фізична рекреація – це органічна частина фізичної культури, спрямованої на використання фізичних вправ з метою відновлення працездатності, активного відпочинку і розваг [41].
Г. П. Віноградов	Фізична рекреація – це діяльність, яка визначає потребу людини в заняттях фізичними вправами з метою розваги та отримання задоволення [34].
М. А. Ельмурзаєв, К. Ш. Дунаєв і М. К. Дунаєв	Фізична рекреація – це будь-які форми вільної, добровільно виконуваної і доступною рухової діяльності, спрямованої на пізнання і перетворення людиною природи, суспільства і самої себе, своєї природної і соціальної сутності, самореалізацію і вдосконалення, засвоєння цінностей культури і культуротворчість [216, с. 207].
В. П. Зайцев, С. В. Манучарян, К. Я. Прусик, К. К. Прусик, М. З. Цеслицька і М. К. Шарк-Ецкардт	Фізична рекреація – це активний і пасивний відпочинок в комплексі з іншими оздоровчими заходами поза виробничої, наукової, навчальної та іншої діяльності, спрямований на формування, відновлення, зміцнення і збереження здоров'я людини, яке приносить задоволення, та відбувається з використанням засобів фізичної культури та її форм, і методів занять [73, с. 19].
Т. Ю. Круцевич і С. Пангелов	Фізична рекреація – це «вид фізичної культури, діяльність, яка містить різні форми рухової активності і спрямована на активний відпочинок; відновлення сил, втрачених у процесі професійної праці; збереження і зміцнення здоров'я; розвагу і отримання задоволення від процесу занять» [106, с. 20].
М. А. Якобсон	Фізична рекреація – це різні, пов'язані з рухом види ігрової діяльності у сфері дозвілля, яка пов'язана з отриманням задоволення від самого процесу виконання фізичних вправ і спрямована на організацію активного відпочинку [217].

У дослідженні ми будемо використовувати поняття «фізична рекреація» у тлумаченні, яке подається у навчальному посібнику «Фізична рекреація» під редакцією Є. Н. Приступи, в якому фізична рекреація тлумачиться як «процес використання засобів, форм і методів фізичної культури, спрямований на задоволення потреб в активному відпочинку, відновленні, розвагах та розвитку особистості у вільний і спеціально відведений час» [158, с. 1].

Слід відзначити, що В. М. Видрін та його учні [41], Л. Піотровські [146], А. Д. Джумаєв [56] розглядають фізичну рекреацію, як правило, лише на одному рівні – біологічному, в зв'язку з оптимізацією фізичного здоров'я людини. В. М. Видрін, використовуючи теорію функціональних систем П. К. Анохіна, визначає фізичну рекреацію як органічну, іманентну частину фізичної культури, сукупність нерегламентованої рухової діяльності, спрямованої забезпечення оптимального фізичного стану людини, що сприяє нормальному функціонуванню її організму в конкретних умовах життя [41, с. 2].

У прикладних дослідженнях фізичної рекреації при її визначенні використовується, так званий, принцип «альтернативності», виходячи з парної категорії «здоров'я - нездоров'я». На думку М. А. Ельмурзаєва, К. Ш. Дунаєва і М. К. Дунаєва, якщо результатом функціонування фізичної рекреації досягаються позитивні результати в здоров'ї людини, то ставлення до неї, як правило, позитивне [216, с. 208]. Якщо позитивних результатів не досягається в здоров'ї, то ставлення до фізичної рекреації, як правило, нейтральне.

Т. Ю Круцевич і С. Пангелов вказують, що «фізичну рекреаційну діяльність розглядають як відпочинок і дозвілля у спеціально відведений час (вільний від навчання і професійної діяльності); як засіб відновлення психофізичного потенціалу людини; як засіб набуття і орієнтації життєвих цінностей» [106, с. 20].

Ю. Є. Рижкін виділяє наступні форми фізичної рекреації: фізична культура; рекреація спорту; рекреація туризму; оздоровча фізична рекреація; фізкультурно-виробнича рекреація [167, с. 17].

З позицій сьогодення особливе значення у відновленні і збереженні здоров'я індивідів в даний час відводиться фізичної рекреації, що обумовлено її специфічними ознаками. До них належать, на думку Ю. Є. Рижкіна [167, с. 19], такі специфічні ознаки:

1. Фізична рекреація функціонує переважно в сфері вільного часу та дозвілля, де створюються найбільш прийнятні умови для відновлення та збереження здоров'я індивідів.

2. Фізкультурно-рекреаційна діяльність здійснюється на добровільних засадах, не пред'являє підвищених вимог до фізичного здоров'я людини, відрізняється відносною простотою використовуваних рухових дій, що робить цей вид фізкультурної діяльності доступним для різних верств населення.

3. Надзвичайне різноманіття форм рухової діяльності дозволяє задовольняти найрізноманітніші індивідуальні та групові потреби і інтереси тих, хто займається.

4. Рекреаційна діяльність не передбачає використання складного технічного спортивного інвентарю.

5. Не передбачається жорстка регламентація норм і правил рекреаційної діяльності, контроль з боку інституційних організацій, що дозволяє індивіду проявляти свободу у виборі форм і засобів занять, партнерів у спільній діяльності, надає широкі можливості для прояву своєї індивідуальності і самобутності, самореалізації та самовираження.

6. Об'єктом фізичної рекреації є практично здорові люди, які мають тимчасове зниження психофізичних сил у результаті професійної праці, впливу деяких несприятливих чинників природного і соціального середовища.

Виділені специфічні ознаки фізичної рекреації показують, що в цьому виді фізичної культури найбільш чітко проглядається соціально-психологічна проблематика. Однак формування сучасної теорії фізичної рекреації, уточнення її можливостей в оптимізації фізичного здоров'я людини і значення соціально-психологічних факторів в цьому процесі ще недостатньо вивчені.

Цінністю фізичної рекреації, на думку Ю. Є. Рижкіна, є і те, що вона

носить переважно розважальний (гедоністичний) характер, виконує не тільки функцію релаксації – зняття емоційної напруги, – але і надає можливості для прояву самого широкого спектра емоційних станів: почуття задоволення від процесу фізкультурно-рекреаційної діяльності, свободи вольових проявів, комфортності від неформального спілкування з близькими за інтересами індивідами [167, с. 29].

На підставі аналізу існуючих уявлень щодо фізичної рекреації Ю. Є. Рижкін вказує на таке:

1. Необхідність в терміні «фізична рекреація» виникає, перш за все, тоді, коли мова йде про аналіз лише певного елемента загальної рекреації (в даному випадку – фізичного), для позначення якого і використовується цей термін. З позицій сьогодення вже можна з повною впевненістю стверджувати, що фізична рекреація входить до складу фізичної культури лише окремою незначною її частиною, що визначається її можливостями впливу переважно на фізичне здоров'я індивіда. Більшою ж своєю частиною вона включена в загальну рекреацію, з позицій якої її функціональні можливості значно більші.

2. Система фізичної рекреації – це система, яка постійно розвивається та поповнюється новими теоретичними знаннями, досвідом практики, при цьому руйнуються ті стереотипи, що склалися та зводилися лише до відновлення фізичного здоров'я людини. У сучасних умовах вона набуває важливий статус соціально-психологічного і соціокультурного розвитку особистості і соціальних відносин.

3. Фізкультурно-рекреаційна діяльність не є професійною працею, хоча створює матеріальні цінності у вигляді фізичного здоров'я людини та не передбачає цілей професійної підготовки, розвитку фізичних якостей і рухових навичок і, тим більше, не є засобом матеріального забезпечення життя [167, с. 30].

Фізична рекреація, будучи засобом, процесом і результатом перетворення природної і соціальної сутності людини, дозволяє, на думку Ю. Є. Рижкіна, їй бути цілісною, створює реальні умови для реалізації її самобутності в усіх

проявах [167, с. 30]. Для нашого дослідження ця теза є доречною та важливою.

І. В. Зорін виділяє такі головні аспекти сутності рекреаційної діяльності:

1. Існує особлива група специфічних потреб людини – у відновленні сил. Їх реалізація пов'язана з наявністю вільного часу. 2. Наявність потреб у відновленні і розвитку сил спонукає людину до рекреаційної діяльності, яка є відмінною від повсякденної трудової (і побутової), а суспільство – до створення для неї спеціальних умов. 3. Існують рекреаційні системи, які створені для задоволення потреб у відпочинку. До них відносяться природні об'єкти, оскільки заняття фізичною рекреацією здійснюється переважно у природних умовах. Окрім природних об'єктів, рекреаційні системи включають культурні комплекси і людські ресурси [80, с. 9].

Таким чином, охарактеризовано визначення понять «фітнес», «професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах», «рекреація» та «фізична рекреація». Уточнено зміст поняття «майбутні фахівці з фітнесу і рекреації», яке розглядається як студенти, які протягом певного періоду навчання у вищому навчальному закладі спрямовують свої зусилля на оволодіння кваліфікацією, що дозволить їм ефективно застосовувати у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності різні форми рухової активності з метою відновлення сил, збереження та зміцнення здоров'я різних верств населення.

1.4. Аналіз понять, які характеризують інформаційну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

До понять, які характеризують інформаційну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій нами віднесено поняття «інформатизація», «інформатизація суспільства», «інформаційне суспільство», «інформаційно-комунікаційні технології», «засоби інформаційно-

комунікаційних технологій», «дистанційне навчання», «е-навчання» (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Поняття, які характеризують інформаційну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

Сутність процесу інформатизації, який набув значного поширення в царині освіти й значною мірою впливає на динаміку розвитку сучасного суспільства, розкрито в працях Д. Белла [12], А. А. Вербицького [32], Т. П. Вороніної [40], К. К. Коліна [99] та ін.

Як показує досвід інших країн, інформатизація сприяє, на думку Л. М. Добровської, «забезпеченню національних інтересів, поліпшенню керованості економікою, розвитку наукоємних виробництв та високих технологій, зростанню продуктивності праці, вдосконаленню соціально-економічних відносин, збагаченню духовного життя та подальшій демократизації суспільства» [58, с. 140]. Поділяємо думку Л. М. Добровської про те, що «національна інформаційна інфраструктура, створена з урахуванням світових тенденцій і досягнень, сприяє рівноправній інтеграції України у світове співтовариство» [58, с. 140].

Процес інформатизації суспільства слід трактувати, на думку І. П. Потехіної, як якісне вдосконалення за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій різних підсистем техногенного соціуму [154, с. 37]. Інформатизація суспільства також повинна бути, на думку вченої, органічно

пов'язана з процесами соціальної інтелектуалізації, що сприяють суттєвому підвищенню творчого потенціалу особистості та її інформаційного середовища [154, с. 37].

Т. І. Коваль визначає поняття «інформаційне суспільство» як «епоху змін, інновацій, інтелекту, глобальної комунікації та розуму, в якому управління під час використання інформаційно-комунікаційних технологій стає відкритим, динамічним та інтерактивним» [91, с. 43]. У дослідженні ми будемо використовувати поняття «інформаційне суспільство» саме у такому тлумаченні.

Інформаційно-комунікаційні технології включають всі види технологій, які використовуються для обробки інформації.

Інформаційно-комунікаційні технології охоплюють, як вказують С. В. Войтко та Т. В. Сакалош, «сукупність інформаційних та комунікаційних технічних засобів і методів збирання, обробки й передавання даних для отримання інформації нової якості про стан об'єкта, процесу, явища для створення нової (перетворення наявної) інформації для її аналізу або покращеного сприйняття людиною та прийняття на її основі рішення про виконання певних дій» [36, с. 384].

В. Бербец вказує, що «інформаційно-комунікаційні технології в освіті, як відомо – це комплекс принципово нових навчальних, навчально-методичних матеріалів, технічних і інструментальних засобів обробки, збереження, передачі та відображення інформації у відповідності з закономірностями навчально-виховного процесу, які ефективно впливають на професійну підготовку майбутнього вчителя» [13, с. 29]. В. Бербец вважає, що «у більш вузькому розумінні під інформаційно-комунікаційними технологіями будемо розуміти програмно-апаратні засоби й пристрої, що функціонують на базі комп'ютерної техніки, а також сучасних засобів і систем інформаційного обміну, забезпечення операцій щодо пошуку, збирання, накопичення, зберігання, опрацювання, подання, передавання даних і відомостей» [13, с. 29]. Тому під терміном «інформаційно-комунікаційні технології» В. Бербец пропонує

розуміти: сукупність сучасних комп'ютерних пристроїв з великим обсягом пам'яті та великою кількістю дидактичних функцій; сукупність різних периферійних пристроїв: дисплея з високою графічною здатністю і багатою кольоровою гамою, звукового синтезатора, друкуючого пристрою; комп'ютерні програми написані на спеціальних мовах програмування, відображаючих дидактичну сутність комп'ютерного засобу» [13, с. 29-30].

Галузь ІКТ традиційно, як вважає І. П. Потехіна, поділяється на два сегменти: інформаційні технології (технології автоматизованої обробки інформації і комунікаційні технології (технології зберігання і передачі інформації) [154, с. 37].

Інформаційні технології, на думку І. П. Потехіної, дозволяють:

- автоматизувати окремі трудомісткі операції;
- автоматизувати і оптимізувати виробниче планування;
- оптимізувати окремі бізнес-процеси (наприклад, відносини з клієнтами, управління активами, документообіг, прийняття управлінських рішень) з урахуванням специфіки різних галузей економічної діяльності [154, с. 37].

ІКТ дають можливість представляти будь-який вид інформації чисел, текстів, звуку, зображення в цифровому форматі, придатному для зберігання і обробки на комп'ютері.

Зарубіжний дослідник R. Maier в своїй монографії «Knowledge management systems: Information and communication technologies for knowledge management» проаналізував і підсумував досвід застосування інформаційно-комунікаційних технологій в галузі освітянських послуг. Ученим запропоновані концепції, організаційна структура та теоретичні основи застосування інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні освітою.

Наявність висококваліфікованого персоналу, сучасних засобів навчання, прагнення до інформатизації всіх напрямків освітньої діяльності у вищому навчальному закладі, на думку В. В. Лукіна, не може не вплинути позитивно на рівень професійної компетентності майбутніх фахівців, а також на рівень їх

знань, умінь і навичок в галузі використання інформаційних та телекомунікаційних технологій у професійній діяльності [115, с. 70].

М. І. Жалдак акцентує увагу на тому, що «удосконалення і розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій як сукупностей методів, засобів і прийомів, використовуваних для збирання, систематизації, зберігання, опрацювання, передавання, подання всеможливих повідомлень і даних, суттєво впливають на характер виробництва, наукових досліджень, освіти, культуру, побут, соціальні взаємини і структури» [67, с. 3]. Нам особливо імponує ця думка вченого.

Під засобами інформаційно-комунікаційних технологій розглядають комп'ютери, мережу Інтернет, радіо- та телепередачі, а також телефонний зв'язок. М. Л. Рябчиков і Д. В. Борисенко вказують, що «загалом застосування електронних посібників, мультимедійних курсів, тренажерних комплексів, електронних довідників, можливостей моделювання та конструювання на лабораторних та практичних роботах, відеолекцій, вебінарів постійно прагнуть систематизувати навчальний процес, але присутність лише часткової розробки перелічених засобів інформатизації не дозволяють охопити цілком організацію навчального процесу та мають «уривчастий» епізодичний характер» [169, с. 152].

Застосування ІКТ в освітньому процесі, як вважає А. Грітченко, сприяє: «реалізації педагогічних цілей професійної підготовки фахівця, формуванню його конструктивного, алгоритмічного та творчого мислення; розвитку комунікативних здібностей на основі виконання студентами творчих групових проєктів, спілкуванні у різних типах мереж, відео-конференціях тощо; реалізації соціального замовлення підготовки фахівців до самостійної пізнавальної діяльності; підвищенню ефективності та якості процесу навчання за рахунок реалізації їх безмежних можливостей; виявленню та використанню стимулів активізації пізнавальної діяльності студентів; поглибленню міжпредметних зв'язків тощо» [46, с. 97].

Традиційна для всіх технологій соціогена функція, яка виступає як

чинник різних соціальних модифікацій і трансформацій, знаходить своє відображення у сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях, а також підтримку в здійсненні принципово нових функцій, культурогеної і гносеогеної. Реалізуючи свою культурогену функцію, сучасні інформаційно-комунікаційні технології проникають, на думку І. П. Потехіної, у всі механізми масових комунікацій, освіти, виховання, навчання, впливаючи на формування особистості, спосіб життя та систему міжособистісних спілкувань [154, с. 37]. Гносеогена функція цих технологій полягає в сукупності здійснюваних за допомогою сучасних комп'ютерів і інформаційних мереж процедур і операцій, що впливають на пізнання і сприяють приросту нових знань. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології породжують, на думку І. П. Потехіної, інтелектуальну технологію, що представляє собою сукупність артефактів, програмних продуктів і систем знань, що забезпечують народження принципово нового феномена в історії техногенної цивілізації [154, с. 37]. Нам особливо імponує ця думка вченої.

Розвиток технічних засобів телекомунікацій та зв'язку, поява комп'ютерів і розробка програмних додатків до них створили об'єктивні передумови для розвитку дистанційного навчання.

Л. М. Добровська визначає поняття «дистанційне навчання» як «форму навчання, у процесі якого одержання освітніх послуг здійснюється на відстані без відвідування вищих навчальних закладів з використанням засобів інформаційних технологій» [58, с. 141].

З позицій сьогодення найпоширенішим проявом еволюції дистанційного навчання у вищих навчальних закладів України є електронне навчання (е-навчання). У. Хортоні і К. Хортон зазначають, що е-навчання – це інтерактивне навчання, під час якого навчальний матеріал є доступним у діалоговому режимі і забезпечується автоматичний зворотний зв'язок з навчальною діяльністю студента [206, с. 59]. В. Ю. Биков тлумачить поняття «е-дистанційне навчання» як «різновид дистанційного навчання, за яким активні учасники навчального процесу здійснюють переважно індивідуалізовану навчальну взаємодію як

асинхронно, так і синхронно в часі, переважно і принципово використовуючи електронні транспортні системи доставки засобів навчання та інших інформаційних об'єктів, медіанавчальні засоби та інформаційно-комунікаційні технології» [17, с. 30]. Т. І. Коваль акцентує увагу на тому, що «е-навчання може бути організоване як з електронними навчальними матеріалами, розміщеними на будь-якому магнітному носії персонального комп'ютера, чи організоване дистанційно, що передбачає організацію дистанційного доступу студентів до комп'ютерно орієнтованих засобів та електронних навчальних матеріалів, розміщених на веб-сторінці викладача, чи інформаційних ресурсів мережі Інтернет у будь-який час і з будь-якого комп'ютера » [93, с. 30].

Л. М. Добровська вказує, що «у терміні «е-навчання» (electronic learning) підкреслюється електронний вид навчальних матеріалів і можливість електронного обміну між викладачем і студентом, а також між студентами, що характерно для інформаційних освітніх технологій» [58, с. 141]. Ми погоджуємося з цією думкою вченої.

У понятті «е-навчання» (переклад англ. e-learning, electronic learning – «навчання з використанням електронних навчальних матеріалів») підкреслюється, як вважає Т. І. Коваль, «електронний вид навчальних матеріалів і можливість електронного обміну між викладачем і студентом, а також між студентами, що характерно для інформаційних освітніх технологій, на відміну від навчальних матеріалів на паперових носіях інформації, що передаються звичайною поштою» [92, с. 87]. У процесі реалізації е-навчання, на думку Т. І. Коваль, «можна втілити такі навчально-методичні ідеї, як індивідуалізація та диференціація навчання студентів, упровадження диференціації завдань для самопідготовки за рівнем складності, реалізація оперативного зворотного зв'язку, створення сприятливих умов для всебічного розвитку особистості майбутнього фахівця – розвиток у нього творчого, логічного і системного мислення, формування мотиваційних чинників до неперервного учіння з інформаційних технологій та професійно значущих якостей, програмне керування навчально-пізнавальною діяльністю студентів з

метою підготовки кожного у процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності за індивідуальною траєкторією учіння, об'єктивність контролю знань, умінь і навичок з дисциплін, формування вмінь самонавчання, самоаналізу та самокорекції під час засвоєння навчального матеріалу тощо» [92, с. 87]. Для нашого дослідження ці думки вченої є досить доречними.

Т. І. Коваль визначає такі комп'ютерно орієнтовані засоби е-навчання, що найчастіше використовуються у вищих навчальних закладах: «1) довідково-інформаційні – електронні тексти лекцій, гіпертекстові навчально-методичні матеріали, розміщені на веб-сторінках викладачів, інформаційні матеріали мережі Інтернет, бази даних з текстовим, гіпертекстовим або мультимедійним поданням навчального матеріалу, електронні енциклопедії, довідники та інструкції, інформаційні матеріали веб-сайтів, веб-сторінок та інформаційних порталів; 2) демонстраційно-моделювальні – імітаційні мультимедійні моделі, що використовуються замість динамічних плакатів, комп'ютерні ділові ігри тощо; 3) контролюючі комп'ютерно орієнтовані засоби, призначені для визначення рівня навчальних досягнень студентів – автоматизовані навчальні і контролюючі тести, комплекси вправ для самоконтролю знань, умінь і навичок з інформаційних технологій тощо; 4) навчально-контролюючі комп'ютерно орієнтовані засоби, призначені для одержання і контролю знань, умінь і навичок студентами самостійно чи під керівництвом викладача з використанням дистанційних технологій навчання – електронні посібники, розміщені на вебсторінках викладачів, дистанційні курси, мультимедійні навчальні курси, комп'ютерні програми і тренажери, розташовані на персональному комп'ютері чи в мережі Інтернет та ін.; 5) допоміжні – системні програмні продукти мережного та локального призначення, програмні засоби створення веб-сайтів, електронних магазинів, порталів і веб-сторінок, системи розпізнавання текстової і графічної інформації, автоматизовані словники, системи машинного перекладу, інформаційні системи роботи зі знаннями, експертні системи, офісні програмні продукти (системи обробки текстів, текстові процесори, електронні календарі та блокноти, електронні таблиці,

графічні процесори, системи управління базами даних, програмні засоби створення презентацій та ін.), інформаційні системи моделювання процесів управління» [92, с. 87].

Таким чином, проаналізовано поняття, які характеризують інформаційну складову формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Вказано на те, що можливість передачі інформації з комп'ютера на комп'ютер за допомогою інтернет-технологій забезпечує доступ майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до світового інформаційного простору. Акцентовано увагу на тому, що використання в навчально-виховному процесі професійної підготовки Інтернет-ресурсів різних функціональних типів дозволить сформувати вміння та навички майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації працювати з різними типами Інтернет-джерел з метою отримання необхідної інформації. Уточнено зміст поняття «формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій», яке розглядається як процес організації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів за допомогою інформаційно-навчальних ресурсів, які забезпечують отримання якісної вищої фізкультурної освіти та подальшого ефективного здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності.

1.5. Структура професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації

Науковці (В. Н. Введенський, А. К. Маркова, Н. В. Теличко, В. Г. Чорнобай та ін.) у структурі професійної компетентності майбутніх фахівців виокремлюють різні компоненти. Так, Н. В. Теличко на основі структурування професійної компетентності виокремлює такі складові цього феномену: концептуальну (володіння теоретичними основами професії); інструментальну (володіння базовими фаховими навичками); інтегративну

(спроможність поєднувати теорію і практику); контекстуальну (розуміння соціального, культурного й економічного середовища, де здійснюється фахова діяльність); адаптивну (передбачення змін, важливих для професії, готовність до них); міжособистісну (ефективне фахове спілкування) [202, с. 379].

Структура професійної компетентності складається, як вважає В. Г. Чорнобай, з трьох загальних компонентів: зміст, мотивація та виконання [210, с. 412]. В. Г. Чорнобай вказує на те, що «ще можна виділити систему професійних знань, умінь і навичок, прагнення і здібності до самостійних творчих рішень професійних завдань, соціально-психологічна готовність до роботи, ідейно-моральна зрілість та політична культура» [210, с. 412]. Загальна професійна компетентність визначається як загально професійні знання, уміння, навички, здібності та готовність до їх актуалізації у сфері визначеної групи професій [210, с. 412]. В. Г. Чорнобай вважає, що «до складу професійної компетентності належать науково-дослідна, проектно-конструктивна, адміністративно-управлінська, виробнича та педагогічна діяльності» [210, с. 412]. Спеціальна професійна компетентність – вид і ступінь професійної підготовки молодого фахівця, наявність в нього професійних компетенцій (тобто готовність та прагнення), необхідних для виконання визначеної професійної діяльності. Їх зміст (зміст інструментальної основи) визначається державними кваліфікаційними характеристиками [210, с. 412].

А. К. Маркова виділяє кілька видів професійної компетентності, які у своїй сукупності визначають професіоналізм: спеціальна компетентність – володіння власне професійною діяльністю на досить високому рівні, здатність проектувати свій подальший професійний розвиток; соціальна компетентність – володіння вмінням вести спільну професійну діяльність, співробітничати, а також прийнятими в цій професії прийомами професійного спілкування; соціальна відповідальність за результати своєї праці; особистісна компетентність – володіння способами особистісного самовираження й саморозвитку, засобами протистояння професійним деформаціям особистості; індивідуальна компетентність – володіння способами самореалізації й розвитку

індивідуальності в рамках професії, готовність до професійно особистісного росту, самоорганізації й самореабілітації [119, с. 34-35].

У структурі професійної компетентності В. Н. Введенський виокремлює такі складові: компетентність діяльності, спілкування та саморозвитку особистості фахівця як основу всієї інтегральної компетентності; професійну творчість діяльності, що включає спрямованість на системний пошук засобів та прийомів вирішення проблем професійної діяльності; системне та модельне мислення як необхідну умову організації та здійснення управлінської праці при вирішенні складних нестандартних завдань; конкретно-предметні знання, що є підґрунтям формування компетентності; праксеологічну, рефлексивну та інформаційну озброєність при вирішенні різних проблем професійної діяльності [30, с. 21].

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що професійна компетентність особистості виступає складним утворенням, основними елементами якої є такі: професійні знання як логічна системна інформація щодо навколишнього та внутрішнього світу людини, зафіксована в її свідомості; професійні уміння як психічні утворення, що полягають у засвоєнні людиною способів і технік професійної діяльності; професійні навички – дії, сформовані в процесі повторення певних операцій і доведені до автоматизму; професійні позиції як сукупності сформованих установок і орієнтацій, ставлення та оцінювання внутрішнього і навколишнього досвіду, реальності і перспектив, а також перспектив, які визначають характер професійної діяльності і поведінки фахівця; індивідуально-психологічні особливості фахівця – поєднання різних структурно-функціональних компонентів психіки, які визначають індивідуальність, стиль професійної діяльності, поведінки і виявляються у професійних якостях особистості; внутрішні збудники, які обумовлюють потребу фахівця в постійному саморозвитку, творчості та самовдосконаленні.

Вважаємо, що думки С. А. Дружилова, який виділяє такі компоненти професійної компетентності педагога, є важливими і для нашого дослідження:

1. Мотиваційно-вольовий компонент включає в себе: мотиви, цілі, потреби,

ціннісні установки, стимулює творчий прояв особистості в професії; передбачає наявність інтересу до професійної діяльності. 2. Функціональний (від лат. *functio* – виконання) компонент проявляється у вигляді знань щодо засобів педагогічної діяльності, необхідних вчителю для проектування і реалізації тієї чи іншої педагогічної технології. 3. Комунікативний (від лат. *communis* – пов'язую, спілкуюся) компонент компетентності включає вміння ясно і чітко висловлювати думки, переконувати, аргументувати, будувати докази, аналізувати, висловлювати судження, передавати раціональну і емоційну інформацію, встановлювати міжособистісні зв'язки, узгоджувати свої дії з діями колег, вибирати оптимальний стиль спілкування у різних ділових ситуаціях, організовувати та підтримувати діалог. 4. Рефлексивний (від лат. *reflexio* – звернення назад) компонент компетентності включає вміння свідомо контролювати результати своєї діяльності і рівень власного розвитку, особистісних досягнень; сформованість таких якостей і властивостей, як креативність, ініціативність, націленість на співпрацю, співтворчість, схильність до самоаналізу. Рефлексивний компонент є регулятором особистісних досягнень, пошуку особистісного сенсу в спілкуванні з людьми, самоврядування, а також чинників самопізнання, професійного зростання, вдосконалення майстерності та формування індивідуального стилю роботи [62, с. 34].

Нами визначено структурні компоненти професійної компетентності майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій: мотиваційно-ціннісний, змістовий, діяльнісний та креативний (рис. 1.4).

Мотиваційно-ціннісний компонент професійної компетентності розкриває можливість освітнього процесу реалізувати становлення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яке забезпечує їх успішну професійну адаптацію у рекреаційно-оздоровчій діяльності. Цей компонент професійної компетентності включає ціннісне ставлення до пізнання, спрямованість майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації на вивчення професійно орієнтованих

дисциплін, бажання вирішувати завдання вищої фізкультурної освіти, готовність до прояву ініціативи щодо подальшої самоосвіти.

Рис. 1.4. Структурні компоненти професійної компетентності майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації

Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що мотив розглядається як образ успішного завершення діяльності, усвідомлене спонукання до активності. Н. А. Красноперова визначає поняття «мотив» як те, що належить самому суб'єкту поведінки, є його стійкою особистісною властивістю, яка викликає і обумовлює активність людини, її поведінку і діяльність, відображає вибір певної лінії поведінки, регулює характер поведінки та діяльності [105, с. 112].

Мотивація в психолого-педагогічних дослідженнях розглядається як сукупність чинників, що викликають активність людини та визначають спрямованість поведінки індивіда. Мотивація детермінує поведінку, організованість і стійкість цілісної діяльності людини, її ставлення до тих чи інших життєвих ситуацій та цілеспрямованість дії. Н. А. Красноперова визначає поняття «мотивація» як активний стан, що пов'язує свідомість і діяльність та спонукає особистість вчиняти дії, спрямовані на задоволення актуальних потреб [105, с. 111]. Поділяємо думку вченої про те, що, впливаючи на

мотивацію, можна змінити свідомість і відповідно характер діяльності [105, с. 111].

У процесі навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації необхідно стимулювати спонукання, вибірковість і активність студентів як суб'єктів діяльності. Для цього важливо змодельовати професійні ситуації, включаючи студентів у виконання певних ролей, пов'язаних із здійсненням рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Відомо, що навчальний час виступає показником і важливою складовою успішного становлення особистості майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації в процесі навчання у вищому навчальному закладі. При цьому його цінність вимірюється глибиною і інтенсивністю залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до різноманітних видів діяльності. У навчальному плані організація навчального часу задає конкретний спосіб здійснення, організації, функціонування, самоздійснення і саморегуляції усіх сутнісних проявів студентів. А. В. Скрипкіна та К. Ю. Бойко розглядають навчальний час як час, що представляє особливий вид соціального часу і об'єктивний засіб здійснення і самореалізації освітнього процесу у взаємозв'язку його учасників у процесі організації самостійної діяльності [178, с. 100]. Для нашого дослідження це визначення є доречним.

Поряд з потребами і мотивами в структуру мотиваційної сфери особистості майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації входять установки. Н. А. Красноперова визначає поняття «установка» як готовність, схильність суб'єкта до сприйняття майбутніх подій і дій у певному напрямку, яка забезпечує стійкий характер протікання відповідної діяльності та є основою доцільної виборчої активності людини [105, с. 112].

У педагогіці проблема установок вивчається з позиції аксіології, якою є наука про цінності. На думку В. А. Сластьоніна і Г. І. Чижакової, установка має регулятивний характер, що відображає стан готовності особистості до певної діяльності; в ній виділяють когнітивну (знання, інформація) і афективну (емоції, почуття) складові [182, с. 6].

Вважаємо, що формування професійної компетентності пов'язано з потребами, мотивами, цінностями та установками майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації. Установка майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації пов'язана з метою рекреаційно-оздоровчої діяльності. Н. А. Красноперова вказує, що мета виступає як відображення об'єктивної потреби, перекладеної в суб'єктивний стан [105, с. 112]. Мотив пояснює, заради чого варто домагатися мети, установка вказує напрямок рекреаційно-оздоровчої діяльності особистості майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації, співвідноситься з потребами студента. Все це в сукупності визначає мотивацію діяльності особистості майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації.

Отже, мотиваційно-ціннісний компонент професійної компетентності є тим стрижнем, навколо якого конструюються основні властивості і якості особистості фахівця з фітнесу та рекреації, як професіонала. Це пояснюється тим, що мотиваційний компонент виконує регулятивну функцію в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації в навчально-виховному процесі вищого навчального закладу.

Змістовий компонент професійної компетентності розкриває цінності знань майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, що визначають вектор розвитку їх науково-теоретичного пізнання та мислення. Цей компонент професійної компетентності охоплює цілісні знання з дисциплін «Оздоровчий фітнес» (2 курс), «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» (2 курс) та «Фітнес-технології» (4 курс).

За сучасних умов знання є людським капіталом, одним з основних рушійних сил модернізації суспільства. Створення, відбір, адаптація, використання і перетворення в джерело прибутку знань має визначальне значення для стійкого економічного розвитку та підвищення життєвого рівня населення. Тому у процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації важливим є підвищення рейтингу професійно орієнтованих знань.

Знання продовжують залишатися основним компонентом змісту вищої

фізкультурної освіти, але відбувається уточнення структури знання і засобів його засвоєння. Знання – це результат людського пізнання, зафіксований в знаковій та матеріалізованій формі. Знання лежать в основі професійної компетентності.

З позицій сьогодення ключовим завданням освітньої практики продовжує залишатися завдання формування системи знань майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації як основи для формування і розвитку професійної компетентності, що обумовлює оновлення змісту вищої фізкультурної освіти.

О. Н. Крилова виділяє таку сукупність знань:

- інформаційні знання основ наук, які описують явища, закони, поняття і відповідають на питання: «Що?», «Хто?»;
- процедурні знання, які відображають засоби діяльності та характеризують те, як явища пізнавати й використовувати, відповідають на питання: «Як?»;
- оціночні знання, які відображають відносини, відповідають на питання: «Навіщо?», «Яка роль і значення даного явища?»;
- рефлексивні знання, які відображають чуттєве сприйняття, особистісну мотивацію та цінності, самоконтроль і самооцінку, припускають відбір та інтерпретацію інформації, оцінок, думок, суджень, відповідають на питання: «Чому це для мене важливо?» [107, с. 14].

Сутнісні характеристики розвитку знанієвої традиції в сучасній освіті, як вважають З. О. Скрипко, В. Г. Тютєрев і А. С. Бармашова, проявляються: 1. У посиленні ролі процедурних знань, спрямованих на оволодіння методологією пізнання. 2. У включенні в зміст оціночних знань, спрямованих на оцінку навколишнього світу, прийняття суспільних ціннісних установок. 3. У появі рефлексивних (особистісних) знань, спрямованих на пізнання себе, розвиток особистісної мотивації, формування власних цінностей і критичну інтерпретацію інформації, оцінок, думок і суджень. 4. У розширенні контексту вилучення, застосування та трансляції знань (міжпредметних і надпредметних) [179, с. 173].

З позицій сьогодення інтеграційні процеси охоплюють різні сторони життя. У науці, культурі, суспільних відносинах і виробництві інтеграція проявляється в різних формах синтезу знань, міждисциплінарних дослідженнях і міжособистісних стосунках. Інтеграційні процеси відображаються і в системі вищої фізкультурної освіти. Окремі дисципліни не дозволяють пізнати рекреаційно-оздоровчу діяльність як єдине ціле.

Інтеграція в педагогіці розглядається, на думку О. В. Гайнуліної, як інтеграція навчання, виховання, освіти і розвитку особистості в єдиному навчально-виховному процесі, що приводить до якісних перетворень особистості та реалізується на різних рівнях [42, с. 70].

Р. С. Гуревич і А. М. Коломієць вказують, що «інтеграція наукових знань висуває нові вимоги до фахівців усіх сфер людської діяльності. Зростає роль знань людини в галузі суміжних із спеціальністю наук і вміння комплексно застосовувати їх при вирішенні наукових та виробничих завдань» [49, с. 48]. Для нашого дослідження ця теза вчених є дуже важливою.

Формування у студентів професійної компетентності (у вигляді цілісних систем інтегративних загально-професійних знань, інтелектуальних умінь та професійно значущих особистих рис) можна забезпечити, на думку Л. М. Добровської, шляхом засвоєння ними системно структурованих і педагогічно-інтегрованих груп навчальних дисциплін загально професійного циклу, для яких характерні узагальненість предмету, об'єкту та цілей викладання, схожість понятійно-термінологічного апарату [58, с. 138]. Останні формуються на базі міждисциплінарної інтеграції.

Теоретичний аналіз наукової літератури дозволив визначити джерела інтеграції змісту вищої фізкультурної освіти у вищих навчальних закладах:

- цілісність професійно орієнтованих знань як галузі наукового пізнання, яка адекватно відображається у навчально-виховному процесі;
- кваліфікаційні вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, що відображають соціальне замовлення суспільства на оволодіння студентами професійною компетентністю, основою якої є

продуктивна розумова діяльність із застосування отриманих знань у різних ситуаціях, пов'язаних з рекреаційно-оздоровчою діяльністю;

- індивідуальні здібності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Слід вказати на те, що рівень професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації визначається не обсягом засвоєного ними змісту навчання, а розвитком мислення, умінням самонавчатися та самоконтролювати виконання власних дій.

Значний вплив на формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації здійснює навчання, спрямоване на самостійне опрацювання навчального матеріалу та підвищення ролі самостійної позааудиторної навчально-пізнавальної діяльності студентів з метою розвитку їхнього мислення, формування готовності до самонавчання, закріплення та поглиблення знань, умінь і навичок, одержаних під час аудиторної роботи шляхом самостійного виконання завдань для самопідготовки. При цьому, на думку Л. М. Добровської [58, с. 140], слід спиратися на: 1) фундаментальні положення та поняття діяльності особистості, розроблені О. М. Леонтьєвим, який підкреслював, що «процеси навчання та виховання людини, засвоєння цінностей матеріальної та духовної культури здійснюються як результат діяльності» [113]; 2) положення концепції навчання С. Л. Рубінштейна, відповідно до якої «метою навчання, як базового засобу засвоєння узагальнених результатів того, що створено попередньою працею людини, є підготовка до майбутньої самостійної трудової діяльності» [166, с. 495].

Вважаємо, що у процесі викладання дисциплін слід застосовувати інновації в навчанні. Л. М. Добровська зазначає, що інновації в навчанні – це «впровадження нововведень, тобто застосування таких знань, підходів і прийомів, які за умови відповідного використання здатні покращити навчальний процес (наприклад, збільшити обсяг матеріалу, який вивчається на заняттях; збільшити темпи навчання)» [58, с. 140].

У процесі формування професійної компетентності студенти повинні оволодіти, як вважає С. С. Данилюк, знаннями про: «способи та засоби пошуку,

збирання, опрацювання й передавання інформації; види інформації за різними критеріями її поділу та формою її подання; цінності інформації; персональний комп'ютер як засіб отримання, опрацювання й передавання інформації, принципи його устрою й основні галузі його застосування; основні види та призначення програмного забезпечення; вторинні документи як результат аналітико-синтетичного опрацювання інформації; Інтернет як джерело інформаційних ресурсів; алгоритми пошуку за різними типами запитів: адресним, тематичним, фактографічним; різні технології підготовки й оформлення результатів опрацювання інформації» [52, с. 110-111]. Для нашого дослідження ця теза є досить важливою.

Отже, функція змістового компонента професійної компетентності полягає в здійсненні творчої орієнтації майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації в сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Діяльнісний компонент професійної компетентності дозволяє визначити засоби діяльності, які забезпечать професійну компетентність фахівців з фітнесу та рекреації.

У процесі формування професійної компетентності студенти повинні оволодіти, як вважає С. С. Данилюк, навичками: «виконувати певні дії з інформацією (шукати, добирати, опрацьовувати, структурувати, класифікувати, категоризувати, зіставляти, співвідносити, цілісно аналізувати, конкретизувати, систематизувати, інтерпретувати, прогнозувати, зберігати інформацію; генерувати нову інформацію з використанням різних джерел на основі ІКТ (Інтернет-технологій); здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті; дотримуватися правил мережевого етикету; оцінювати й аналізувати інформаційні ресурси)» [52, с. 111].

Аналіз наукової літератури, зокрема праць Н. А. Красноперової [105], показав, що діяльнісний компонент пов'язаний із виділенням і активізацією ресурсів освітнього простору вищого навчального закладу:

- адміністративний ресурс (планування заходів, розробка відповідних

програм, підтримка, фінансування, контроль та ін.);

- ресурси навчально-виховного процесу (можливості вищої фізкультурної освіти, різні форми аудиторних і позааудиторних занять, організація фізкультурно-оздоровчих заходів).

Адміністративний ресурс передбачає розробку і прийняття низки документів, які передбачають систему заходів щодо впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, організацію різних видів діяльності, які сприяють формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Ресурс навчально-виховного процесу вищого навчального закладу передбачає активне використання можливостей вищої фізкультурної освіти. Спрямований вплив на студентів через спортивно-масову і фізкультурно-оздоровчу роботу сприяє формуванню їх активної життєвої позиції та ведення здорового способу життя.

Отже, основна функція діяльнісного компонента професійної компетентності полягає в уміннях і навичках майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації користуватися технологією вирішення завдань, пов'язаних з рекреаційно-оздоровчою діяльністю та емоційно-цінісного ставлення до них.

Креативний компонент професійної компетентності вказує на наявність загальних творчих, комунікативних і організаційних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

В. Д. Шадриков визначає поняття «здібності» як властивості функціональних систем, що реалізують окремі психічні функції, які мають індивідуальну міру виразності, що виявляється в успішності і якісному засвоєнні і реалізації діяльності. До показників прояву здібностей вчений відносить продуктивність, якість і надійність виконуваної людиною діяльності.

Учена Г. І. Вергелес на основі аналізу праць науковців (В. Г. Крисько [108], Н. С. Лейтес [112], С. Л. Рубінштейн [166] та ін.) визначає поняття «здібності» як синтез властивостей особистості, що відповідає вимогам діяльності і забезпечує високий рівень досягнень в ній, успішність, легкість і

швидкість виконання діяльності [33, с. 9]. На думку вченої, сучасне розуміння здібностей не може бути зведеним їх до досвіду, знань, вмінь та навичок, хоча і підкреслює тісний зв'язок цих сторін нашої особистості однією з іншою [33, с. 9].

З позицій сьогодення актуальність набуває розвиток творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Г. І. Вергелес вказує, що розподіл здібностей на творчі і репродуктивні здійснюється залежно від ступеня і характеру новизни продукту, одержуваного в різноманітних видах діяльності, що реалізують і формують різні здібності [33, с. 9].

О. Комар зазначає, що «творчість розуміється багатьма вченими як діяльність, що складається зі створення істотно нового; процес з постановки і рішення проблем, нестандартних задач; форма пізнання дійсності» [100, с. 79]. Творчість – це вища форма активності і самостійної діяльності людини.

А. М. Коршунов і В. Ф. Шаповал розглядають творчість як історичну активність людей, що безперестанно розширює кордони можливостей їх особистісного розвитку – процес створення суспільних умов, які сприяють усе більш багатому й глибокому розвитку людської індивідуальності, як сукупну діяльність, яка протікає в історично визначених формах, здійснюється у відповідності з об'єктивною необхідністю і протікає як процес утвердження суб'єкта, зростання його свободи [104, с. 29].

Аналізуючи зміст категорії творчості з точки зору загальних ознак, О. Комар виокремила такі найбільш значущі з них, як: «створення нового; оригінальність; комбінування елементів різних систем; зв'язок з пізнанням; постановка і розв'язання проблем, нестандартних задач щодо задоволення нових потреб суспільства; форма якісного розвитку суспільства, середовища, культури; вища і специфічна форма розвитку людини; вищий вид діяльності людини; єдність духовного і матеріального, де ідеальне передує матеріальному; родова ознака і родова сутність людини, спосіб її буття, форма її самодіяльності, саморозвитку і самоствердження» [100, с. 80].

У словнику-довіднику «Творчість: теорія, діагностика, технології»

вказується, що творчі здібності є синтезом властивостей і особливостей особистості, її рівневою характеристикою, що припускає наявність певної властивості, яка забезпечує новизну та оригінальність продукту діяльності, рівень її результативності [201, с. 124]. Г. І. Вергелес акцентує увагу на тому, що творчі здібності забезпечують успішність в творчих видах діяльності, тобто в таких, в яких створюються нові предмети матеріальної і духовної культури, здійснюються нові ідеї, відкриття та винаходи [33, с. 9].

Особлива значимість творчих здібностей для психолого-педагогічної проблематики обумовлена, як вважає Г. І. Вергелес, специфікою сучасного соціального досвіду, який мають засвоїти наступні покоління, обумовлена динамічним і нестабільним характером цього досвіду [33, с. 10]. По-перше, в даний час різко зростає інформаційний потік, а обсяг його такий, що оволодіти ним повністю принципово неможливо. Творчі здібності дозволяють успішно здійснювати діяльність і в умовах дефіциту інформації [33, с. 10]. По-друге, в умовах все прискорюється процесу розвитку різних сторін суспільства більше значення набуває здатність бачити і знаходити правильні рішення постійно виникаючих нових проблем. По-третє, поява все нових і нових професій, істотні зміни вимог до вже наявних професій припускають певну мобільність особистості, що також вимагає розвитку творчих здібностей [33, с. 10].

Слід вказати на те, що мінливий характер соціального досвіду вимагає від майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації розвитку не просто творчих здібностей, а творчих здібностей загального характеру.

Поділ творчих здібностей на спеціальні і загальні визначається діапазоном видів діяльності, в яких вони реалізуються. Г. І. Вергелес вказує, що загальні творчі здібності, на відміну від спеціальних, реалізуються в широкому діапазоні видів діяльності і забезпечують успішність в найрізноманітніших галузях творчості [33, с. 11]. Ці здібності забезпечують готовність особистості до успішної діяльності незалежно від конкретного її змісту. Даний вид творчих здібностей не просто дає людині можливість адекватно відображати навколишній світ в його істотних зв'язках і відносинах, а й дозволяє вибрати

творчі способи взаємодії з навколишньою дійсністю як звичайні. Саме за рахунок цих якостей і досягається успіх в найрізноманітніших видах творчої діяльності. Г. І. Вергелес підкреслює, що творча здатність – це рівнева характеристика особистості, яка передбачає наявність певної властивості, що забезпечує новизну і оригінальність, легкість і швидкість виконання різних видів діяльності [33, с. 11]. На думку вченої, творча здатність – це досить високий рівень розвитку будь-якої здатності людини [33, с. 11].

У психології проблема загальних творчих здібностей часто розглядається в аспекті проблеми креативності та креативних властивостей особистості.

У словнику-довіднику «Творчість: теорія, діагностика, технології» вказується, що креативність (лат. creatio – творення) – це системне (багатовимірне, багаторівневе) психічне утворення, система загальних творчих здібностей та індивідуальних особливостей особистості, що сприяють самостійному висуванню проблем, нешаблонне їх вирішення та генерування значної кількості оригінальних ідей [201, с. 68]. Нам імпонує це визначення поняття «креативність».

Комунікативні здібності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації проявляється в умінні встановлювати міжособистісні зв'язки, узгоджувати свої дії з діями колег, вибирати оптимальний стиль спілкування з оточуючими в різних ситуаціях, опановувати засобами вербального і невербального спілкування.

Комунікативні функції діяльності фітнес-тренера, як вказує О. К. Корносенко, пов'язані з виконанням таких обов'язків: «спілкуватися й встановлювати контакт з людьми, створювати позитивний настрій, бути емоційно виразним, надихати, налаштовувати на заняття, долучати людей до високої культури спілкування і взаємин, відмічати позитивні моменти, хвалити групу, дякувати за працю в кінці заняття, посміхатися; правильно називати вправи (володіти спеціальною термінологією), пояснювати техніку їх виконання, чітко подавати команди та розпорядження, здійснювати рахунок (від більшого числа до меншого, наприклад 8, 7 та ін.); використовувати жести

й мімічні засоби спілкування, тобто за допомогою підморгування, рухів бровами, губами, руками та інших прийомів керувати роботою групи, коригувати техніку виконання вправ; надавати методичну допомогу (консультувати) перед початком і після проведення заняття, пояснювати значення і доцільність вправ; проявляти вимогливість і підтримувати необхідну дисципліну, бути толерантним. Толерантність для тренера це вміння ставитися до людей з повагою, лояльно, терпимо, без роздратування, будувати взаємини на гуманній, демократичній основі, керуючись принципами і правилами професійної етики та етикету; визначати характер людини, її настрій, забезпечувати умови її самореалізації, але разом з тим уміти самовиражатися; спілкуватися на людях, робити публічні доповіді, презентації; встановлювати дружні взаємовідносини між фітлайкерами, створювати позитивний психологічний мікроклімат на занятті, мотивувати людей до ведення здорового способу життя, збільшення рухового режиму; швидко та правильно орієнтуватися в умовах зовнішньої ситуації спілкування» [102, с. 174].

Згідно з трактуванням поняття «здібності», в особистісно-діяльнісному підході можна спиратися, на думку Е. Д. Бабудоржієвої, на такі твердження: 1) комунікативні здібності мають суспільно-історичне походження; 2) вони формуються та удосконалюються в практичному спілкуванні; 3) комунікативні здібності – це індивідуально-психологічні особливості, що відрізняють одну людину від іншої і проявляються в успішності виконання комунікативної діяльності; 4) структура і предметний зміст комунікативної діяльності опосередковано відображає структуру і зміст комунікативних здібностей; 5) комунікативні здібності проявляються в комунікативних навичках і вміннях [11, с. 42].

Сутнісна і змістовна сторона організаторських здібностей найбільш повно була розкрита Л. І. Уманським, у роботах якого вперше вводяться визначення багатьох якостей особистості, в тому числі й організаторських. Л. І. Уманський та І. С. Мангутов вважають, що основними серед організаторських здібностей є

такі: психологічна вибірковість, практичний психологічний розум, психологічний такт, громадська енергійність, вимогливість, критичність, схильність до організаторської діяльності [204, с. 10].

Схильність до організаторської діяльності, на думку Е. Д. Бабудоржієвої, знаходить вираження в спонтанному самотійному включенні в організаторську діяльність, в прийнятті на себе ролі організатора і відповідальності за роботу інших людей, потреби в здійсненні організаторської діяльності, емоційно-позитивному самопочутті при її виконанні [11, с. 44]. Ми поділяємо цю думку вченої.

Таким чином, визначено структурні компоненти професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, до яких віднесено: мотиваційно-ціннісний (сукупність ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням рекреаційно-оздоровчої діяльності, світоглядна позиція); змістовий (сукупність знань предметної сфери, на основі яких формується професійна компетентність); діяльнісний (практичний досвід); креативний (сукупність важливих для рекреаційно-оздоровчої діяльності індивідуально-психологічних якостей і здібностей та спрямованість особистості).

Висновки до першого розділу

Дослідники (О. В. Андрєєва, О. Л. Благій, Л. В. Денисова, М. В. Дутчак, М. М. Василенко, О. В. Завальнюк, О. К. Корносенко, О. В. Корх-Черба, А. В. Прима, Є. Н. Приступа, С. Ю. Путров, Л. П. Сущенко та ін.) акцентують увагу на тому, що з позицій сьогодення проблема підготовки конкурентоспроможних фахівців з фітнесу та рекреації пов'язана з необхідністю створення і реалізації інноваційних освітніх програм, які сприяють формуванню професійної компетентності, створюють умови для саморозвитку та самовдосконалення особистості студента у процесі навчання.

Аналіз наукової літератури свідчить про відсутність загальноприйнятого

визначення поняття «професійна компетентність». Його трактують: як інтегральну характеристику, що визначає здібність та готовність розв'язувати професійні проблеми та професійні завдання, які виникають у реальних ситуаціях професійної діяльності, з використанням знань, навичок, умінь, професійного та життєвого досвіду, цінностей і культури (Є. О. Бударін); як поєднання психічних і особистісних (людських) якостей, як психічний і особистісний стан, який дозволяє діяти самостійно і відповідально, як здатність та вміння виконувати певні трудові функції (В. І. Волинкін); як інтеграційна характеристика особистості фахівця, яка включає знання, вміння та особистісні якості, що забезпечують успішне виконання ним професійної діяльності (О. В. Гайнулина); як «інтегративну якість особистості, яка включає в себе готовність і здатність людини до здійснення професійної діяльності на основі наявних знань, умінь, навичок і професійно особистісних якостей» (Т. В. Мала); як «практичну реалізацію професійних здібностей і ділових якостей працівника в їх синергетичному взаємозв'язку і взаємозалежності (О. Ф. Приліпко); як «інтегральну властивість особистості сучасного фахівця, як сукупність фундаментальних інтегрованих знань, узагальнених умінь і здатностей, особистісних і професійно значущих якостей, що відображає рівень культури, гуманістичної спрямованості, технологічності й майстерності, творчого підходу до організації педагогічної діяльності, готовності до постійного самовдосконалення» (О. В. Скібіна); як «якісну характеристику ступеня володіння фахівцями їх професійної діяльності і передбачає: розуміння своєї справи, оцінку особистих якостей, регулювання свого професійного становлення, самовдосконалення та самовиховання» (В. Г. Чорнобай). У дослідженні поняття «професійна компетентність» використовується у тлумаченні, яке подає В. Т. Лозовецька, яка трактує це поняття як «інтегративну характеристику ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення результату із певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця».

На підставі узагальнення наукового досвіду осмислення проблеми вказано на відсутність загальноприйнятого тлумачення поняття «фітнес». Його трактують: як «оптимальний фізичний стан, що включає досягнення певного рівня результатів виконання рухових тестів і низький рівень ризику розвитку проблем зі здоров'ям» (А. А. Боляк, Н. Л. Боляк, О. В. Корх-Черба, П. М. Кизім); як «загальна (а не тільки фізична) готовність людини до виходу з «потoku життя» та забезпечення ефективної природності до дій в ситуаціях, які вимагають мобілізації фізичних та духовних сил; стан психологічної та фізичної підготовленості для досягнення успіху в конкретному завданні» (Н. І. Воловик); як специфічний сектор економіки, що відображає соціально-економічні, правові та організаційні засади її функціонування і розвитку (фітнес-індустрія) або як діяльність з надання матеріально-побутових і соціально-культурних послуг, яка задовольняє фізкультурні потреби населення (В. І. Григор'єв); як система фізичних вправ оздоровчої спрямованості (за винятком спортивних форм фітнесу), з достатньо широким набором різноманітних і доступних рухових завдань, що складають індивідуально-стандартизовані програми, особисто мотивовані і функціонально зумовлені (співвідносні з нормативною базою) (А. В. Менхін); як інноваційну форму фізичної культури, яка поєднує в собі сукупність інноваційних видів, форм, обладнання та технологій фізкультурно-спортивної діяльності, та наявність комфортних соціокультурних умов, в яких і відбувається процес «споживання» продукту, що визначається як «фітнес-послуги» (О. Г. Сайкіна). У дослідженні поняття «фітнес» використовується у тлумаченні, яке подають Е. Хоулі і Б. Френкс. Вчені тлумачать фітнес як фізичну придатність (від «to be fit for» бути придатним до чого-небудь, бути здоровим).

У розділі вказано, що у вітчизняній і зарубіжній літературі не існує єдиної думки щодо визначення поняття «рекреація». Його тлумачать: як (від лат. recreation - відновлення) відновлення витрачених людиною в процесі трудової діяльності сил, а також створення певного запасу сил для подальшої діяльності в інтересах збереження і збільшення фізичного і інтелектуального потенціалу

(К. Л. Колесник); як розширене відтворення сил людини (фізичних, інтелектуальних, емоційних); найбільш розвинутий сегмент індустрії дозвілля, пов'язаний з участю населення в активному відпочинку; будь-яка діяльність, спрямована на відновлення сил людини, яка може здійснюватися, як на території постійного проживання людини, так і за її межами (М. С. Оборін); як «частину соціальної системи суспільства та особливу ланку системи освіти; специфічну форму діяльності на дозвіллі (соціально корисне дозвілля); вираження внутрішньої природи людини; засіб розваги, відновлення або вид ігрової діяльності; «життя після праці»; профілактичну медицину майбутнього» (Є. Н. Приступа); як розширене відтворення сил людини (фізичних, інтелектуальних і емоційних); будь-яка гра чи розвага, які використовуються для відновлення фізичних і розумових сил; сегмент індустрії дозвілля, пов'язаний з участю населення в активному відпочинку на відкритому повітрі, що припадає переважно на уїк-енд; перебудова організму і людських популяцій, що забезпечує можливість активної діяльності при різних умовах, характер і зміни навколишнього середовища (І. Ю. Сєврюков та Є. М. Таскаєв). У дослідженні поняття «рекреація» використовується у тлумаченні, яке подають В. П. Зайцев, С. С. Ермаков і М. Хагнер-Деренговська. Вчені визначають поняття «рекреація» як активний і пасивний відпочинок людини, який спрямований на формування, відновлення, зміцнення і збереження здоров'я і в той же час приносить їй задоволення і благополуччя.

На основі аналізу праць науковців (А. П. Дендеберя, Л. М. Добровська, А. А. Грузова, М. І. Жалдак, Т. І. Коваль, І. П. Потехіна та ін.) та власного досвіду викладацької діяльності до інформаційно-навчальних ресурсів віднесено: бази даних інформаційно-пошукових та інформаційно-довідникових систем, автоматизовані бібліотечні системи, Веб-сайт навчальних програм, електронні журнали, комп'ютерне тестування, мультимедійні навчальні засоби, електронну пошту та ін.

Майбутні фахівці з фітнесу і рекреації розглядаються як студенти, які протягом певного періоду навчання у вищому навчальному закладі

спрямовують свої зусилля на оволодіння кваліфікацією, що дозволить їм ефективно застосовувати у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності різні форми рухової активності з метою відновлення сил, збереження та зміцнення здоров'я різних верств населення.

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій розглядається як процес організації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів за допомогою інформаційно-навчальних ресурсів, які забезпечують отримання якісної вищої фізкультурної освіти та подальшого ефективного здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності.

Професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації розглядається як інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що визначає його глибоку обізнаність, професійні вміння та навички, особистісний досвід, націленість на перспективність та креативність в роботі, здатність досягати значних результатів у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності.

Визначено структурні компоненти (мотиваційно-ціннісний, змістовий, діяльнісний, креативний) професійної компетентності майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. У розділі вказано, що зазначені структурні компоненти носять інтегративний та цілісний характер.

Основні наукові положення розділу викладено в опублікованих працях [185; 187; 188; 189; 190; 194; 195].

Список використаних джерел до першого розділу

1. Абашина В. В. К вопросу о профессиональной компетентности педагогов дошкольных учреждений в условиях личностно ориентированной модели обучения детей // Мониторинг как условие реализации личностно

ориентированного педагогического процесса: сб. науч. материалов Третьей окружной науч.-практ. конф. «Знаменские чтения»: В 2 ч. Сургут, 2004. Ч. 1. С. 39–46.

2. Агапов И. Г. Теоретические основы технологического обеспечения развития общих компетенций обучающихся в школе : автореф. дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». М., 2001. 46 с.

3. Андреева О. В., Благій О. Л. Система підготовки та підвищення кваліфікації фахівців із фізичної рекреації // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць. 2015. № 3 (31). С. 5–10.

4. Антошкіна Л. І. Вища освіта в системі суспільних інтересів : монографія. Донецьк : ЮгоВосток, 2008. 283 с.

5. Бабудоржиева Э. Д. Исследование проблемы коммуникативных и организаторских способностей в психологии // Вестник Бурятского государственного университета. 2012. №5 С.41–45.

6. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. М. : Академия, 2004. 788 с.

7. Бербец В. Організаційно-дидактичні принципи та функції використання інформаційно-комунікаційних засобів у процесі підготовки майбутніх учителів технологій // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2013. Ч. 3. С. 28–34.

8. Берест О. О. Підготовка майбутніх фітнес-тренерів до рекреаційно-оздоровчої діяльності // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2015. Вип. 129(2). С. 101–104.

9. Берест О. О. Сучасний стан проблеми підготовки фітнес-тренерів // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки. 2016. Вип. 31. С. 113-122.

10. Бермус А. Г. Проблемы и перспективы реализации компетентностного подхода в образовании // Эйдос. 2005. [Электронный ресурс] URL: // <http://eidos.ru/journal/2005/0910-12.htm> (дата звернення: 15.11.2014).

11. Биков В. Ю. Проектний підхід і дистанційне навчання у професійній підготовці управлінських кадрів // Кримські педагогічні читання: Міжнародна наукова конференція 12-13 вересня 2001 року / За ред. О.О. Сисоєвої і О.Г. Романовського. Харків: НТУ, 2001. С. 30–50.

12. Боднар С. Термінологічний аналіз понять «компетенція» і «компетентність» у педагогіці: сутність та структура // Освіта і управління. 2007. Т. 10. № 2. С. 93–99.

13. Боляк А. А., Боляк Н. Л., Корх-Черба О. В., Кизім П. М. Системний підхід у професійній діяльності тренера з фітнесу: навчальний посібник. Х.: ХДАФК, 2012. 130 с.

14. Бударин Е. А. Формирование профессионального опыта специалиста связи у курсантов военно-учебных заведений: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». Калининград, 2006. 20 с.

15. Буюк Б. Вища освіта: цивілізаційний аспект // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: : Історія, міжнародні відносини. 2015. Вип. 16(2). С. 211–219.

16. Василенко М. М. Сучасні вимоги роботодавців до формування готовності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014. Вип. 38. С. 119–124.

17. Василенко М. М. Тезаурус дослідження професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищому навчальному закладі // ScienceRise. Pedagogical Education. 2016. № 8(4). С. 4–10.

18. Васіна Л. С. Формування професійної компетентності – пріоритетне завдання реформування освіти // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2013. № 1. С. 47–50.

19. Введенский В. Н. Компетентность педагога как важное условие успешности его профессиональной деятельности // Инновации в образовании. 2003. № 4. С. 21–31.

20. Великий тлумачний словник української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.

21. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход М. : Высшая школа, 1991. 207 с.

22. Вергелес Г. И. Развитие общих творческих способностей как проблема педагогической психологии // Известия Российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена. 2009. №100. С. 7–18.

23. Виноградов Г. П. Теоретические и методические основы физической рекреации: автореф. дис. ... докт. пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». СПб., 1998. 51 с.

24. Войтко С. В. Ринок Інформаційно-комунікаційних технологій: структура та аналіз // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Логістика. 2007. № 594. С. 384–392.

25. Воловик Н. І. Основи оздоровчого фітнесу: навчальний посібник. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 240 с.

26. Воронина Т. П. Информационное общество: сущность, черты, проблемы. М. : Логос, 1998. 112 с.

27. Выдрин В. М., Джумаев А. Д. Физическая рекреация – вид физической культуры // Теория и практика физической культуры. 1989. №3. С. 2–3.

28. Гайнулина Е. В. Проблема формирования профессиональной компетентности в области естественнонаучной подготовки у будущих учителей начальных классов // Интеграция образования. 2013. №2 (71) С.67–75.

29. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К., 1997. 376 с.

30. Горбань О. В. Національна вища освіта в контексті інтеграції в єдиний європейський освітній простір (філософсько-світоглядні засади) // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2006. Вип. 24. С. 51–59.

31. Григорьев, В. И. Динамика развития рынка фитнес-услуг в России: науч.-прак. конф. // Актуальные проблемы развития фитнеса в России. СПб.: Изд-во РГПУ, 2009. С. 7–15.

32. Грітченко А. Інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі вищого навчального закладу // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2011. № 39(1). С. 97–102.

33. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології у навчальному процесі та наукових дослідженнях: навч. посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інституту післядипломної освіти. К.: Освіта України, 2006. 390 с.

34. Данилюк С. С. Інформаційна компетенція в межах моделі формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами інтернет-технологій // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. Вип. 28. С. 109–114.

35. Денисенко М. П., Бреус С. В. Вища освіта в Україні: проблеми та перспективи // Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. 2013. Вип. 33. С. 17–24.

36. Добровська Л. М. Загальні тенденції у процесі формування професійної компетентності з інформаційних технологій майбутніх фахівців інженерного профілю // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. 2010. № 2. С. 137–142.

37. Доманчук Д. С. Наукові підходи до визначення поняття «професійна компетентність майбутніх соціальних працівників» / Д. С. Доманчук // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014. Вип. 38. С. 133–139.

38. Дракина И. К., Шмакина Е. В. Новые ценности образования: антропологический, деятельностный и культурологический подходы : тезаурус. 2005. Вып. 5 (24). 183 с.

39. Дружилов С. А. Профессиональная компетентность и профессионализм педагога: психологический подход // Сибирь. Философия. Образование. Научно-публицистический альманах: СО РАО, ИПК, г.Новокузнецк. 2005 (Вып. 8). С. 34–48.

40. Ермаков Д. Компетентность в решении проблем // Народное образование. 2005. № 9. С. 89–96.

41. Єгорова В. Сутність поняття «компетентнісний підхід» та його місце у педагогіці вищої школи // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2009. № 1. С. 187–191.

42. Жалдак М. І. Система підготовки вчителя до використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2 : Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. 2011. № 11. С. 3–15.

43. Жмакина Н. Л., Комолова Е. Г. Формирование профессиональной компетентности специалиста образовательного учреждения // Вестник Нижневартковского государственного университета. 2010. №1 С.13–19.

44. Жуков Г. Н., Матросов П. Г., Каплан С. Л. Основы общей и профессиональной педагогики: учебное пособие. М. : Гардарики, 2005. 382 с.

45. Зайцев В. П., Ермаков С. С., Хагнер-Деренговська М. Методология рекреации в структуре образовательного пространства // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту 2011. №1 С.58–65.

46. Зайцев В. П., Манучарян С. В., Прусик К. Я., Прусик Е. К., Цеслицкая М. З., Шарк-Ецкардт М. К. Методология физической рекреации: взгляд на проблемы, опыт, рекомендации // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2013. №4 С.13–20.

47. Зеер Э., Сыманюк Э. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования // Высшее образование в России. 2005. № 4. С. 23–30.

48. Зеленецкая Т. С. О формировании компетентности // Высшее образование в России. 2005. № 6. С. 108–114.

49. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия. М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 40 с.

50. Зорин И. В. Рекреационная сущность экологического туризма // Теория и практика физической культуры. 2002. №11. С. 9–13.

51. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи // Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи : монографія. К., 2005. С. 10–18.

52. Иванов Д. А., Митрофанов К. Г., Соколова О. В. Компетентностный подход в образовании. Проблемы. Понятия. Инструментарий. Омск, 2003. 280 с.

53. Исаев В. А. Образование взрослых: компетентностный подход: монография. Великий Новгород, 2005. 520 с.

54. Каленюк І. Вища освіта в сучасному глобальному середовищі // Вища школа. 2008. № 9. С. 55–62.

55. Калінічева Г. Вища освіта України в контексті сучасних цивілізаційних змін // Українознавчий альманах. 2014. Вип. 17 С. 146–149.

56. Капица С. П., Курдюмов С. П., Мелинецкий Г. Г. Синергетика и прогнозы будущего. М. : Эдиториал УРСП, 2001. 288 с.

57. Кенжебеков Б. Т. Сущность и структура профессиональной компетентности специалиста // Высшая школа Казахстана. 2002. № 2. С. 171–179.

58. Клак И. Е. Модернизация содержания и технологии профессиональной подготовки будущих учителей-филологов // Вектор науки

Тольяттинского государственного университета. Серия: Педагогика, психология. 2013. №2 (13) С.130–133.

59. Климов Е. А. Образ мира в разнотипных профессиях: учеб. пособие. М.: Изд-во МГУ, 1995. 224 с.

60. Коваль Т. І. Використання сучасних електронних навчальних платформ у підготовці фахівців з вищою освітою // Іноземні мови. 2013. № 1. С. 43–44.

61. Коваль Т. І. Проблеми впровадження електронного навчання під час професійної підготовки майбутніх менеджерів-економістів // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. 2010. № 42. С. 86–91.

62. Коваль Т. І. Теоретичні та методичні основи професійної підготовки з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів: дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». К., 2008. 572 с.

63. Ковальчук В. В. Сутнісно-змістовна характеристика категорії «Професійна компетентність» як показника рівня фахової підготовки студентів // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2007. № 18-19. С. 84–88.

64. Колин К. К. Информационное общество. Челябинск : ЧГАКИ, 2010. 27 с.

65. Комар О. Дидактичні принципи підготовки майбутніх учителів до запровадження інтерактивної технології // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2012. № 43(2). С. 75–85.

66. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : КІС, 2004. 112 с.

67. Корносенко О. К. Специфіка й функції професійної діяльності фітнес-тренера // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2015. Вип. 129(2). С. 173–177.

68. Корх-Черба О. В. Основні напрями реалізації системного підходу у професійній діяльності майбутнього фітнес-тренера // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2015. Вип. 3(1). С. 192–195.

69. Коршунов А. М., Шаповал В. Ф. Творчество и отражение в историческом познании. М. : Издательство МГУ, 1984. 191 с.

70. Красноперова Н. А. Мотивационный компонент в структуре формирования здорового образа жизни студентов // Вестник Северо-Восточного федерального университета им. М.К. Аммосова. 2014. №4 С.109–117.

71. Круцевич Т., Пангелов С. Теоретичні і методичні аспекти поняття «фізична рекреація» // Спортивний вісник Придніпров'я. 2010. № 2. С. 18–20.

72. Крылова О. Н. Развитие знаниевой традиции в современном содержании отечественного школьного образования: дис. ... докт. пед. наук.: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». СПб., 2010. 457 с.

73. Крысько В. Г. Психология и педагогика: Схемы и комментарии. М.: Владос-прес, 2001. 368 с.

74. Лазарев В. С., Мартиросян Б. П. Педагогическая инноватика: объект, предмет и основные понятия // Педагогика. 2004. № 4. С. 11–21.

75. Лейтес Н. С. Возрастная одаренность и индивидуальные различия. М.; Воронеж, 1997. 448 с.

76. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. М.: Политиздат, 1977. 304 с.

77. Лозовецька В. Т. Професійна компетентність // Енциклопедія освіти. К. : Юрінком, 2008. 1040 с.

78. Лукин В. В. Формирование компетентности в области использования информационных технологий в системе профессионального образования // Вестник РУДН. Серия: Информатизация образования. 2012. №1 С.69–72.

79. Магин В. А. Контекст модернизации высшего профессионального физкультурного образования // Теория и практика физической культуры. 2005. № 4. С. 39–41.

80. Мала Т. В. Професійна компетентність, як ключове поняття в процесі підготовки майбутніх фахівців з книжкового дизайну // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2013. № 10(2). С. 97–105.

81. Маринін І. Г. Професійна компетентність вчителя музики – керівника дитячого народно-інструментального колективу: проблема структури та змісту // Педагогічна освіта: теорія і практика. 2014. Вип. 16. С. 298–304.

82. Маркова А. К. Психология профессионализма. М. : Знание, 1996. 200 с.

83. Маслов В. І. Принципи менеджменту в установах освіти // Освіта і управління. 1997. № 1. С. 19–21.

84. Менхин, А. В. Рекреативно-оздоровительная гимнастика: учеб. пос.. М. : Физическая культура, 2007. 160 с.

85. Мюллер В. К. Большой англо-русский словарь. Екатеринбург, 2006. 1536 с.

86. Нелюбов С. А. Динамика профессионального становления руководителя образовательного учреждения // Интерактивное образование: Электронная газета: г. Новосибирск. 2006. № 6-7. [Электронный ресурс] URL: // <http://io.nios.ru> (дата звернення: 03.11.2014).

87. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта – тенденція світова // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002:зб. наук.праць до 10-річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. Ч. 2. Ч.: ОВС, 2002. С. 148–161.

88. Новий тлумачний словник української мови (у трьох томах). том 1, А – К / Укладачі: В.В. Яременко, О.М. Сліпущко. К. : Вид-во «АКОНІТ», 2006. – 926 с.

89. Новиков А. М. Педагогика: словарь системы основных понятий. М. : Издательский центр ИЭТ, 2013. 268 с.

90. Ожегов С. И. Словарь русского языка / под ред. Н. Ю. Шведовой. М. : Рус. яз., 1984. 816 с.

91. Олейникова Е. Н. Формирование профессиональной компетентности дефектологов в процессе вузовской подготовки // Научные проблемы гуманитарных исследований. 2011. №3. С.210–217.

92. Пастушенко Р. Проектирование общеобразовательных компетенций образовательной области «Человек и общество» [Электронный ресурс] URL: // <http://eidos.ru/journal/2007/0930-20.htm> (дата звернення: 26.11.2014).

93. Петухова Т. А. Професійна компетентність майбутніх фахівців з технологій у системі управління педагогічним процесом // Наука і освіта. 2014. № 7. С. 150–154.

94. Плохий В. С., Чабан А. С. Модули профессиональной компетентности – инновационный подход к профессиональному обучению // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. Харків : УПА, 2001. С. 7–13.

95. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті // Компетентнісний підхід в сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К.І.С., 2004. С. 66–72.

96. Пономаренко В. А. Психология духовности профессионала. М. : Изд-во Гос. науч.-исслед. испыт. ин-т МОРФ, 1997. 93 с.

97. Потехина И. П. Развитие информационно-коммуникационных технологий в условиях глобализации // Вестник Саратовского государственного социально-экономического университета. 2012. №2 С. 36–40.

98. Приліпко О. Ф. Ретроспективний аналіз становлення поняття професійна компетентність // Наукові записки Ніжинського державного

університету ім. Миколи Гоголя. Сер. : Психолого-педагогічні науки. 2013. № 5. С. 54–62.

99. Прима А. В. Реалізація компетентнісного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності у фітнес-індустрії // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2016. Вип. 3(2). С. 263–267.

100. Приступа Є. Н. Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. Євгена Приступи. Л. : ЛДУФК, 2010. 447 с.

101. Професійна освіта : словник: навч. посіб. / укл. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. К. : Вища школа, 2000. 380 с.

102. Пшенична Л. В. Вища освіта – дієвий механізм соціалізації молоді // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 3. С. 10–11.

103. Пятницька Д. В. Аналіз форм організації навчального процесу майбутніх фітнес-тренерів // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2016. Вип. 47. С. 322–328.

104. Равен Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы. М. : Когито-Центр, 2001. 158 с.

105. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: Серия Мастера психологии. СПб. : Питер, 2004. 713 с.

106. Рыжкин Ю. Е. Социально-психологические основы физической рекреации // Известия РГПУ им. А.И. Герцена. 2007. №30. С. 17–31.

107. Рябчиков М. Л., Борисенко Д. В. Проблематика аналізу практичної ефективності впровадження інформаційно-комунікаційних навчальних технологій // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2013. № 40-41. С. 151–155.

108. Сайкина Е. Г. Фитнес в системе дошкольного и школьного физкультурного образования: дис... д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры». СПб., 2009. 580 с.
109. Севрюков И. Ю., Таскаев Е. Н. Туристско-рекреационная деятельность: терминологический аспект // Символ науки. 2015. №10-1 С.76–80.
110. Сисоева С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу : монографія. Хмельницький : ХГПА, 2008. 324 с.
111. Скібіна О. В. Сутність та структура професійної компетентності майбутніх інженерів-педагогів // Духовність особистості. 2012. Вип. 1. С. 150–156.
112. Скотна Н. В., Ашиток Н. І. Вища освіта в епоху глобалізації // Вісник Національного авіаційного університету. Сер. : Філософія. Культурологія. 2013. № 2. С. 88–91.
113. Скрипкина А. В., Бойко К. Ю. Педагогические условия и компоненты формирования готовности студентов к организации учебного времени в процессе самообразовательной деятельности // Теория и практика общественного развития. 2013. №4. С.99–102.
114. Скрипко З. А., Тютюрев В. Г., Бармашова А. С. Знание как основа формирования профессиональной компетентности // Вестник Вестник Томского государственного педагогического университета. 2011. №13 С.174–177.
115. Сластенин В. А., Исаев И. Ф., Мищенко А. И. Педагогика: учеб. пособ. для студ. пед. учеб. заведений. М. : Школа-Пресс, 2002. 512 с.
116. Сластенин В. А., Чижакова Г. И. Введение в педагогическую аксиологию. М. : Издательский центр «Академия», 2003. 192 с.
117. Современный словарь иностранных слов. СПб. : Дуэт, 1994. 752 с.
118. Татур Ю. Г. Компетентностный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования.

Авторская версия. М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. [Электронный ресурс] URL: // http://technical.bmstu.ru/istch/komp/tatur_П.psd (дата звернення: 15.10.2014).

119. Творчество: теория, диагностика, технологии: Словарь-справочник / под общ. ред. Т. А. Барышевой. СПб., 2008. 296 с.

120. Теличко Н. В. Професійна компетентність як базова основа педагогічної майстерності вчителя початкових класів // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2014. Вип. 199(1). С. 376–383.

121. Уманский Л. И., Мангутов И. С. Организатор и организаторская деятельность. Л.: Изд-во ЛГУ, 1975. 180 с.

122. Федорченко В. К. Стратегія розвитку освіти на порозі ХХІ століття (міжнародний аналітичний огляд) // Нові технології навчання: наук.-метод. збірник / ред. кол.: В. О. Зайчук (гол. ред.), О. Я. Савченко та ін. К.: НМЦ ВО, 2002. Вип. 32. С. 205–212.

123. Хортон У., Хортон К. Электронное обучение: инструменты и технологии / пер. с англ. М.: КУДИЦ-ОБРАЗ, 2005. 640 с.

124. Хоули Э. Т., Френкс Б. Д. Оздоровительный фитнес. К.: Олимпийская литература, 2000. 367 с.

125. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты // Эйдос. 2002. [Электронный ресурс] URL: // <http://eidos.ru/journal/2002/0423.htm> (дата звернення: 15.10.2014).

126. Чернобай В. Г. Професійна компетентність та її складові // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2014. Вип. 199(1). С. 409–413.

127. Чошанов М. А. Гибкая технология проблемно-модульного обучения. М. : Народное образование, 1996, 160с.

128. Шестак Н. В., Шестак В. П. Компетентностный подход в дополнительном профессиональном образовании // Высшее образование в России. 2009. № 3. С. 29–38.

129. Шифріна Н. І. Вища освіта як основа формування і розвитку інтелектуального потенціалу суспільства // Бізнес Інформ. 2013. № 6. С. 234–241.

130. Шишов С. Е., Кальней В. А. Школа: мониторинг качества образования. М. : Педагогическое общество России, 2000. 320 с.

131. Эльмурзаев М. А., Дунаев К. Ш., Дунаев М. К. Современные подходы к определению понятия физическая рекреация // Ученые записки университета Лесгафта. 2016. №2 (132). С. 205–209.

132. Якобсон М. А. Ориентация понятий «спорт», «физическое воспитание», «физическая рекреация» в системе социологических понятий. Минск, 1971. С. 228–233.

РОЗДІЛ 2

ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ ТА РЕКРЕАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1. Методика та напрями дослідження

Слід вказати на те, що експериментальній перевірці результативності виявлених і теоретично обґрунтованих педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій була присвячена дослідно-експериментальна робота, яка здійснювалася протягом 2013-2017 років відповідно до організаційно-підготовчого, діяльнісного, дослідно-експериментального та узагальнювального етапів.

– організаційно-підготовчий етап (2013-2014 роки) був спрямований на аналіз наукових джерел щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; з'ясування понятійно-категоріального апарату дослідження; визначення структури професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; визначення критеріїв, показників і рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;

– діяльнісний етап (2014 рік) був спрямований на виявлення та теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; розроблення навчально-методичного забезпечення, необхідного для реалізації педагогічних умов формування професійної

компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій;

– дослідно-експериментальний етап (2014-2016 роки) був спрямований на впровадження педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; застосування нових форм, методів і засобів формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; діагностику рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;

– на узагальнювальному етапі (2016-2017 роки) підводилися підсумки дослідження, аналізувалися результати педагогічного експерименту та формулювалися висновки, отримані у процесі дослідно-експериментальної роботи.

Оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації нами визначалася за мотиваційним, когнітивним, процесуальним та особистісним критеріями.

У педагогічних дослідженнях вказується на те, що в змістовному відношенні до критерію пред'являються, як мінімум три вимоги: по-перше, він повинен бути адекватний тому явищу, вимірником якого він є. А. В. Скрипкіна, К. Ю. Бойко вважають, що в ньому повинні чітко відображатися природа вимірюваного явища і динаміка зміни властивості, яка виражається критерієм; по-друге, критерій повинен виражатися дефініцією [178, с. 101]. Це означає, що одні й ті ж фактичні значення різних явищ повинні при застосуванні до них критерію давати однакові якісні значення; по-третє, критерій повинен бути простим, тобто допускати найпростіші способи вимірювання з використанням не складних методик, опитувальників і тестів.

Оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за мотиваційним критерієм було проведено

відповідно до тесту-опитувальнику «Тест на з'ясування мотивації на досягнення мети та прагнення до соціального престижу» (додаток А).

Шкала оцінювання складається з 36 суджень, з приводу яких можливі три варіанти відповідей – «ніколи», «часто» чи «дуже часто». Коди відповідей підсумовуються (по 1-3 бали за кожну таку відповідь). За кожною шкалою підраховується сума балів з урахуванням знаків.

Шкала «прагнення до соціального престижу»: враховуються бали зі знаком «+» при позитивних відповідях за позиціями 1, 4, 7, 10, 13, 16, 22, 28, 31, 34 та зі знаком «-» при позитивних відповідях за позиціями 19 і 29.

Шкала «прагнення до суперництва»: враховуються бали зі знаком «+» при позитивних відповідях за позиціями 2, 5, 8, 11, 17, 20, 23 та зі знаком «-» при позитивних відповідях за позиціями 14, 26, 29, 32, 35.

Шкала «прагнення до досягнення мети»: враховуються бали зі знаком «+» при позитивних відповідях за позиціями 3, 6, 12, 15, 18, 21, 24, 30, 33, 36 та зі знаком «-» при позитивних відповідях за позиціями 9 і 27.

Код: відповіді «так» на питання 2, 6, 7, 8, 14, 16, 18, 19, 21, 22; відповіді «ні» на питання 1, 3, 4, 5, 9, 11, 12, 13, 15, 17, 20. Після цього підраховувалась загальна кількість балів.

Високий рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за мотиваційним критерієм відповідав сумі балів більше 26, середній рівень сформованості професійної компетентності відповідав сумі балів 25-16 та низький рівень сформованості професійної компетентності відповідав сумі балів менше 15.

Оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за когнітивним критерієм здійснювалося на основі використання «Тестових завдань для оцінювання за когнітивним критерієм рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій», розроблених нами особисто (додаток Б). Тестові

завдання склалися з 39 питань та відповідей до них, одна з яких була правильною.

Високий рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за когнітивним критерієм відповідав сумі балів більше 31, середній рівень сформованості професійної компетентності відповідав сумі балів 30-16 та низький рівень сформованості професійної компетентності відповідав сумі балів менше 15.

Оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за процесуальним критерієм здійснювалося на основі використання «Картки оцінювання за процесуальним критерієм рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій», розроблених нами особисто (додаток В).

Високий рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за процесуальним критерієм відповідав сумі балів більше 46, середній рівень сформованості професійної компетентності відповідав сумі балів 45-31 та низький рівень сформованості професійної компетентності відповідав сумі балів менше 30.

Оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за особистісним критерієм включало:

- оцінювання загальних творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;
- оцінювання комунікативних та організаторських здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Оцінювання загальних творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації здійснювалося відповідно до «Методики визначення рівня сформованості загальних творчих здібностей особистості», яка подана у посібнику-практикуму С. М. Дмитрієвою та Н. В. Гавриловою [57, с. 22-23].

Методика визначення рівня сформованості загальних творчих здібностей особистості подана у додатку Д.

Студентам пропонується інструкція: «Уважно прочитайте наведені нижче пункти анкети і навпроти кожного пункту зазначте «так», якщо твердження збігається з вашою думкою і «ні», якщо не збігається».

Обробка результатів:

відповіді «так» на питання №1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 18, 19

«ні» на питання №2, 5, 6, 11, 13, 16, 17, за кожне спів падання нараховується 2 бали.

Високий рівень сформованості загальних творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідав сумі балів більше 24, середній рівень сформованості загальних творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідав сумі балів 23-11 та низький рівень сформованості загальних творчих здібностей особистості майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідав сумі балів менше 10.

Дослідження комунікативних та організаторських здібностей за допомогою тест-опитувальника КОЗ-1 можна проводити і з одним досліджуваним, і з групою.

Тест-опитувальник для з'ясування сформованості організаторських і комунікативних здібностей подано у додатку Е.

Досліджуваним роздають тексти опитувальника, бланки для відповідей, зачитується інструкція.

Інструкція: «Запропонований вам тест містить 40 питань. Прочитайте їх та дайте відповіді на всі питання за допомогою бланка. На бланку надруковані номери питань. Якщо ваша відповідь на питання позитивна, тобто ви погоджуєтесь з тим, про що запитують у питанні, то на бланку відповідний номер обведіть кружечком. Якщо ваша відповідь негативна, тобто ви не погоджуєтесь, то відповідний номер закресліть. Слідкуйте, щоб номер питання і номер у бланку для відповідей співпадали. Майте на увазі, що питання носять загальний характер і не можуть містити всіх необхідних подробиць. Тому уявіть собі типові ситуації і не задумуйтесь над деталями. Не слід витрачати багато часу на роздуми, відповідайте швидко. Можливо, на деякі питання вам

буде важко відповісти. Тоді намагайтесь дати ту відповідь, якій ви надаєте перевагу. При відповіді на будь-яке з цих питань звертайте увагу на його перші слова та узгоджуйте свої відповіді з ними. Відповідаючи на питання, не прагніть створити заздалегідь приємне враження. Важлива ваша відвертість при відповіді».

$$K_k = \frac{K_x}{20} ; \quad K_o = \frac{O_x}{20}, \text{ де}$$

K_k – коефіцієнт комунікативних здібностей;

K_o – коефіцієнт організаційних здібностей.

Щоб визначити рівень комунікативних та рівень організаторських здібностей, потрібно було порахувати їх коефіцієнти. Коефіцієнти являють собою відношення кількості збігів відповідей тієї чи іншої схильності до максимально можливої кількості збігів, у даному випадку – до 20. Формули для підрахунку такі: K_x та O_x – кількість співпадаючих з дешифратором відповідей, відповідно до комунікативних та організаційних здібностей.

У процесі аналізу результатів спочатку оцінюють рівень комунікативних та організаторських здібностей досліджуваного. Для цього користуються шкалою оцінок (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Шкала оцінок комунікативних та організаторських здібностей

K_k	K_o	Шкала оцінки
0,10–0,45	0,2–0,55	1
0,46–0,55	0,56–0,65	2
0,56–0,65	0,66–0,70	3
0,66–0,75	0,71–0,80	4
0,75–1,00	0,81–1,00	5

Високий рівень сформованості комунікативних та організаторських здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідав сумі балів більше 4, середній рівень сформованості комунікативних та організаторських

здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідав сумі балів 4-3 та низький рівень сформованості комунікативних та організаторських здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідав сумі балів менше 2.

Розподіл балів відповідно до визначених критеріїв оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації подано у таблиці 2.2.

З метою порівняння результатів контрольної та експериментальної груп, які брали участь у педагогічному експерименті, застосовувався t-критерій Стьюдента нормального розподілу. Акцентуємо увагу на тому, що t-критерій Стьюдента для порівняння даних незалежних вибірок (результати, які отримані у контрольній та експериментальній групі між собою у процесі проведення констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту) розраховують за формулою 2.1:

$$t = \frac{|M_1 - M_2|}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}}}$$

де M_1, M_2 – середні арифметичні,

σ_1, σ_2 – стандартні відхилення, N_1, N_2 – розміри вибірок.

Для нашого дослідження є важливим те, що t-критерій Стьюдента для порівняння даних залежних вибірок (результати, які отримані у контрольній та експериментальній групі окремо у процесі проведення констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту) розраховують за формулою 2.2:

$$t = \frac{|M_d|}{\sigma_d / \sqrt{N}}$$

де M_d – середня різниця значень,

σ – стандартне відхилення різниць,

N – розмір вибірки.

Таблиця 2.2

Розподіл балів відповідно до визначення критеріїв

Критерій	Рівень		
	високий	середній	Низький
Мотиваційний	Більше 26 $P > 26$	Більше 16, але менше 26 $16 < P \leq 26$	15 та менше $P \leq 15$
Когнітивний	31 та більше $P \geq 31$	Більше 15, але менше 30 $15 < P \leq 30$	15 та менше $P \leq 15$
Процесуальний	46 та більше $P > 46$	Більше 31, але менше 45 $31 < P \leq 45$	30 та менше $P \leq 30$
Особистісний (сформованість загальних творчих здібностей)	Більше 24 $P > 24$	Більше 11, але менше 23 $11 < P \leq 23$	10 та менше $P \leq 10$
Особистісний (сформованість комунікативних та організаторських здібностей)	Більше 4 $P > 4$	Більше 3, але менше 4 $3 < P < 4$	2 та менше $P \leq 2$
Особистісний	Більше 28 $P > 28$	Більше 3, але менше 4 $14 < P < 27$	10 та менше $P \leq 12$
Загальні дані	Більше 131 $P > 131$	Більше 76, але менше 130 $76 < P < 130$	75 та менше $P \leq 75$

Таким чином, нами охарактеризовано методику та напрями дослідження. Вказано на розподіл балів відповідно до визначених критеріїв (мотиваційного, когнітивного, процесуального та особистісного) оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

2.2. Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

Моделювання педагогічного процесу дозволяє уявити процес формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації в динаміці його розгортання з виділенням структурно-функціональних і операційно-результативних компонентів, описом зв'язків і відносин між ними.

Модель (фр. *Modele*, лат. *Modulus* – «зразок», «міра», «норма») в дослідженнях вчених розуміється:

- як будь-який образ (уявний чи умовний: зображення, опис, схема, креслення, графік, план, карта та ін.) будь-якого об'єкта, процесу або явища («оригіналу» даної моделі), який використовується в якості його «заступника» (В. А. Сластьонін) [180];

- як освітня система, що включає в себе загальні цілі та зміст, проектування навчальних планів і програм, цілі керівництва діяльністю тих, хто навчається, методи контролю і звітність, засоби оцінювання процесу навчання.

Модель, як вважає А. Б. Дамбуєва, є спрощенням об'єкта дослідження і в сенсі його структури, і за складністю внутрішніх і зовнішніх зав'язків, але обов'язково відображає ті основні властивості, які цікавлять дослідників [51, с. 57]. Так, наприклад, учені М. Вартофскій і В. А. Загвязінскій вказують, що з одного боку модель – це втілення ідеї, а з іншого – вона в динамічному аспекті є засобом реалізації ідеї; модель простіше оригіналу і дозволяє виявити в оригіналі приховане в силу складності і інтонації різноманітним явищ [51, с. 57]. Узагальнення наявних в науковій літературі визначень поняття «модель» дозволяє встановити, що науковці називають ознаки, властиві моделям: штучно створений зразок; структура, яка відтворює частину дійсності в спрощеному вигляді; наочна форма відображення оригіналу, конкретний образ об'єкта, в якому відображаються реальні або передбачувані властивості.

Під моделлю формування професійної компетентності А. Б. Дамбуєва пропонує розуміти цілісну, педагогічно обґрунтовану систему, що складається з структурно-функціональних компонентів, спрямованих на особистісний розвиток майбутнього фахівця [51, с. 57]. Ми погоджуємося з таким визначенням.

Основною функцією педагогічної моделі, на думку М. А. Панфілова, є відображення і відтворення в більш простому вигляді структури багатофакторного явища, безпосередній розгляд якої надає нові знання щодо об'єкту вивчення [140, с. 52].

О. А. Артем'єва розглядає моделювання як загальнонаукових метод, що складається в побудові і вивченні особливих об'єктів – педагогічних систем [9].

Конструюючи модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, ми виходили з того, що вона повинна відображати соціальне замовлення і вимоги суспільства до якості підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, технологічного та оціночно-результативного блоків (рис. 2.1).

Цільовий блок розробленої моделі визначається з урахуванням соціального замовлення суспільства на підготовку висококваліфікованих фахівців з фітнесу та рекреації, які вміють успішно справлятися зі своїми професійними завданнями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Метою є формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Завданнями є:

- формування мотивації майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності;

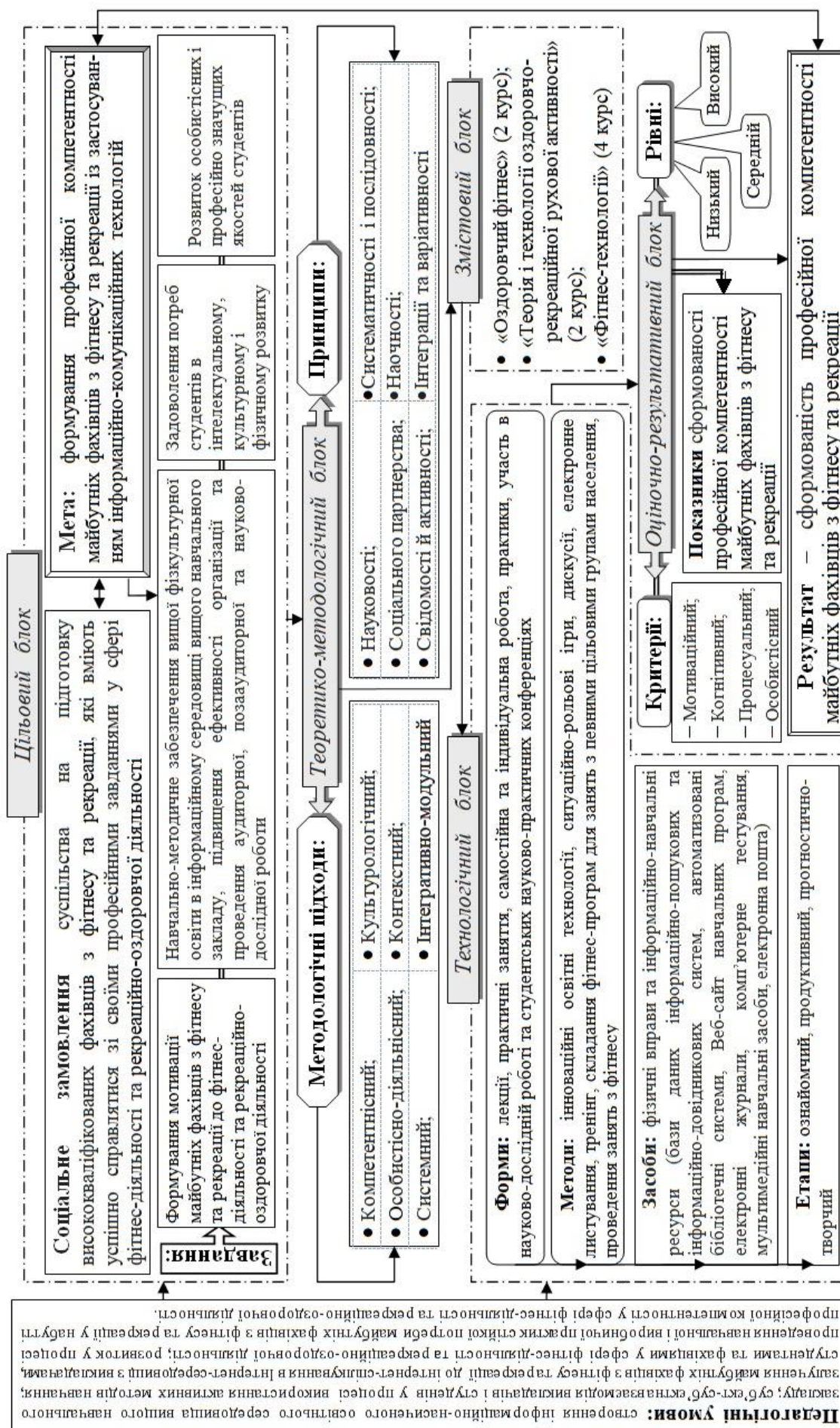

Рис. 2.1. Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

навчально-методичне забезпечення вищої фізкультурної освіти в інформаційному середовищі вищого навчального закладу, підвищення ефективності організації та проведення аудиторної, позааудиторної та науково-дослідної роботи;

- задоволення потреб студентів в інтелектуальному, культурному і фізичному розвитку;
- розвиток особистісних і професійно значущих якостей студентів.

У теоретико-методологічному блоці моделі висвітлюються методологічні підходи та основні принципи формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

До методологічних підходів до формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій віднесено: компетентнісний, особистісно-діяльнісний, системний, культурологічний, контекстний та інтегративно-модульний.

Компетентнісний підхід у системі освіти є предметом наукового дослідження вчених (Н. М. Бібік [101], І. А. Зимня [78], О. В. Овчарук [135], Т. С. Олійник [138], О. І. Пометун [148-149], Дж. Равен [162], Ю. В. Рибалко [164], О. П. Савченко [170], А. В. Хуторський [209] та ін.).

Компетентнісний підхід відображає процес модернізації вищої фізкультурної освіти у всіх європейських країнах, в Україні зокрема. О. В. Овчарук акцентує увагу на тому, що «нинішня освіта повинна формувати у молоді уміння оперувати новими технологіями та знаннями, бути готовими змінюватися та пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперувати і управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатися упродовж життя. Україну, як європейську країну, не можуть оминути всі вищеназвані процеси»[135, с. 6].

У сучасних умовах глобальних цивілізаційних змін, непрогнозованого розвитку подій і явищ змінюються вимоги до фахової підготовки майбутніх

фахівців у вищих навчальних закладах. В. Варенко вказує, що «одним із шляхів вирішення зазначеної проблеми є оновлення вищої освіти, перенесення уваги з процесу навчання на його результат, орієнтація змісту й організації навчання на компетентнісний підхід і пошук ефективних механізмів його запровадження» [25, с. 28]. Для нашого дослідження ця теза є досить доречною.

Методологічна основа для виникнення терміна «компетентнісний підхід», за даними В. Єгорової, була закладена в 50–60-ті роки XX століття [66, с. 189]. Тоді американські вчені прагнули виробити специфічне поняття до визначення діяльності людини в різних галузях виробництва. Компетентнісна оцінка діяльності фахівця ґрунтувалася на вимірюванні трьох основних виявів його особистості: знати, робити, бути.

Англійський вчений Дж. Равен вказав на можливості застосування компетентнісного підходу в освіті: по-перше, стосовно можливостей педагогів керувати індивідуалізованими навчальними програмами, орієнтованими на розвиток основних компетентностей учнів; по-друге, можливостей учнів виявляти свої специфічні таланти, спостерігати за їх становленням у процесі розвитку і здобувати визнання своїх талантів і досягнень; по-третє, можливостей педагогів отримувати визнання своїх досягнень при вивченні та оцінюванні їх педагогічної діяльності; по-четверте, щоб ті, хто відповідає за педагогічну діагностику, могли планувати такі дослідження, які би стимулювали керівництво на пошук шляхів поліпшення освітніх програм та освітньої політики загалом; по-п'яте, щоб стало можливим проведення ефективної політики в галузі трудових ресурсів, заснованої на більш тонких процедурах професійного навчання, працевлаштування і подальшого професійного зростання фахівців, а також здійснення такої політики в доборі кадрів, яка дозволила б залучити гідних кандидатів на впливові посади у суспільстві й відхилити непридатних [162, с. 65-66].

Теоретичний аналіз наукової літератури свідчить про відсутність єдиного визначення поняття «компетентнісний підхід». Так, Н. П. Антіпова тлумачить поняття «компетентнісний підхід» як «підхід, який спрямовано на здатність

фахівця ефективно здійснювати професійну діяльність та вирішувати проблеми різного ступеня складності на основі отриманих знань та досвіду» [7, с. 31]. О. Е. Лебедев стверджує, що компетентнісний підхід – це сукупність загальних принципів визначення цілей освіти, добору змісту освіти, організації освітнього процесу та оцінки освітніх результатів [111, с. 3]. На думку вченого, мета освіти полягає в розвитку у студентів здатності самостійно вирішувати проблеми в різних сферах і видах діяльності на основі використання соціального досвіду, елементом якого є і власний досвід, мета організації освітнього процесу полягає в створенні умов для формування у студентів досвіду самостійного розв’язання пізнавальних, комунікативних, організаційних, етичних і інших проблем, що становлять зміст освіти [111, с. 3]. Н. В. Нагорна визначає поняття «компетентнісний підхід» як «вміння студентів розв’язувати проблеми, що виникають у пізнавальній, технологічній і психічній діяльності, у сферах етичних, соціальних, правових, професійних та особистих взаємовідносин» [126, с. 268]. Т. С. Олійник трактує поняття «компетентнісний підхід» як «спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості. Результатом такого процесу буде формування загальної компетентності людини, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості. Така характеристика має сформуватися в процесі навчання і містити знання, вміння, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі особистості» [138, с. 69]. Т. С. Олійник вказує, що «компетентнісний підхід в освіті пов’язаний з особистісно орієнтованим і діяльнісним підходами до навчання, оскільки стосується особистості студента й може бути реалізованим і перевіреном тільки в процесі виконання конкретним студентом певного комплексу дій. Він потребує трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі, яка існує об’єктивно, для «всіх» студентів, на суб’єктивні надбання одного студента, що їх можна виміряти» [138, с. 69]. О. І. Пометун тлумачить поняття «компетентнісний підхід» як «спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових (базових, основних, над-, міжпредметних),

загальногалузевих (сюди ми зараховуємо професійну компетентність) та предметних компетентностей особистості» [148, с. 66]. Ю. В. Рибалко вважає, що компетентнісний підхід – це «підхід, що спрямований на реалізацію особистісно зорієнтованого навчання майбутнього фахівця, формування його готовності та здатності ефективно здійснювати професійну діяльність відповідно до умов соціуму, уміння приймати рішення та брати на себе відповідальність, володіння необхідними комунікативними якостями та здатністю до самоосвіти і самовдосконалення, конкурентоспроможність на ринку праці» [164, с. 392].

А. В. Хуторський під компетентнісним підходом розуміє підхід до організації навчально-виховного процесу, що спрямований на набуття особистістю певної суми знань і досвіду, що дають їй змогу робити висновки, переконливо висловлювати думки та діяти адекватним чином у різних ситуаціях [209, с. 61].

Н. М. Бібік наголошує на необхідності переходу в навчанні «з процесу на результат в діяльнісному вимірі, забезпечення спроможності випускника відповідати новим запитам ринку, мати відповідний потенціал для практичного розв’язання життєвих проблем, пошуку свого «Я» у професії» [101, с. 45].

О. П. Савченко вважає, що загальною ідеєю компетентнісного підходу є компетентнісно-орієнтована освіта, яка спрямована на комплексне засвоєння знань та способів практичної діяльності, завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях своєї діяльності [170, с. 16]. Як вважає О. П. Савченко, компетентний фахівець відрізняється від кваліфікованого тим, що він: реалізує у своїй роботі професійні знання, уміння та навички; завжди саморозвивається та виходить за межі своєї дисципліни; вважає свою професію великою цінністю [170, с. 16]. Нам особливо імponує ця думка вченої.

Компетентнісний підхід, на думку В. Єгорової, є «сучасним, актуальним і перспективним напрямом досліджень у педагогіці вищої школи в усьому світі. Виховання компетентної особистості, яка володіє глибокими знаннями, високими моральними якостями і є професіоналом, уміє діяти належно у

вирішальних ситуаціях, застосовуючи знання і вміння, беручи на себе відповідальність за свою діяльність, є головним завданням нинішньої школи» [66, с. 190]. Ця теза є визначальною для нашого дослідження.

Компетентнісний підхід, на відміну від традиційної освіти, передбачає, на думку Н. П. Антіпової, «не тільки набуття знань, вмінь і навичок, а й розвитку та формування у студентів здатності до практичної діяльності і творчого застосування набутих знань та досвіду в різних ситуаціях, формуючи у випускника високу готовність до успішної діяльності в реальному житті» [7, с. 31].

Сутність запровадження компетентнісного підходу у вищій освіті, як вважає Б. В. Авво, полягає в тому, що: студенти працюють над реальними завданнями та з даними реальних процесів; вчать не тільки у викладача, а й один в одного; працюють з різними базами інформації для вибору і прийняття різноманітних рішень; вчать мислити критично[2].

Компетентнісний підхід означає, як вважає Г. Селевко, поступову переорієнтацію домінуючої освітньої парадигми з переважаючою трансляцією знань і формуванням навичок створення умов для оволодіння комплексом компетенцій, які означають потенціал, здатність випускника до виживання і стійкої життєдіяльності в умовах сучасного багаточинникового соціально-політичного, ринково-економічного, інформаційно і комунікаційно насиченого простору [174, с. 138].

В. А. Якунін зазначає, що за допомогою компетентнісного підходу засобами сучасних педагогічних технологій можна сформувати і розвинути такі професійно значимі якості особистості (за даними А. Ф. Шиян): організаторські здібності, самоорганізація, відповідальність, ретельність, вимогливість, здатність до прийняття рішень, спостережливість, вміння оцінити обставини, аналітичні здібності, критичність розуму і винахідливість, ініціативність, уміння керувати підлеглими та інші [218, с. 393-394].

До основних функцій компетентнісного підходу у вищій школі О. Л. Жук [69, с. 100] відносить:

- операціональну, що передбачає виявлення (операціоналізація), системи знань, умінь та навичок, видів готовності студента, які визначають його компетентність і гарантують результативність вирішення професійних, соціальних та особистісних завдань;

- діяльнісно-технологічну, що спрямована на конструювання змісту навчання діяльнісного типу, максимальне наближення до майбутньої сфери діяльності студента, розробку і впровадження у навчальний процес завдань, способи вирішення яких відповідають технологіям професійної діяльності;

- виховну, що спрямована на посилення виховної складової освітнього процесу, формування у студентів організаторського та управлінського досвіду, культури особистісного та професійного спілкування;

- діагностичну, що передбачає розробку більш ефективної системи моніторингу якості освітньо-професійного процесу, зокрема, діагностики досягнутих рівнів сформованості компетенцій.

Отже, реалізація компетентнісного підходу в процесі навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації дозволило:

- сформувати професійну компетентність майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, необхідну для успішного виконання фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності;

- спрямувати зусилля на інтеграцію дисциплін навчального плану професійної підготовки студентів та їх зв'язок з майбутньою рекреаційно-оздоровчою діяльністю;

- забезпечити поетапне виявлення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації засобами діагностико-критеріального апарату.

Особистісно-діяльнісний підхід актуалізує включення студентів в практико-орієнтовну освітню діяльність як чинника розвитку їх особистісних якостей і активної життєвої позиції, про що свідчать наукові дослідження Б. Г. Ананьєва, О. Г. Асмолова, Л. С. Виготського, Ю. В. Громика, І. О. Зимньої, Н. В. Кузьміної, О. М. Леонтьєва, С. Л. Рубінштейна,

В. О. Сластьоніна, В. О. Лекторського, Г. В. Суходольського, В. С. Швирина та ін. Особистісно-діяльнісний підхід, як вважає Т. Андрющенко, є «складним інтегрованим поняттям, що включає особистісно орієнтований і діяльнісний підходи» [6, с. 143]. Г. Борин також розглядає особистісний і діяльнісний підходи в неподільній єдності навчально-виховної з майбутньою творчою професійною діяльністю, що «впливають на особистісний розвиток студента, актуалізують формування професійно-особистісних характеристик, оволодіння якими забезпечує якісний рівень фахової підготовки» [21, с. 23].

О. Б. Бігич визначає особистісно-діяльнісний підхід як педагогічний процес, який передбачає урахування індивідуальних особливостей студента та діяльнісного складника [18, с. 85].

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що особистісно-діяльнісний підхід розглядається як: визнання особистості як продукту суспільно-історичного розвитку і носія певної культури; орієнтація на формування індивідуально усвідомленого особистісного сенсу життя і діяльності людини; визнання унікальності особистості, її інтелектуальної та моральної свободи, права на повагу; погляд на діяльність як основний засіб і вирішальну умову розвитку особистості; урахування того, що саме в діяльності людина проявляється як суб'єкт свого розвитку; організація повноцінної життєдіяльності особистості в соціально-моральному відношенні; формування діяльності особистості як цілісного психологічного процесу, що включає потребу, мотив, мету, дії та операції, умови, засоби і результат; навчання людини організації, регулюванню, контролю, самоаналізу і оцінюванню результатів своєї діяльності.

Особистісно-діяльнісний підхід дозволяє, на думку І. Княжевої, «максимально враховувати індивідуальний досвід тих, хто навчається, як суб'єктів освітнього процесу, потреби в самоорганізації і саморозвитку через організацію навчальної, квазіпедагогічної та педагогічної діяльності, що передбачає не лише привласнення здобутків методичної культури суспільства, а й культуровідтворення і культуротворення» [90, с. 192].

Особистісно-діяльнісний підхід спрямовується, як вважає Г. Борин, на «формування здатності майбутнього фахівця гнучко й нестандартно використовувати здобуті знання й уміння, прагнення до пошуку й застосування ефективних способів поведінки й діяльності, формування та розвиток відповідних професійно-особистісних якостей» [21, с. 24]. Така мета професійної підготовки орієнтує викладача не лише на передачу готових знань і вмінь, а на формування здатності студента до їх самостійного пошуку й оновлення [21, с. 24].

О. М. Пехота вказує на те, що при використанні особистісно-діялісного підходу в організації навчання відбувається зміщення акценту з домінування окремих форм і методів навчання на визнання їх плюралізму, переваги творчої ініціативи, конструювання «ситуації успіху», «ситуації вибору», самоаналізу, самооцінки, самопізнання, самовираження та самореалізації [145, с. 38].

Л. Брославська та С. Мащенко вказують на те, що «особистісно-діялісний підхід націлюється на індивідуальні психологічні особливості кожного студента, які повинні не просто враховуватися, але й формуватися у процесі навчання» [22, с. 105]. На думку вчених, «це досягається за рахунок диференціації та індивідуалізації навчання, а також використання нових навчальних технологій, елементами яких є особистісно орієнтована діяльність» [22, с. 105]. Навчаючись на основі особистісно-діялісного підходу студент має можливість обирати завдання такого рівня складності, який, на його думку, відповідає його інтелектуальним здібностям і дає йому можливість перевірити та довести рівень своїх знань, таким чином отримавши відповідну оцінку [22, с. 106]. Окрім того, додатковою перевагою навчальної роботи на такій основі є, як вважають Л. Брославська та С. Мащенко, те, що й після виставлення оцінки співпраця між викладачем і студентом може бути продовжена шляхом обговорення виконаних або невиконаних завдань, перебігу їх виконання й індивідуальних позитивних і негативних вражень від роботи [22, с. 106].

Отже, спираючись на індивідуалізацію та диференціацію в навчанні, реалізація особистісно-діяльнісного підходу дозволила створити умови для розвитку особистості майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації та розглянути освітній процес як сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених видів діяльності усіх задіяних в ньому суб'єктів. Особистісно-діяльнісний підхід визначив найважливіші методологічні орієнтири організації дидактичного і методичного забезпечення освітнього процесу формування професійної компетентності як системи, що представляє можливості для вирішення проблем професійно-особистісного становлення майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації.

Системний підхід (І. В. Блауберг, Б. Ф. Ломов, В. М. Садовський, Г. П. Щедровицький, Е. Г. Юдін та ін.) дозволив вивчити процес навчання і виховання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації як цілісне і взаємозалежне явище і побудувати модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, компоненти якої є взаємопов'язаними.

Системний підхід спрямований на виявлення того, як влаштований процес формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, як взаємодіють його частини на всіх рівнях структурної ієрархії, як пов'язані структурні елементи його організації та як забезпечується цілісність процесу підготовки.

Системний підхід передбачає розвиток у студентів системних знань на основі інтеграції різних дисциплін. З позиції системного підходу сукупність педагогічних умов, що сприяють ефективності творчої взаємодії зі студентами включає застосування в освітньому процесі навчально-педагогічних завдань евристичного, дослідницького та творчого характеру.

Отже, системний підхід до формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій є особливо перспективним, так як з його допомогою

можна виявити закономірності і взаємозв'язки педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі. Системний підхід дозволяє визначити структурні елементи моделі формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, здійснити їх аналіз, виділити стійкі зовнішні і внутрішні зв'язки, визначити систему принципів, розкрити зміст і обґрунтувати вибір дидактичного і методичного забезпечення процесу підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Культурологічний підхід у вищій фізкультурній освіті виступає найважливішим чинником розвитку особистості майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації. На думку О. М. Гусарової, це пов'язано з тим, що в сучасній теорії і практиці освіти стала помітною тенденція не тільки пошуків нових форм і методів навчання, а й інша, пов'язана з сучасним трактуванням культурних особливостей і механізмів [50, с. 118].

Отже, застосування культурологічного підходу дозволяло сформувати сучасного фахівця з фітнесу та рекреації, який відрізняється почуттям толерантності, самоідентифікації та готовності до взаємодії з іншими культурами.

Завдяки застосуванню контекстного підходу (А. А. Вербицький, Н. В. Борисова, Н. Б. Лаврентьєва та ін.) в процесі навчання вдалося максимально наблизити зміст і форми вищої фізкультурної освіти до специфіки рекреаційно-оздоровчій діяльності.

Контекстний підхід до формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації являє собою цілісну комплексну модель організації та функціонування освітньої системи. Ця модель, на думку О. М. Гусарової, головним чином виходить із прагнень студента до самопізнання, саморозвитку і самореалізації, а також забезпечує його самоактуалізацію в тому життєвому просторі (контексті), в який він включений [50, с. 118].

Реалізація інтегративно-модульного підходу сприяла такій організації освітньої системи вищих навчальних закладів, яка була спрямована на збільшення обсягів теоретичного матеріалу, самостійної та індивідуальної роботи майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

На сучасному етапі відбуваються кардинальні структурні зміни в системі вищої фізкультурної освіти з позицій сучасних міжнародних вимог. Актуалізується принцип інтегрованих систем в процесі навчання: навчання відбувається на міждисциплінарних засадах у зв'язку з соціалізацією основних напрямків розвитку країни.

Доцільно зазначити, що кожен з перерахованих методологічних підходів (компетентнісний, особистісно-діяльнісний, системний, культурологічний, контекстний та інтегративно-модульний) до формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій націлений на розвиток якогось окремого елемента (накопичення нових знань, вироблення певних умінь, навичок або формування особистісних якостей, які допомагають в спілкуванні). На нашу думку, процес формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій стане більш ефективним за умови комбінованого застосування розглянутих нами методологічних підходів, об'єднання їх в цілісну багаторівневу динамічну систему.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про відсутність загальноприйнятого визначення поняття «принцип». Його визначають: як систему вимог і положень педагогіки, дотримання яких забезпечує продуктивність навчально-виховного процесу (С. С. Вітвицька) [35, с. 16]; як інструментальне відображення педагогічної концепції, що дана в категоріях діяльності, як методологічне відображення пізнаних законів та закономірностей (І. І. Драч) [61, с. 192]; як орієнтир для практичного конструювання навчального процесу (М. Ю. Ковбасюк) [96, с. 45].

Відповідно, принципи навчання, є, на думку О. Комар, «теоретичними узагальненнями педагогічної практики, виникають з досвіду педагогічної діяльності, мають об'єктивний характер, безпосередньо впливають із закономірностей навчання» [100, с. 75]. О. Комар вказує, що «принципи навчання – це провідні теоретичні положення педагогіки, основою яких є педагогічні закономірності, а їх реалізація передбачає використання сучасних методів, форм і змісту дидактичного процесу» [100, с. 75].

С. У. Гончаренко в «Українському педагогічному словнику» вказує на такі принципи навчання: «зв'язок змісту та методів навчання з національною культурою і традиціями; виховуючий характер навчання; науковість; систематичність; наступність; свідомість й активність учнів; наочність, доступність, індивідуалізація процесу навчання, уважне вивчення інтересів, здібностей, нахилів кожного учні» [43, с. 270].

Принципи підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах покликані забезпечити перехід до формування практики навчально-розвивальної взаємодії та до реалізації вимоги єдності всіх сторін освітнього процесу. Ці принципи, на думку А. А. Поставного [153, с. 359], полягають в наступному:

- учасники освітнього процесу вступають у взаємодію на основі рівноправних відносин з метою взаємного модернізаційного розвитку і збагачення, беручи участь в постійній зміні ролей від дослідника до практика, від студента до викладача, від керівника до підлеглого;
- сенсом освітнього процесу повинно бути не вивчення знань, а вивчення комплексу інструментів для практичного вирішення реальних завдань модернізації економіки;
- основним стимулом входження в освітній процес повинно бути бажання здійснити особистий внесок у модернізацію суспільства, переводу останнього на інноваційний шлях розвитку. Свідомий вибір саморозвитку повинен стати основою для інтеграції особистісних і суспільних інтересів з метою динаміки суспільного прогресу;

- оцінкою ефективності навчання повинен стати конкретний результат застосування знань на практиці – впровадження ефективних інновацій, а в глобальному аспекті – позитивний вплив людини на процес модернізації всієї суспільної системи, яка вимірюється кількістю вироблених матеріальних і духовних благ, підвищення якості життя;
- перехід від формалізованості навчальних структур до їх практичної спрямованості. Це передбачає їх зв'язок з науковими школами, сучасними інноваційними технологіями та методиками навчання. Це, в свою чергу, і обумовлює інноваційний шлях розвитку сучасної освіти і всього суспільства;
- ухвалення необхідності неперервності навчання і саморозвитку через розвиток науково-освітніх інноваційних комплексів, що забезпечують створення єдиного інтелектуального простору в сфері науково-освітніх послуг;
- характер гуманістичної спрямованості освіти повинен витікати з визнання цінності окремо взятого індивіда тільки в зв'язку з його стійкою єдністю з процесом модернізації всієї соціально-економічної системи;
- орієнтація на комплексний характер освітнього процесу. Це передбачає роботу з максимально можливим спектром знань і навичок, накопичених суспільством в поєднанні з особистісними якостями учасників освітнього процесу [153, с. 359].

До принципів формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій нами віднесено принципи: науковості, соціального партнерства, свідомості й активності, систематичності і послідовності, наочності, інтеграції та варіативності.

Принцип науковості, тобто відповідності змісту навчання сучасному рівню розвитку науки, методам наукового пізнання та особливостям застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі вищих навчальних закладів. З цієї позиції випливає, що навчальна дисципліна, яка викладається з використанням інформаційно-комунікаційних технологій підпорядковується, на думку В. А. Садикової, таким вимогам: психологічним,

що відображають закономірності оволодіння знаннями; з боку науки – до відображення у навчальній дисципліні фундаментальних основ науки; з боку майбутньої професійної діяльності, відображеної в моделі фахівця; програмним – до проектування навчальних програм або до відбору програмного продукту на ринку інформаційних технологій, до доцільності використання того чи іншого програмного засобу на якомусь етапі навчального процесу [171, с. 335].

Принцип соціального партнерства полягає у встановленні співробітництва, яке дозволяє прогнозувати потреби ринку праці, формувати професійно кваліфікаційну структуру підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, оновлювати зміст професійних освітніх програм, сприяючи підвищенню якості вищої фізкультурної освіти. Цей принцип дозволяє визначити перспективи розвитку галузі і підготовки кваліфікованих кадрів для вирішення нових професійних завдань у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Принцип свідомості й активності полягає в тому, що суб'єктна позиція студентів в навчанні, здатність до самостійного вирішення спочатку освітніх, а потім і професійних завдань, сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Цей сприяє розвитку інформаційної культури майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка відіграє важливу роль в соціальній адаптації особистості. Тому дуже важливо навчити студентів використовувати навички інформаційної культури для подальшої професійної та самоосвітньої діяльності. При організації навчального процесу із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій відбувається збагачення мотивів навчання, потреб, інтересів та прагнень майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Результатом є вміння вирішувати нестандартні завдання, передбачити розвиток різних ситуацій, забезпечувати коригування отриманих результатів, що, безсумнівно, є необхідним у майбутній професійній діяльності. Тому цей принцип передбачає такий процес навчання, при якому майбутні фахівці з фітнесу та рекреації засвоюють інформацію свідомо і глибоко, постійно прагнуть до ефективного оволодіння новими знаннями та

інформаційно-навчальні ресурси (бази даних інформаційно-пошукових та інформаційно-довідникових систем, автоматизовані бібліотечні системи, Веб-сайт навчальних програм, електронні журнали, комп'ютерне тестування, мультимедійні навчальні засоби, електронна пошта) та фізичні вправи.

Принцип систематичності і послідовності полягає у коригуванні найбільш ефективної послідовності при самостійній роботі студентів у програмному навчальному середовищі. Цей принцип яскраво проявляється в гіпермедійних програмах. В. А. Садикова вказує, що це пов'язано з особливостями гіпертексту – інформація задається багаторівневою структурою, яка передбачає повне, послідовне подання інформації, що сприяє доведенню навчальних завдань до кінця [171, с. 335].

Реалізація цього принципу у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій дозволила вирішити такі організаційні і змістовні питання, як: оптимальний розподіл навчальної інформації між викладачем і комп'ютерною системою, як її джерелами; відбір і структурування інформації для пред'явлення комп'ютерній системі; планування викладачем, як всього навчального курсу, так і окремих занять з обґрунтованим виділенням знань, умінь та навичок, оволодіння якими передбачається після закінчення даного курсу; алгоритмізація і планування системи дій студентів; відбір викладачем інформаційних технологій для конкретного навчального курсу; фіксація досягнутого рівня оволодіння знаннями студентів і його корекція при необхідності.

Реалізація принципу наочності досягається завдяки багатим ілюстративним графічним можливостям, що дозволяє в наочно-образній уяві певний процес або явище і навіть провести його вивчення. Поєднання тексту, звуку, мультиплікації, відео-зображення в мультимедійних і гіпермедійних програмах створює потужний образ, що запам'ятовується, та дозволяє вивчати їх не тільки у вигляді статичного зображення, але й у динаміці розвитку в різних умовах, демонструючи перспективу рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Принцип інтеграції передбачає єдність цілей, принципів і змісту організації навчально-виховного процесу, спрямованого на формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Інтеграція є відображенням тих тенденцій, які характеризують сьогодні всі сфери людської діяльності.

Принцип варіативності спрямований на надання майбутнім фахівцям з фітнесу та рекреації різних повноцінних, якісно специфічних і привабливих варіантів освітніх траєкторій, які характеризують спектр можливостей вибору такої траєкторії. Варіативність освіти спрямована на забезпечення максимально можливого ступеня індивідуалізації професійної підготовки студентів.

Варіативність, на думку О. М. Пономарьової, розуміється як «принцип сучасної освіти, який полягає у розвитку властивостей і компонентів сучасної системи вищої освіти на основі співіснування і співвідношення різних методологічних підходів, у використанні різних форм, методів, змістоутворювальних чинників і гнучких організаційно-управлінських технологій освіти, які ґрунтуються навколо стабілізуючого ядра – цілей, концепцій і завдань подальшого суспільно-культурного розвитку України» [151, с. 59].

Сукупність названих принципів визначає спрямованість, зміст, організацію та методику навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі. О. Комар вказує, що розуміння сутності принципів дозволяє свідомо і творчо вирішувати завдання навчання, упорядковувати педагогічну діяльність, обґрунтовано здійснювати її та впевнено досягати мети навчання [100, с. 84]. Ми приєднуємося до цієї думки. Дотримання принципів дозволяє проводити навчально-виховну діяльність комплексно, злагоджено та вміло.

Змістовий блок репрезентує зміст дисциплін «Оздоровчий фітнес» (2 курс), «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» (2 курс) та «Фітнес-технології» (4 курс).

Технологічний блок відображає форми, методи, засоби та етапи формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

До форм процесу формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій віднесено: лекції, практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу, практики, участь в науково-дослідній роботі та студентських науково-практичних конференціях.

Методи формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій включають в себе

ситуаційно-рольові ігри, дискусії, електронне листування, тренінг, складання фітнес-програм для занять з певними цільовими групами населення, проведення занять з фітнесу.

Засоби формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій включають в себе: фізичні вправи та інформаційно-навчальні ресурси (бази даних інформаційно-пошукових та інформаційно-довідникових систем, автоматизовані бібліотечні системи, Веб-сайт навчальних програм, електронні журнали, комп'ютерне тестування, мультимедійні навчальні засоби, електронна пошта).

До етапів формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій віднесено: ознайомчий, продуктивний та прогностично-творчий.

На ознайомчому етапі відбувається знайомство майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації з особливостями професії у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності, формується їх мотивація до здійснення цієї діяльності, починаються вивчатися професійно орієнтовані дисципліни.

На продуктивному етапі продовжується вивчення професійно орієнтованих дисциплін. Студенти проходять практики, які сприяють

формуванню професійної компетентності щодо здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності.

На прогностично-творчому етапі посилюється самостійна творча діяльність майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Вони виконують курсові роботи, розробляють творчі проекти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, готують мультимедійні презентації і випускні кваліфікаційні роботи.

Педагогічними умовами формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій визначено такі:

- створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу;
- суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання;
- залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності;
- розвиток у процесі проведення навчальної і виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

До оціночно-результативного блоку входять критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний та особистісний), показники та рівні (високий, середній, низький) сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Результатом є сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Таким чином, нами за результатами аналізу наукової літератури та власного досвіду викладацької діяльності було розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування професійної компетентності майбутніх

фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

2.3. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

2.3.1. Створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу

Важливим елементом формування професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій є педагогічні умови, що сприяють ефективності досягнення результатів підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах.

Під умовами І. Е. Клак пропонує розуміти зовнішні, стосовно до особистості студента обставини навчання, що є причиною його якісних змін [88, с. 132]. Ми підтримуємо цю думку вченої.

Науковці (В. І. Андрєєв [4], Ю. К. Бабанський [10], Г. М. Коджаспирова [97], А. Я. Найн [127] та ін.) вказують, що педагогічні умови – це цілеспрямований відбір і застосування елементів змісту, методів, прийомів, а також організаційних форм навчання для досягнення поставлених цілей. Ефективність педагогічного дослідження залежить від комплексу необхідних і достатніх умов. Достатньою умовою вважається комплекс об'єктів (речей, їх станів, взаємодій), з наявності яких з необхідністю випливає існування даного явища.

У педагогічній теорії поняття «педагогічні умови» визначається по-різному. Так, провівши аналіз позицій різних дослідників щодо визначення поняття «педагогічні умови», Н. Іпполітова і Н. Стерхова виділяють такі важливі положення: 1) умови виступають як складовий елемент педагогічної системи; 2) педагогічні умови відображають сукупність можливостей освітньої

(цілеспрямовано конструюються заходи впливу і взаємодії суб'єктів освіти: зміст, методи, прийоми і форми навчання і виховання, програмно-методичне оснащення освітнього процесу) і матеріально-просторової (навчальне і технічне обладнання, природно-просторове оточення навчального закладу та ін.) систем, що впливають позитивно або негативно на її функціонування; 3) у структурі педагогічних умов присутні, як внутрішні (що забезпечують вплив на розвиток особистісної сфери суб'єктів освітнього процесу), так і зовнішні (сприяють формуванню процесуальної складової системи) елементи; 4) реалізація педагогічних умов забезпечує розвиток і ефективність функціонування педагогічної системи [155, с. 8].

Поняття «середовище» трактується як оточення, сукупність природних умов, в яких протікає діяльність людського суспільства та організмів [136]. У сучасній педагогічній науці «середовище» розглядається, з одного боку, як умови, в яких протікає життя людини, її оточення, сукупність людей, пов'язаних спільністю цих умов, обставин; з іншого – як соціальний простір, який оточує людину, зону безпосередньої активності індивіда, його найближчого розвитку та дії, а також включає в її структуру феномен соціального та особистого життя людини: досвід минулого життя, досвід спілкування, вплив засобів масової інформації тощо.

Поняття «середовище» є родовим до поняття «освітнє середовище», яке отримало сьогодні широке поширення в педагогіці.

У дослідженні ми будемо використовувати поняття «освітнє середовище» у тлумаченні, яке подають О. А. Володин і Н. Г. Бондаренко. Вчені тлумачать поняття «освітнє середовище» як сукупність умов, що створюють можливості для розвитку пізнавальних потреб і особистісного розвитку і саморозвитку; забезпечують активну взаємодію суб'єктів освітніх відносин [38, с. 149].

З освітнім середовищем тісно пов'язане, як вважають О. А. Володин і Н. Г. Бондаренко, середовище освітньої установи нового типу – неперервної освіти, яка є: соціальною системою, що функціонує відповідно до законів суспільного розвитку; культурною системою, здатною до перетворення і

розвитку можливостей і творчих здібностей особистості; динамічною і розвивальною системою; цілеспрямованою системою; діяльнісною системою (формується і розвивається в процесі взаємодії об'єктів і суб'єктів освітнього процесу); ціннісно-орієнтованою системою (цілі виховної діяльності особистісно значущі, як для студентів, так і для викладачів і співробітників вищого навчального закладу); цілісною системою (її складові дозволяють системі функціонувати, як єдиному цілому і володіють системними інтегрованими якостями); відкритою системою (приспосовується до зовнішнього середовища і на певному рівні свого розвитку сама змінює і вдосконалює зовнішнє середовище) [38, с. 149].

Проаналізуємо навчальні програми з професійно орієнтованих дисциплін, які розміщені на сайті кафедри фізичної культури та основ здоров'я Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (рис. 2.2).

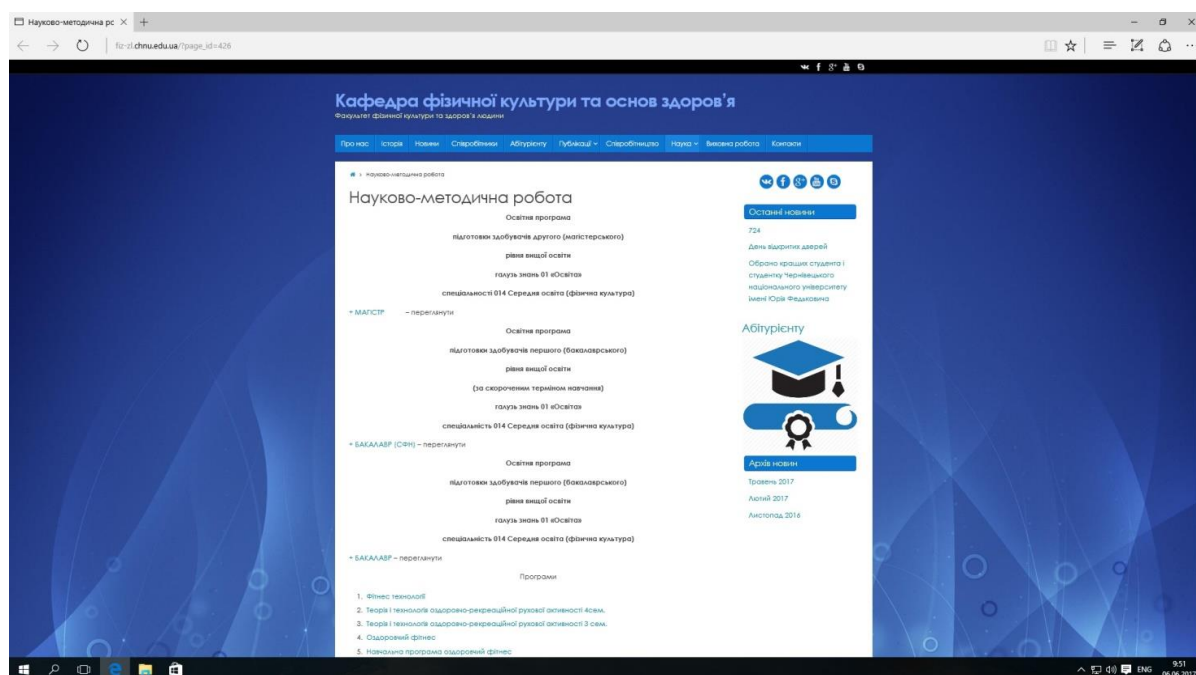

Рис. 2.2. Скріншот навчальних програм з професійно орієнтованих дисциплін

Метою вивчення дисципліни «Оздоровчий фітнес» є ознайомлення студентів з тенденціями розвитку сучасних технологій оздоровлення населення засобами фітнесу, визначення особливостей впливу кожного з них на організм

тих, хто займається, та формування професійно-педагогічних знань, умінь та навичок, що забезпечують теоретичну і практичну підготовку майбутніх фахівців. На вивчення навчальної дисципліни, яка відноситься до циклу професійно-орієнтованих дисциплін, відводиться 3,5 кредити ECTS / 126 годин, із них: 8 годин лекцій, 34 години практичних занять, 84 години самостійної роботи. Дисципліна закінчується складанням іспиту у 4 семестрі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Оздоровчий фітнес» є ознайомлення з технікою виконання різних видів фітнес-програм; оволодіння методом самоконтролю на заняттях з фітнесу; ознайомлення з шляхами попередження травм на оздоровчих заняттях; оволодіння методикою організації та проведення занять з фітнесу з різними групами населення та ознайомлення з методичними аспектами побудови занять з фітнесу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: теоретичний матеріал в обсязі програми з дисципліни «Оздоровчий фітнес»; значення і місце фітнесу у системі фізичного виховання; структуру занять з оздоровчого фітнесу; характер дозування навантаження та розподіл засобів у різних частинах фітнес- заняття; перелік потенційно-небезпечних, з точки зору травматизму, фізичних вправ; особливості добору музичного супроводу для проведення занять; методи дозування навантаження; методика навчання аеробним вправам на фітнес заняттях;

вміти: складати комплекси вправ для проведення занять з аеробіки та поєднувати їх у блоки та зв'язки; підбирати інвентар та обладнання для занять з фітнесу; оцінювати стан здоров'я, фізичну та функціональну підготовленість тих, хто займається; надавати першу допомогу; використовувати спеціальну термінологію жестів для управління групою в процесі проведення заняття; володіти коректною технікою виконання вправ аеробної хореографії; складати фітнес-програми для занять з певними цільовими групами населення; проводити заняття з фітнесу.

Програма дисципліни «Оздоровчий фітнес» складається з таких змістових модулів: «Теорія і методика проведення оздоровчих фітнес-тренувань» та

«Методика організації і проведення різноспрямованих оздоровчих фітнес-занять».

Змістовий модуль 1. Теорія і методика проведення оздоровчих фітнес-тренувань.

Тема 1. Фітнес як оздоровча технологія у сучасних соціально-економічних умовах.

Лекційне заняття: поняття про фітнес; класифікація та завдання сучасних оздоровчих фітнес-програм; тенденції розвитку оздоровчих фітнес-програм.

Практичне заняття: ознайомлення з методикою проведення кардіопрограм оздоровчої спрямованості: вправи циклічного характеру, класична аеробіка; особливості застосування термінології на заняттях з оздоровчого фітнесу; складання програм тренувань на основі застосування вправ циклічного характеру; оволодіння технікою виконання базових кроків класичної аеробіки; підбір музичного супроводу для різних частин оздоровчо-тренувальної програми.

Тема 2. Структура занять оздоровчої спрямованості.

Лекційне заняття: структура комплексного заняття з фітнесу та фізіологічне обґрунтування її доцільності; методика проведення розминки; методика проведення кардіо-аеробної фази; методика проведення ізольованої роботи; методика проведення фази розслаблення та стретчингу (заминки); особливості дозування та контролю навантаження на заняттях.

Практичне заняття: ознайомлення з кардіопрограмами: програми на степ-платформі; оволодіння технікою виконання базових кроків на степ платформі; виконання вправ в різних модифікаціях на степ-платформах; техніка безпеки (заборонені рухи); структура побудови тренувальної програми на степ-платформі; застосування методу ускладнення в процесі фітнес-тренувань на степ-платформах.

Тема 3. Циклічні різновидності кардіопрограм та їх аналоги.

Лекційне заняття: завдання та критерії оздоровчої ефективності кардіопрограм; циклічні види кардіопрограм та їх аналоги – кардіотренажери;

технічні засоби забезпечення занять оздоровчих кардіопрограм; критерії оцінювання оздоровчої ефективності кардіопрограм; характеристика аеробіки; характеристика програм на степ-платформі.

Практичне заняття: підсумковий модуль контроль; практичне виконання фрагменту контрольного комплексу вправ на степ платформі та класичної аеробіки; застосування методів проведення аеробного тренування; підбір музичного супроводу, застосування команд та жестів під час проведення фрагменту контрольного аеробного заняття.

Змістовий модуль 2. Методика організації і проведення різноспрямованих оздоровчих фітнес-занять.

Тема 4. Характеристика та методика викладання фітнес-програм силовій спрямованості та програм «Розумне тіло».

Лекційне заняття: завдання та критерії оздоровчої ефективності програм силовій спрямованості; дозування фізичного навантаження в процесі силових тренувань; характеристика програм з використанням вільних обтяжень; програми з використанням силових тренажерів; характеристика програм системи «Ізотон»; характеристика програм з обтяженням ваги власного тіла; Основні завдання та принципи програм «Розумне тіло»; особливості постави та дихання в процесі тренувань; критерії оцінювання оздоровчої ефективності програм «Розумне тіло»; механізми оздоровчого впливу програм «Розумне тіло».

Практичне заняття: оволодіння методикою проведення функціональних тренувань; ознайомлення із сутністю функціонального тренування; підбір інвентарю для функціонального тренування; оволодіння основними методичними підходами до виконання вправ функціонального тренування; складання та виконання комплексу вправ з функціонального тренування різної спрямованості.

Тема 5. Методика побудови функціональних тренувальних занять.

Практичне заняття: музичне та термінологічне забезпечення занять; ознайомлення з структурними групами різноспрямованих вправ; структура

побудови програм функціонального тренінгу; техніка безпеки під час функціональних тренувань з різним обладнанням.

Тема 6. Особливості побудови, методика проведення оздоровчо-тренувальних програм силового фітнесу (памп-фітнесу).

Практичне заняття: загальна структура та зміст силового фітнесу оздоровчо-тренувальних програм; особливості техніки виконання вправ для розвитку основних м'язових груп без предметів та з гантелями, медболами та бодібарами.

Тема 7. Особливості побудови, методика проведення та дозування навантаження у програмі «Розумне тіло».

Практичне заняття: особливості побудови тренувальної програми зі стретчінгу; розробка та складання програм для занять стретчінгом з різними віковими групами; особливості виконання вправ тренувальної програми йога-фітнесу; оволодіння методикою дихання в процесі занять пілатес та йога.

Тема 8. Особливості методики проведення та побудови оздоровчих фітнес-програм для дітей різних вікових груп.

Практичне заняття: побудова оздоровчих фітнес-програм для дітей дошкільного віку (базова аеробіка, танцювальні уроки, вправи з гімнастичними палицями та м'ячами); програми для дітей молодшого шкільного віку (танцювальні уроки, базова аеробіка); методика побудови оздоровчих фітнес-програм для підлітків (танцювальні уроки, фітбол та степ-тренування).

Тема 9. Практичне заняття: підсумковий модуль контроль; практичне виконання фрагменту контрольного комплексу вправ функціонального тренінгу із застосуванням силового обладнання; застосування методів проведення аеробного тренування; підбір музичного супроводу, застосування команд та жестів під час проведення фрагменту контрольного аеробного заняття.

Програма дисципліни «Оздоровчий фітнес» передбачає такі види поточного контролю:

– у структурі лекційного заняття: письмове тестування; усне опитування; самооціювання;

– у структурі практичного заняття: самостійна науково-дослідна робота; контрольні роботи; реферативні роботи та усні доповіді; практична перевірка вмінь та навичок; складання мультимедійних презентацій.

Модуль-контроль складають: письмове тестування та практичне виконання завдання. Підсумковий модуль-контроль: іспит (усне опитування).

Розподіл балів, які отримують студенти, вивчаючи дисципліну «Оздоровчий фітнес» подано у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Розподіл балів, які отримують студенти,
вивчаючи дисципліну «Оздоровчий фітнес»**

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
4	6	5	7	9	6	8	6	4		
Модуль- контроль – 5 балів										
Разом – 20 балів			Разом – 40 балів						40	100

Метою вивчення дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» є формування необхідних знань, вмінь та навичок використання з різним контингентом засобів фізичної культури у сфері оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

На дисципліну «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності», яка відноситься до дисциплін нормативної частини циклу професійної та практичної підготовки, відводиться на денній формі навчання 6 кредитів ECTS / 216 годин, із них: 34 години лекцій, 134 годин семінарських занять, 148 годин самостійної роботи. Дисципліна закінчується складанням іспитів у 3 семестрі та у 4 семестрі.

На цю дисципліну у третьому семестрі відводиться на денній формі навчання 3 кредити ECTS / 108 годин, із них: 16 годин лекцій, 16 годин семінарських занять, 76 годин самостійної роботи.

До основних знань, вмінь та навичок, якими повинні оволодіти студенти у процесі вивчення дисципліни віднесено: специфіку, структуру, напрямки сфери рекреації та масового спорту, що має задовільнити різні фізкультурні та дозвільні інтереси населення; теоретичні основи оздоровчо-рекреаційної рухової активності; закономірності розвитку оздоровчого ефекту занять; методику проведення занять оздоровчого напрямку для людей з ризиком розвитку найбільш поширених захворювань та фізичними вадами; ефективно використовувати основні положення теорії і методики масового спорту у практичній діяльності; оцінювати оздоровчий ефект занять.

Охарактеризуємо зміст дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності», яка викладається у 3 семестрі.

Програма дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» складається з таких змістових модулів: «Змістові основи оздоровчо-рекреаційної рухової активності» та «Характеристика системи управління оздоровчо-рекреаційної рухової активності».

Змістовий модуль 1. Змістові основи оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Тема 1.1. Теоретичні основи технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Місце рекреації та масового спорту в структурі фізкультурного руху в Україні. Структура дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» та зміст основних розділів. Зв'язок дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» з іншими навчальними дисциплінами. Характеристика основних понять дисципліни. Основні принципи використання засобів фізичної культури в системі оздоровлення.

Тема 1.2. Зміст різних видів фізкультурно-оздоровчих занять. Особливості рекреаційно-оздоровчих занять. Характеристика профілактико-оздоровчих занять. Структура та зміст кондиційного тренування.

Тема 1.3. Основи програмування фізкультурно-оздоровчих занять. Лікарсько-педагогічний контроль в умовах фізкультурно-оздоровчих занять. Види і зміст педагогічного контролю. Регламентація навантажень в фізкультурно-оздоровчих заняттях. Завдання та зміст програм оздоровчого спрямування.

Тема 1.4. Методика проведення фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми дошкільного віку. Форми організації фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми дошкільного віку. Лікарсько-педагогічний контроль за дошкільнятами. Особливості методики занять з дітьми, які часто хворіють. Організація фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільних навчальних закладах.

Змістовий модуль 2. Характеристика системи управління оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Тема 2.1. Особливості методики проведення фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми та підлітками. Особливості режиму дня дітей та підлітків. Методи оцінювання їх фізичного стану. Фізкультурні інтереси і мотиви занять дітей шкільного віку. Форми фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми та підлітками. Особливості методики фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми та підлітками.

Тема 2.2. Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з людьми зрілого та похилого віку. Характеристика вікових змін у зрілому, похилому і старшому віці. Завдання використання засобів фізичної культури в зрілому і похилому віці. Особливості методики фізкультурно-оздоровчих занять з людьми зрілого та похилого віку.

Тема 2.3. Методика проведення фізкультурно-оздоровчих занять з людьми з фізичними вадами. Соціальна і фізична реабілітація людей з фізичними вадами. Методика фізкультурно-оздоровчих занять з особами, які мають відхилення слуху. Методика фізкультурно-оздоровчих занять з особами,

які мають відхилення зору. Методика фізкультурно-оздоровчих занять з особами, які мають відхилення опорно-рухового апарату. Методика фізкультурно-оздоровчих занять з особами, які мають порушення інтелекту.

Тема 2.4. Методика проведення фізкультурно-оздоровчих занять при порушенні постави. Причини порушення постави на різних етапах онтогенезу. Види порушення постави. Особливості методики фізкультурно-оздоровчих занять для людей з порушеннями постави.

У 3 семестрі підсумкове оцінювання за результатами вивчення дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» виводиться з суми балів поточного контролю за модулями (70 балів) та модуля-контролю (іспиту чи заліку) – (30 балів).

Охарактеризуємо зміст дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності», яка викладається у 4 семестрі. На цю дисципліну відводиться на денній формі навчання 3 кредити ECTS / 108 годин, із них: 18 годин лекцій, 18 годин семінарських занять, 72 години самостійної роботи.

У 4 семестрі програма дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» складається з таких змістових модулів: «Змістові основи оздоровчо-рекреаційної рухової активності» та «Характеристика системи управління оздоровчо-рекреаційної рухової активності».

Змістовий модуль 1. Змістові основи оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Тема 1.1. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології. Основні закономірності, що визначають формування фізкультурно-оздоровчих технологій. Класифікація фітнес-програм. Структура і зміст фітнес-програм. Створення нових фітнес-програм.

Тема 1.2. Фізкультурно-оздоровча робота учнів у позашкільний час. Роль позашкільних навчальних закладів у проведенні спортивно-оздоровчої роботи з учнівською молоддю. Організація роботи за місцем проживання. Організація

фізкультурно-спортивної і спортивно-масової роботи у літніх таборах відпочинку. Самостійні заняття школярів.

Тема 1.3. Організація спортивно-оздоровчої роботи зі студентами вищих навчальних закладів. Мета, завдання та напрями фізичного виховання студентів. Форми організації фізкультурно-спортивної роботи в аудиторний та позааудиторний час. Діяльність кафедр фізичного виховання і спортивних клубів вищих навчальних закладів. Організація спортивно-масової і фізкультурно-оздоровчої роботи в студентських таборах відпочинку.

Тема 1.4. Фізкультурно-оздоровча робота серед населення у виробничій сфері та соціально-побутовій сфері. Сутність виробничої фізичної культури. основні завдання та напрями. Класифікація професій за характером праці. Характеристика виробничої гімнастики. Профілактика професійних захворювань. Професійно-прикладна фізична підготовка: завдання, зміст та форми проведення. Особливості проведення фізкультурно-оздоровчої роботи у сільськогосподарському виробництві.

Змістовий модуль 2. Характеристика системи управління оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Тема 2.1. Фізкультурно-оздоровча робота в місцях організованого відпочинку. Фізкультурно-оздоровча робота в парках культури і відпочинку. Фізкультурно-оздоровча робота на спортивних спорудах. Фізкультурно-оздоровча робота в оздоровчо-рекреаційних і лікувально-профілактичних закладах.

Тема 2.2. Методика використання оздоровчих видів гімнастики. Характеристика різновидів оздоровчої гімнастики. Особливості методики використання вправ атлетичної гімнастики. Використання тренажерів в оздоровчому тренуванні. Фітнес як засіб оздоровлення та його різновиди.

Тема 2.3. Теоретико-методичні основи побудови оздоровчих тренувань. Характеристика основних типів фізичного навантаження. Принципи організації оздоровчого фізичного навантаження. Дихання при заняттях фізичними вправами.

Тема 2.4. Оздоровче тренування із застосуванням циклічних вправ. Оздоровче тренування із ходьби та бігу. Ходьба та біг на лижах як засіб оздоровлення. Застосування їзди на велосипеді в оздоровчому тренуванні. Плавання в оздоровчому тренуванні. Особливості дозування фізичного навантаження в оздоровчих заняттях з використанням циклічних вправ. Методика проведення оздоровчого тренування.

Тема 2.5. Менеджмент та маркетинг у сфері фізкультурно-оздоровчих послуг. Характеристика фізкультурно-оздоровчих послуг. Вимоги до надання фізкультурно-оздоровчих послуг. Маркетингова діяльність фізкультурно-оздоровчих клубів.

У 4 семестрі підсумкове оцінювання за результатами вивчення дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» виводиться з суми балів поточного контролю за модулями (70 балів) та модулю-контролю (іспит) – (30 балів).

Метою вивчення дисципліни «Фітнес-технології» є ознайомлення студентів з основними методиками тренувань різних груп м'язів та засобами відновлення фізичної працездатності.

На цю дисципліну відводиться на денній формі навчання 4 кредити ECTS / 144 години, з них: 12 годин лекцій, 22 години семінарських занять, 110 годин самостійної роботи. Дисципліна закінчується складанням іспиту у 7 семестрі.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: формування розуміння історії виникнення та розвитку бодібілдингу в Україні та Світі; формування системи знань про виникнення та еволюцію засобів, форм, методів, принципів фізичного виховання у контексті силового тренування; ознайомлення з основними підходами до організації та проведення навчально-тренувальних занять у тренажерній залі; ознайомлення з особливостями організації та проведення змагань з бодібілдингу та фітнесу та їх суддівством; ознайомлення з методиками тренувань; оволодіння знаннями з техніки безпеки та профілактики травматизму на заняттях силовими вправами; формування

знань з правильного застосування засобів відновлення працездатності; оволодіння вміннями використовувати набуті знання на практиці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: історію зародження та розвитку бодібілдінгу та фітнесу; виникнення та еволюцію засобів, форм, методів і принципів силового тренування; правила проведення та суддівства змагань; основні методики тренувань в бодібілдінгу; засоби відновлення працездатності; техніку безпеки на заняттях у тренажерному залі;

вміти: застосовувати знання з дисципліни «Фітнес-технології» у теорії та практиці спортивної діяльності; визначати тип тілобудови та підбирати правильний комплекс фізичних вправ; правильно виконувати фізичні вправи та виправляти технічні помилки; складати раціон харчування та застосовувати інші засоби відновлення працездатності; запобігати травматизму та надавати першу допомогу при травмах.

Програма дисципліни «Фітнес-технології» складається з таких змістових модулів: «Історія виникнення та розвитку бодібілдінгу» та «Основні методики тренування різних груп м'язів».

Змістовий модуль 1. Історія виникнення та розвитку бодібілдінгу.

Тема 1.1. Історія зародження та розвитку бодібілдінгу в Україні та Світі.
Організація, проведення та правила суддівства змагань з бодібілдінгу.

Тема 1.2. Методика тренувань грудних м'язів.

Тема 1.3. Методика тренувань м'язів спини.

Тема 1.4. Профілактика травматизму на заняттях у тренажерній залі.
Структура побудови тренувального процесу в бодібілдінгу в системі багаторічної підготовки.

Тема 1.5. Особливості розвитку м'язів рук.

Тема 1.6. Особливості методики тренувань дельтовидних м'язів.

Тема 1.7. Вивчення базових засобів, методів та принципів силового тренування.

Змістовий модуль 2. Основні методики тренування різних груп м'язів.

Тема 2.1. Методика тренувань м'язів ніг.

Тема 2.2. Особливості тренування м'язів черевного преса.

Тема 2.3. Особливості організації навчально-тренувального процесу з атлетизму.

Тема 2.4. Кардіо-тренування в бодібілдингу та фітнесі.

Тема 2.5. Методика побудови тренувальних занять для різних груп м'язів.

Тема 2.6. Особливості побудови тренувальних занять для різних типів будови тіла, віку та статі.

Тема 2.7. Основні методи контролю та самоконтролю в бодібілдингу.

Тема 2.8. Основні засоби відновлення працездатності спортсменів.

Тема 2.9. Розвиток фізичних якостей засобами атлетизму (розвиток сили, швидкості, гнучкості, силовій витривалості).

Для поточного контролю знань та вмінь студентів використовуються: контрольні нормативи з загальної та спеціальної фізичної підготовки; усне опитування студентів; написання самостійних і контрольних робіт, рефератів і доповідей; участь в змаганнях та оцінювання суддівства змагань.

У 7 семестрі підсумкове оцінювання за результатами вивчення дисципліни «Фітнес-технології» виводиться з суми балів поточного контролю за модулями (60 балів) та модулю-контролю (іспит) – (40 балів).

Нами було проведено анкетування 318 студентів 3 курсів вищих навчальних закладів, які навчалися за освітньо-кваліфікаційним ступенем «бакалавр» напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» галузі знань 01012 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини.

Респондентами виступили 68 студентів Львівського державного університету фізичної культури, 69 студентів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 50 студентів Національного університету фізичної культури та спорту України, 131 студент Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Анкета для студентів вищих навчальних закладів подана у додатку Ж.

Результати анкетування студентів, які подані у додатку 3, свідчать про те, що 17,92% респондентів володіють знаннями щодо мети та завдання теорії та методики оздоровчої фізичної культури, 38,84% респондентів частково володіють, 33,61% опитаних студентів не володіють взагалі, а 9,63% респондентів було важко відповісти на це запитання.

Не значна частина опитаних студентів, а саме 17,21%, володіють напрямками оздоровчої фізичної культури, частково володіють 31,79% респондентів, не володіють – 42,15% опитаних студентів, відповідь «важко відповісти» обрало 8,85% респондентів.

Рис. 2.3. Розподіл відповідей студентів про володіння знаннями щодо сучасних оздоровчих систем (%)

При цьому, лише 18,95% респондентів володіють знаннями щодо сучасних оздоровчих систем, частково володіють 37,27% опитаних студентів, не володіють – 31,91% респондентів, важко було відповісти 11,87% опитаних студентів (рис. 2.3).

Майже така ж ситуація виникла і з відповідями на запитання «Чи володієте Ви знаннями щодо сутності принципу оздоровчої спрямованості?». Володіють знаннями щодо сутності принципу оздоровчої спрямованості 16,91% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, частково володіють 41,52% респондентів, не володіють цими знаннями 30,53% опитаних студентів, 11,04%

респондентів не визначилися з відповіддю, тому й обрали варіант «важко відповісти».

Позитивним з опитування студентів, на нашу думку, є те, що 18,23% респондентів володіють вміннями регулювати навантаження на заняттях оздоровчої спрямованості, 39,08% опитаних майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації частково володіють цими знаннями, 35,26% опитаних студентів не володіють цими знаннями, 7,43% респондентів важко було відповісти.

При відповіді на питання «Чи володієте Ви вміннями використовувати методику оздоровчої фізичної культури?» було виявлено такі результати: 20,89% опитаних студентів володіють вміннями використовувати методику оздоровчої фізичної культури, 40,13% респондентів – частково володіють, не володіють взагалі 30,74% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, а також 8,24% респондентів відповіли на запитання, обравши відповідь «важко відповісти».

На жаль, володіють мовою професійного спілкування лише 18,33% респондентів, частково володіють – 38,15% опитаних студентів, не володіють взагалі 32,55% опитаних студентів, відповідь «важко відповісти» обрало 10,97% респондентів.

Аналізуючи отримані відповіді на наступне запитання слід відзначити, що лише 18,33% респондентів зможуть оцінити фізичну та функціональну підготовленості людей під час заняття фітнесом, на жаль, тільки 38,15% опитаних студентів зможуть оцінити ці параметри частково. Результати анкетування свідчать про те, що не можуть оцінити фізичну та функціональну підготовленості людей під час заняття фітнесом 32,55% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, 10,97% респондентів відповіли на запитання, обравши відповідь «важко відповісти».

Опитування виявило, що 20,3% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації цікавляться фітнесом, як складовою сучасних оздоровчих технологій, а 32,78% опитаних студентів цікавляться частково, 34,84% респондентів не цікавляться цим питанням і 12,08% опитаних студентів відповіли на запитання, обравши

відповідь «важко відповісти». Отже, майже половина опитаних студентів цікавляться питаннями, пов'язаними з фітнесом, як складової сучасних оздоровчих технологій.

Як свідчать результати опитування лише 19,31% респондентів володіють знаннями щодо чинників небезпеки та травматизму при виконанні вправ з фітнесу, 40,07% володіють частково, 29,05% не володіють та 11,57% респондентів не визначилися з відповіддю, тому й обрали варіант «важко відповісти».

Аналіз результатів дослідження дозволяє стверджувати, що 19,28% опитаних студентів зможуть скласти комплекси вправ для проведення занять з аеробіки та поєднувати їх у зв'язки та блоки, 34,84% дотримуються думки про те, що частково зможуть скласти комплекси вправ, 39,53% схильні вважати, що не зможуть взагалі, а 6,35% було важко відповісти на це запитання.

Було з'ясовано, що лише 13,33% респондентів повністю володіють вміннями складати фітнес-програми для занять з різними групами населення, 39,64% опитаних студентів частково володіє цими вміннями, 38,63% респондентів, на жаль, не володіють цими вміннями, для 8,4% опитаних студентів важко було відповісти на це запитання (рис. 2.4).

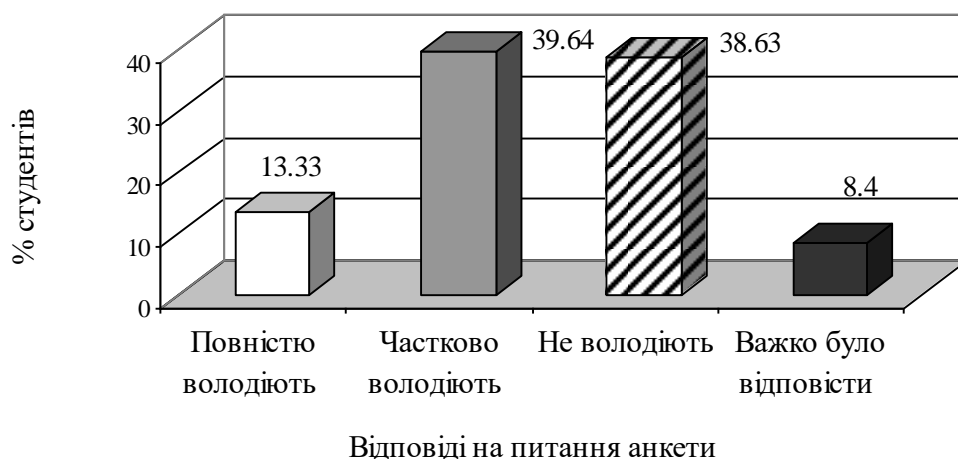

Рис. 2.4. Розподіл відповідей студентів щодо володіння вміннями складати фітнес-програми для занять з різними групами населення (%)

Відповіді на запитання: «Чи володієте Ви принципами підбору музичного супроводу для проведення занять з аеробіки?» дозволили констатувати, що володіють принципами підбору музичного супроводу для проведення занять з аеробіки лише 17,26% респондентів, 40,65% володіють частково та, на жаль, 35,56% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації не володіють взагалі. Слід вказати на те, що 6,53% респондентів було важко відповісти на це запитання.

Слід вказати на те, що 16,26% опитаних студентів вважають, що володіють методикою побудови тренувальних програм на степ-платформах з функціонального фітнесу та 33,04% респондентів частково володіють, а от 37,42% респондентів не володіють методикою побудови тренувальних програм на степ-платформах з функціонального фітнесу. На жаль, 13,28% опитаних студентів взагалі не визначились з відповіддю, тому й обрали варіант «важко відповісти».

Як свідчать відповіді, 14,89% опитаних студентів володіють методикою побудови кардіопрограм оздоровчої спрямованості (вправи циклічного характеру, класична аеробіка) та їх проведення, 40,13% опитаних студентів частково володіють цією методикою, 32,4% респондентів не володіють взагалі, важко відповісти було 12,58% респондентам.

Необхідно відзначити, що 21,71% респондентів спілкуються з фахівцями з професійних питань у таких соціальних мережах, як «Вконтакті» та «Фейсбук», не спілкуються 30,90%. Позитивним є те, що 41,38% спілкуються, але частково та, на жаль, не значна частина респондентів відповіли на запитання, обравши відповідь «важко відповісти», а саме 6,01%.

Крім того, 11,48% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації використовують спілкування у режимі он-лайн відео (Skype, Viber) з викладачами з професійною метою, 29,3% опитаних студентів частково використовують, а от 51,48% респондентів не використовують. Слід вказати на те, що не значній кількості опитаних студентів (7,74%) було важко відповісти на це запитання (рис. 2.5).

Як стало відомо з результатів опитування 8,85% студентів було важко

відповісти на питання: «Чи володієте Ви технікою виконання вправ аеробної хореографії?». Аналіз даних опитування показав, що 7,87% респондентів володіють технікою виконання вправ аеробної хореографії, 42,9% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації частково володіють та, на жаль 40,38% респондентів не володіють взагалі.

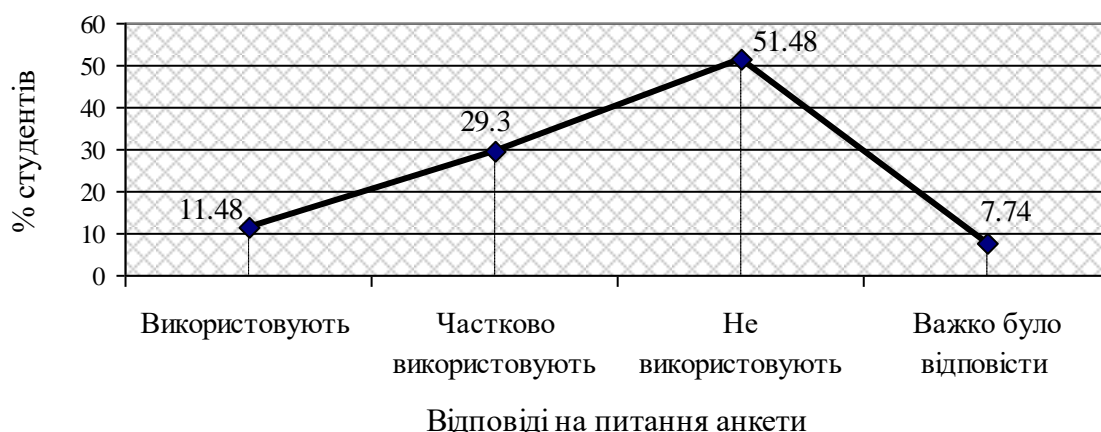

Рис. 2.5. Розподіл відповідей студентів щодо використання спілкування у режимі он-лайн відео (Skype, Viber) з викладачами з професійною метою (%)

Цікаво було дізнатися думку студентів щодо їх рівня знань про методики дозування навантаження під час фітнес-занять аеробної спрямованості. Відповіді опитаних студентів дозволяють констатувати, що 14,94% володіють знаннями, 29,76% респондентів частково володіють, 48,14% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації не володіють знаннями щодо методик дозування навантаження під час фітнес-занять аеробної спрямованості. На жаль, 7,16% респондентів взагалі не визначились з відповіддю, тому й обрали варіант «важко відповісти».

Подібна ситуація спостерігається із відповідями на запитання анкети про знання щодо структури занять з оздоровчої аеробіки. Слід вказати на те, що 14,48% респондентів відмітили відповідь «так, володію», 39,63% опитаних студентів відповіли, що частково володіють, 29,56% респондентів не володіють цими знаннями, 16,33% респондентів було важко відповісти на це запитання.

Результати стосовно того, чи володіють студенти знаннями щодо підбору інвентарю та обладнання для занять з аеробіки, розподілилися таким чином: 15,95% респондентів володіють знаннями, 42,41% опитаних студентів володіють, але частково, 31,45% опитаних студентів не володіють знаннями та 10,19% респондентів обрали відповідь «важко відповісти».

Відповіді опитаних студентів дозволяють стверджувати, що 10,31% володіють методикою навчання аеробних вправ на фітнес-заняттях, 28,07% респондентів частково володіють методикою, 49,89% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації не володіють цією методикою, а 11,73% респондентів взагалі не визначились з відповіддю, тому й обрали варіант «важко відповісти».

Число тих студентів, хто володіє формами та методами контролю та самоконтролю на заняттях з фітнесу, становило 15,62%, частково володіють 39,58% респондентів, 33,28% не володіють взагалі формами та методами. А 11,52% респондентів було важко відповісти на це запитання.

Аналізуючи відповіді студентів, опитаних стосовно того, чи володіють вони методиками надання першої медичної допомоги у процесі проведення фітнес-занять, можна стверджувати, що володіють методиками 16,10% респондентів, 33,15% володіють, але частково, не володіють методиками 38,44% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, 12,31% не визначились з відповіддю та обрали варіант «важко відповісти».

З даних, які ми отримали після опитування студентів чітко простежується те, що володіють методиками проведення оздоровчих занять з людьми з вадами опорно-рухової системи лише 11% респондентів, 42,41% володіють, але частково. Нажаль 32,47% опитаних студентів не володіють методиками проведення оздоровчих занять, а 14,12% відповіли, що їм важко відповісти.

Аналізуючи відповіді на запитання про те, чи володіють студенти методиками проведення оздоровчих занять з людьми з хронічними захворюваннями та ожирінням: володіють – 14,27% респондентів, частково

володіють – 27,17%, не володіють – 38,72% опитаних студентів. При цьому 19,84% опитаних студентів було важко відповісти на запитання.

Нам імponує те, що 17,92% респондентів володіють знаннями щодо засобів рекреації, 38,84% частково володіють знаннями, 33,61% не володіють, 9,63% респондентів не визначилися з відповіддю, тому й обрали варіант «важко відповісти» (рис. 2.6).

Рис. 2.6. Розподіл відповідей студентів про володіння знаннями щодо засобів рекреації (%)

Таким чином, розкрита така педагогічна умова, як створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу. Аналіз сучасного стану формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій на основі анкетування 318 студентів 3 курсів вищих навчальних закладів, які навчалися за освітньо-кваліфікаційним ступенем «бакалавр» напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» галузі знань 01012 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, підтвердив необхідність теоретичного обґрунтування такої педагогічної умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

2.3.2. Суб'єкт-суб'єктної взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання

Сучасні дослідники представляють відмінні риси активного та інтерактивного навчання в педагогічній літературі таким чином: взаємодія між викладачем і студентами організовується не тільки за допомогою активного зворотного зв'язку, але й шляхом взаємодії студентів між собою.

З позицій сьогодення неможливо уявити навчально-виховний процес без застосування активних методів навчання, що забезпечують максимальну активізацію творчого потенціалу майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, активність і різноманітність їх розумової і практичної діяльності у процесі засвоєння навчального матеріалу.

Взаємодія при інтерактивному навчанні переважає над впливом. Майбутній фахівець з фітнесу та рекреації при інтерактивному навчанні виступає суб'єктом навчальної діяльності. Вступаючи в діалог з викладачем, він бере активну участь в пізнавальному процесі, виконує творчі, пошукові та проблемні завдання.

Активні методи навчання характеризуються, як вважає І. Є. Клак, виконанням студентами самостійної роботи, різних творчих і проблемних завдань (частіше домашніх), роботи в формі питання-відповідь в процесі діалогу з викладачами [88, с. 132]. Поділяємо думку І. Є. Клак про те, що інтерактивні методи здійснюються шляхом активної взаємодії студентів в процесі навчання, що дозволяє на основі вкладу кожного з учасників у спільну справу отримати нові знання і організувати спільну діяльність від окремого взаємодії до широкої співпраці [88, с. 132].

Інтерактивні методи (від англ. interaction – взаємодія, вплив один на одного) засновані на взаємодії студентів між собою.

Інтерактивні методи навчання є одним з найважливіших засобів вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах. Викладачу зараз недостатньо бути

просто компетентним із дисципліни, яку він викладає, даючи теоретичні знання в аудиторії. Необхідно інакше підходити до сучасного навчального процесу.

М. В. Гулакова та Г. І. Харченко вказують, що інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, засіб пізнання, який здійснюється у процесі спільної діяльності студентів [48, с. 1]. Вчені акцентують увагу на тому, що особливість інтерактивних методів полягає у високому рівні взаємно спрямованої активності суб'єктів взаємодії, емоційне та духовне єднання учасників [48, с. 1].

Інтерактивне навчання: побудовано на взаємодії студентів з навчальним оточенням і відповідним середовищем; засновано на психології людських стосунків і взаємодій; розуміється як спільний процес пізнання, в якому студенти оволодівають знаннями у процесі спільної діяльності через діалог.

Т. С. Паніна і Л. Н. Вавилова [139] виділяють такі загальні результати і ефекти інтерактивного навчання:

1. Інтерактивні методи навчання дозволяють інтенсифікувати процес розуміння, засвоєння і творчого застосування знань при вирішенні практичних завдань. Ефективність забезпечується за рахунок більш активного включення студентів у процес не тільки отримання, але й безпосереднього використання знань.

2. Інтерактивне навчання підвищує мотивацію і залучення учасників до вирішення обговорюваних проблем, що дає емоційний поштовх до подальшої пошукової активності учасників, спонукає їх до конкретних дій, процес навчання стає більш осмисленим.

3. Інтерактивне навчання формує здатність мислити неординарно, по-своєму бачити проблемну ситуацію, виходити з неї; обґрунтовувати свої позиції, свої життєві цінності; розвиває такі риси, як уміння вислуховувати іншу точку зору, вміння співпрацювати, вступати в партнерське спілкування, виявляючи при цьому толерантність і доброзичливість стосовно своїх опонентів.

4. Інтерактивні методи навчання дозволяють здійснити перенесення засобів організації діяльності, отримати новий досвід діяльності, її організації,

спілкування, переживань. Інтерактивна діяльність забезпечує не тільки приріст знань, умінь, навичок, засобів діяльності та комунікації, а й розкриття нових можливостей студентів, є необхідною умовою для становлення та вдосконалення компетентностей через включення учасників освітнього процесу в осмислене переживання індивідуальної та колективної діяльності для накопичення досвіду, усвідомлення і прийняття цінностей.

5. Використання інтерактивних технологій навчання дозволяє зробити контроль за засвоєнням знань та вмінь застосовувати отримані знання, вміння і навички в різних ситуаціях більш гнучким і гуманним.

6. Результат для конкретного студента: досвід активного засвоєння навчального змісту у взаємодії з навчальним оточенням; розвиток особистісної рефлексії; засвоєння нового досвіду навчальної взаємодії, переживань; розвиток толерантності.

7. Результат для навчальної мікрогрупи: розвиток навичок спілкування та взаємодії в малій групі; формування ціннісно-орієнтаційної єдності групи; заохочення до гнучкої зміни соціальних ролей залежно від ситуації; прийняття моральних норм і правил спільної діяльності; розвиток навичок аналізу і самоаналізу в процесі групової рефлексії; розвиток здатності вирішувати конфлікти та здатності до компромісів.

8. Результат для системи «викладач-група»: нестандартне ставлення до організації освітнього процесу; багатовимірне засвоєння навчального матеріалу; формування мотиваційної готовності до міжособистісної взаємодії не тільки в навчальних, а й у позанавчальних ситуаціях.

Слід вказати на те, що гра – це форма діяльності (як правило, спільної) людей, яка відтворює різні практичні ситуації, а також систему взаємовідносин і виступає в якості одного із засобів активізації навчального процесу в системі освіти. Розуміння гри як спеціального виду людської діяльності, який тісно пов'язаний з професійною сферою, зумовило появи наукового підходу до її дослідження.

Ігрові методи навчання, які застосовувалися нами на практичних заняттях, дозволяли вирішувати такі завдання: формування у майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації нових моделей поведінки в ситуаціях міжособистісної взаємодії; розширення гнучкості поведінки за допомогою прийняття учасниками ситуаційно-рольових ігор різних ролей; вивчення моделей поведінки, ефективного в певних ситуаціях, пов'язаних з майбутньою рекреаційно-оздоровчою діяльністю.

Гра як метод інтерактивного навчання, на думку Б. К. Пафіфової, надає такі можливості: формування мотивації на навчання (ефективно на початковій стадії навчання); оцінювання рівня підготовленості студентів (на початковій стадії навчання може бути використана для вхідного контролю, на стадії завершення – для підсумкового контролю ефективності навчання); оцінювання ступеня оволодіння матеріалом, яке ефективне в якості методу практичного відпрацювання навичок після обговорення теоретичного матеріалу [142, с. 111].

Ситуаційно-рольові ігри засновані на організації взаємодії в ситуаціях, що моделюють певний цикл рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Після проведення ситуаційно-рольових ігор нами спрямовувалися зусилля на обговорення характеру дій учасників. Метою обговорення був аналіз взаємин учасників гри, визначення мотивів їх поведінки, установки, відповідно до яких здійснювалися дії.

До ситуаційно-рольових ігор відносять ділові та рольові ігри.

Основними характеристиками ділової гри, які відрізняють її від інших інтерактивних навчальних технологій, на думку Б. К. Пафіфової, є: моделювання процесу діяльності (праці) керівників, а також фахівців з сприйняття професійних рішень; наявність у групи спільної мети; розподіл ролей між учасниками гри; різні рольові цілі при виробленні рішень; взаємодія учасників, які виконують різні ролі; спільне вироблення рішень учасниками гри; альтернативність рішень; наявність керованої емоційної напруги [142, с. 113]. Нам імponує ця думка вченої.

При проведенні ділової гри з дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» на тему: «Зміст різних видів фізкультурно-оздоровчих занять» ми спостерігали, що майбутні фахівці з фітнесу та рекреації взаємодіяли один з одним, обмінювалися інформацією, спільно вирішували проблеми, моделювали ситуації, оцінювали дії інших і свою власну поведінку, занурювалися у реальну атмосферу ділового співробітництва з вирішення проблеми, пов'язаної з особливостями рекреаційно-оздоровчої діяльності. Одна з цілей проведення ділової гри полягала у створенні комфортних умов навчання, таких, при яких майбутні фахівці з фітнесу та рекреації відчували свою успішність та здатність до ефективної рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Процедура проведення ділової гри складалася з таких етапів. Нами була сформульована проблема та повідомлялася тема гри. Учасники гри були поділені на дві команди, яким пропонувалися завдання-питання кожній команді. Процедура роботи команди студентів: команди протягом 15 хвилин повинні були пропонувати якомога більше засобів, які дозволяють вирішити поставлену задачу (використовувався «мозковий штурм», який передбачав відсутність критики в команді, активізацію групової взаємодії і творчої активності у вигляді нестандартних рішень). Далі протягом 10 хвилин учасники повинні були підготувати презентацію і оформити результати командної роботи. При підведенні підсумків гри командам пропонувалося зробити висновки і визначити практичну цінність гри, а також проаналізувати ефективність групової взаємодії.

Метою ділової гри з дисципліни «Оздоровчий фітнес» на тему: «Фітнес як оздоровча технологія у сучасних соціально-економічних умовах» було навчити студентів стратегічного мислення, ухвалення рішень в найкоротші терміни та командній роботі.

Регламент ділової гри: оголошення правил гри і роздача матеріалу - 5 хвилин; обдумування завдань - 20 хвилин; виступ кожної групи - 5 хвилин;

підведення підсумків гри і оголошення результатів - 5 хвилин; Загальний час - 35 хвилин.

Завдання для студентів: розробити стратегію розвитку фітнесу в сучасних соціально-економічних умовах.

Аудиторія ділиться на групи по 6-8 чоловік. Кожна група розробляє власну стратегію розвитку фітнесу в сучасних соціально-економічних умовах. Після закінчення відведеного часу, представник кожної команди представляє розроблену стратегію розвитку фітнесу в сучасних соціально-економічних умовах. В обговоренні можуть брати участь усі студенти.

Рольові ігри представляють найбільш масштабну і важливу в змістовному відношенні групу ігор, застосовуваних в умовах інтерактивного навчання. Їх сутність, на думку Б. К. Пафіфової, полягає в наступному: людина «приймає» тимчасово певну соціальну роль, демонструючи поведінкові моделі [142, с. 113]. Як правило, в грі беруть участь одночасно кілька студентів, які виступають кожен у своїй ролі. Учасники виконують ролі, не характерні для них або характерні, але в абсолютно іншій обстановці, що дозволяє отримати новий досвід поведінки. Створюється ситуація, що надає оптимальні можливості для навчання новим поведінковим моделям.

При проведенні рольової гри з дисципліни «Оздоровчий фітнес» на тему: «Структура занять оздоровчої спрямованості» студенти виконували ролі фітнес-інструкторів і відвідувачів спортивно-оздоровчих клубів. Учасники гри жваво обговорювали методики проведення розминки та особливості дозування та контролю навантаження на заняттях з фітнесу. Ті студенти, які виконували ролі відвідувачів спортивно-оздоровчих клубів, висловлювали свою характеристику дій фітнес-інструкторів та виставляли їм оцінку.

При проведенні рольової гри з дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» на тему: «Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих занять з людьми зрілого та похилого віку», ми спостерігали те, що рольова гра створювала умови для кращого осмислення завдань використання засобів фізичної культури в зрілому і похилому віці,

сприяла розвитку вмінь та навичок студентів об'єктивно аналізувати інформацію з літературних джерел щодо особливостей занять фізичною культурою людьми зрілого та похилого віку.

Рольова гра може бути використана в тренінгу на етапі мотивації учасників і на етапі навчання. Г. І. Захарова вказує, що у процесі групового обговорення рольової гри на етапі мотивації ведучий гри переважно звертає увагу на помилки учасників [75, с. 23]. У процесі групового обговорення рольової гри на етапі навчання більше уваги приділяється позитивним аспектам учасників.

Основна мета семінарських занять у вищій школі полягає в активізації самостійного оволодіння знаннями, вміннями та навичками, оволодіння методами аналізу явищ і проблем, формування навичок самоосвіти майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, сприяння поглибленому засвоєнню майбутніми фахівцями найбільш складних питань з дисциплін навчального плану, спонукання студентів до колективного та творчого обговорення навчального матеріалу. Отже, основою семінарських занять є інтерактивне діалогічне взаємодія. Використання методичних засобів інтерактивних технологій на семінарах дозволяє проводити їх у формі дискусії.

Семінарське заняття багато в чому подібно бесіді. Однак проблеми теоретичного і практичного характеру обговорюються більш ґрунтовно і всебічно. Це колективний пошук певної навчальної проблеми і шляхів її розв'язання. Н. Г. Попович та Я. С. Старченко вказують, що учасники заняття аналізують проблему, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, висувають шляхи її оптимального рішення, відповідають на питання і дискутують [152, с. 80].

Отже, семінар є творчим поєднанням бесіди і дискусії на більш високому методичному, науковому і теоретичному рівні, передбачає відповідну підготовленість майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до проведення семінарських і практичних занять.

Семінар-дискусія передбачає підтримку діалогічного спілкування майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, під час якого відбувається формування практичного досвіду обговорення і вирішення теоретичних проблем, пов'язаних з особливостями здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності. Так, при проведенні дискусії з дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» на тему: «Методика використання оздоровчих видів гімнастики» студенти дискутували стосовно різновидів оздоровчої гімнастики та особливостей методики використання вправ атлетичної гімнастики. Проводячи дискусію, ми враховували активність кожного учасника, рівноправність студентів при висловлюванні своєї думки, задоволеність кожного учасника від спільної дискусії та спілкування, відчуття кожним учасником демократичної атмосфери дискусії.

При проведенні дискусії з дисципліни «Оздоровчий фітнес» на тему «Особливості методики проведення та побудови оздоровчих фітнес-програм для дітей різних вікових груп» нами спрямовувалися зусилля на: визначення мети теми дискусії; підбору інформації щодо методики проведення та побудови оздоровчих фітнес-програм для дітей різних вікових груп; упорядкування, обґрунтування, спільної оцінки, отриманої у процесі обговорення інформації; підведення підсумків дискусії та порівняння мети дискусії з отриманими результатами.

Проводячи дискусію з дисципліни «Фітнес-технології» на тему: «Профілактика травматизму на заняттях у тренажерній залі», ми спостерігали за тим, як дискусія дозволила майбутнім фахівцям з фітнесу та рекреації сформулювати власну позицію стосовно профілактики травматизму на заняттях у тренажерній залі, допомогла виявити різноманіття підходів до цього питання та з'ясувати думки студентів щодо такого важливого питання.

Формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації сприяє і метод самопрезентації. Сутність цього методу самопрезентації полягає в тому, щоб за допомогою спеціальних засобів донести до свідомості слухача важливу і необхідну інформацію, аргументовано

викласти свою позицію та думку. Використання методу самопрезентації визначається необхідністю підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до написання тексту про себе на етапі проходження конкурсного відбору при працевлаштуванні. У зв'язку з цим впровадження методу самопрезентації в практику вищої освіти має допомогти студентам, як вважають М. В. Гулакова та Г. І. Харченко, в наступному: вивчити загальні та специфічні принципи побудови презентації; засвоїти алгоритм підготовки матеріалів для виступу; орієнтуватися в засобах ефективного викладу інформації; виявити переваги, нюанси і складності публічного повідомлення; аналізувати якість підготовлених для презентації матеріалів [48, с. 4].

Термін «тренінг» (від англ. train, training) має ряд значень: навчання, виховання, тренування та дресирування. Аналіз психологічної літератури свідчить про відсутність загальноприйнятого визначення поняття «тренінг». Його визначають: як групу активних методів розвитку здібностей до навчання і оволодіння будь-яким складним видом діяльності (Ю. Н. Ємельянов) [64]; як багатофункціональний метод навмисних змін феноменів людини або групи з метою гармонізації професійного та особистісного буття людини (С. І. Макшанов) [129]; як метод групового консультування та як засіб активного групового навчання навичкам спілкування в суспільстві, як засіб впливу з метою корекції Я-концепції і самооцінки особистості, з метою адаптації до нової соціальної ролі (Б. Д. Паригін) [143]; як засіб впливу, спрямований на розвиток знань, соціальних установок, умінь і досвіду в галузі міжособистісного спілкування, як засіб розвитку компетентності в спілкуванні (Л. А. Петровська [143]).

Основною метою тренінгу, на думку психологів В. П. Захарова та Н. Ю. Хрящової, є підвищення соціально-психологічної та комунікативної компетентності, розвиток особистості людини [74, с. 4]. Цю мету можна конкретизувати в таких завданнях: оволодіння знаннями у сфері психології особистості, групи, спілкування; формування умінь та навичок ефективного спілкування; корекція, формування і розвиток установок, що визначають

успішну взаємодію з людьми; розвиток здібностей до адекватного сприйняття себе, інших людей і їх взаємин; корекція і розвиток системи відносин особистості.

При проведенні тренінгу з дисципліни «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» на тему: «Основи програмування фізкультурно-оздоровчих занять» застосовувався принцип персоніфікації висловлювань, який означав право висловлюватися тільки від свого імені і про те, що відчувалося у той саме момент. Ми рекомендували студентами висловлюватися таким чином: «Я вважаю», «На мою думку» та ін. Акцентували увагу на активності студентів. Вказували на важливість проблеми для дискусії у тренінгу.

Основний ресурс підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців полягає у використанні мультимедійних презентацій, які дозволяють представити інформацію у різних формах.

До арсеналу мультимедійних презентацій віднесено такі засоби: текстові блоки; графічні зображення; ділова графіка; аудіоролики; відеоролики; анімаційні ефекти та ін.

Мультимедійні презентації були основним навчально-методичним матеріалом у процесі організації самостійної роботи студентів (рис. 2.7).

Рис. 2.7. Фрагмент мультимедійної презентації, підготовленої студентами

Необхідно відзначити, що знання технології роботи з ними стає найважливішою складовою професійної компетентності фахівця з фітнесу та рекреації. Ми наголошували на тому, що у мультимедійних презентаціях бажано звести текстову інформацію до мінімуму, замінивши її схемами, діаграмами, рисунками, фотографіями, анімацією, фрагментами фільмів та ін.

Таким чином, нами розглянуто таку педагогічну умову, як актуалізація суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання.

2.3.3. Залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності

Інтерактивні технології тісно пов'язані з інформаційно-комунікаційними технологіями, дистанційною освітою, з використанням Інтернет-ресурсів, а також електронних підручників і довідників, електронних зошитів, роботою в режимі онлайн. М. В. Гулакова та Г. І. Харченко вказують, що рівень розвитку сучасних комп'ютерних телекомунікацій дозволяє учасникам вступати в інтерактивний діалог (письмовий або усний) з реальним партнером, а також уможлиблюють активний обмін повідомленнями між користувачем і інформаційною системою в режимі реального часу [48, с. 4].

У мережі Інтернет існують, на думку П. В. Сисоєва, інформаційні (текстові, графічні, аудіовізуальні) матеріали, мережеві енциклопедії, електронні бібліотеки, віртуальні тури, Інтернет-ЗМІ, Інтернет-каталоги, інтернет-магазини та ін. [175, с. 123]. Сучасні інформаційні та комунікаційні технології створюють умови для організації синхронного (чат, технологія Skype) і асинхронного (електронна пошта, веб-форум, блог) спілкування між користувачами мережі Інтернет. Ця дидактична властивість може бути використано в реалізації телекомунікаційних проєктів між студентами вітчизняних вищих навчальних закладів, а також із зарубіжними студентами.

Структурними складовими інформаційно-дидактичного середовища вищого навчального закладу, як вважають А. П. Дендеберя і В. А. Петьков, є: матеріально-технічна, що представляє собою сукупність предметних і матеріальних умов організації навчального процесу, електронно-комунікативних засобів навчання; предметно-методична, що включає систему освітніх стандартів, освітніх програм, комп'ютерних програм, навчальну та методичну літературу; суб'єктно-управлінська, що визначає характер включеності суб'єктів освітнього процесу (викладачів і студентів) у взаємодію з організації освітньої діяльності при використанні комп'ютера [54, с. 42].

Інформаційно-дидактичне середовище вищого навчального закладу, як вважають А. П. Дендеберя і В. А. Петьков, виконує такі функції: мотиваційну функцію: викладач формує установку на навчально-пізнавальну діяльність, орієнтовану на розвиток професійної компетентності, надає допомогу студентам у виявленні їх потреб та надає необхідні рекомендації; функцію проектування і конструювання навчального процесу, яка включає в себе передбачення результатів власних дій, визначення їх послідовності в процесі навчання, формування стратегії і тактики освітньої діяльності; консультаційно-підтримуючу функцію: консультування студентів з питань розвитку та саморозвитку професійної компетентності, надання їм допомоги та індивідуальної підтримки в реалізації навчальної програми; інформаційно-навчальну функцію: викладач забезпечує студентів необхідною для формування компонентів професійної компетентності інформацією, сприяє сприйняттю і осмисленню теоретичного та інформаційного змісту освітньої програми; оптимізації навчально-виховного процесу, що дозволяє зменшити витрати часу на збір та обробку інформації в процесі навчання; управління інформаційно-педагогічною взаємодією суб'єктів освітнього процесу [54, с. 42].

Ця педагогічна умова здійснюється у процесі використання чатів, форумів, Skype-діалогів та ін. У даний час значна кількість студентів є активними користувачами Інтернет-простору, але при цьому використання ними нових форм комунікації в освітніх цілях найчастіше носить стихійний

характер. Стихійним чином створюються чати, де користувачі намагаються вирішити ту, чи іншу навчальну задачу. Слід вказати на те, що сучасний стан Інтернет-технологій в освітній сфері диктує нові форми організації навчальної діяльності.

Електронне навчання передбачає створення віртуального навчального середовища (virtual learning environment). Віртуальне навчальне середовище являє собою, на думку А. А. Грузової, сукупність технологічних і програмних засобів, що забезпечують проведення навчального процесу незалежно від місця розташування учасників [47, с. 132].

До компонентів віртуального навчального середовища А. А. Грузова відносить такі, як:

- систему управління навчальними курсами (learning management system) - наприклад, Moodle, та ін.;
- Веб-сайт навчальної програми та студентський веб-портал;
- мережеві засоби запису, редагування і перегляду лекцій (lecture capture);
- засоби синхронних комунікацій і проведення відеоконференцій;
- засоби асинхронних комунікацій і виконання групових проєктів;
- електронну бібліотеку, включаючи навчально-методичні комплекси (online learning centers);
- віртуальні простори і тренажери;
- електронна пошта та системи обслуговування та підтримки [47, с. 132].

Т. І. Коваль вказує на те, що «електронна навчальна платформа Moodle (<http://moodle.org/>) (Modular ObjectJOriented Dynamic Learning Environment) є «надійною в експлуатації; є простою у використанні та адмініструванні; забезпечує безпеку інформації (встановлення паролів, обробка форм даних, зберігання інформації у базі даних) та передачу даних від викладача до студента; здійснює оцінювання навчальних досягнень студентів; сумісна зі стандартним програмним забезпеченням; містить більше двадцяти типів ресурсів і програмних засобів (базовий комплект); проєктувалася відповідно до реалізації методів колективної діяльності студентів; її інтерфейс має переклади

на 70 іноземних мов» [91, с. 44]. Вчена зазначає, що «Moodle має такі програмні засоби: управління; самонавчання; комунікації; оцінювання навчальних досягнень тих, хто навчається» [91, с. 44].

У навчальному процесі широко застосовується, як зазначають Т. І. Коваль та А. О. Коваль, «інструментарій мережі Інтернет для створення та зберігання масивів даних (Яндекс.Диск, Google Drive, One Drive, Dropbox); розміщення веб-сайтів навчального та інформаційного призначення в мережі Інтернет (Ucoz.com та ін.); організації інтерактивної взаємодії між суб'єктами навчання (вебінари, чат, форум, e-mail); створення мережних карт знань (англ. Mind map), електронних портфоліо (Mahara) тощо» [94, с. 161].

Історично першим і найпоширенішим видом роботи в телекомунікаційних мережах, є, як вказують Т. І. Коваль та А. О. Коваль, міжперсональний обмін повідомленнями, відомий під назвою «електронна пошта» (e-mail) [94, с. 162]. На думку вчених, «поштові технології можуть бути використані у процесі навчання читання для доставки тестових файлів і забезпечення зворотного зв'язку студента з викладачем» [94, с. 162].

Ми повідомляли студентам адресу електронної пошти (slobozaninov@mail.ru) з метою обміну інформацією та можливості надіслати їм свої роботи.

Проаналізуємо результати опитування викладачів вищих навчальних закладів. Анкету для опитування викладачів вищих навчальних закладів подано у додатку И.

Респондентами виступили 7 викладачів Львівського державного університету фізичної культури, 8 викладачів Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 10 викладачів Національного університету фізичної культури та спорту України, 9 викладачів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Об'єктивний аналіз результатів анкетування викладачів вищих навчальних закладів показав, що 64,8% вважають, що потрібно формувати професійну компетентність майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, застосовуючи

інформаційно-комунікаційні технології, а от 11,98% респондентів навпаки, не вважають за потрібне формувати професійну компетентність. На жаль, 23,22% респондентів обрали відповідь «важко відповісти».

Аналіз відповідей викладачів про те, чи цікавляться вони навчально-методичною літературою, необхідною для формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, показав, що, цікавляться 42,98% викладачів, не цікавляться, бо не мають на це часу – 38,98 % респондентів, важко було відповісти – 18,04% викладачів.

Позитивним з опитування викладачів, на нашу думку, є те, що 51,64% респондентів спостерігають підвищення зацікавленості до навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у процесі формування професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. На жаль 20,38% з опитаних викладачів не поділяють цю думку, а у 27,98% респондентів відповідь на це запитання викликала труднощі, тому вони обрали відповідь «важко відповісти» (рис. 2.8).

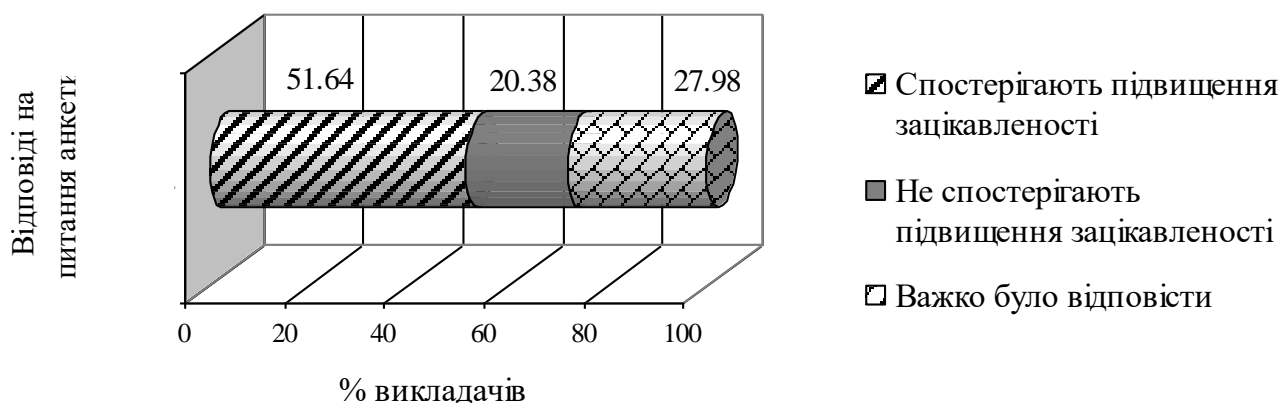

Рис. 2.8. Розподіл відповідей викладачів щодо підвищення зацікавленості до навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у процесі формування професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (%)

При цьому аналіз відповідей викладачів вищих навчальних закладів, опитаних щодо їхньої думки стосовно підвищення ефективності лекційних і

практичних занять, на яких використовуються засоби інформаційно-комунікаційних технологій, що уможливлюють вивчення та моделювання процесів у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності вказує на те, що тільки 63,16% опитаних викладачів вважають, що ефективність лекційних і практичних занять підвищується за рахунок використання на них засобів інформаційно-комунікаційних технологій, 23,16% респондентів надали відповідь «ні, не підвищується», відповідь «важко відповісти» обрало 13,68% опитаних викладачів.

Варто було би зупинити увагу на тому, що 25,55% опитаних викладачів спрямовують свої зусилля на формування потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до підвищення свого професіоналізму у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності, 34,14% респондентів обрали відповідь «скоріше ні, чим так», 29,41% опитаних викладачів не спрямовують, а 10,9% опитаних викладачів взагалі було важко відповісти на це запитання (рис. 2.9).

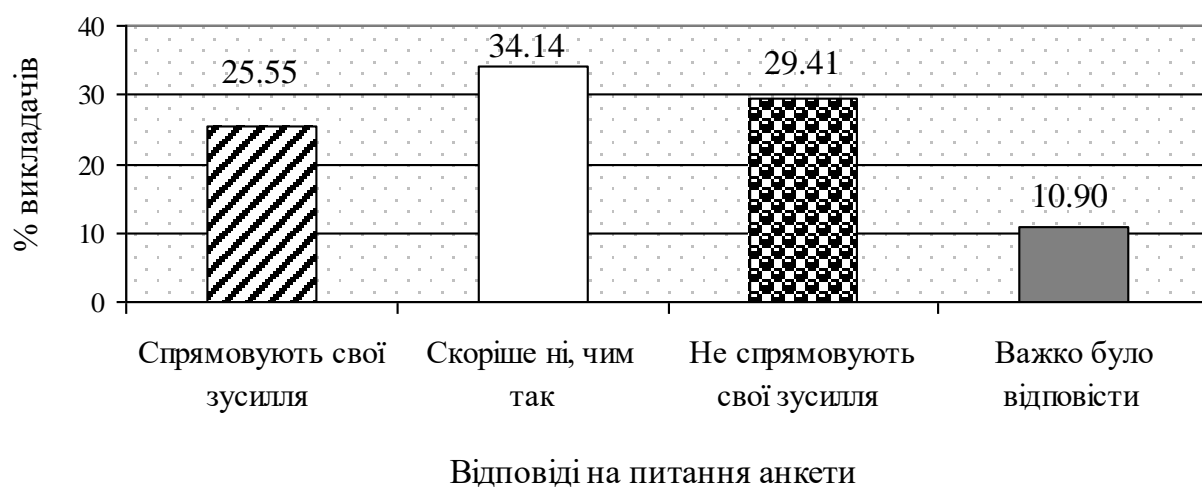

Рис. 2.9. Розподіл відповідей викладачів щодо спрямовування зусиль на формування потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до підвищення свого професіоналізму у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності (%)

Водночас 19,75% опитаних викладачів намагаються активізувати процес навчання за рахунок набуття майбутніми фахівцями з фітнесу та рекреації практичного досвіду використання засобів інформаційно-комунікаційних

технологій, 27,8% респондентів не впевнені, тому обрали відповідь «скоріше ні, чим так», взагалі не намагаються активізувати 23,67% опитаних викладачів, важко було відповісти – 28,78% опитаних викладачів.

Крім того, значна частина опитаних викладачів, а саме 32,87%, намагаються активізувати процес навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за рахунок створення ними мультимедійних презентацій. Нажаль 30,23% респондентів не впевнені, але обрали відповідь «скоріше ні, чим так», ні, не намагаються активізувати – 21,8 % респондентів та 15,1% опитаних викладачів обрали відповідь «важко відповісти».

Доволі красномовними є дані щодо кількості викладачів, які намагаються активізувати процес навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за рахунок використання електронних посібників: 16,98% респондентів намагаються активізувати, 43,98% респондентів скоріше ні, чим так, 15,89% респондентів взагалі не намагаються та 23,15% респондентів було важко відповісти на це запитання.

На запитання щодо того, чи спрямовують респонденти свої зусилля на розвиток комунікативних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації на основі виконання ними творчих групових проектів, результати розподілилися таким чином: так, спрямовують 19,75% опитаних викладачів, скоріше ні, чим так – 36,02% опитаних викладачів, ні, не спрямовують – 17,88% респондентів, важко було відповісти – 26,35 % опитаних викладачів.

Результати анкетування респондентів про те, чи спрямовують вони свої зусилля на розроблення тестових завдань для моніторингу рівня знань майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації показали, що, спрямовують свої зусилля 22,32% респондентів, скоріше ні, чим так 32,56% опитаних викладачів, не спрямовують 27,52% опитаних викладачів, важко було відповісти – 17,6% опитаних викладачів.

Дані надали змогу зробити висновки щодо того, чи спрямовують свої зусилля викладачі на написання посібників, необхідних для ефективної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації (19,48% респондентів

спрямовують, скоріше ні, чим так – 35,13% респондентів, не спрямовують – 24,66% респондентів, важко було відповісти 20,73% респондентів); щодо того чи розміщують вони програми навчальних дисциплін, розроблених Вами, на сайті факультету чи кафедри (46,2% респондентів розміщують, не розміщують – 32,45% респондентів, важко було відповісти 21,35% опитаних викладачів); щодо того чи розміщують вони електронні тексти лекцій на сайті факультету чи кафедри (25,03% респондентів розміщують, не розміщують – 53,17% респондентів, важко було відповісти 21,8% респондентів).

Окрім того, результати аналізу відповідей викладачів вищих навчальних закладів вказують на те, що 33,5% опитаних викладачів використовують електронне спілкування зі студентами у соціальних мережах Інтернет, не використовують спілкування 49,69% респондентів, решта, а саме 16,81% респондентів обрали відповідь «важко відповісти».

Дані опитування викладачів щодо того чи обмінюються вони досвідом з іншими викладачами стосовно застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі свідчать, що обмінюються лише 29,41% респондентів, скоріше ні, чим так – 36,3% респондентів, ні, не обмінюються 25,72% викладачів, важко було відповісти на поставлене запитання 8,57% опитаних викладачів.

Таким чином, розкрито таку педагогічну умову, як залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовище з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Аналіз анкетування викладачів вищих навчальних закладів підтвердив необхідність теоретичного обґрунтування такої педагогічної умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

2.3.4. Розвиток у процесі проведення навчальної і виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності

Ця педагогічна умова реалізовувалася нами у процесі проведення практик. Відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів здоров'я людини (Фітнес та рекреація) практика поділялася на навчальну та виробничу (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Види практик у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

Навчальна практика		
Назва	Семестр	Тижнів
Турпохід	4	1
Ознайомча практика	5	2
Зимовий табірний збір	6	1
Виробнича практика		
Педагогічна практика в школі	4	4
Практика зі спеціальності	7	4

При проведенні у 7 семестрі практики ми використовували «Програму виробничої практики за профілем майбутньої спеціальності» підготовки бакалавра з напрямку підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, ґрунтовно розробленою доцентом О.О. Мороз.

Метою цієї виробничої практики за профілем майбутньої спеціальності було забезпечення практичної підготовки бакалаврів до професійної діяльності з напрямку підготовки «Здоров'я людини», формування вмінь та навичок

розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у процесі професійної діяльності фітнес-тренера, фахівця із організації дозвілля, інструктора з аеробіки, інструктора з оздоровчо-спортивного туризму, інструктора-методиста тренажерного залу.

Завданнями виробничої практики за профілем майбутньої спеціальності були:

- оволодіти методикою професійного спілкування з метою забезпечення гармонійних і конструктивних взаємовідносин під час виконання професійних завдань;
- забезпечити здатність реалізації основних технологій оздоровчо-рекреаційної рухової активності з можливістю подальшого навчання за відповідним професійним спрямуванням;
- прищепити і вдосконалити сукупність професійно-педагогічних умінь і навичок фітнес-інструктора, фахівця із організації дозвілля, інструктора з аеробіки, інструктора з оздоровчо-спортивного туризму, інструктора-методиста тренажерного залу.
- вдосконалити вміння та навички демонстрації основних видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Нами було проведено анкетування фахівців з фітнесу та рекреації. Анкета для фахівців з фітнесу та рекреації подана у додатку К.

В анкетуванні брав участь 41 фахівець з фітнесу та рекреації таких спортивно-оздоровчих клубів м. Чернівці, як: спортивно-оздоровчий клуб «Бархат», спортивно-оздоровчий клуб «Vip Gym», спортивно-оздоровчий клуб «Денс-Сіті», спортивно-оздоровчий клуб «Денс-Авеню», спортивно-оздоровчий клуб «Мувон», спортивно-оздоровчий клуб «Силует», спортивно-оздоровчий клуб «Еліпс», спортивно-оздоровчий клуб «Еліт» та спортивно-оздоровчий клуб «Енерджі».

Результати анкетування фахівців з фітнесу та рекреації свідчать, що 25,58% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють професійною компетентністю, яка сформувалась у процесі навчання у вищих

навчальних закладах, 46,51% фахівців вважають, що студенти частково володіють, 16,28% респондентів наголошують, що студенти-практиканти не володіють професійною компетентністю та 11,63% опитаним фахівцям було важко відповісти на це запитання (рис. 2.10).

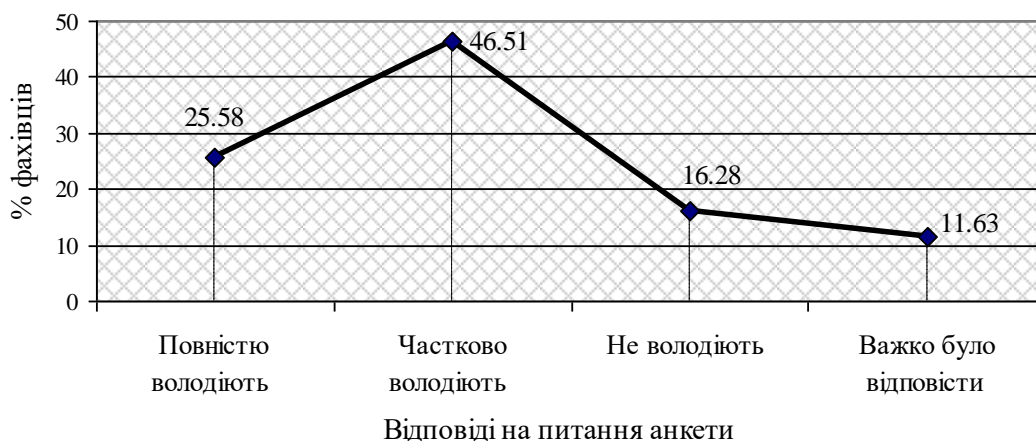

Рис. 2.10. Розподіл відповідей фахівців з фітнесу та рекреації щодо володіння студентами-практикантами професійною компетентністю, яка сформувалась у процесі навчання у вищих навчальних закладах (%)

При цьому, лише 23,26% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють знаннями, які дозволять їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах. Ще 44,19% респондентів вважають, що володіють, але частково, інші респонденти, а саме 20,92% респондентів, підкреслили, що студенти-практиканти не володіють взагалі та у 11,63% респондентів виникли труднощі, тому при відповіді на це запитання вони обрали варіант «важко відповісти».

За результатами анкетування, 16,28% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють вміннями та навичками, які дозволять їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах та 46,51% вважають, що володіють, але частково. Зовсім не володіють, на думку респондентів, 27,91% студентів-практикантів, нажаль, 9,30% було важко відповісти на це запитання.

Водночас 27,91% опитаних фахівців зазначають, що студенти-практиканти здатні застосовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності, пов'язаній з оздоровленням людини, 34,88% схилилися до думки, що студенти-практиканти здатні частково, серед опитаних 20,93% взагалі зазначили, що студенти-практиканти не здатні застосовувати засоби, 16,28% опитаних не визначились з відповіддю.

Таким чином, розкрито таку педагогічну умову, як розвиток у процесі проведення навчальної і виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації щодо професійної компетентності у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності. Аналіз анкетування фахівців з фітнесу та рекреації підтвердив необхідність теоретичного обґрунтування цієї педагогічної умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Висновки до другого розділу

Дослідно-експериментальна робота здійснювалася протягом 2013 - 2017 років відповідно до організаційно-підготовчого, діяльнісного, дослідно-експериментального та узагальнювального етапів.

- організаційно-підготовчий етап (2013 - 2014 роки) був спрямований на аналіз наукових джерел щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; з'ясування понятійно-категоріального апарату дослідження; визначення структури професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; визначення критеріїв, показників і рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;

- діяльнісний етап (2014 рік) був спрямований на виявлення та теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування професійної

компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; розроблення навчально-методичного забезпечення, необхідного для реалізації педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій;

– дослідно-експериментальний етап (2014 - 2016 роки) був спрямований на впровадження педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; застосування нових форм, методів і засобів формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; діагностику рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;

– на узагальнювальному етапі (2016 - 2017 роки) підводилися підсумки дослідження, аналізувалися результати педагогічного експерименту та формулювалися висновки, отримані у процесі дослідно-експериментальної роботи.

Оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації визначалися за мотиваційним, когнітивним, процесуальним та особистісним критеріями. Оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за мотиваційним критерієм було проведено відповідно до тесту-опитувальнику «Тест на з'ясування мотивації на досягнення мети та прагнення до соціального престижу»; за когнітивним критерієм – оцінювання здійснювалося на основі використання «Тестових завдань для оцінювання за когнітивним критерієм рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій», розроблених особисто; за процесуальним критерієм – оцінювання здійснювалося на основі використання «Картки оцінювання за процесуальним критерієм рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх

фахівців з фітнесу та рекреації», розроблених особисто; за особистісним критерієм – оцінювання включало: оцінювання загальних творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідно до «Методики визначення рівня сформованості загальних творчих здібностей особистості» (за С. М. Дмитрієвою та Н. В. Гавриловою); оцінювання комунікативних та організаторських здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації відповідно до «Тесту-опитувальнику для з'ясування сформованості організаторських і комунікативних здібностей».

Розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, яка складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, технологічного та оціночно-результативного блоків (рис. 1).

Реалізація компетентнісного підходу в процесі навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації дозволило: сформувати професійну компетентність майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, необхідну для успішного виконання рекреаційно-оздоровчої діяльності; спрямувати зусилля на інтеграцію дисциплін навчального плану професійної підготовки студентів та їх зв'язок з майбутньою фітнес-діяльністю та рекреаційно-оздоровчою діяльністю; забезпечити поетапне виявлення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації засобами діагностико-критеріального апарату.

Нами виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, до яких віднесено: створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу; суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання; залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та

рекреаційно-оздоровчої діяльності; розвиток у процесі проведення навчальної та виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу було спрямовано на розвиток пізнавальних потреб майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, зокрема, при викладанні дисциплін «Оздоровчий фітнес» (2 курс), «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» (2 курс) та «Фітнес-технології» (4 курс).

Нами було проведено анкетування 318 студентів 3 курсу вищих навчальних закладів, які навчалися за освітньо-кваліфікаційним ступенем «бакалавр» напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» галузі знань 01012 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Респондентами виступили 68 студентів Львівського державного університету фізичної культури, 69 студентів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 50 студентів Національного університету фізичної культури та спорту України, 131 студент Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Результати опитування студентів свідчать про те, що лише 17,92% респондентів володіють знаннями щодо мети та завдання теорії та методики оздоровчої фізичної культури; лише 18,95% респондентів володіють знаннями щодо сучасних оздоровчих систем; лише 19,31% респондентів володіють знаннями про чинники небезпеки та травматизму при виконанні вправ з різних видів фітнесу; лише 18,33% респондентів зможуть оцінити фізичну та функціональну підготовленості людей під

час заняття фітнесом; лише 20,3% майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації цікавляться фітнесом, як складовою сучасних оздоровчих технологій; лише 13,33% респондентів повністю володіють вміннями складати фітнес-програми для занять з різними групами населення.

Суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання – здійснювалася за рахунок

проведення ситуаційно-рольових ігор, дискусій, тренінгів і складання фітнес-програм для занять з певними цільовими групами населення та проведення занять з фітнесу.

Залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності – здійснювалася у процесі використання інноваційних технологій, зокрема, чатів, форумів, Skype-діалогів, електронного листування та ін.

Аналіз відповідей викладачів із вищеназваних вищих навчальних закладів показав, що 51,64% респондентів спостерігають підвищення зацікавленості до навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у процесі формування професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій; 25,55% опитаних викладачів спрямовують свої зусилля на формування потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до підвищення свого професіоналізму у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності, 34,15% респондентів обрали відповідь «скоріше ні, чим так»; 19,76% викладачів намагаються активізувати процес навчання за рахунок набуття майбутніми фахівцями з фітнесу та рекреації практичного досвіду використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій; 32,88%, намагаються активізувати процес навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за рахунок створення ними мультимедійних презентацій.

Розвиток стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності здійснювався у процесі проведення навчальної і виробничої практик.

З метою з'ясування результатів професійної підготовки було проведено анкетування, в якому брав участь 41 фахівець з фітнесу та рекреації таких спортивно-оздоровчих клубів м. Чернівці, як: «Бархат», «Vir Gym», «Денс-Сіті», «Денс-Авеню», «Мувон», «Силует», «Еліпс», «Еліт» та «Енерджі».

Дані опитування фахівців з фітнесу та рекреації свідчать, що 25,58% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють професійною компетентністю, яка сформувалась у процесі навчання у вищих навчальних закладах; 23,26% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють знаннями, які дозволять їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах; 16,28% респондентів вважають, що студенти-практиканти володіють вміннями та навичками, які дозволять їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах.

Основні наукові положення розділу викладено в опублікованих працях [183; 184; 186; 192; 193].

Список використаних джерел до другого розділу

1. Авво Б. В. Методология компетентностного подхода в высшем образовании [Электронный ресурс] URL: // www.emissia.org/offline/2005/978 (дата звернення: 03.10.2014).
2. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. Казань, 1988. 219 с.
3. Андрущенко Т. Особистісно-діяльнісний підхід до формування здоров'язберезувальної компетентності у дітей дошкільного віку: психологічний аспект // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2013. № 44. С. 143–148.
4. Антіпова Н. П. Сутність поняття «компетентнісний підхід» в науково-педагогічній літературі // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2014. Вип. 199(1). С. 28–32.
5. Артемьева О. А. Методология организации профессиональной подготовки специалиста на основе межкультурной коммуникации. Тамбов, 2005. 280 с.

6. Бабанский Ю. К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса. М., 1982. 294 с.
7. Бігич О. Б. Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи : монографія. К. : КНЛУ, 2004. 287 с.
8. Борин Г. Особистісно діяльнісний підхід у підготовці майбутніх вихователів до роботи з батьками дітей дошкільного віку // Обрії. 2011. № 1. С. 22–24.
9. Брославська Л., Мащенко С. Особистісно-діяльнісний підхід у викладанні англійської граматики // Педагогіка і психологія професійної освіти. 2013. № 3. С. 105–110.
10. Варенко В. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх документознавців на прикладі дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність» // Вісник Книжкової палати. 2012. № 10. С. 28–30.
11. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульнорейтинговою системою навчання для студентів магістратури К. : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
12. Володин А. А., Бондаренко Н. Г. Анализ содержания понятия «Организационно-педагогические условия» // Известия ТулГУ. Гуманитарные науки. 2014. №2. С.143–152.
13. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К., 1997. 376 с.
14. Грузова А. А. Технологии электронного обучения в библиотечно-информационном образовании // Труды СПбГУКИ. 2015. № С.131–140.
15. Гулакова М. В., Харченко Г. И. Интерактивные методы обучения в вузе как педагогическая инновация // Концепт. 2013. №11 (27) С. 1–5.
16. Гусарова Е. Н. Современные подходы профессионального педагогического образования, направленные на развитие творческого потенциала // Историческая и социально-образовательная мысль. 2012. №1 С.117–119.

17. Дамбуева А. Б. Модель формирования профессиональной компетентности студентов-физиков // Вестник Бурятского государственного университета. 2014. №1-2 С.57–59.

18. Дендеберя А. П., Петьков В. А. Формирование профессиональной компетентности у будущих учителей информатики в условиях информационно-дидактической среды педагогического вуза // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 3: Педагогика и психология. 2009. №3 С.41–45.

19. Дмитрієва С. М., Гаврилова Н. В. Методи дослідження творчих здібностей школярів : посібник-практикум. Житомир, 2002. 40 с.

20. Драч І. І. Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи : монографія. К., 2013. 455 с.

21. Емельянов Ю. Н. Активное социально-психологическое обучение Ю. Н. Емельянов. Л. : ЛГУ, 1985. 167 с.

22. Єгорова В. Сутність поняття «компетентнісний підхід» та його місце у педагогіці вищої школи // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2009. № 1. С. 187–191.

23. Жук О. Л. Беларусь: компетентностный поход в педагогической подготовке студентов университета // Педагогика. 2008. № 3. С. 99–105.

24. Захаров В. П., Хрящева Н. Ю. Социально-психологический тренинг: учебное пособие. Л. : ЛГУ, 1989. 56 с.

25. Захарова Г. И. Теория и методика психологического тренинга : учебное пособие / Г. И. Захарова. Челябинск : ЮУрГУ. 2008. 60 с.

26. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании. Авторская версия. М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 40 с.

27. Клак И. Е. Модернизация содержания и технологии профессиональной подготовки будущих учителей-филологов // Вектор науки

Тольяттинского государственного университета. Серия: Педагогика, психология. 2013. №2 (13) С.130–133.

28. Княжева І. Особистісно-діяльнісний підхід у дослідженні методичної культури майбутніх викладачів педагогічних дисциплін // Гірська школа Українських Карпат. 2015. № 12-13. С. 190–192.

29. Коваль Т. І. Використання сучасних електронних навчальних платформ у підготовці фахівців з вищою освітою // Іноземні мови. 2013. № 1. С. 43–44.

30. Коваль Т. І., Коваль А. О. Комплексний підхід до реалізації індивідуального навчання професійно орієнтованого англomовного читання майбутніх інженерів // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2014. № 1. С. 158–164.

31. Ковбасюк М. Ю. Педагогічні принципи диригентсько-хорової підготовки вчителя музики // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2013. № 10(2). С. 44–48.

32. Коджаспирова Г. М., Коджаспиров А. Ю. Педагогический словарь: для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений. М., 2000. 547с.

33. Комар О. Дидактичні принципи підготовки майбутніх учителів до запровадження інтерактивної технології // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2012. № 43(2). С. 75–85.

34. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : КІС, 2004. 112 с.

35. Лебедев О. Е. Компетентностный подход в образовании // Школьные технологии. 2004. № 5. С. 3–7.

36. Нагорна Н. В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції // Виховання і культура. 2007. № 1-2 (1112). С. 266–268.

37. Найн А. Я., Уметбаев З. М. Современный словарь-справочник молодого исследователя. Челябинск; Магнитогорск, 2007. 536 с.

38. Никифоров Г. С., Макшанов С. И., Лущикова И. М. Психология менеджмента / под. ред. Г.С. Никифорова. СПб.: Изд-во С.-Петербургского университета, 1997. 272 с.

39. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. К. 2004. 111 с.

40. Ожегов С. И. Словарь русского языка / под ред. Н. Ю. Шведовой. М. : Рус. яз., 1984. 816 с.

41. Олійник Т. С. Реалізація компетентнісного підходу в навчальному процесі на перекладацькому відділенні факультету іноземних мов ТНПУ ім. В. Гнатюка // Професійні компетенції та компетентності вчителя: Матеріали регіонального наук.-практ. семінару. Тернопіль, 2006. С. 69–71.

42. Панина Т. С., Вавилова Л. Н. Современные способы активизации обучения. М. : Академия, 2008. 176 с.

43. Панфилов М. А. Знаково-символическое моделирование учебной информации в вузе // Педагогика. 2005. № 9. С. 52–58.

44. Пафифова Б. К. Ситуационно-ролевые игры как одна из форм интерактивных методов обучения в высшей школе // Вестник Майкопского государственного технологического университета. 2015. №1 С.110–116.

45. Петровская Л. А. Компетентность в общении. Социально-психологический тренинг. М. : Изд-во МГУ, 1989. 215 с.

46. Пехота О. М., Будаков В. Д., Старова А. М. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навчальний посібник / за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. К. : Видавництво «А.С.К.», 2003. 240 с.

47. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті // Компетентнісний підхід в сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К.І.С., 2004. С. 66–72.

48. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти // Рідна школа. 2005. № 1. С. 65–69.

49. Пономарьова О. М. Методологічні підходи і принципи підготовки фахівців мистецьких спеціальностей у вищих навчальних закладах України // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2013. № 10(1). С. 49–61.

50. Попович Н. Г., Старченко Я. С. Использование интерактивных методов в традиционной лекционно-семинарской форме обучения // Вестник Белгородского юридического института МВД России. 2014. №2. С.78–81.

51. Поставной А. А. Принципы модернизации подготовки инновационно–ориентированных специалистов в сфере сервиса // Проблемы современной экономики. 2012. №4 С.358–361.

52. Ипполитова Н., Стерхова Н. Анализ понятия «педагогические условия»: сущность, классификация // General and Professional Education. 2012. №1. С. 8–14.

53. Равен Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы. М. : Когито-Центр, 2001. 158 с.

54. Рибалко Ю. В. Компетентнісний підхід у науково-педагогічній літературі // Педагогіка вищої та середньої школи. 2012. Вип. 35. С. 392–395.

55. Савченко О. П. Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі / // Педагогіка і наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. 2010. С. 16–23.

56. Садыкова В. А. Реализация дидактических принципов при профессиональном обучении с использованием информационных технологий // Вестник Казанского технологического университета. 2009. №6 С.335–340.

57. Селевко Г. Компетентности и их классификация // Народное образование. 2004. № 4. С. 138–143.

58. Сисоєва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу : монографія. Хмельницький : ХГПА, 2008. 324 с.

59. Скрипкина А. В., Бойко К. Ю. Педагогические условия и компоненты формирования готовности студентов к организации учебного времени в

процессе самообразовательной деятельности // Теория и практика общественного развития. 2013. №4. С.99–102.

60. Скрипко З. А., Тютюрев В. Г., Бармашова А. С. Знание как основа формирования профессиональной компетентности // Вестник Вестник Томского государственного педагогического университета. 2011. №13 С.174–177.

61. Сластенин В. А. Педагогика: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М., 2003. 526 с.

62. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования // Народное образование. 2003. №2. С.58–64.

63. Якунин В. А. Педагогическая психология: учеб. пособие. СПб.: Изд-во В.А. Михайлова; Издво «Полиус», 1998. 639 с.

РОЗДІЛ 3

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА

ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ

КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІТНЕСУ ТА

РЕКРЕАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

3.1. Педагогічна діагностика рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації

Педагогічна діагностика рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації нами визначалася за мотиваційним, когнітивним, процесуальним та особистісним критеріями.

Показниками мотиваційного критерію є:

- сукупність ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням рекреаційно-оздоровчої діяльності;
- світоглядна позиція майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації;
- активність участі у процесі навчання у вищому навчальному закладі до рекреаційно-оздоровчої діяльності;
- наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань рекреаційно-оздоровчої діяльності;
- прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

При високому рівні за мотиваційним критерієм сформованості професійної компетентності студенти ґрунтовно володіють сукупністю ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражена світоглядна позиція. Студенти проявляють високу активність у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Їх характеризує наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань

фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності та прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

При середньому рівні за мотиваційним критерієм сформованості професійної компетентності студенти володіють сукупністю ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них виражена світоглядна позиція. Студенти не регулярно проявляють активність у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Вони епізодично проявляють наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності та прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

При низькому рівні за мотиваційним критерієм сформованості професійної компетентності студенти не володіють сукупністю ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них не виражена світоглядна позиція. Студенти не проявляють активність у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Вони не проявляють наполегливості в подоланні труднощів при вирішенні завдань фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності та не прагнуть до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

Показниками когнітивного критерію є:

- системність і міцність професійно орієнтованих знань щодо рекреаційно-оздоровчої діяльності;
- намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

При високому рівні за когнітивним критерієм сформованості професійної компетентності студенти ґрунтовно володіють системними і міцними

професійно орієнтованими знаннями щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражено намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

При середньому рівні за когнітивним критерієм сформованості професійної компетентності студенти володіють професійно орієнтованими знаннями щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності, але не приділяють їм особливого значення. У них виражено намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

При низькому рівні за когнітивним критерієм сформованості професійної компетентності студенти не володіють професійно орієнтованими знаннями щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них не виражено намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Показниками процесуального критерію є:

- уміння та навички виконувати певні дії з інформацією;
- уміння та навички здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитам в Інтернеті;
- професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

При високому рівні за процесуальним критерієм сформованості професійної компетентності студенти ґрунтовно володіють уміннями та навичками виконувати певні дії з інформацією та здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитам в Інтернеті. Студенти мають системні професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

При середньому рівні за процесуальним критерієм сформованості професійної компетентності студенти володіють уміннями та навичками виконувати певні дії з інформацією та здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті. Студенти мають професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

При низькому рівні за процесуальним критерієм сформованості професійної компетентності студенти не володіють уміннями та навичками виконувати певні дії з інформацією та здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті. Студенти не мають професійно орієнтованих умінь та навичок щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Показником особистісного критерію є:

- наявність загальних творчих, комунікативних і організаційних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

При високому рівні за особистісним критерієм сформованості професійної компетентності студенти мають яскраво виражені загальні творчі, комунікативні та організаційні здібності, наявність яких забезпечує успішність здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності, новизну у застосуванні засобів цієї діяльності, самостійне висунування проблем, нешаблонне їх вирішення та генерування значної кількості оригінальних ідей, спілкування й встановлювання контакту з тими, хто займається, мотивування їх до занять фітнесом і коригування техніки виконання фізичних вправ.

При середньому рівні за особистісним критерієм сформованості професійної компетентності студенти мають загальні творчі, комунікативні та організаційні здібності, наявність яких забезпечує належне здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності, застосування засобів цієї діяльності. Вони спілкуються й встановлюють контакт з тими, хто займається, мотивують їх до занять фітнесом і коригують техніку виконання фізичних вправ.

При низькому рівні за особистісним критерієм сформованості професійної компетентності студенти не мають загальних творчих, комунікативних та організаційних здібностей.

Розкриємо рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

При високому рівні сформованості професійної компетентності студенти ґрунтовно володіють сукупністю ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражена світоглядна позиція. Студенти проявляють високу активність у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Їх характеризує наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань рекреаційно-оздоровчої діяльності та прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій; студенти ґрунтовно володіють системними і міцними професійно орієнтованими знаннями щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражено намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; студенти ґрунтовно володіють уміннями та навичками виконувати певні дії з інформацією та здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті. Студенти мають системні професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У студентів яскраво виражені загальні творчі, комунікативні та організаційні здібності, наявність яких забезпечує успішність здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності, новизну у застосуванні засобів цієї діяльності, самостійне висування проблем, нешаблонне їх вирішення та генерування значної кількості оригінальних ідей,

спілкування й встановлювання контакту з тими, хто займається, мотивування їх до занять фітнесом і коригування техніки виконання фізичних вправ.

При середньому рівні сформованості професійної компетентності студенти володіють сукупністю ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них виражена світоглядна позиція. Студенти не регулярно проявляють активність у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Вони епізодично проявляють наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності та прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій; студенти володіють професійно орієнтованими знаннями щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них виражено намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; студенти володіють уміннями та навичками виконувати певні дії з інформацією та здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті. Студенти мають професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У студентів виражені загальні творчі, комунікативні та організаційні здібності, наявність яких забезпечує належне здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності, застосування засобів цієї діяльності. Вони спілкуються й встановлюють контакт з тими, хто займається, мотивують їх до занять фітнесом і коригують техніку виконання фізичних вправ.

При низькому рівні сформованості професійної компетентності студенти не володіють сукупністю ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них не виражена світоглядна позиція. Студенти не проявляють активність у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-

оздоровчої діяльності. Вони не проявляють наполегливості в подоланні труднощів при вирішенні завдань фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності та не прагнуть до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій; студенти не володіють професійно орієнтованими знаннями щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них не виражено намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; студенти не володіють уміннями та навичками виконувати певні дії з інформацією та здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитам в Інтернеті. Студенти не мають професійно орієнтованих умінь та навичок щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них відсутні загальні творчі, комунікативні та організаційні здібності.

Для оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації було розроблено комп'ютерну програму «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» (у співавторстві з С. Ю. Путровим, Л. П. Сущенко та О. П. Сидоренком) (рис. 3.1).

Регістрація

"СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій"

Регістрація тестувальника

Прізвище
Голіней

Ім'я
Марія

По-батькові
Михайлівна

Група
☒ Експериментальна
☐ Контрольна

Етап тестування
☒ Початок експерименту
☐ Кінець експерименту

Далі

Рис. 3.1. Головне вікно програми

Для роботи з комп'ютерною програмою необхідно мати комп'ютер з операційною системою Windows. Для запуску програми на комп'ютері слід виконати файл «methods.exe» з флеш-носія, чи жорсткого диска.

Програма розрахована для тестування груп студентів до 130 осіб.

Одразу після запуску відкривається головне вікно програми в якому студенту потрібно було ввести своє прізвище, ім'я та по-батькові, вибрати групу («Експериментальна група» чи «Контрольна група») та етап тестування («Початок експерименту» чи «Кінець експерименту»).

Після вводу всіх даних треба натиснути кнопку «Далі» (рис. 3.1).

Якщо студент не правильно вказав особисті дані, або групу, то програма після перевірки виведе вікно з надписом «Не знайдений у списку групи» (рис. 3.2).

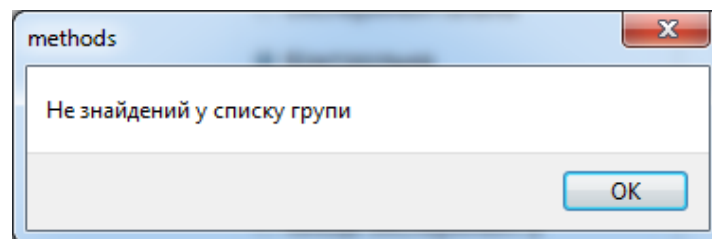

Рис. 3.2. Контроль за введенням даних

Якщо дані введені правильно, то програма переходить до іншого кроку – «Вибір тесту», в якому студент може вибрати для проходження один із семи запропонованих тестів у будь-якому порядку (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Вибір тесту

Після вибору тесту і натискання клавіші «Далі» програма переходить до наступного кроку – безпосереднього тестування (рис. 3.4).

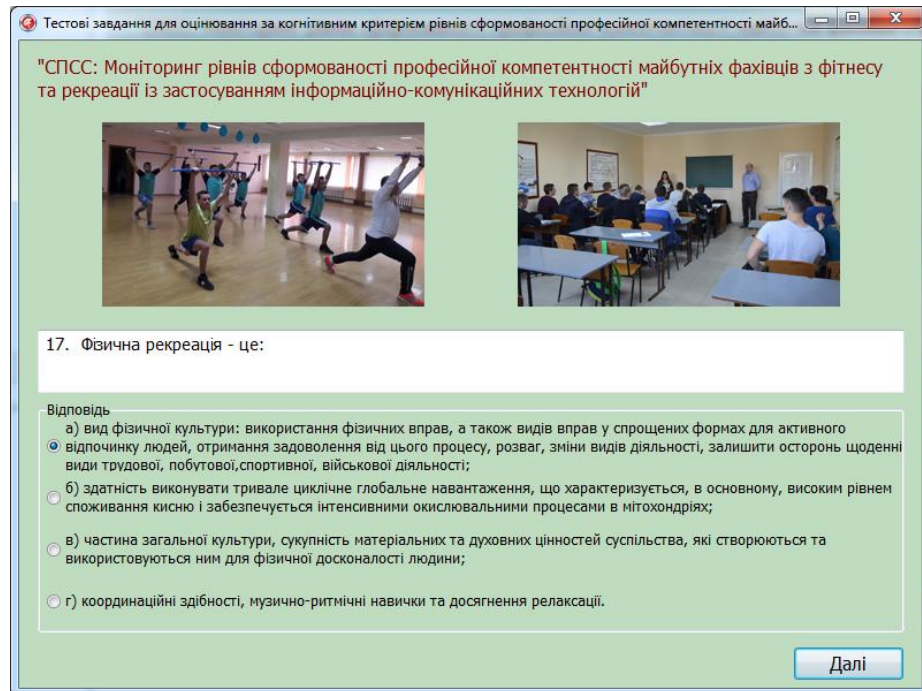

Рис. 3.4. Вікно тестування

У верхнє поле вікна виводиться чергове запитання. У полі «Відповідь» відображаються можливі варіанти відповіді на це запитання. Студенту потрібно обирати відповідь, яка на його думку є правильною і натиснути кнопку «Далі». Після відповіді на останнє запитання програма заносить всі відповіді студента у файл, підраховує кількість набраних студентом балів і відповідно його рівень знань (рис. 3.5).

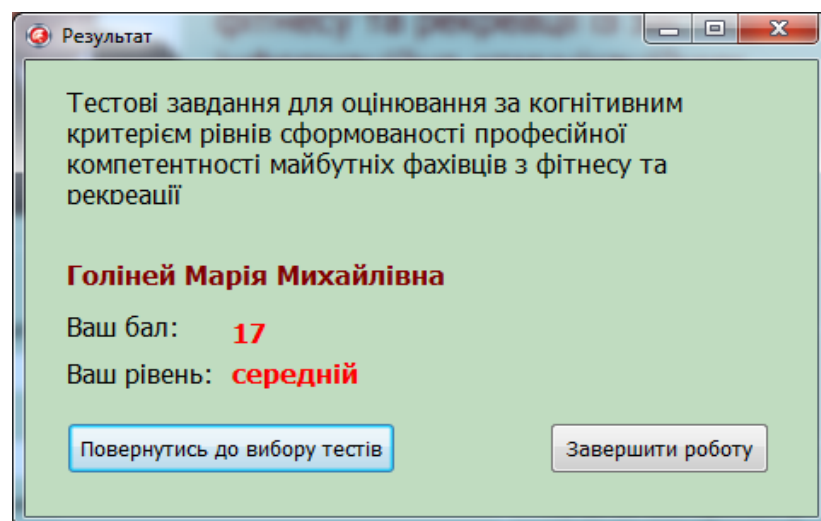

Рис. 3.5. Вікно виводу результату проходження тесту

Якщо студент бажає виконати інший тест, йому потрібно натиснути кнопку «Повернутись до вибору тестів» після чого на екрані з'явиться вікно «Вибір тесту». Таким чином, у студента є можливість виконати всі тести в будь-якій послідовності. Якщо студент бажає закінчити роботу з програмою, йому потрібно натиснути кнопку «Завершити роботу». Слід зауважити, що у студента залишається можливість виконати решту тестів іншого разу. Для цього йому потрібно знову запустити програму, зареєструватися в системі і виконати потрібний тест.

Програмою передбачена можливість перервати тестування на будь-якому етапі, для чого потрібно натиснути на кнопку закриття вікна (червоний хрестик у правому верхньому куті вікна). При цьому буде виведене вікно попередження (рис. 3.6).

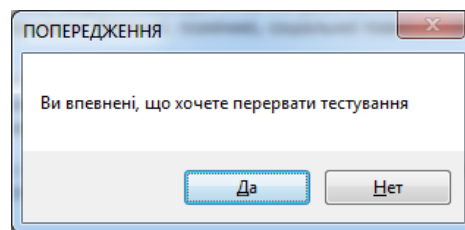

Рис. 3.6. Попередження переривання тестування

Після закінчення роботи з програмою всі відповіді студента по кожному із тестів зберігаються у відповідному .xlsx файлі. В будь-який час викладач може переглянути результати тестування вибраної групи студентів (рис. 3.7).

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM	AN	AO	AP	AQ
1																													
2	№	ПІБ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	Сукупність	Рівень
3	1	Андрієць Віталій Валерійович	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	в	б	а	а	а	а	а	а	а	а	18	середній
4	2	Бачик Володимир Миколайович	в	а	г	а	г	г	г	г	г	г	б	г	б	б	б	г	а	г	б	в	а	а	а	а	а	17	середній
5	3	Білошесв Роман Олександрович	в	а	г	а	а	б	г	в	г	б	г	б	б	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	19	середній
6	4	Бурега Богдан Дмитрович	в	а	а	г	а	б	а	а	а	а	б	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	16	середній
7	5	Голіней Марія Михайлівна	а	а	б	а	а	б	в	б	а	а	а	а	а	б	в	г	а	в	б	в	а	б	в	в	в	17	середній
8	6	Грижук Олег Юрійович	в	в	г	а	г	б	г	в	г	б	г	б	б	в	в	а	г	б	в	в	а	а	а	а	а	15	низький
9	7	Гузак Артем Дмитрович	а	а	а	а	а	г	г	в	г	б	г	б	в	в	г	в	в	б	в	а	а	а	а	а	а	15	низький
10	8	Гузак Петро Іванович	в	а	г	а	а	б	г	в	г	б	г	б	в	б	г	а	в	г	б	а	а	а	а	а	а	11	низький
11	9	Гулько Микита Валерійович	а	а	г	а	а	б	г	в	г	б	г	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	31	високий
12	10	Данилюк Василь Іванович	в	в	г	б	б	в	а	а	а	а	б	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	15	низький
13	11	Дашкевич Олександра Янівна	в	а	г	а	а	б	г	в	г	б	г	б	б	б	г	а	г	б	в	а	а	а	а	а	а	19	середній
14	12	Джюєва Тетяна Тамазівна	в	а	а	б	г	б	г	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	31	високий
15	13	Димед Петро Васильович	а	а	а	г	а	а	а	а	а	а	г	б	г	б	в	в	а	а	а	а	а	а	а	а	а	16	середній

Рис. 3.7. Звітність за результатами тестування

Таким чином, нами охарактеризована педагогічна діагностика рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Розкрито рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Подано алгоритм комп'ютерної програми, розробленої у співавторстві з С. Ю. Путровим, Л. П. Сущенко та О. П. Сидоренком, на тему: «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій».

3.2. Аналіз результатів формувального етапу педагогічного експерименту

Розкриємо результати формувального етапу педагогічного експерименту, який здійснювався впродовж 2013–2017 років.

На формувальному етапі педагогічного експерименту брали участь студенти набору (2013-2014 років) Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича і Львівського державного університету фізичної культури, які входили до контрольної ($n = 66$ осіб) та експериментальної ($n = 53$ особи) груп.

Студенти контрольної групи навчалися за традиційною системою підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. У професійну підготовку студентів експериментальної групи впроваджувалися виявлені і теоретично обґрунтовані педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Розкриємо результати формувального етапу педагогічного експерименту, які проаналізуємо відповідно до визначених критеріїв.

На початку педагогічного експерименту порівняльний аналіз, який був проведений з використанням t-критерію Стюдента, не виявив достовірної

різниці у досліджуваних даних студентів контрольної та експериментальної груп (табл. 3.1). Це свідчить про однорідність груп, обраних для проведення педагогічного експерименту.

Таблиця 3.1

**Дані, що характеризують сформованість професійної компетентності
майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації
на початку педагогічного експерименту**

Дані	КГ, n=66 вихідні дані, бали	ЕГ, n=53 вихідні дані, бали	t	p
Дані, які характеризують сформованість за мотиваційним критерієм	17,00 ± 0,57	18,42 ± 0,90	1,33	>0,05
Дані, які характеризують сформованість за когнітивним критерієм	15,23 ± 0,76	16,64 ± 0,76	1,31	>0,05
Дані, які характеризують сформованість за процесуальним критерієм	35,33 ± 0,78	37,34 ± 1,13	1,46	>0,05
Дані, характеризують сформованість загальних творчих здібностей	15,18 ± 0,70	16,60 ± 0,85	1,30	>0,05
Дані, характеризують сформованість комунікативних здібностей	2,26 ± 0,70	2,49 ± 0,12	1,26	>0,05
Дані, характеризують сформованість організаторських здібностей	2,24 ± 0,13	2,45 ± 0,12	1,27	>0,05
Дані, які характеризують сформованість за особистісним критерієм	19,68 ± 1,52	21,55 ± 1,09	1,28	>0,05
Дані, які характеризують сформованість професійної компетентності	106,92 ± 4,03	115,98 ± 4,97	1,73	>0,05

Як видно із таблиці 3.1 на початок педагогічного експерименту не спостерігається істотної відмінності між даними, які характеризують

сформованість професійної компетентності за визначеними критеріями. Аналіз таблиці 3.1 свідчить про те, що на початок педагогічного експерименту дані, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп за мотиваційним критерієм становлять у середньому $17,00 \pm 0,57$ балів і $18,42 \pm 0,90$ балів (при $t=1,33$); дані, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп за когнітивним критерієм становлять у середньому $15,23 \pm 0,76$ балів і $16,64 \pm 0,76$ балів (при $t=1,31$); дані, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп за процесуальним критерієм становлять у середньому $35,33 \pm 0,78$ балів і $37,34 \pm 1,13$ балів (при $t=1,46$); дані, які характеризують сформованість загальних творчих здібностей студентів контрольної та експериментальної груп становлять у середньому $15,18 \pm 0,70$ балів і $16,60 \pm 0,85$ балів (при $t=1,3$); дані, які характеризують сформованість комунікативних здібностей студентів контрольної та експериментальної груп становлять у середньому $2,26 \pm 0,70$ балів і $2,49 \pm 0,12$ балів (при $t=1,26$); дані, які характеризують сформованість організаторських здібностей студентів контрольної та експериментальної груп становлять у середньому $2,24 \pm 0,13$ балів і $2,45 \pm 0,12$ балів (при $t=1,27$); дані, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп за особистісним критерієм становлять у середньому $19,68 \pm 1,52$ балів і $21,55 \pm 1,09$ балів ($t=1,28$); дані, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп становлять у середньому $106,92 \pm 4,03$ балів і $115,98 \pm 4,97$ балів (при $t=1,73$).

На кінець педагогічного експерименту порівняльний аналіз, який був проведений з використанням t-критерію Стюдента, виявив достовірну різницю у досліджуваних даних, які характеризують результати сформованості професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп (табл. 3.2). Аналізуючи таблицю 3.2, вкажемо на те, що на кінець педагогічного експерименту дані, які характеризують сформованість професійної

Таблиця 3.2

**Дані, що характеризують сформованість професійної компетентності
майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації
на кінець педагогічного експерименту**

Дані	КГ, n=66 вихідні дані, бали	ЕГ, n=53 вихідні дані, бали	t	p
Дані, які характеризують сформованість за мотиваційним критерієм	18,47 ± 0,52	21,09 ± 0,59*	3,34	< 0,05
Дані, які характеризують сформованість за когнітивним критерієм	17,39 ± 0,77	21,34 ± 0,82*	3,50	< 0,05
Дані, які характеризують сформованість за процесуальним критерієм	37,06 ± 0,83	41,00 ± 0,92*	3,18	< 0,05
Дані, характеризують сформованість загальних творчих здібностей	16,39 ± 0,73	20,38 ± 0,80*	3,68	< 0,05
Дані, характеризують сформованість комунікативних здібностей	2,60 ± 0,12	3,04 ± 0,10*	2,76	< 0,05
Дані, характеризують сформованість організаторських здібностей	2,53 ± 0,13	3,04 ± 0,09*	3,22	< 0,05
Дані, які характеризують сформованість за особистісним критерієм	21,53 ± 0,98	26,45 ± 0,99*	3,22	< 0,05
Дані, які характеризують сформованість професійної компетентності	115,98 ± 4,09	136,33 ± 4,3*	4,35	< 0,05

Примітка: * - $p < 0,05$ порівняно з контрольною групою

компетентності студентів контрольної та експериментальної груп за мотиваційним критерієм становлять у середньому $18,47 \pm 0,52$ балів і $21,09 \pm 0,59$ балів (при $t=3,34$); дані, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп за когнітивним критерієм становлять у середньому $17,39 \pm 0,77$ балів і $21,34 \pm 0,82$ балів (при $t=3,50$); дані, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп за процесуальним критерієм становлять у середньому $37,06 \pm 0,83$ балів і $41,00 \pm 0,92$ балів (при $t=3,18$); дані, які характеризують сформованість загальних творчих здібностей студентів контрольної та експериментальної груп становлять у середньому $16,39 \pm 0,73$ балів і $20,38 \pm 0,8$ балів (при $t=3,68$); дані, які характеризують сформованість комунікативних здібностей студентів контрольної та експериментальної груп становлять у середньому $2,60 \pm 0,12$ балів і $3,04 \pm 0,1$ балів (при $t=2,76$); дані, які характеризують сформованість організаторських здібностей студентів контрольної та експериментальної груп становлять у середньому $2,53 \pm 0,13$ балів і $3,04 \pm 0,09$ балів (при $t=3,22$); дані, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп за особистісним критерієм становлять у середньому відповідно $21,53 \pm 0,98$ балів і $26,45 \pm 0,99$ балів (при $t=3,22$); дані, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп становлять у середньому $115,98 \pm 4,09$ балів і $136,33 \pm 4,30$ балів ($t=4,35$).

Проаналізуємо результати формувального етапу педагогічного експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за мотиваційним критерієм.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за мотиваційним критерієм мали 6,06% студентів, середній рівень – 48,48% студентів, низький рівень – 45,45% студентів.

У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за мотиваційним критерієм мали 10,61% студентів, середній рівень – 56,06% студентів, низький рівень – 33,33% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за мотиваційним критерієм мали 7,55% студентів, середній рівень – 47,17% студентів, низький рівень – 45,28% студентів.

В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій за мотиваційним критерієм мали 18,87% студентів, середній рівень – 62,26% студентів, низький рівень – 18,87% студентів (рис. 3.8).

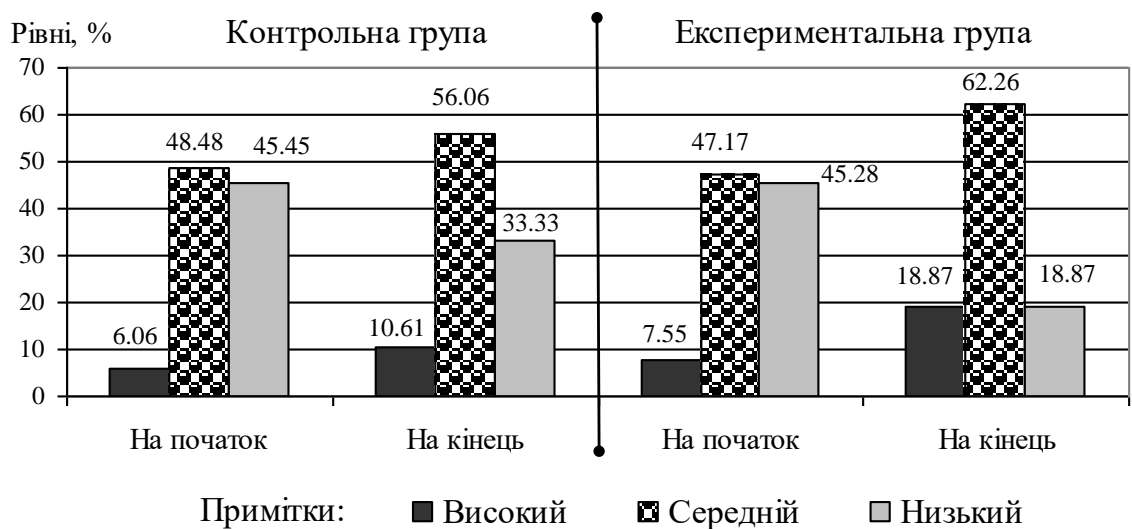

Рис. 3.8. Розподіл рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, які входили до контрольної та експериментальної груп, за мотиваційним критерієм (%)

Слід зазначити, що на кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності за мотиваційним критерієм, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 4,55% і 7,58%, в експериментальній групі – на 11,32% і

15,09%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості професійної компетентності за мотиваційним критерієм, зменшилась у контрольній групі – на 12,12% , в експериментальній групі – на 26,42%.

Вважаємо, що в експериментальній групі збільшення кількості студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності за мотиваційним критерієм, а саме на 11,32% і 15,09%, відбувалося завдяки створенню інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу, яке було спрямовано на розвиток пізнавальних потреб майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. При викладанні дисциплін «Оздоровчий фітнес» (2 курс) і «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» (2 курс) акцентувалася увага студентів на їх мотивації до успішної рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Отже, за результатами педагогічного експерименту порівняльний аналіз рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за мотиваційним критерієм свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою.

Проаналізуємо результати формувального етапу педагогічного експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за когнітивним критерієм.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за когнітивним критерієм мали 7,58% студентів, середній рівень – 46,97% студентів, низький рівень – 45,45% студентів.

У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за когнітивним критерієм мали 13,64% студентів, середній рівень – 56,06% студентів, низький рівень – 30,3% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за когнітивним

критерієм мали 9,43% студентів, середній рівень – 43,4% студентів, низький рівень – 47,17% студентів.

В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за когнітивним критерієм мали 22,64% студентів, середній рівень – 58,49% студентів, низький рівень – 18,87% студентів (рис. 3.9).

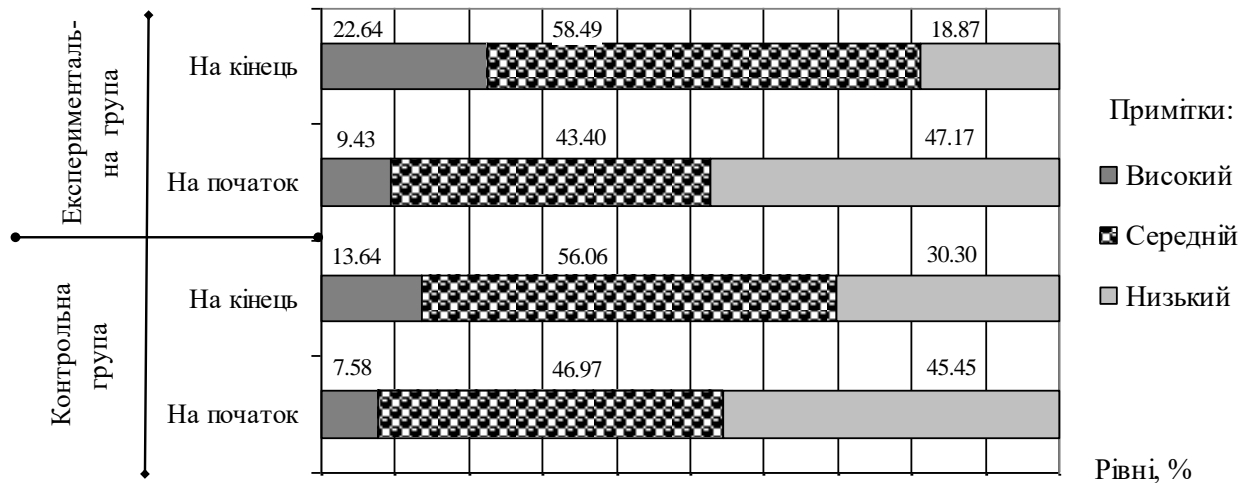

Рис. 3.9. Розподіл рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, які входили до контрольної та експериментальної груп, за когнітивним критерієм (%)

Акцентуємо увагу на тому, що на кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності за когнітивним критерієм, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 6,06% і 9,09%, в експериментальній групі – на 13,21% і 15,09%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості професійної компетентності за когнітивним критерієм, зменшилась у контрольній групі – на 15,15% , в експериментальній групі – на 28,3%.

Вважаємо, що в експериментальній групі збільшення кількості студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності за когнітивним критерієм, а саме на 13,21% і 15,09%, відбувалося завдяки актуалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів і студентів у процесі

використання активних методів навчання, яка здійснювалася за рахунок проведення ситуаційно-рольових ігор, дискусій, тренінгів і складання фітнес-програм для занять з певними цільовими групами населення та проведення занять з фітнесу.

Отже, за результатами педагогічного експерименту порівняльний аналіз рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за когнітивним критерієм свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою.

Проаналізуємо результати формульовального етапу педагогічного експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за процесуальним критерієм.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за процесуальним критерієм мали 7,58% студентів, середній рівень – 48,48% студентів, низький рівень – 43,94% студентів.

У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за процесуальним критерієм мали 13,64% студентів, середній рівень – 56,06% студентів, низький рівень – 30,3% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за процесуальним критерієм мали 11,32% студентів, середній рівень – 47,17% студентів, низький рівень – 41,51% студентів.

В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної за процесуальним критерієм мали 22,64% студентів, середній рівень – 60,38% студентів, низький рівень – 16,98% студентів (рис. 3.10).

На кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності за

процесуальним критерієм, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 6,06% і 7,58%, в експериментальній групі – на 11,32% і 13,21%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості професійної компетентності за процесуальним критерієм, зменшилась у контрольній групі – на 13,64%, в експериментальній групі – на 24,53%.

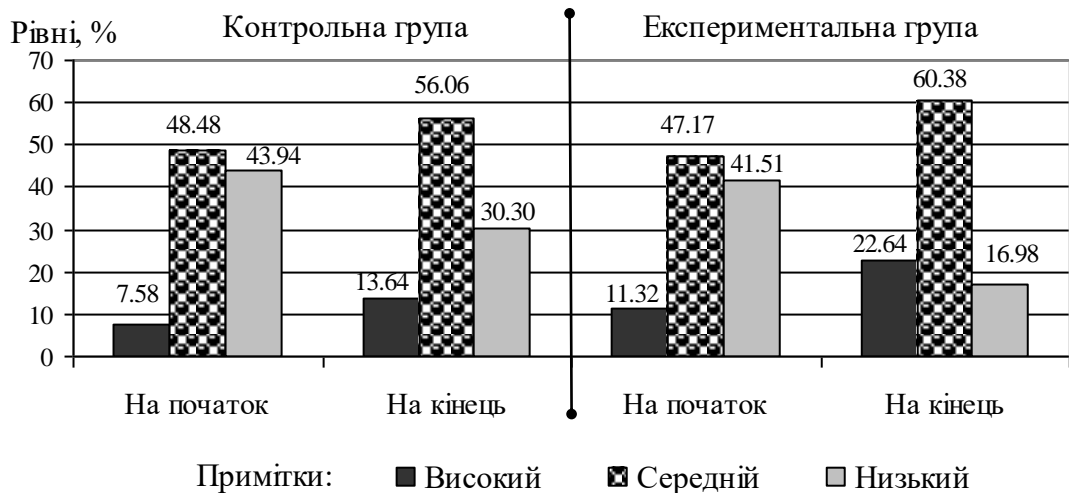

Рис. 3.10. Розподіл рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, які входили до контрольної та експериментальної груп, за процесуальним критерієм (%)

Вважаємо, що в експериментальній групі збільшення кількості студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності за процесуальним критерієм, а саме на 11,32% і 13,21%, відбувалося завдяки ефективному проведенню навчальної та виробничої практик, на яких спрямовувалися зусилля на розвиток стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації щодо професійної компетентності у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Отже, за результатами педагогічного експерименту порівняльний аналіз рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за процесуальним критерієм свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою.

Проаналізуємо результати формувального етапу педагогічного експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість загальних творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості загальних творчих здібностей мали 6,06% студентів, середній рівень – 45,45% студентів, низький рівень – 48,48% студентів.

У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості загальних творчих здібностей мали 13,64% студентів, середній рівень – 54,55% студентів, низький рівень – 31,82% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості загальних творчих здібностей мали 9,43% студентів, середній рівень – 47,17% студентів, низький рівень – 43,4% студентів.

В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості загальних творчих здібностей мали 20,75% студентів, середній рівень – 62,26% студентів, низький рівень – 16,98% студентів (рис. 3.11).

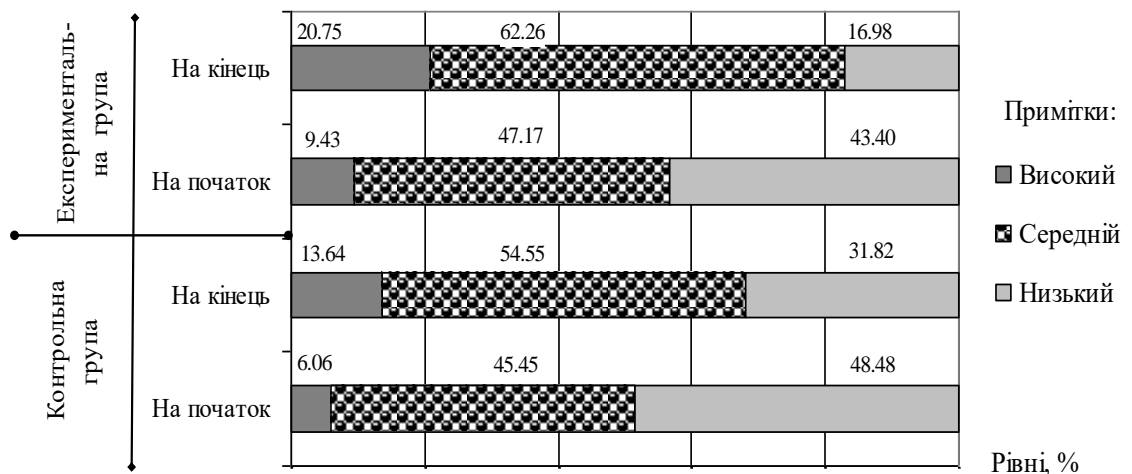

Рис. 3.11. Розподіл рівнів сформованості загальних творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, які входили до контрольної та експериментальної груп (%)

На кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості загальних творчих здібностей, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 7,58% і 9,09%, в експериментальній групі – на 11,32% і 15,09%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості загальних творчих здібностей, зменшилась у контрольній групі – на 16,67% , в експериментальній групі – на 26,42%.

Отже, за результатами педагогічного експерименту порівняльний аналіз рівнів сформованості загальних творчих здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою.

Проаналізуємо результати формувального етапу педагогічного експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість комунікативних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості комунікативних здібностей мали 7,58% студентів, середній рівень – 48,48% студентів, низький рівень – 43,94% студентів.

У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості комунікативних здібностей мали 13,64% студентів, середній рівень – 56,06% студентів, низький рівень – 30,3% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості комунікативних здібностей мали 9,43% студентів, середній рівень – 49,06% студентів, низький рівень – 41,51% студентів.

В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості комунікативних здібностей мали 22,64% студентів, середній рівень – 60,38% студентів, низький рівень – 16,98% студентів (рис. 3.12).

На кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості комунікативних здібностей,

збільшилась відповідно у контрольній групі – на 6,06% і 7,58%, в експериментальній групі – на 13,21% і 11,32%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості комунікативних здібностей, зменшилась у контрольній групі – на 13,64%, в експериментальній групі – на 24,53%.

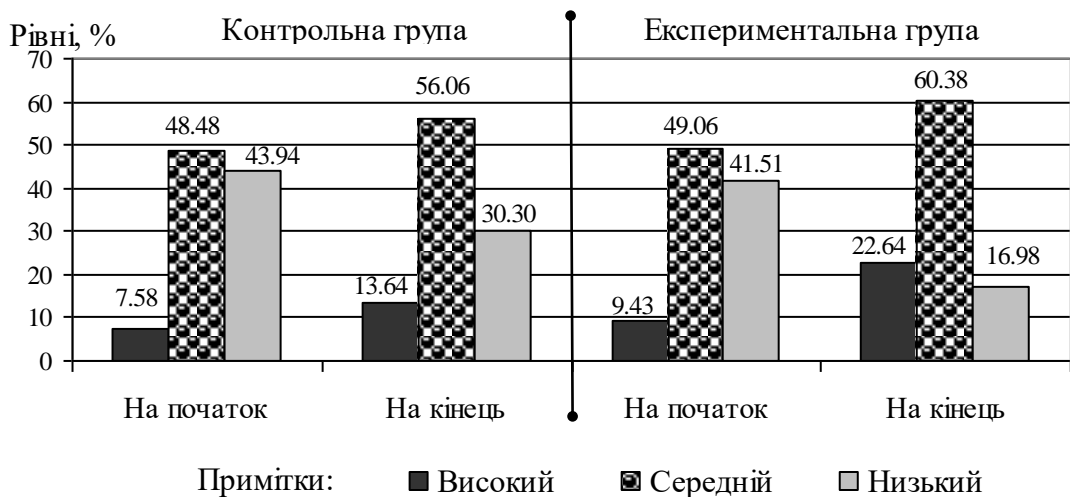

Рис. 3.12. Розподіл рівнів сформованості комунікативних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, які входили до контрольної та експериментальної груп (%)

Отже, за результатами педагогічного експерименту порівняльний аналіз рівнів сформованості комунікативних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою.

Проаналізуємо результати формувального етапу педагогічного експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість організаторських здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості організаторських здібностей мали 6,06% студентів, середній рівень – 50% студентів, низький рівень – 43,94% студентів.

У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості організаторських здібностей мали 12,12% студентів,

середній рівень – 57,58% студентів, низький рівень – 30,3% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості організаторських здібностей мали 7,55% студентів, середній рівень – 45,28% студентів, низький рівень – 47,17% студентів.

В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості організаторських здібностей мали 18,87% студентів, середній рівень – 62,26% студентів, низький рівень – 18,87% студентів (рис. 3.13).

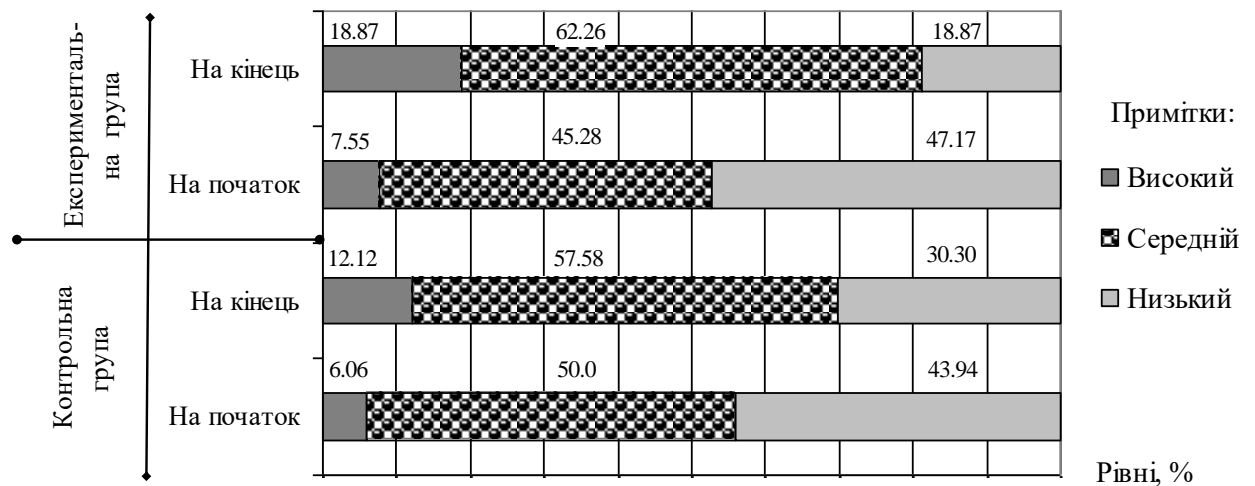

Рис. 3.13. Розподіл рівнів сформованості організаторських здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, які входили до контрольної та експериментальної груп (%)

На кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості організаторських здібностей, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 6,06% і 7,58%, в експериментальній групі – на 11,32% і 16,98%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості організаторських здібностей, зменшилась у контрольній групі – на 13,64%, в експериментальній групі – на 28,3%.

Отже, за результатами педагогічного експерименту порівняльний аналіз рівнів сформованості організаторських здібностей майбутніх фахівців з фітнесу

та рекреації свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою.

Проаналізуємо результати формувального етапу педагогічного експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за особистісним критерієм.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за особистісним критерієм мали 6,57% студентів, середній рівень – 47,98% студентів, низький рівень – 45,45% студентів. У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за особистісним критерієм мали 13,13% студентів, середній рівень – 56,06% студентів, низький рівень – 30,81% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності за особистісним критерієм мали 8,81% студентів, середній рівень – 47,17% студентів, низький рівень – 44,03% студентів. В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної за особистісним критерієм мали 20,75% студентів, середній рівень – 61,64% студентів, низький рівень – 17,61% студентів (рис. 3.14).

На кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за особистісним критерієм, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 6,57% і 8,08%, в експериментальній групі – на 11,95% і 14,47%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за особистісним критерієм, зменшилась у контрольній групі – на 14,65% , в експериментальній групі – на 26,42%.

Вважаємо, що в експериментальній групі збільшення кількості студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності

за особистісним критерієм, а саме на 11,95% і 14,47%, відбувалося завдяки актуалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання та залученню майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовище з викладачами, студентами та фахівцями у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності.

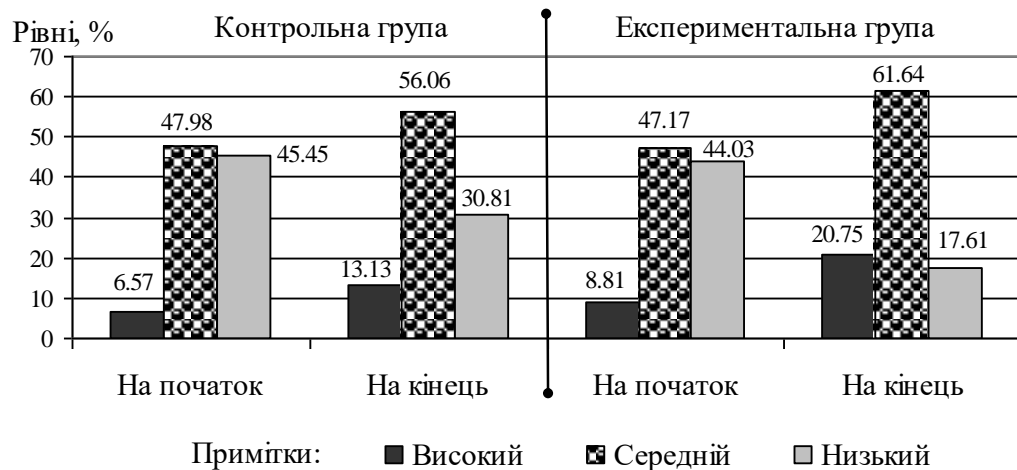

Рис. 3.14. Розподіл рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, які входили до контрольної та експериментальної груп, за особистісним критерієм (%)

Отже, за результатами педагогічного експерименту порівняльний аналіз рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за особистісним критерієм свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою.

Проаналізуємо результати формувального етапу педагогічного експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 6,97% студентів, середній рівень – 47,58% студентів, низький рівень – 45,45% студентів.

У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий

рівень сформованості професійної компетентності мали 13,03% студентів, середній рівень – 55,76% студентів, низький рівень – 31,21% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 9,43% студентів, середній рівень – 46,79% студентів, низький рівень – 43,77% студентів. В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 21,51% студентів, середній рівень – 60,75% студентів, низький рівень – 17,74% студентів (рис. 3.15).

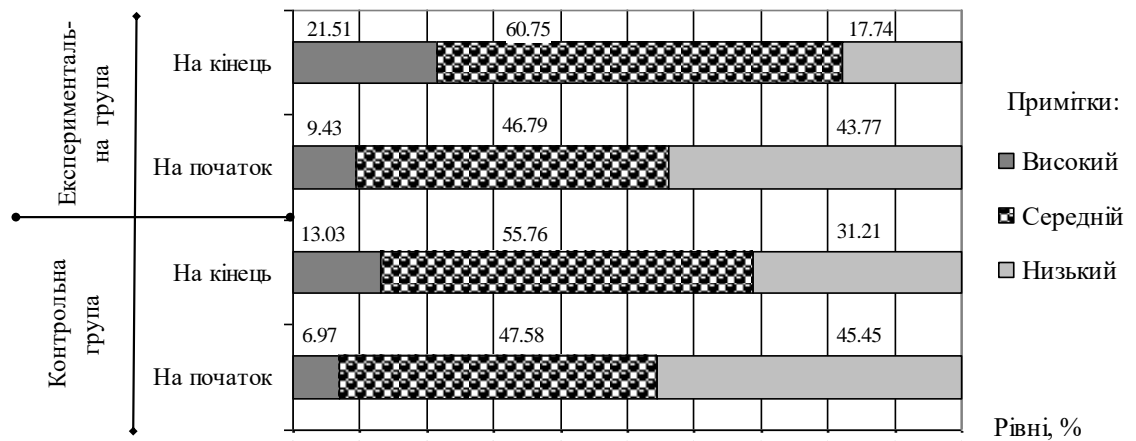

Рис. 3.15. Розподіл рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, які входили до контрольної та експериментальної груп (%)

На кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 6,06% і 8,18%, в експериментальній групі – на 12,08% і 13,96%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, зменшилась у контрольній групі – на 14,24%, в експериментальній групі – на 26,04%. Отже, за результатами педагогічного експерименту порівняльний аналіз рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з

фітнесу та рекреації свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою.

Таким чином, результати формувального етапу педагогічного експерименту свідчать про позитивні зміни та достовірну різницю у даних, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів експериментальної групи, порівняно з даними, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної групи.

Висновки до третього розділу

У розділі охарактеризовано рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

При високому рівні сформованості професійної компетентності студенти ґрунтовно володіють сукупністю ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражена світоглядна позиція. Студенти проявляють високу активність у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Їх характеризує наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності та прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій; студенти ґрунтовно володіють системними і міцними професійно орієнтованими знаннями щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. У них яскраво виражено намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; студенти ґрунтовно володіють уміннями та навичками виконувати певні дії з інформацією та здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті. Студенти мають системні професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення

рекреаційно-оздоровчої діяльності. У студентів яскраво виражені загальні творчі, комунікативні та організаційні здібності, наявність яких забезпечує успішність здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності, новизну у застосуванні засобів цих видів діяльності, самостійне висування проблем, нешаблонне їх вирішення та генерування значної кількості оригінальних ідей, спілкування й встановлювання контакту з тими, хто займається, мотивування їх до занять фітнесом і коригування техніки виконання фізичних вправ.

Педагогічна діагностика рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації визначалася за мотиваційним, когнітивним, процесуальним та особистісним критеріями.

Для оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації було розроблено комп'ютерну програму «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» (у співавторстві з С. Ю. Путровим, Л. П. Сущенко та О. П. Сидоренком).

У формуальному етапі педагогічного експерименту брали участь студенти набору (2013 - 2014 років) Львівського державного університету фізичної культури, Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, які входили до контрольної ($n = 66$ осіб) та експериментальної ($n = 53$ особи) груп.

Студенти контрольних груп навчалися за традиційною системою підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. У професійну підготовку студентів експериментальних груп впроваджувалися виявлені і теоретично обґрунтовані педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

У розділі проаналізовано результати формуального етапу педагогічного

експерименту, отримані при оцінюванні даних, які характеризують сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за визначеними критеріями.

У контрольній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 6,97% студентів, середній рівень – 47,58% студентів, низький рівень – 45,45% студентів. У контрольній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 13,03% студентів, середній рівень – 55,76% студентів, низький рівень – 31,21% студентів.

В експериментальній групі на початок педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 9,43% студентів, середній рівень – 46,79% студентів, низький рівень – 43,77% студентів. В експериментальній групі на кінець педагогічного експерименту високий рівень сформованості професійної компетентності мали 21,51% студентів, середній рівень – 60,75% студентів, низький рівень – 17,74% студентів.

На кінець педагогічного експерименту, використовуючи t-критерій Стьюдента, спостерігаємо достовірну різницю у даних, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів експериментальної групи, порівняно з даними, які характеризують сформованість професійної компетентності студентів контрольної групи.

За результатами педагогічного експерименту проведений аналіз рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації свідчить про позитивні зміни у експериментальній групі порівняно з контрольною групою та про ефективність виявлених і теоретично обґрунтованих педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Основні наукові положення розділу викладено в опублікованих працях [122; 191].

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні теоретично узагальнено і запропоновано розв'язання проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, що полягає у виявленні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Проведене дослідження засвідчило ефективність розв'язання поставлених завдань і визначило підстави для формулювання таких висновків.

1. На основі теоретичного аналізу наукової літератури з'ясовано стан розробленості проблеми дослідження і вказано, що інтеграція України до європейського та світового освітнього простору, зростання конкуренції щодо працевлаштування випускників вищих навчальних закладів передбачає підготовку таких майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, у яких сформована професійна компетентність та які повинні відповідати міжнародним вимогам і стандартам ефективного здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності. Поняття «формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» розглядається як процес організації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів за допомогою інформаційно-навчальних ресурсів, які забезпечують отримання якісної вищої фізкультурної освіти та подальшого ефективного здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. Поняття «професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації» визначається як інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що визначає його глибоку обізнаність, професійні вміння та навички, особистісний досвід, націленість на перспективність та креативність в роботі, здатність досягати значних результатів у фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчій діяльності.

2. Обґрунтовано структуру професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації (мотиваційно-ціннісний, змістовий, діяльнісний, креативний). Мотиваційно-ціннісний компонент професійної компетентності розкриває можливість освітнього процесу реалізувати становлення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яке забезпечує їх успішну професійну адаптацію у рекреаційно-оздоровчій діяльності. Цей компонент професійної компетентності включає ціннісне ставлення до пізнання, спрямованість майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації на вивчення професійно орієнтованих дисциплін, бажання вирішувати завдання вищої фізкультурної освіти, готовність до прояву ініціативи щодо подальшої самоосвіти. Змістовий компонент професійної компетентності розкриває цінності знань майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, що визначають вектор розвитку їх науково-теоретичного пізнання та мислення. Основна функція діялісного компонента професійної компетентності полягає в уміннях і навичках майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації користуватися технологією вирішення завдань, пов'язаних з фітнес-діяльністю та рекреаційно-оздоровчою діяльністю та емоційно-ценісного ставлення до них. Креативний компонент професійної компетентності вказує на наявність загальних творчих, комунікативних і організаційних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Визначено критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний та особистісний), показники та рівні (високий, середній, низький) сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. До показників мотиваційного критерію віднесено: сукупність ціннісних орієнтацій, мотивів, адекватних цілям і завданням рекреаційно-оздоровчої діяльності; світоглядна позиція майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації; активність участі у процесі навчання у вищому навчальному закладі до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; наполегливість в подоланні труднощів при вирішенні завдань фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; прагнення до самостійного застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій. До показників когнітивного критерію віднесено:

системність і міцність професійно орієнтованих знань щодо фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; намагання трансформувати інформацію в нові знання, перетворювати їх в конкретні дії, оцінювати, розуміти значення цих знань для самих себе та майбутньої фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. До показників процесуального критерію віднесено: уміння та навички виконувати певні дії з інформацією; уміння та навички здійснювати пошук інформації за адресними, фактографічними й тематичними запитами в Інтернеті; професійно орієнтовані уміння та навички щодо здійснення фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності. До показників особистісного критерію віднесено: наявність загальних творчих, комунікативних і організаційних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

3. Виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, до яких віднесено: створення інформаційно-насиченого освітнього середовища вищого навчального закладу; суб'єкт-суб'єктну взаємодію викладачів і студентів у процесі використання активних методів навчання; залучення майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до інтернет-спілкування в Інтернет-середовищі з викладачами, студентами та фахівцями у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; розвиток у процесі проведення навчальної і виробничої практик стійкої потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у набутті професійної компетентності у сфері фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності.

4. Розроблено модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, яка складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, технологічного та оціночно-результативного блоків. Цільовий блок моделі визначається з урахуванням соціального замовлення суспільства на підготовку висококваліфікованих фахівців з фітнесу та рекреації, які вміють

успішно справлятися зі своїми професійними завданнями у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності. Метою є формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Завданнями є: формування мотивації майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до фітнес-діяльності та рекреаційно-оздоровчої діяльності; навчально-методичне забезпечення вищої фізкультурної освіти в інформаційному середовищі вищого навчального закладу, підвищення ефективності організації та проведення аудиторної, позааудиторної та науково-дослідної роботи; задоволення потреб студентів в інтелектуальному, культурному і фізичному розвитку; розвиток особистісних і професійно значущих якостей студентів. У теоретико-методологічному блоці моделі розкриваються методологічні підходи (компетентнісний, особистісно-діяльнісний, системний, культурологічний, контекстний та інтегративно-модульний) та основні принципи (науковості, соціального партнерства, свідомості й активності, систематичності і послідовності, наочності, інтеграції та варіативності) формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Змістовий блок репрезентує зміст дисциплін «Оздоровчий фітнес» (2 курс), «Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності» (2 курс) та «Фітнес-технології» (4 курс). Технологічний блок відображає форми (лекції, практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу, практики, участь в науково-дослідній роботі та студентських науково-практичних конференціях), методи (інноваційні освітні технології, ситуаційно-рольові ігри, дискусії, електронне листування, тренінг, складання фітнес-програм для занять з певними цільовими групами населення, проведення занять з фітнесу), засоби (фізичні вправи та інформаційно-навчальні ресурси (бази даних інформаційно-пошукових та інформаційно-довідникових систем, автоматизовані бібліотечні системи, Веб-сайт навчальних програм, електронні журнали, комп'ютерне тестування, мультимедійні навчальні засоби, електронна пошта) та етапи (ознайомчий, продуктивний, прогностично-творчий) формування професійної

компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. До оціночно-результативного блоку входять критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний та особистісний), показники та рівні (високий, середній, низький) сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації. Результатом є сформованість професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

5. Експериментально підтверджено, що ефективність формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій забезпечується виявленими та теоретично обґрунтованими педагогічними умовами. На кінець педагогічного експерименту кількість студентів, які мали високий та середній рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, збільшилась відповідно у контрольній групі – на 6,06% і 8,18%, в експериментальній групі – на 12,08% і 13,96%. Кількість студентів, які мали низький рівень сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, зменшилась у контрольній групі – на 14,24%, в експериментальній групі – на 26,04%, що підтвердило ефективність виявлених і теоретично обґрунтованих педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів розробки проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Подальшого вивчення потребують такі перспективні напрямки, як: вивчення закордонного досвіду підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у вищих навчальних закладах і створення сучасних мультимедійних навчальних засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абашина В. В. К вопросу о профессиональной компетентности педагогов дошкольных учреждений в условиях личностно ориентированной модели обучения детей // Мониторинг как условие реализации личностно ориентированного педагогического процесса: сб. науч. материалов Третьей окружной науч.-практ. конф. «Знаменские чтения»: В 2 ч. Сургут, 2004. Ч. 1. С. 39–46.
2. Авво Б. В. Методология компетентностного подхода в высшем образовании [Электронный ресурс] URL: // www.emissia.org/offline/2005/978 (дата звернення: 03.10.2014).
3. Агапов И. Г. Теоретические основы технологического обеспечения развития общих компетенций обучающихся в школе : автореф. дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». М., 2001. 46 с.
4. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. Казань, 1988. 219 с.
5. Андреева О. В., Благій О. Л. Система підготовки та підвищення кваліфікації фахівців із фізичної рекреації // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць. 2015. № 3 (31). С. 5–10.
6. Андрющенко Т. Особистісно-діяльнісний підхід до формування здоров'язберезувальної компетентності у дітей дошкільного віку: психологічний аспект // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2013. № 44. С. 143–148.
7. Антіпова Н. П. Сутність поняття «компетентнісний підхід» в науково-педагогічній літературі // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2014. Вип. 199(1). С. 28–32.

8. Антошкіна Л. І. Вища освіта в системі суспільних інтересів : монографія. Донецьк : ЮгоВосток, 2008. 283 с.
9. Артемьева О. А. Методология организации профессиональной подготовки специалиста на основе межкультурной коммуникации. Тамбов, 2005. 280 с.
10. Бабанский Ю. К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса. М., 1982. 294 с.
11. Бабудоржиева Э. Д. Исследование проблемы коммуникативных и организаторских способностей в психологии // Вестник Бурятского государственного университета. 2012. №5 С.41–45.
12. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. М. : Академия, 2004. 788 с.
13. Бербец В. Організаційно-дидактичні принципи та функції використання інформаційно-комунікаційних засобів у процесі підготовки майбутніх учителів технологій // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2013. Ч. 3. С. 28–34.
14. Берест О. О. Підготовка майбутніх фітнес-тренерів до рекреаційно-оздоровчої діяльності // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2015. Вип. 129(2). С. 101–104.
15. Берест О. О. Сучасний стан проблеми підготовки фітнес-тренерів // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки. 2016. Вип. 31. С. 113-122.
16. Бермус А. Г. Проблемы и перспективы реализации компетентностного подхода в образовании // Эйдос. 2005. [Электронный ресурс] URL: // <http://eidos.ru/journal/2005/0910-12.htm> (дата звернення: 15.11.2014).
17. Биков В. Ю. Проектний підхід і дистанційне навчання у професійній підготовці управлінських кадрів // Кримські педагогічні читання: Міжнародна наукова конференція 12-13 вересня 2001 року / За ред. О.О. Сисоєвої і О.Г. Романовського. Харків: НТУ, 2001. С. 30–50.

18. Бігич О. Б. Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи : монографія. К. : КНЛУ, 2004. 287 с.
19. Боднар С. Термінологічний аналіз понять «компетенція» і «компетентність» у педагогіці: сутність та структура // Освіта і управління. 2007. Т. 10. № 2. С. 93–99.
20. Боляк А. А., Боляк Н. Л., Корх-Черба О. В., Кизім П. М. Системний підхід у професійній діяльності тренера з фітнесу: навчальний посібник. Х.: ХДАФК, 2012. 130 с.
21. Борин Г. Особистісно діяльнісний підхід у підготовці майбутніх вихователів до роботи з батьками дітей дошкільного віку // Обрії. 2011. № 1. С. 22–24.
22. Брославська Л., Мащенко С. Особистісно-діяльнісний підхід у викладанні англійської граматики // Педагогіка і психологія професійної освіти. 2013. № 3. С. 105–110.
23. Бударин Е. А. Формирование профессионального опыта специалиста связи у курсантов военно-учебных заведений: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». Калининград, 2006. 20 с.
24. Буяк Б. Вища освіта: цивілізаційний аспект // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: : Історія, міжнародні відносини. 2015. Вип. 16(2). С. 211–219.
25. Варенко В. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх документознавців на прикладі дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність» // Вісник Книжкової палати. 2012. № 10. С. 28–30.
26. Василенко М. М. Сучасні вимоги роботодавців до формування готовності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014. Вип. 38. С. 119–124.

27. Василенко М. М. Тезаурус дослідження професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищому навчальному закладі // ScienceRise. Pedagogical Education. 2016. № 8(4). С. 4–10.

28. Василенко М. М., Денисова Л. В. Методологічні підходи до дослідження професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт», Випуск 5 К (86) 17. К.: Вид-во НПУ імені Драгоманова, 2017. С. 55–59.

29. Васіна Л. С. Формування професійної компетентності – пріоритетне завдання реформування освіти // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2013. № 1. С. 47–50.

30. Введенский В. Н. Компетентность педагога как важное условие успешности его профессиональной деятельности // Инновации в образовании. 2003. № 4. С. 21–31.

31. Великий тлумачний словник української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.

32. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход М. : Высшая школа, 1991. 207 с.

33. Вергелес Г. И. Развитие общих творческих способностей как проблема педагогической психологии // Известия Российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена. 2009. №100. С. 7–18.

34. Виноградов Г. П. Теоретические и методические основы физической рекреации: автореф. дис. ... докт. пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». СПб., 1998. 51 с.

35. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульнорейтинговою системою навчання для студентів магістратури К. : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.

36. Войтко С. В. Ринок інформаційно-комунікаційних технологій: структура та аналіз // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Логістика. 2007. № 594. С. 384–392.
37. Воловик Н. І. Основи оздоровчого фітнесу: навчальний посібник. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 240 с.
38. Володин А. А., Бондаренко Н. Г. Анализ содержания понятия «Организационно-педагогические условия» // Известия ТулГУ. Гуманитарные науки. 2014. №2. С.143–152.
39. Волынкин В. И. Педагогика в схемах: учеб. пособие. Ростов на Дону, 2007. 180 с.
40. Воронина Т. П. Информационное общество: сущность, черты, проблемы. М. : Логос, 1998. 112 с.
41. Выдрин В. М., Джумаев А. Д. Физическая рекреация – вид физической культуры // Теория и практика физической культуры. 1989. №3. С. 2–3.
42. Гайнулина Е. В. Проблема формирования профессиональной компетентности в области естественнонаучной подготовки у будущих учителей начальных классов // Интеграция образования. 2013. №2 (71) С.67–75.
43. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К., 1997. 376 с.
44. Горбань О. В. Національна вища освіта в контексті інтеграції в єдиний європейський освітній простір (філософсько-світоглядні засади) // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2006. Вип. 24. С. 51–59.
45. Григорьев, В. И. Динамика развития рынка фитнес-услуг в России: науч.-прак. конф. // Актуальные проблемы развития фитнеса в России. СПб.: Изд-во РГПУ, 2009. С. 7–15.
46. Грітченко А. Інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі вищого навчального закладу // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2011. № 39(1). С. 97–102.

47. Грузова А. А. Технологии электронного обучения в библиотечно-информационном образовании // Труды СПбГУКИ. 2015. № С.131–140.
48. Гулакова М. В., Харченко Г. И. Интерактивные методы обучения в вузе как педагогическая инновация // Концепт. 2013. №11 (27) С. 1–5.
49. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології у навчальному процесі та наукових дослідженнях: навч. посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інституту післядипломної освіти. К.: Освіта України, 2006. 390 с.
50. Гусарова Е. Н. Современные подходы профессионального педагогического образования, направленные на развитие творческого потенциала // Историческая и социально–образовательная мысль. 2012. №1 С.117–119.
51. Дамбуева А. Б. Модель формирования профессиональной компетентности студентов-физиков // Вестник Бурятского государственного университета. 2014. №1-2 С.57–59.
52. Данилюк С. С. Інформаційна компетенція в межах моделі формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами інтернет-технологій // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. Вип. 28. С. 109–114.
53. Дем'яненко Н. Педагогічна освіта: зміна пріоритетів // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. 2015. Вип. 1. С. 20–25.
54. Дендеберя А. П., Петьков В. А. Формирование профессиональной компетентности у будущих учителей информатики в условиях информационно-дидактической среды педагогического вуза // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 3: Педагогика и психология. 2009. №3 С.41–45.

55. Денисенко М. П., Бреус С. В. Вища освіта в Україні: проблеми та перспективи // Вчені записки Університету «КРОК». Серія : Економіка. 2013. Вип. 33. С. 17–24.

56. Джумаев А. Д. Теоретические основы физической рекреации как составной части физической культуры : автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры». Л., 1990. 26 с.

57. Дмитрієва С. М., Гаврилова Н. В. Методи дослідження творчих здібностей школярів : посібник-практикум. Житомир, 2002. 40 с.

58. Добровська Л. М. Загальні тенденції у процесі формування професійної компетентності з інформаційних технологій майбутніх фахівців інженерного профілю // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. 2010. № 2. С. 137–142.

59. Доманчук Д. С. Наукові підходи до визначення поняття «професійна компетентність майбутніх соціальних працівників» / Д. С. Доманчук // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014. Вип. 38. С. 133–139.

60. Дракина И. К., Шмакина Е. В. Новые ценности образования: антропологический, деятельностный и культурологический подходы : тезаурус. 2005. Вып. 5 (24). 183 с.

61. Драч І. І. Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи : монографія. К., 2013. 455 с.

62. Дружилов С. А. Профессиональная компетентность и профессионализм педагога: психологический подход // Сибирь. Философия. Образование. Научно-публицистический альманах: СО РАО, ИПК, г.Новокузнецк. 2005 (Вып. 8). С. 34–48.

63. Дутчак М. В., Василенко М. М. Теоретичне обґрунтування кваліфікаційної характеристики фітнестренера // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2013. № 2. С. 17-21.

64. Емельянов Ю. Н. Активное социально-психологическое обучение Ю. Н. Емельянов. Л. : ЛГУ, 1985. 167 с.

65. Ермаков Д. Компетентность в решении проблем // Народное образование. 2005. № 9. С. 89–96.

66. Єгорова В. Сутність поняття «компетентнісний підхід» та його місце у педагогіці вищої школи // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2009. № 1. С. 187–191.

67. Жалдак М. І. Система підготовки вчителя до використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2 : Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. 2011. № 11. С. 3–15.

68. Жмакина Н. Л., Комолова Е. Г. Формирование профессиональной компетентности специалиста образовательного учреждения // Вестник Нижневартского государственного университета. 2010. №1 С.13–19.

69. Жук О. Л. Беларусь: компетентностный подход в педагогической подготовке студентов университета // Педагогика. 2008. № 3. С. 99–105.

70. Жуков Г. Н., Матросов П. Г., Каплан С. Л. Основы общей и профессиональной педагогики: учебное пособие. М. : Гардарики, 2005. 382 с.

71. Завальнюк О. В. Філософська інтерпретація фітнесу як складової здоров'я та благополуччя людини // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт/» збірник наукових праць / За ред. Г. М. Арзютова. К. : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Випуск 3К 2 (71)16. С. 128-131.

72. Зайцев В. П., Ермаков С. С., Хагнер-Деренговська М. Методология рекреации в структуре образовательного пространства // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту 2011. №1 С.58–65.

73. Зайцев В. П., Манучарян С. В., Прусик К. Я., Прусик Е. К., Цеслицкая М. З., Шарк-Ецкардт М. К. Методология физической рекреации: взгляд на

проблемы, опыт, рекомендации // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного вихованні і спорту. 2013. №4 С.13–20.

74. Захаров В. П., Хрящева Н. Ю. Социально-психологический тренинг: учебное пособие. Л. : ЛГУ, 1989. 56 с.

75. Захарова Г. И. Теория и методика психологического тренинга : учебное пособие / Г. И. Захарова. Челябинск : ЮУрГУ. 2008. 60 с.

76. Зеер Э., Сыманюк Э. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования // Высшее образование в России. 2005. № 4. С. 23–30.

77. Зеленецкая Т. С. О формировании компетентности // Высшее образование в России. 2005. № 6. С. 108–114.

78. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия. М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 40 с.

79. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования // Высшее образование сегодня. 2003. №5. С. 34–42.

80. Зорин И. В. Рекреационная сущность экологического туризма // Теория и практика физической культуры. 2002. №11. С. 9–13.

81. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи // Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи : монографія. К., 2005. С. 10–18.

82. Иванов Д. А., Митрофанов К. Г., Соколова О. В. Компетентностный подход в образовании. Проблемы. Понятия. Инструментарий. Омск, 2003. 280 с.

83. Исаев В. А. Образование взрослых: компетентностный подход: монография. Великий Новгород, 2005. 520 с.

84. Каленюк І. Вища освіта в сучасному глобальному середовищі // Вища школа. 2008. № 9. С. 55–62.

85. Калінічева Г. Вища освіта України в контексті сучасних цивілізаційних змін // Українознавчий альманах. 2014. Вип. 17 С. 146–149.
86. Капица С. П., Курдюмов С. П., Мелинецкий Г. Г. Синергетика и прогнозы будущего. М. : Эдиториал УРСП, 2001. 288 с.
87. Кенжебеков Б. Т. Сущность и структура профессиональной компетентности специалиста // Высшая школа Казахстана. 2002. № 2. С. 171–179.
88. Клак И. Е. Модернизация содержания и технологии профессиональной подготовки будущих учителей-филологов // Вектор науки Тольяттинского государственного университета. Серия: Педагогика, психология. 2013. №2 (13) С.130–133.
89. Климов Е. А. Образ мира в разнотипных профессиях: учеб. пособие. М.: Изд-во МГУ, 1995. 224 с.
90. Княжева І. Особистісно-діяльнісний підхід у дослідженні методичної культури майбутніх викладачів педагогічних дисциплін // Гірська школа Українських Карпат. 2015. № 12-13. С. 190–192.
91. Коваль Т. І. Використання сучасних електронних навчальних платформ у підготовці фахівців з вищою освітою // Іноземні мови. 2013. № 1. С. 43–44.
92. Коваль Т. І. Проблеми впровадження електронного навчання під час професійної підготовки майбутніх менеджерів-економістів // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. 2010. № 42. С. 86–91.
93. Коваль Т. І. Теоретичні та методичні основи професійної підготовки з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів: дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». К., 2008. 572 с.
94. Коваль Т. І., Коваль А. О. Комплексний підхід до реалізації індивідуального навчання професійно орієнтованого англomовного читання майбутніх інженерів // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2014. № 1. С. 158–164.

95. Ковальчук В. В. Сутнісно-змістовна характеристика категорії «Професійна компетентність» як показника рівня фахової підготовки студентів // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2007. № 18-19. С. 84–88.

96. Ковбасюк М. Ю. Педагогічні принципи диригентсько-хорової підготовки вчителя музики // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2013. № 10(2). С. 44–48.

97. Коджаспирова Г. М., Коджаспиров А. Ю. Педагогический словарь: для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений. М., 2000. 547с.

98. Козлакова Г. О. Програмно-методичне забезпечення навчального процесу бакалаврів з комп'ютерних наук // Педагогічні науки. 2009. Вип. 1. С. 54–59.

99. Колин К. К. Информационное общество. Челябинск : ЧГАКИ, 2010. 27 с.

100. Комар О. Дидактичні принципи підготовки майбутніх учителів до запровадження інтерактивної технології // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2012. № 43(2). С. 75–85.

101. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : КІС, 2004. 112 с.

102. Корносенко О. К. Специфіка й функції професійної діяльності фітнес-тренера // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2015. Вип. 129(2). С. 173–177.

103. Корх-Черба О. В. Основні напрями реалізації системного підходу у професійній діяльності майбутнього фітнес-тренера // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2015. Вип. 3(1). С. 192–195.

104. Коршунов А. М., Шаповал В. Ф. Творчество и отражение в историческом познании. М. : Издательство МГУ, 1984. 191 с.

105. Красноперова Н. А. Мотивационный компонент в структуре формирования здорового образа жизни студентов // Вестник Северо-Восточного федерального университета им. М.К. Аммосова. 2014. №4 С.109–117.

106. Круцевич Т., Пангелов С. Теоретичні і методичні аспекти поняття «фізична рекреація» // Спортивний вісник Придніпров'я. 2010. № 2. С. 18–20.

107. Крылова О. Н. Развитие знаниевой традиции в современном содержании отечественного школьного образования: дис. ... докт. пед. наук.: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования». СПб., 2010. 457 с.

108. Крысько В. Г. Психология и педагогика: Схемы и комментарии. М.: Владос-прес, 2001. 368 с.

109. Кудін А. П., Володько І. В. Сучасні навчальні середовища в інтернеті: віртуальний інститут фізичного виховання і спорту // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2015. Вип. 3(1). С. 93–96.

110. Лазарев В. С., Мартиросян Б. П. Педагогическая инноватика: объект, предмет и основные понятия // Педагогика. 2004. № 4. С. 11–21.

111. Лебедев О. Е. Компетентностный подход в образовании // Школьные технологии. 2004. № 5. С. 3–7.

112. Лейтес Н. С. Возрастная одаренность и индивидуальные различия. М.; Воронеж, 1997. 448 с.

113. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. М.: Политиздат, 1977. 304 с.

114. Лозовецька В. Т. Професійна компетентність // Енциклопедія освіти. К. : Юрінком, 2008. 1040 с.

115. Лукин В. В. Формирование компетентности в области использования информационных технологий в системе профессионального

образования // Вестник РУДН. Серия: Информатизация образования. 2012. №1 С.69–72.

116. Магин В. А. Контекст модернизации высшего профессионального физкультурного образования // Теория и практика физической культуры. 2005. № 4. С. 39–41.

117. Мала Т. В. Професійна компетентність, як ключове поняття в процесі підготовки майбутніх фахівців з книжкового дизайну // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2013. № 10(2). С. 97–105.

118. Маринін І. Г. Професійна компетентність вчителя музики – керівника дитячого народно-інструментального колективу: проблема структури та змісту // Педагогічна освіта: теорія і практика. 2014. Вип. 16. С. 298–304.

119. Маркова А. К. Психология профессионализма. М. : Знание, 1996. 200 с.

120. Маслов В. І. Принципи менеджменту в установах освіти // Освіта і управління. 1997. № 1. С. 19–21.

121. Мацуура К. Коперникова революція // Кур'єр ЮНЕСКО. 2000. Квітень-травень. С. 43–49.

122. Мединський С. В., Юрій Е. Ю., Слобожанінов П. А. Конспективний курс з ринкових відносин в сфері фізичної культури та спорту: навчально-методичний посібник. Чернівці: Видавничий дім «Родовід», 2013. 144 с.

123. Менхин, А. В. Рекреативно-оздоровительная гимнастика: учеб. пос.. М. : Физическая культура, 2007. 160 с.

124. Морзе Н. В., Кузмінська О. Г. Створення електронної бібліотеки університету в середовищі EPrints // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2 : Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. 2010. №. 8. С. 119-125.

125. Мюллер В. К. Большой англо-русский словарь. Екатеринбург, 2006. 1536 с.

126. Нагорна Н. В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції // Виховання і культура. 2007. № 1-2 (1112). С. 266–268.
127. Найн А. Я., Уметбаев З. М. Современный словарь-справочник молодого исследователя. Челябинск; Магнитогорск, 2007. 536 с.
128. Нелюбов С. А. Динамика профессионального становления руководителя образовательного учреждения // Интерактивное образование: Электронная газета: г. Новосибирск. 2006. № 6-7. [Электронный ресурс] URL: // <http://io.nios.ru> (дата звернення: 03.11.2014).
129. Никифоров Г. С., Макшанов С. И., Луцких И. М. Психология менеджмента / под. ред. Г.С. Никифорова. СПб.: Изд-во С.-Петербургского университета, 1997. 272 с.
130. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта – тенденція світова // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002:зб. наук.праць до 10-річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. Ч. 2. Ч.: ОВС, 2002. С. 148–161.
131. Новейший словарь иностранных слов и выражений. М. : ООО Изд-во АСТ; Мн. : Харвест, 2002. 976 с.
132. Новый тлумачний словник української мови (у трьох томах). том 1, А – К / Укладачі: В.В. Яременко, О.М. Сліпушко. К. : Вид-во «АКОНІТ», 2006. – 926 с.
133. Новиков А. М. Педагогика: словарь системы основных понятий. М. : Издательский центр ИЭТ, 2013. 268 с.
134. Оборин М. С. Теоретические основы изучения рекреации и туризма на различных иерархических уровнях // Вестник НВГУ. 2012. №1 С.89–94.
135. Овчарук О. В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. К. 2004. 111 с.
136. Ожегов С. И. Словарь русского языка / под ред. Н. Ю. Шведовой. М. : Рус. яз., 1984. 816 с.

137. Олейникова Е. Н. Формирование профессиональной компетентности дефектологов в процессе вузовской подготовки // Научные проблемы гуманитарных исследований. 2011. №3. С.210–217.
138. Олійник Т. С. Реалізація компетентнісного підходу в навчальному процесі на перекладацькому відділенні факультету іноземних мов ТНПУ ім. В. Гнатюка // Професійні компетенції та компетентності вчителя: Матеріали регіонального наук.-практ. семінару. Тернопіль, 2006. С. 69–71.
139. Панина Т. С., Вавилова Л. Н. Современные способы активизации обучения. М. : Академия, 2008. 176 с.
140. Панфилов М. А. Знаково-символическое моделирование учебной информации в вузе // Педагогика. 2005. № 9. С. 52–58.
141. Пастушенко Р. Проектирование общеобразовательных компетенций образовательной области «Человек и общество» [Электронный ресурс] URL: // <http://eidos.ru/journal/2007/0930–20.htm> (дата звернення: 26.11.2014).
142. Пафифова Б. К. Ситуационно-ролевые игры как одна из форм интерактивных методов обучения в высшей школе // Вестник Майкопского государственного технологического университета. 2015. №1 С.110–116.
143. Петровская Л. А. Компетентность в общении. Социально-психологический тренинг. М. : Изд-во МГУ, 1989. 215 с.
144. Петухова Т. А. Професійна компетентність майбутніх фахівців з технологій у системі управління педагогічним процесом // Наука і освіта. 2014. № 7. С. 150–154.
145. Пехота О. М., Будаков В. Д., Старева А. М. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навчальний посібник / за ред. І. А. Зязюна, О. М. Пехоти. К. : Видавництво «А.С.К.», 2003. 240 с.
146. Пиотровский Л. Физическая рекреация как часть физической культуры: автореф. дис. ... канд. пед. наук. Л., 1980. 22 с.
147. Плохий В. С., Чабан А. С. Модули профессиональной компетентности – инновационный подход к профессиональному обучению //

Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. Харків : УПА, 2001. С. 7–13.

148. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті // Компетентнісний підхід в сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К.І.С., 2004. С. 66–72.

149. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти // Рідна школа. 2005. № 1. С. 65–69.

150. Пономаренко В. А. Психология духовности профессионала. М. : Изд-во Гос. науч.-исслед. испыт. ин-т МОРФ, 1997. 93 с.

151. Пономарьова О. М. Методологічні підходи і принципи підготовки фахівців мистецьких спеціальностей у вищих навчальних закладах України // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2013. № 10(1). С. 49–61.

152. Попович Н. Г., Старченко Я. С. Использование интерактивных методов в традиционной лекционно-семинарской форме обучения // Вестник Белгородского юридического института МВД России. 2014. №2. С.78–81.

153. Поставной А. А. Принципы модернизации подготовки инновационно-ориентированных специалистов в сфере сервиса // Проблемы современной экономики. 2012. №4 С.358–361.

154. Потехина И. П. Развитие информационно-коммуникационных технологий в условиях глобализации // Вестник Саратовского государственного социально-экономического университета. 2012. №2 С. 36–40.

155. Ипполитова Н., Стерхова Н. Анализ понятия «педагогические условия»: сущность, классификация // General and Professional Education. 2012. №1. С. 8–14.

156. Приліпко О. Ф. Ретроспективний аналіз становлення поняття професійна компетентність // Наукові записки Ніжинського державного

університету ім. Миколи Гоголя. Сер. : Психолого-педагогічні науки. 2013. № 5. С. 54–62.

157. Прима А. В. Реалізація компетентнісного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності у фітнес-індустрії // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2016. Вип. 3(2). С. 263–267.

158. Приступа Є. Н. Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. Євгена Приступи. Л. : ЛДУФК, 2010. 447 с.

159. Професійна освіта : словник: навч. посіб. / укл. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. К. : Вища школа, 2000. 380 с.

160. Пшенична Л. В. Вища освіта – дієвий механізм соціалізації молоді // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 3. С. 10–11.

161. Пятницька Д. В. Аналіз форм організації навчального процесу майбутніх фітнес-тренерів // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2016. Вип. 47. С. 322–328.

162. Равен Дж. Педагогическое тестирование: проблемы, заблуждения, перспективы. М. : Когито-Центр, 2001. 158 с.

163. Роберт И. В. Теория и методика информатизации образования (психолого-педагогический и технологический аспекты). М., 2007. 266 с.

164. Рибалко Ю. В. Компетентнісний підхід у науково-педагогічній літературі // Педагогіка вищої та середньої школи. 2012. Вип. 35. С. 392–395.

165. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. СПб. : Питер Ком, 1998. 688 с.

166. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: Серия Мастера психологии. СПб. : Питер, 2004. 713 с.

167. Рыжкин Ю. Е. Социально-психологические основы физической рекреации // Известия РГПУ им. А.И. Герцена. 2007. №30. С. 17–31.
168. Рыжкин Ю. Е., Самсонов Ю. И. Физическая рекреация как форма самосовершенствования учащихся школы // Современные проблемы теории и практики физической культуры: взгляды, идеи, концепции: Сборник научных трудов / под ред. доц. В.И. Григорьева. СПб.: СПб ГАФК. 1997. С. 83–85.
169. Рябчиков М. Л., Борисенко Д. В. Проблематика аналізу практичної ефективності впровадження інформаційно-комунікаційних навчальних технологій // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2013. № 40-41. С. 151–155.
170. Савченко О. П. Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі // Педагогіка і наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. 2010. С. 16–23.
171. Садыкова В. А. Реализация дидактических принципов при профессиональном обучении с использованием информационных технологий // Вестник Казанского технологического университета. 2009. №6 С.335–340.
172. Сайкина Е. Г. Фитнес в системе дошкольного и школьного физкультурного образования: дис... д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры». СПб., 2009. 580 с.
173. Севрюков И. Ю., Таскаев Е. Н. Туристско-рекреационная деятельность: терминологический аспект // Символ науки. 2015. №10-1 С.76–80.
174. Селевко Г. Компетентности и их классификация // Народное образование. 2004. № 4. С. 138–143.
175. Сисоєва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу : монографія. Хмельницький : ХГПА, 2008. 324 с.
176. Скібіна О. В. Сутність та структура професійної компетентності майбутніх інженерів-педагогів // Духовність особистості. 2012. Вип. 1. С. 150–156.

177. Скотна Н. В., Ашиток Н. І. Вища освіта в епоху глобалізації // Вісник Національного авіаційного університету. Сер. : Філософія. Культурологія. 2013. № 2. С. 88–91.

178. Скрипкина А. В., Бойко К. Ю. Педагогические условия и компоненты формирования готовности студентов к организации учебного времени в процессе самообразовательной деятельности // Теория и практика общественного развития. 2013. №4. С.99–102.

179. Скрипко З. А., Тютюрев В. Г., Бармашова А. С. Знание как основа формирования профессиональной компетентности // Вестник Вестник Томского государственного педагогического университета. 2011. №13 С.174–177.

180. Сластенин В. А. Педагогика: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М., 2003. 526 с.

181. Сластенин В. А., Исаев И. Ф., Мищенко А. И. Педагогика: учеб. пособ. для студ. пед. учеб. заведений. М. : Школа-Пресс, 2002. 512 с.

182. Сластенин В. А., Чижакова Г. И. Введение в педагогическую аксиологию. М. : Издательский центр «Академия», 2003. 192 с.

183. Слобожанінов П. А. Використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // Актуальні проблеми впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчальних закладах: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 15-16 травня 2014 р.). Чернівці: Технодрук, 2014. С.41–47.

184. Слобожанінов П. А. Застосування комп'ютерних технологій, як фактору підвищення знань на теоретичних заняттях з фітнесу // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт : зб. наукових праць / За ред. Г.М. Арзютова. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск 15. С. 373–377.

185. Слобожанінов П. А. Про формування готовності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до здоров'язбережувальної діяльності // Педагогіка

здоров'я : збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (Чернігів, 7-8 квітня 2017 р.) : [в 2 т.] / ред. колегія : С. М. Шкарлет [та ін.]. Чернігів, 2017. Т. 2. С. 253–257.

186. Слобожанінов П. А. Реалізація особистісно-діяльнісного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я : матеріали II Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (Черкаси, 25-26 травня 2017 р.) / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2017. С. 20–24.

187. Слобожанінов П. А. Теоретико-методологічні аспекти використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // The scientific heritage. 2016. № 7 (7). С. 52–54.

188. Слобожанінов П. А. Термінологія формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Наукові записки : збірник наукових статей / М-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; укл. Л.Л. Макаренко. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. Випуск СXXXI (131). С. 177–183.

189. Слобожанінов П. А., Сущенко Л. П. Сучасний погляд на формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку / матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 5-7 квітня 2017 р.). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразвна, 2017. С. 261–264.

190. Слобожанінов П. А., Сущенко Л. П. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій: теоретичний аспект // Науковий часопис Національного педагогічного ун.-ті ім. М.П. Драгоманова. Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт»:

зб. наук. праць / За ред. О.В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 5 К (86)17. С. 308–311.

191. Слобожанінов П.А. Про змістову основу професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційнокомунікаційних технологій // Актуальні проблеми вищої професійної освіти України: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 23 березня 2017 р.) / За заг. ред. Е. В. Лузік, О. М. Акмалдінової. К. : НАУ, 2017. С. 116–117.

192. Slobozhaninov P. A. The structure of professional competence of the future experts in fitness and recreation, which is formed with the use of information and communication technologies // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»: зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 3 К (84)17. С. 445–448.

193. Slobozhaninov P. Formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in the conditions of information of higher sports education // Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі: матеріали III Міжнародного Конгресу (Одеса, 18-21 травня 2017 р.) / Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 616–617.

194. Slobozhaninov P. Sushchenko L., Putrov S. Features of the formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in higher education institutions // The scientific heritage. 2017. № 11 (11). С. 56–60.

195. Danylevych M., Ivanova G., Slobozhaninov P. Modern look at training of prospective specialists in physical education and sport to recreational and health-related activities // Педагогічні науки: теорії, історії, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. № 2 (66). С. 50–58.

196. Слобожанінов П. А. Інформаційно-педагогічна компетентність студентів факультетів фізичної культури та здоров'я людтні: проблеми та перспективи // Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпропетровськ, 26 грудня 2014 р.). Дніпропетровськ: ТОВ «Іновація», 2014. Ч. 2. С. 85–86.

197. Современный словарь иностранных слов. СПб. : Дуэт, 1994. 752 с.

198. Спирін О. М. Інформаційно-комунікаційні технології моніторингу впровадження результатів науково-дослідних робіт // Інформаційні технології і засоби навчання. 2013. Т. 36, вип. 4. С. 132-152.

199. Сысоев П. В. Современные информационные и коммуникационные технологии: дидактические свойства и функции // Язык и культура. 2012. №1 (17). С.120–133.

200. Татур Ю. Г. Компетентностный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования. Авторская версия. М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. [Электронный ресурс] URL: // http://technical.bmstu.ru/istch/komp/tatur_П.psd (дата звернення: 15.10.2014).

201. Творчество: теория, диагностика, технологии: Словарь-справочник / под общ. ред. Т. А. Барышевой. СПб., 2008. 296 с.

202. Теличко Н. В. Професійна компетентність як базова основа педагогічної майстерності вчителя початкових класів // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2014. Вип. 199(1). С. 376–383.

203. Тимошенко О. В. Особливості організації дистанційної форми навчання майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах України // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2014. Вип. 118(2). С. 237–242.

204. Уманский Л. И., Мангутов И. С. Организатор и организаторская деятельность. Л.: Изд-во ЛГУ, 1975. 180 с.
205. Федорченко В. К. Стратегія розвитку освіти на порозі XXI століття (міжнародний аналітичний огляд) // Нові технології навчання: наук.-метод. збірник / ред. кол.: В. О. Зайчук (гол. ред.), О. Я. Савченко та ін. К.: НМЦ ВО, 2002. Вип. 32. С. 205–212.
206. Хортон У., Хортон К. Электронное обучение: инструменты и технологии / пер. с англ. М.: КУДИЦ-ОБРАЗ, 2005. 640 с.
207. Хоули Э. Т., Френкс Б. Д. Оздоровительный фитнес. К.: Олимпийская литература, 2000. 367 с.
208. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты // Эйдос. 2002. [Электронный ресурс] URL: // <http://eidos.ru/journal/2002/0423.htm> (дата звернення: 15.10.2014).
209. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования // Народное образование. 2003. №2. С.58–64.
210. Чернобай В. Г. Професійна компетентність та її складові // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2014. Вип. 199(1). С. 409–413.
211. Чошанов М. А. Гибкая технология проблемно-модульного обучения. М. : Народное образование, 1996, 160с.
212. Шевнюк О. Л. Взаємодія творчих і методичних інновацій як концептуальна основа системи підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Мистецтво та освіта. 2015. № 3. С. 8–11.
213. Шестак Н. В., Шестак В. П. Компетентностный подход в дополнительном профессиональном образовании // Высшее образование в России. 2009. № 3. С. 29–38.

214. Шифріна Н. І. Вища освіта як основа формування і розвитку інтелектуального потенціалу суспільства // Бізнес Інформ. 2013. № 6. С. 234–241.
215. Шишов С. Е., Кальней В. А. Школа: мониторинг качества образования. М. : Педагогическое общество России, 2000. 320 с.
216. Эльмурзаев М. А., Дунаев К. Ш., Дунаев М. К. Современные подходы к определению понятия физическая рекреация // Ученые записки университета Лесгафта. 2016. №2 (132). С. 205–209.
217. Якобсон М. А. Ориентация понятий «спорт», «физическое воспитание», «физическая рекреация» в системе социологических понятий. Минск, 1971. С. 228–233.
218. Якунин В. А. Педагогическая психология: учеб. пособие. СПб.: Изд-во В.А. Михайлова; Издво «Полиус», 1998. 639 с.
219. Boeckh-Behrens W. Gesundheitsorientiertes Fitnesstraining Dr. Loges // GmbH, Winsen, 2002. 350 s.
220. Bril P. A. Functional fitness for older adults / P. A. Bril. Champaign: Human Kinetics, 2004. 430 pp.
221. Cabak A. Changes in the level of physical fitness of visually impaired children in the light of the rehabilitation Zmiany poziomu sprawności fizycznej dzieci z uszkodzonym wzrokiem w świetle rehabilitacji. Physiotherapy of Poland Fizjoterapia Polska, 2003, Vol. 3, 2, 146-152.
222. Coffman S. Successful Programs for Fitness and Health Clubs 101 Profitable Ideas / S. Coffman. Champaign: Human Kinetics, 2007. 224 pp.
223. Epstein L. H. Attendance and fitness in aerobics exercise : The effects of contract and lottery procedures. Behavior Modification. 2003. № 4. P. 465–479.
224. Greenberg J. Physical Fitness & Wellness: Changing the Way You Look, Feel and Perform / J. Greenberg, G. Dintiman, B. Myers Oakes. 2th ed. Champaign: Human Kinetics, 2004. 520 pp.

225. Grześkowiak J. Use Fullerton Functional Fitness Test to test the risk of falls among seniors. Wykorzystanie testu Fullerton Functional Fitness do badania ryzyka upadków u osób w podeszłym wieku. *Antropomotoryka*, 2008, 44, 85–90.
226. Heyward V. H. *Advanced Fitness Assessment and Exercise Prescription* / V. H. Heyward. 5th ed. Champaign: Human Kinetics, 2006. 426 pp.
227. Howley E. T., Franks B. D. *Health Fitness Instructors. Handbook*: Champaign, III, Human Kinetics, 2004. – 280 p.
228. Jackson A. W., Morrow Y. R., Hill D. W. Physical activity for health and fitness / *Human Kinetics*. 2004. № 3. P. 271–233.
229. Pilawska A., Pilawski A., Petryński W. *Zarys teorii i metodyki rekreacji ruchowej*. Katowice : GWSH, 2003. 144 s.
230. *Teoria i metodyka rekreacji (zagadnienia podstawowe)* / pod. red. Iwony Kielbasiewicz-Drozdowskiej, Wiesława Siwińskiego. Poznań : AWF, 2001. 305 s.
231. Winiarski R. *Wstęp do teorii rekreacji (ze szczególnym uwzględnieniem rekreacji fizycznej)*. Krakow : AWF, 1989. 144 s.
232. Zieliński W. Physical fitness of the American Polish population over 60. *Sprawność fizyczna populacji polskiej i amerykańskiej po 60 roku życia*. AWF, Poznań, 2005. 240 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Тест на з'ясування мотивації на досягнення мети та прагнення
до соціального престижу**

ПІБ студента _____

№ з/п	Висловлювання	Ніколи	Часто	Дуже часто
1	Мені подобається бути в центрі уваги	Ніколи	Часто	Дуже часто
2	Коли я працюю, це виглядає так, начебто я все ставлю на карту	Ніколи	Часто	Дуже часто
3	Мені важливо, щоб мої результати були кращими, ніж у інших	Ніколи	Часто	Дуже часто
4	Я прагну належати до обраних кіл	Ніколи	Часто	Дуже часто
5	Стосовно себе я більш вимогливий	Ніколи	Часто	Дуже часто
6	Я порівнюю свої результати та успіхи із результатами інших людей	Ніколи	Часто	Дуже часто
7	Я дорожу визнанням оточуючих	Ніколи	Часто	Дуже часто
8	Невдачі стимулюють мене сильнішим, ніж успіхи	Ніколи	Часто	Дуже часто
9	Азарт змагання не для мене	Ніколи	Часто	Дуже часто
10	Мені подобається виступати перед великою аудиторією	Ніколи	Часто	Дуже часто
11	Я витрачаю більше часу на читання спеціальної літератури, ніж художньої	Ніколи	Часто	Дуже часто
12	Я готовий працювати в межах своїх сил, щоб випередити конкурента	Ніколи	Часто	Дуже часто
13	Моє честолюбство допомагає моїм досягненням	Ніколи	Часто	Дуже часто
14	Я не роблю вчасно те, що необхідно було зробити	Ніколи	Часто	Дуже часто
15	Я люблю дивитися спортивні змагання і брати участь у них	Ніколи	Часто	Дуже часто
16	Похвала і визнання оточуючих окриляють мене	Ніколи	Часто	Дуже часто
17	Труднощі і перешкоди мене чатують і примушують діяти	Ніколи	Часто	Дуже часто

18	Я задоволений собою, коли мені вдається продемонструвати іншим свої сильні якості або вийти переможцем з важкої ситуації	Ніколи	Часто	Дуже часто
19	Я задоволений тим положенням, яке займаю, і не прагну до великого престижу	Ніколи	Часто	Дуже часто
20	Мене тішить можливість багато і цікаво працювати	Ніколи	Часто	Дуже часто
21	Мені подобаються складні завдання (ситуації), коли необхідно максимально мобілізуватися	Ніколи	Часто	Дуже часто
22	Для мене важливо «вибитися в люди»	Ніколи	Часто	Дуже часто
23	Коли у мене немає справ, я відчуваю, що мені не по собі	Ніколи	Часто	Дуже часто
24	Я зроблю все, щоб інші не могли мене випередити	Ніколи	Часто	Дуже часто
25	Я не відчуваю бажання мати високий соціальний статус	Ніколи	Часто	Дуже часто
26	Мої друзі вважають мене ледачим	Ніколи	Часто	Дуже часто
27	Мене дивують люди, які витрачають всі сили і час на те, щоб обійти конкурентів	Ніколи	Часто	Дуже часто
28	Траплялося, що я заздрив успіху і популярності інших людей	Ніколи	Часто	Дуже часто
29	Я звертаю мало уваги на свої досягнення	Ніколи	Часто	Дуже часто
30	В атмосфері боротьби і конкуренції я відчуваю себе чудово	Ніколи	Часто	Дуже часто
31	Мені хотілося б бути відомою людиною	Ніколи	Часто	Дуже часто
32	Багато чого, за що я беруся, я не доводжу до кінця	Ніколи	Часто	Дуже часто
33	Я завжди прагну випередити інших, досягти кращих результатів	Ніколи	Часто	Дуже часто
34	Я зроблю все, щоб добитися поваги значущих для мене людей	Ніколи	Часто	Дуже часто
35	Я заздрю людям, які не завантажені роботою	Ніколи	Часто	Дуже часто
36	Успіх інших мене активізує і налаштовує краще і швидше за все	Ніколи	Часто	Дуже часто

Дякуємо за відповіді!

**Тестові завдання для оцінювання за когнітивним критерієм рівнів
сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців
З фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням
інформаційно-комунікаційних технологій**

ПІБ студента _____

1. Система оздоровчої фізичної культури, побудована на елементах хореографії та гімнастики, розроблена Калан Пінкней – це:
 - а) Каланетика;
 - б) Йога;
 - в) Шейпінг;
 - г) Тай-бо.
2. У чому полягає особливість виконання вправ за системою Пілатеса?
 - а) у свідомому виконанні вправ, які сприятливо діють на опорно-руховий апарат, сприяють підвищенню гнучкості та стимулюють розвиток функції зовнішнього дихання;
 - б) у виконання вправ розминочно-відновлювального характеру;
 - в) у виконанні вправ, які сприятливо діють на серцево-судинну систему;
 - г) у виконанні вправ універсального характеру.
3. Високоінтенсивне фітнес-заняття із чергуванням кардіо навантаження різної інтенсивності (чергування аеробних та силових навантажень) – це:
 - а) інтервальний тренінг;
 - б) силовий тренінг;
 - в) стретчінг;
 - г) аутогенне тренування.
4. Щільний каркас степ-платформи витримує навантаження:
 - а) до 600 кг;
 - б) до 200 кг;
 - в) до 60 кг;
 - г) до 125 кг.
5. Інтенсивність навантаження у процесі фітнес-тренувань, при якій виникають ознаки неадекватності у нетренованих людей, становить:
 - а) 85-100 % МСК;
 - б) 10-20 % МСК;
 - в) 40-45 % МСК;
 - г) 35-75 % МСК.
6. За допомогою формули «220 – вік» можна визначити:
 - а) ЧСС макс;
 - б) ТЧСС;
 - в) ЧСС в спокої;

- г) % МСК.
7. Поєднання двох музичних тактів утворюють:
- а) музичну фразу;
 - б) музичне речення;
 - в) музичний період;
 - г) 4 музичних такта.
8. Поєднання в блоки серій рухів, які виконуються на 8 рахунків, з чіткою структурою заняття називається:
- а) методом блокової хореографії;
 - б) методом лінійної хореографії;
 - в) методом структурованої хореографії;
 - г) методом хореографії класу.
9. У процесі однакових тренувань представникам якого типу тілобудови легше і швидше збільшити мускулатуру?
- а) представникам мезоморфного типу тілобудови;
 - б) представникам Ектоморфного типу тілобудови;
 - в) представникам Ендоморфного типу тілобудови;
 - г) представникам Т-подібного типу тілобудови.
10. Що собою являє фітбол-аеробіка?
- а) це комплекс різноманітних рухів;
 - б) це комплекс різноманітних рухів і статичних поз з опорою;
 - в) це комплекс різноманітних рухів і статичних поз з опорою на спеціальний м'яч з повітряним наповненням, діаметром від 45 см;
 - г) це комплекс різноманітних рухів і статичних поз без опори.
11. Мінімальна та максимальна вага гімнастичної палки (Body bar) становить:
- а) від 1 до 7 кг;
 - б) від 15 до 20 кг;
 - в) від 12 до 15 кг;
 - г) від 20 до 25 кг.
12. Кардіоаеробіка з використанням східних единоборств називається:
- а) Тай-бо;
 - б) Латино;
 - в) Степ-аеробіка;
 - г) Флекс.
13. Спеціальна побудована програма тренувань з використанням степ-платформи – це:
- а) Степ-аеробіка;
 - б) Тай-бо;
 - в) Сайклінг;
 - г) Карате.
14. Який з вчених вперше увів поняття «аеробіка»?
- а) Кеннет Купер;
 - б) Джекі Соренсен;

в) Людмила Алексєєва;

г) Моніка Бекмен.

15. Що таке Степ-аеробіка?

а) це тренування в атлетичному стилі на спеціальних платформах висотою 10-30 см;

б) це тренування в атлетичному стилі з штангою;

в) це тренування в атлетичному стилі з гирями;

г) це тренування в атлетичному зі скакалкою.

16. На скільки фаз доцільно розділити заняття з аеробіки?

а) на дві;

б) на три;

в) на чотири;

г) на вісім.

17. Фізична рекреація – це:

а) вид фізичної культури: використання фізичних вправ, а також видів вправ у спрощених формах для активного відпочинку людей, отримання задоволення від цього процесу, розваг, зміни видів діяльності, залишити осторонь щоденні види трудової, побутової, спортивної, військової діяльності;

б) здатність виконувати тривале циклічне глобальне навантаження, що характеризується, в основному, високим рівнем споживання кисню і забезпечується інтенсивними окислювальними процесами в мітохондріях;

в) частина загальної культури, сукупність матеріальних та духовних цінностей суспільства, які створюються та використовуються ним для фізичної досконалості людини;

г) координаційні здібності, музично-ритмічні навички та досягнення релаксації.

18. Науковий напрямок, який вивчає закономірності педагогічно організованого відновлення працездатності засобами фізичної культури, – це:

а) педагогіка;

б) рекреологія;

в) спортивно-оздоровчий туризм;

г) кардіоаеробіка.

19. У якому році була зареєстрована фітнес-асоціація в Україні (УФА)?

а) 1997; б) 2009;

в) 2007; г) 1980.

20. Які дві групи містить рекреаційна діяльність, яка реалізовується за типологією рекреаційних занять?

а) група відновлення та група розвитку;

б) групу самореалізації та групу психічного розвитку;

в) групу спорту та групу фізичної культури;

г) групу здоров'я та групу художньої самодіяльності.

21. Свідома довільна рухова дія, що спрямована на вирішення педагогічних завдань фізичного виховання, фізичної рекреації та спортивного тренування – це:

- а) фізичне виховання;
- б) фізична вправа;
- в) фізичний розвиток;
- г) фізична культура.

22. Фізіологічний аспект змісту фізичної вправи полягає:

- а) у пошуку оптимальної моделі рухового завдання;
- б) у тому, що керуються розумом і волею людини на відміну від того, що відбуваються автоматично;
- в) у тому, що при її виконанні організм переходить з одного на інший, більш високий рівень функціональної активності;
- г) у тому, що рухова діяльність становить єдність фізичних і психічних процесів.

23. Підвищенню адаптаційного впливу на організм людини при виконанні фізичних вправ буде сприяти:

- а) виконання фізичних вправ у різних умовах;
- б) виконання фізичних вправ при умові не повного відновлення організму;
- в) застосування фармакологічних засобів відновлення організму після виконання фізичних вправ великої потужності;
- г) прояву моральних якостей.

24. Визначте основні напрямки фітнесу:

- а) оздоровчий та прикладний;
- б) спортивний;
- в) оздоровчий, спортивний та прикладний;
- г) аеробний.

25. Що з нижче перерахованого не відносять до характеристик рекреації?

- а) приємність, яку приносить рекреаційна активність, відчуття задоволення від участі в рекреаційній діяльності та її результатах;
- б) доступність рекреаційних занять для різних вікових та соціальних верств населення;
- в) заняття фізичними вправами з метою подальшої участі у спортивних змаганнях на професійному рівні;
- г) добровільність рекреаційної активності, яка забезпечується свободою вибору та можливостями задоволення рекреаційних потреб залежно від особистих цінностей, потреб, мотивів та інтересів;

26. Для адаптації організму до фізичного навантаження пропонується музичний ритм з частотою:

- а) 130 акцентів за хвилину;
- б) 150 акцентів за хвилину;
- в) 80 акцентів за хвилину;
- г) 220 акцентів за хвилину.

27. Рекреаційний заклад – це:

- а) вищий навчальний заклад, що здійснює підготовку фахівців для сфери рекреації;

- б) заклад, в якому надаються фітнес-послуги;
- в) заклад з високим рівнем обслуговування та комфорту в поєднанні з організацією відпочинку і дозвілля споживачів;
- г) спеціалізований заклад для короткочасного і тривалого розміщення людей у процесі задоволення їх рекреаційних потреб.

28. Результат всебічного розвитку фізичних якостей, функціональних можливостей органів і систем організму, злагожденість їх проявів у процесі м'язової діяльності – це:

- а) фізична рекреація;
- б) фізична підготовленість;
- в) фізичний розвиток;
- г) фізичне здоров'я.

29. Діяльність з організації подорожей, що не перевищують 24 години, у супроводі фахівця за заздалегідь складеними маршрутами для ознайомлення з пам'ятками історії, культури, природи, музеями, з визначними місцями –це:

- а) спортивно-оздоровчий туризм;
- б) туристична подорож;
- в) екскурсійна діяльність;
- г) досягнення внутрішньої гармонії та зовнішньої привабливості людини.

30. Скільки у відсотках займає основна частина заняття у фітнесі?

- а) 80-85 %;
- б) 50-60%;
- в) 65-70%;
- г) 55-65%.

31. Фізична рекреація - це:

- а) підтримання життєво необхідних функцій організму.
- б) відновлення після перенесених захворювань і травм;
- в) удосконалення регуляторних механізмів організму людини;
- г) використання засобів фізичної культури з метою активного відпочинку, розваги та відновлення;

32. Коли рекомендується вимірювати тиск у процесі занять з фітнесу?

- а) під час заняття;
- б) до та після заняття;
- в) після заняття;
- г) до заняття.

33. Красзнавство – це:

- а) один з різновидів туристичних походів;
- б) це наука, яка вивчає унікальні території, які знаходяться під особливою охороною і використовуються лише з науковою та освітньою метою.

в) вивчення порівняно невеликої території місцевими силами з метою складання її всебічної характеристики (географічної, біологічної, історичної та ін.);

г) система заходів, явищ і відносин, яка пов'язана із наданням рекреаційних послуг.

34. Вправи спрямовані на розвиток силової витривалості доцільно виконувати:

- а) у підготовчій частині заняття;
- б) на початку основної частини заняття;
- в) у другій половині основної частини заняття;
- г) у заключній частині заняття.

35. Вільний час залежить від:

- а) часового фактору (щоденний, щотижневий, щорічний, пенсійний) і просторового (помешкання, місто, держава, світ);
- б) помешкання та середовища міста;
- в) організації просторового середовища за межами міста та міжселищними територіями;
- г) території розташування комплексів і закладів для довгострокового лікування.

36. Які з різновидів оздоровчої аеробіки ми можемо віднести до танцювальної аеробіки?

- а) Скульптура тіла, шейпінг;
- б) Боді блейд, шейпінг-тренінг;
- в) Боді памп (боді бар, флексі бар);
- г) Латина, сальса, джаз модерн, фанк, хіп-хоп.

37. Силова аеробіка – це:

- а) один із напрямків оздоровчої аеробіки, в основу якого покладено синтез використання засобів силового тренування: кондиційної гімнастики, атлетичної гімнастики та бодібілдингу;
- б) напрямок оздоровчої аеробіки, змістом якої є танцювальні рухи на основі базових кроків;
- в) клас оздоровчої аеробіки, який покликаний підтримувати тонус м'язів, координацію, грацію та пластику рухів, а головне, зміцнювати м'язи, при цьому не допускаючи їхнього дисбалансу;
- г) ефективна програма тренування для людей, які мають відхилення у стані здоров'я.

38. До якого напрямку оздоровчої аеробіки відноситься вид хелсі бек?

- а) до аеробіки з елементами бойових мистецтв;
- б) до танцювальної аеробіки;
- в) до силової аеробіки;
- г) до класичної аеробіки.

39. Які певні цінності має становити рекреаційна активність у вимірах?

- а) суспільному, культурному;
- б) індивідуально-психологічному, суспільному, культурному;
- в) індивідуально-психологічному, культурному;
- г) індивідуально-психологічному, суспільному.

Дякуємо за відповіді!

Картка
оцінювання за процесуальним критерієм
рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з
фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням
Інформаційно-комунікаційних технологій

ПІБ студента _____

№ з/п	Наявність професійних умінь та навичок	На низькому рівні	На середньому рівні	На високому рівні
1.	Володію вміннями та навичками складання фітнес-програм для занять з певними цільовими групами населення.			
2.	Володію вміннями та навичками складання фітнес-програм з використанням тренажерів в оздоровчому тренуванні.			
3.	Володію вміннями та навичками оцінювання стану фізичної підготовленості тих, хто займається фітнесом.			
4.	Володію вміннями та навичками підбирати інвентар та обладнання для занять з фітнесу.			
5.	Володію вміннями та навичками підбирати музичний супровід для проведення занять з певних видів фітнесу.			
6.	Володію вміннями та навичками застосувати візуальні та вербальні команди у процесі занять з фітнесу.			
7.	Володію вміннями та навичками здійснювати контроль за станом здоров'я тих, хто займається фітнесом.			
8.	Володію вміннями та навичками надавати першу медичну допомогу у процесі проведення занять з фітнесу.			

9.	Володію вміннями та навичками застосовувати засоби рекреації.			
10.	Володію вміннями та навичками складання комплексів фізичних вправ у процесі рекреаційно-оздоровчої діяльності.			
11.	Володію вміннями та навичками пропагувати здоровий спосіб життя, вмотивовувати та зацікавлювати до занять фізичними вправами.			
12.	Володію вміннями та навичками використовувати методики оздоровчої фізичної культури			
13.	Володію вміннями та навичками обирати засоби рекреаційно-оздоровчої діяльності відповідно до стану здоров'я людини.			
14.	Володію вміннями та навичками організувати фізкультурно-оздоровчі і спортивно-масові заходи.			
15.	Володію вміннями та навичками застосовувати професійну термінологію у процесі діяльності.			
16.	Володію вміннями та навичками проводити рекреаційно-оздоровчі заняття з використанням засобів оздоровчих видів гімнастики.			
17.	Володію вміннями та навичками пошуку професійно значущої інформації в Інтернеті.			
18.	Володію вміннями та навичками застосовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій у майбутній професійній діяльності.			

Дякуємо за відповіді!

**Методика визначення рівня сформованості
загальних творчих здібностей особистості**

ПІБ студента _____

№ з/п	Твердження	Так	Ні
1.	Як правило, я легко пристосовуюся до людей, ідей та умов.	Так	Ні
2.	Мені подобається вирішувати типові стандартні завдання.	Так	Ні
3.	Мені здається, що я б охочіше створював і конструював нове, а не вдосконалював старе.	Так	Ні
4.	У більшості випадків я дію самостійно, без підказок друзів і старших.	Так	Ні
5.	Ніколи не пробував змінити відносини між собою і моїми друзями.	Так	Ні
6.	Нерідко я стримуюсь від висловлювання ідей та пропозицій, хоча маю їх.	Так	Ні
7.	Мені часто вдається знайти нестандартні та оригінальні шляхи вирішення завдань.	Так	Ні
8.	Мені подобається, коли відбувається швидка зміна різних видів діяльності.	Так	Ні
9.	Для мене характерно прагнення реалізувати кілька ідей одночасно та вирішити кілька проблем.	Так	Ні
10.	Нерідко я один вступаю в суперечку з однолітками або старшими.	Так	Ні
11.	Як правило, я легко погоджуюся і підкоряюся колективній думці.	Так	Ні
12.	У мене часто виникають оригінальні ідеї.	Так	Ні
13.	Мені подобається працювати з розробленим планом, схемою, інструкції.	Так	Ні
14.	Я завжди охоче поширюю та пропагую нові ідеї.	Так	Ні
15.	Мені подобається робити щось по-новому, хоча це пов'язано з ризиком бути незрозумілим товаришами й старшими.	Так	Ні
16.	Я частіше працюю без істотних змін, відхилень від тих рекомендацій, які дають мені батьки.	Так	Ні
17.	Мені рідко доводилося виправдовувати свої дії інструкціями, рекомендаціями та авторитетами.	Так	Ні
18.	Мені подобається здійснювати завдання дослідницького характеру.	Так	Ні
19.	Я завжди до кінця відстоюю свою точку зору.	Так	Ні

Дякуємо за відповіді!

**Опитувальник
для з'ясування сформованості
організаторських і комунікативних здібностей**

ПІБ студента _____

№ з/п	Запитання	Так	Ні
1.	Чи багато у вас друзів з якими ви постійно спілкуєтесь?	Так	Ні
2.	Чи часто вам вдається схилити більшість колег до ухвалення вашої думки?	Так	Ні
3.	Чи довго вас турбує відчуття образи, заподіяної вам ким-небудь із ваших друзів?	Так	Ні
4.	Чи завжди вам важко орієнтуватися в критичній ситуації?	Так	Ні
5.	Чи є у вас прагнення до встановлення нових знайомств з різними людьми?	Так	Ні
6.	Чи подобається вам займатися організацією свят, колективних виїздів на природу, вечірок тощо?	Так	Ні
7.	Чи вірно, що вам приємніше і простіше проводити час із книгою або, наприклад, із комп'ютером, ніж із людьми?	Так	Ні
8.	Якщо виникли деякі перешкоди у здійсненні ваших намірів, то чи легко ви відступаєте від них?	Так	Ні
9.	Чи легко ви встановлюєте контакти з людьми, які значно старше вас за віком?	Так	Ні
10.	Чи любите ви організовувати зі своїми друзями різні розваги?	Так	Ні
11.	Чи важко вам включатися в нові для вас, стосунки, товариства?	Так	Ні
12.	Чи часто ви відкладаєте на інші дні справи, які потрібно було б виконати сьогодні?	Так	Ні
13.	Чи легко вам вдається встановити контакт з незнайомими людьми?	Так	Ні
14.	Чи прагнете ви добиватися, щоб ваші колеги діяли відповідно з вашою думкою?	Так	Ні
15.	Чи важко ви адаптуєтесь у новому колективі?	Так	Ні
16.	Чи вірно, що у вас не буває конфліктів із колегами через невиконання ними своїх обіцянок, зобов'язань?	Так	Ні
17.	Чи прагнете ви при слушній нагоді познайомитися і поговорити з новою людиною?	Так	Ні
18.	Чи часто при розв'язанні важливих справ ви приймаєте ініціативу на себе?	Так	Ні
19.	Чи часто у вас виникає роздратування від людей і хочеться побути на одинці?	Так	Ні

20.	Чи правда, що ви зазвичай погано орієнтуєтесь у незнайомих для вас обставинах?	Так	Ні
21.	Чи подобається вам постійно перебувати серед людей?	Так	Ні
22.	Чи виникає у вас роздратування, якщо вам не вдається закінчити почату справу?	Так	Ні
23.	Чи відчуваєте ви відчуття скрути, незручності або труднощі у випадках, коли треба проявляти ініціативу, щоб познайомитися з новою людиною?	Так	Ні
24.	Чи вірно, що ви стомлюєтесь від частого спілкування з друзями?	Так	Ні
25.	Чи любите брати участь у колективних заходах, розвагах?	Так	Ні
26.	Чи часто ви проявляєте ініціативу при розв'язанні питань, що зачіпають інтереси ваших друзів?	Так	Ні
27.	Чи правда, що ви відчуваєте себе непевним серед малознайомих людей?	Так	Ні
28.	Чи вірно, що ви рідко прагнете доводити свою правоту?	Так	Ні
29.	Вам не складе труднощів внести пожвавлення у малознайоме для вас товариство?	Так	Ні
30.	Чи подобається вам організовувати щось для інших, наприклад, свята, появи ініціативи, при підготовці вечірок?	Так	Ні
31.	Чи прагнете ви обмежити коло своїх знайомих незначною кількістю людей?	Так	Ні
32.	Чи вірно, що ви прагнете відстоювати свою думку, власне рішення, якщо воно не було відразу прийняте вашими колегами?	Так	Ні
33.	Чи відчуваєте ви себе невимушено, потрапивши у незнайоме товариство?	Так	Ні
34.	Чи замислюєтесь ви, коли приступаєте до організації різних заходів для своїх колег?	Так	Ні
35.	Чи правда, що ви не відчуваєте себе достатньо упевненим і спокійним, коли доводиться говорити щось великій групі людей?	Так	Ні
36.	Чи часто ви спізнюєтесь на ділові зустрічі, побачення?	Так	Ні
37.	Чи вірно, що у вас багато друзів?	Так	Ні
38.	Чи часто ви опиняєтесь у центрі уваги своїх колег?	Так	Ні
39.	Чи часто ви хвилюєтесь, відчуваєте незручність при спілкуванні з малознайомими людьми?	Так	Ні
40.	Ви не дуже впевнено відчуваєте себе в оточенні великої групи своїх знайомих?	Так	Ні

Дякуємо за відповіді!

Анкета для студентів вищих навчальних закладів

Шановні студенти вищих навчальних закладів!

Кафедра фізичної реабілітації Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова та кафедра фізичної культури та основ здоров'я Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича проводить анкетування щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Будемо вдячні, якщо Ви візьмете участь у нашому анкетуванні і дасте відповіді на наступні питання, поставивши позначку біля Вашого варіанту відповіді.

(назва вищого навчального закладу)

№ з/п	Питання	Відповіді			
		так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
1.	Чи володієте Ви знаннями щодо мети та завдання теорії та методики оздоровчої фізичної культури?				
2.	Чи володієте Ви напрямками оздоровчої фізичної культури?				
3.	Чи володієте Ви знаннями щодо сучасних оздоровчих систем?				
4.	Чи володієте Ви знаннями щодо сутності принципу оздоровчої спрямованості?				
5.	Чи володієте Ви вміннями регулювати навантаження у заняттях оздоровчої спрямованості?				
6.	Чи володієте Ви вміннями використовувати методику оздоровчої фізичної культури?				

7.	Чи володієте Ви мовою професійного спілкування?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
8.	Чи зможете Ви оцінити фізичну та функціональну підготовленості людей під час заняття фітнесом?	так, зможу	частково зможу	ні, не зможу	важко відповісти
9.	Чи цікавитесь Ви фітнесом як складовою сучасних оздоровчих технологій?	так, цікавлюсь	частково цікавлюсь	ні, не цікавлюсь	важко відповісти
10.	Чи володієте Ви знаннями про чинники небезпеки та травматизму при виконанні вправ з фітнесу?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
11.	Чи зможете Ви скласти комплекси вправ для проведення занять з аеробіки та поєднувати їх у зв'язки та блоки?	так, зможу	частково зможу	ні, не зможу	важко відповісти
12.	Чи володієте Ви вміннями складати фітнес-програми для занять з різними групами населення?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
13.	Чи володієте Ви принципами підбору музичного супроводу для проведення занять з аеробіки?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
14.	Чи володієте Ви методикою побудови тренувальних програм на степ-платформах з функціонального фітнесу?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
15.	Чи володієте Ви методикою побудови кардіопрограм оздоровчої спрямованості (вправи циклічного характеру, класична аеробіка) та їх проведення?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти

16.	<p>Чи спілкуєтесь Ви з фахівцями з професійних питань у таких соціальних мережах, як «Вконтакті» та «Фейсбук»?</p> 	так, спілкуюсь	частково спілкуюсь	ні, не спілкуюсь	важко відповісти
17.	<p>Чи використовуєте Ви спілкування у режимі онлайн відео (Skype, Viber) з викладачами з професійною метою?</p> 	так, використовую	частково використовую	ні, не використовую	важко відповісти
18.	<p>Чи володієте Ви технікою виконання вправ аеробної хореографії?</p>	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
19.	<p>Чи володієте Ви знаннями щодо методик дозування навантаження під час фітнес-занять аеробної спрямованості?</p>	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
20.	<p>Чи володієте Ви знаннями щодо структури занять з оздоровчої аеробіки?</p>	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
21.	<p>Чи володієте Ви знаннями щодо підбору інвентарю та обладнання для занять з аеробіки?</p> 	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти

22.	Чи володієте Ви методикою навчання аеробних вправ на фітнес-заняттях?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
23.	Чи володієте Ви формами та методами контролю та самоконтролю на заняттях з фітнесу?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
24.	Чи володієте Ви методиками надання першої медичної допомоги у процесі проведення фітнес-занять?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
25.	Чи володієте Ви методиками проведення оздоровчих занять з людьми з вадами опорно-рухової системи?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
26.	Чи володієте Ви методиками проведення оздоровчих занять з людьми з хронічними захворюваннями та ожирінням?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти
27.	Чи володієте Ви знаннями щодо засобів рекреації?	так, володію	частково володію	ні, не володію	важко відповісти

Дякуємо за відповіді!

**Результати анкетування студентів
вищих навчальних закладів**

Таблиця 3.2.1

1. Чи володієте Ви знаннями щодо мети та завдання теорії та методики оздоровчої фізичної культури?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	29,41	30,44	32,00	25,95	17,92
частково володію	51,47	34,78	44,00	38,93	38,84
ні, не володію	14,71	23,19	18,00	28,25	33,61
важко відповісти	4,41	11,59	6,00	6,87	9,63

2. Чи володієте Ви напрямками оздоровчої фізичної культури?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	16,18	11,59	22,00	19,08	17,21
частково володію	30,88	28,99	36,00	31,30	31,79
ні, не володію	51,47	44,93	34,00	38,17	42,15
важко відповісти	1,47	14,49	8,00	11,45	8,85

3. Чи володієте Ви знаннями щодо сучасних оздоровчих систем?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	16,18	11,59	32,00	16,03	18,95
частково володію	42,65	33,33	38,00	35,11	37,27
ні, не володію	29,41	39,14	24,00	35,11	31,91
важко відповісти	11,76	15,94	6,00	13,75	11,87

4. Чи володієте Ви знаннями щодо сутності принципу оздоровчої спрямованості?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	17,65	8,70	26,00	15,27	16,91
частково володію	44,12	46,38	42,00	33,59	41,52
ні, не володію	30,88	30,43	28,00	32,82	30,53
важко відповісти	7,35	14,49	4,00	18,32	11,04

5. Чи володієте Ви вміннями регулювати навантаження у заняттях оздоровчої спрямованості?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	11,76	13,04	26,00	22,14	18,23
частково володію	47,06	37,68	38,00	33,59	39,08
ні, не володію	33,82	39,14	36,00	32,06	35,26
важко відповісти	7,36	10,14	-	12,21	7,43

6. Чи володієте Ви вміннями використовувати методику оздоровчої фізичної культури?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	22,06	15,94	28,00	17,56	20,89
частково володію	44,12	42,03	40,00	34,35	40,13
ні, не володію	29,41	30,44	28,00	35,11	30,74
важко відповісти	4,41	11,59	4,00	12,98	8,24

7. Чи володієте Ви мовою професійного спілкування?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	20,59	8,70	28,00	16,03	18,33
частково володію	45,59	39,13	32,00	35,88	38,15
ні, не володію	29,41	30,43	36,00	34,35	32,55
важко відповісти	4,41	21,74	4,00	13,74	10,97

8. Чи зможете Ви оцінити фізичну та функціональну підготовленості людей під час заняття фітнесом?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, зможу	17,65	11,59	26,00	25,95	18,33
частково зможу	42,65	21,74	40,00	26,72	38,15
ні, не зможу	33,82	43,48	30,00	32,06	32,55
важко відповісти	5,88	23,19	4,00	15,27	10,97

9. Чи цікавитеся Ви фітнесом як складовою сучасних оздоровчих технологій?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, цікавлюсь	20,59	21,74	12,00	22,90	20,30
частково цікавлюсь	48,53	30,44	50,00	31,30	32,78
ні, не цікавлюсь	29,41	31,88	16,00	38,93	34,84
важко відповісти	1,47	15,94	22,00	6,87	12,08

10. Чи володієте Ви знаннями про чинники небезпеки та травматизму при виконанні вправ з фітнесу?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	17,65	13,04	22,00	24,43	19,31
частково володію	48,53	27,54	32,00	31,30	40,07
ні, не володію	30,88	47,83	42,00	37,40	29,05
важко відповісти	2,94	11,59	4,00	6,87	11,57

11. Чи зможете Ви скласти комплекси вправ для проведення занять з аеробіки та поєднувати їх у зв'язки та блоки?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, зможу	14,71	8,70	22,00	12,21	19,28
частково зможу	50,00	31,88	54,00	29,77	34,84
ні, не зможу	32,35	46,38	20,00	37,40	39,53
важко відповісти	2,94	13,04	4,00	20,61	6,35

12. Чи володієте Ви вміннями складати фітнес-програми для занять з різними групами населення?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	22,06	5,80	14,00	11,45	13,33
частково володію	41,18	37,67	40,00	39,69	39,64
ні, не володію	32,35	47,83	40,00	34,36	38,63
важко відповісти	4,41	8,70	6,00	14,50	8,40

13. Чи володієте Ви принципами підбору музичного супроводу для проведення занять з аеробіки?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	17,65	10,14	26,00	15,27	17,26
частково володію	48,53	31,89	44,00	38,17	40,65
ні, не володію	30,88	50,72	24,00	36,64	35,56
важко відповісти	2,94	7,25	6,00	9,92	6,53

14. Чи володієте Ви методикою побудови тренувальних програм на степ-платформах з функціонального фітнесу?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	27,94	15,94	12,00	9,16	16,26
частково володію	30,88	31,89	32,00	37,40	33,04
ні, не володію	35,30	39,13	34,00	41,23	37,42
важко відповісти	5,88	13,04	22,00	12,21	13,28

15. Чи володієте Ви методикою побудови кардіопрограм оздоровчої спрямованості (вправи циклічного характеру, класична аеробіка) та їх проведення?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	22,06	11,59	16,00	9,92	14,89
частково володію	45,59	40,58	40,00	34,35	40,13
ні, не володію	30,88	36,24	22,00	40,46	32,40
важко відповісти	1,47	11,59	22,00	15,27	12,58

16. Чи спілкуєтесь Ви з фахівцями з професійних питань у таких соціальних мережах, як «Вконтакті» та «Фейсбук»?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, спілкуюсь	16,18	24,64	30,00	16,03	21,71
частково спілкуюсь	63,23	28,98	42,00	31,30	41,38
ні, не спілкуюсь	17,65	37,68	24,00	44,27	30,90
важко відповісти	2,94	8,70	4,00	8,40	6,01

17. Чи використовуєте Ви спілкування у режимі он-лайн відео (Skype, Viber) з викладачами з професійною метою?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, використовую	5,88	20,29	6,00	13,74	11,48
частково використовую	35,30	37,68	32,00	12,21	29,30
ні, не використовую	58,82	36,23	46,00	64,89	51,48
важко відповісти	-	5,80	16,00	9,16	7,74

18. Чи володієте Ви технікою виконання вправ аеробної хореографії?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	5,88	2,90	12,00	10,69	7,87
частково володію	58,82	36,24	46,00	30,53	42,90
ні, не володію	32,35	50,72	38,00	40,46	40,38
важко відповісти	2,95	10,14	4,00	18,32	8,85

19. Чи володієте Ви знаннями щодо методик дозування навантаження під час фітнес-занять аеробної спрямованості?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	17,65	4,35	24,00	13,74	14,94
частково володію	23,53	33,33	24,00	38,17	29,76
ні, не володію	52,94	56,52	48,00	35,11	48,14
важко відповісти	5,88	5,80	4,00	12,98	7,16

20. Чи володієте Ви знаннями щодо структури занять з оздоровчої аеробіки?

Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	13,24	7,25	26,00	11,45	14,48
частково володію	52,94	33,33	44,00	28,24	39,63
ні, не володію	23,53	30,43	20,00	44,28	29,56
важко відповісти	10,29	28,99	10,00	16,03	16,33

21. Чи володієте Ви знаннями щодо підбору інвентарю та обладнання для занять з аеробіки?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	20,59	15,94	12,00	15,27	15,95
частково володію	54,41	27,54	48,00	39,69	42,41
ні, не володію	23,53	40,58	22,00	39,69	31,45
важко відповісти	1,47	15,94	18,00	5,35	10,19

22. Чи володієте Ви методикою навчання аеробних вправ на фітнес-заняттях?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	13,24	5,80	10,00	12,21	10,31
частково володію	35,29	24,64	18,00	34,35	28,07
ні, не володію	48,53	57,97	48,00	45,04	49,89
важко відповісти	2,94	11,59	24,00	8,40	11,73

23. Чи володієте Ви формами та методами контролю та самоконтролю на заняттях з фітнесу?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	17,65	4,35	26,00	14,50	15,62
частково володію	57,35	23,19	48,00	29,77	39,58
ні, не володію	25,00	50,72	20,00	37,40	33,28
важко відповісти	-	21,74	6,00	18,33	11,52

24. Чи володієте Ви методиками надання першої медичної допомоги у процесі проведення фітнес-занять?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	11,76	2,89	36,00	13,74	16,10
частково володію	41,18	27,54	28,00	35,88	33,15
ні, не володію	44,12	42,03	34,00	33,59	38,44
важко відповісти	2,94	27,54	2,00	16,79	12,31

25. Чи володієте Ви методиками проведення оздоровчих занять з людьми з вадами опорно-рухової системи?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	20,59	5,80	10,00	7,64	11,00
частково володію	50,00	28,98	54,00	36,64	42,41
ні, не володію	22,06	42,03	20,00	45,80	32,47
важко відповісти	7,35	23,19	16,00	9,92	14,12

26. Чи володієте Ви методиками проведення оздоровчих занять з людьми з хронічними захворюваннями та ожирінням?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	25,00	10,14	12,00	9,92	14,27
частково володію	36,76	17,39	24,00	30,53	27,17
ні, не володію	29,42	43,48	40,00	41,99	38,72
важко відповісти	8,82	28,99	24,00	17,56	19,84

27. Чи володієте Ви знаннями щодо засобів рекреації?					
Відповідь	Вищий навчальний заклад				
	ЛДУФК (n=68)	НПУ (n=69)	НУФВСУ (n=50)	ЧНУ (n=131)	Загальний показник (n=318)
так, володію	19,12	11,59	28,00	12,98	17,92
частково володію	48,53	27,54	48,00	31,30	38,84
ні, не володію	25,00	49,28	22,00	38,16	33,61
важко відповісти	7,35	11,59	2,00	17,56	9,63

**Анкета
для викладачів вищих навчальних закладів**

Шановні викладачі вищих навчальних закладів!

Кафедра фізичної реабілітації Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова та кафедра фізичної культури та основ здоров'я Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича проводить анкетування щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Будемо вдячні, якщо Ви візьмете участь у нашому анкетуванні і дасте відповіді на наступні питання, поставивши позначку біля Вашого варіанту відповіді.

(назва вищого навчального закладу)

1. Чи потрібно, на Вашу думку, формувати професійну компетентність майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, застосовуючи інформаційно-комунікаційні технології?

- а) так, потрібно;
- б) ні, не потрібно;
- в) важко відповісти.

2. Чи цікавитеся Ви навчально-методичною літературою, необхідною для формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій?

- а) так, цікавлюсь;
- б) ні, не цікавлюсь, бо не маю на це часу;
- в) важко відповісти.

3. Чи спостерігаєте Ви підвищення зацікавленості до навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації у процесі формування професійної компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій?

- а) так, спостерігаю;
- б) ні, не спостерігаю;
- в) важко відповісти.

4. Чи підвищується, на Вашу думку, ефективність лекційних і практичних занять, на яких використовуються засоби інформаційно-комунікаційних технологій, що уможливають вивчення та моделювання процесів у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності?

- а) так, підвищується;
- б) ні, не підвищується;
- в) важко відповісти.

5. Чи спрямовуєте Ви зусилля на формування потреби майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до підвищення свого професіоналізму у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності?

- а) так, спрямовую;
- б) скоріше ні, чим так;
- в) ні, не спрямовую;
- г) важко відповісти.

6. Чи намагаєтесь Ви активізувати процес навчання за рахунок набуття майбутніми фахівцями з фітнесу та рекреації практичного досвіду використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій?

- а) так, намагаються активізувати;
- б) скоріше ні, чим так;
- в) ні, не намагаються активізувати;
- г) важко відповісти.

7. Чи намагаєтесь Ви активізувати процес навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за рахунок створення ними мультимедійних презентацій?

- а) так, намагаються активізувати;
- б) скоріше ні, чим так;
- в) ні, не намагаються активізувати;
- г) важко відповісти.

8. Чи намагаєтесь Ви активізувати процес навчання майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації за рахунок використання електронних посібників?

- а) так, намагаються активізувати;
- б) скоріше ні, чим так;
- в) ні, не намагаються активізувати;
- г) важко відповісти.

9. Чи спрямовуєте Ви зусилля на розвиток комунікативних здібностей майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації на основі виконання ними творчих групових проектів?

- а) так, спрямовую;
- б) скоріше ні, чим так;
- в) ні, не спрямовую;
- г) важко відповісти.

10. Чи спрямовуєте Ви зусилля на розроблення тестових завдань для моніторингу рівня знань майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації?

- а) так, спрямовую;
- б) скоріше ні, чим так;
- в) ні, не спрямовую;
- г) важко відповісти.

11. Чи спрямовуєте зусилля на написання посібників, необхідних для ефективної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації?

- а) так, спрямовую;
- б) скоріше ні, чим так;
- в) ні, не спрямовую;

г) важко відповісти.

12. Чи розміщуєте Ви програми навчальних дисциплін, розроблених Вами, на сайті факультету чи кафедри?

а) так, розміщую;

в) ні, не розміщую;

в) важко відповісти.

13. Чи розміщуєте Ви електронні тексти лекцій, розроблених Вами, на сайті факультету чи кафедри?

а) так, розміщую;

в) ні, не розміщую;

в) важко відповісти.

14. Чи використовуєте Ви електронне спілкування зі студентами у соціальних мережах Інтернет?

а) так, використовую;

в) ні, не використовую;

в) важко відповісти.

15. Чи обмінюєтесь Ви досвідом з іншими викладачами стосовно застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі?

а) так, обмінююсь;

б) скоріше ні, чим так;

в) ні, не обмінююсь;

в) важко відповісти.

Дякуємо за відповіді!

Анкета для фахівців з фітнесу та рекреації

Шановні фахівці!

Кафедра фізичної реабілітації Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова та кафедри фізичної культури та основ здоров'я Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича проводить анкетування щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Будемо вдячні, якщо Ви візьмете участь у нашому анкетуванні і дасте відповіді на наступні питання, поставивши позначку біля Вашого варіанту відповіді.

(назва оздоровчого центру)

№ з/п	Питання	Відповіді			
		так, володіють	частково володіють	ні, не володіють	важко відповісти
1.	Чи володіють студенти-практиканти професійною компетентністю, яка сформувалась у процесі навчання у вищих навчальних закладах?				
2.	Чи володіють студенти-практиканти знаннями, які дозволять їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах?				

3.	Чи володіють студенти-практиканти вміннями та навичками, які дозволять їм ефективно здійснювати професійну діяльність в оздоровчих центрах?	так, володіють	частково володіють	ні, не володіють	важко відповісти
4.	Чи здатні студенти-практиканти застосовувати засоби інформаційно-комінікаційних технологій у професійній діяльності, пов'язаної з оздоровленням людини?	так, володіють	частково володіють	ні, не володіють	важко відповісти

Дякуємо за відповіді!

**Список публікацій здобувача за темою дисертації та
відомості про апробацію результатів дисертації**

**Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові
результати дисертації**

1. Слобожанінов П. А. Застосування комп'ютерних технологій, як фактору підвищення знань на теоретичних заняттях з фітнесу // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт : зб. наукових праць / За ред. Г.М. Арзютова. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. Випуск 15. С. 373–377.
2. Слобожанінов П. А. Термінологія формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Наукові записки : збірник наукових статей / М-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; укл. Л.Л. Макаренко. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Випуск LXXXXV (95). С. 67–73.
3. Слобожанінов П. А. Структура професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Науковий часопис Національного педагогічного ун.-ті ім. М.П. Драгоманова. Серія №15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт»: зб. наук. праць / За ред. О.В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 3 К (84)17. С. 448–451.
4. Slobozhaninov P. A., Sushchenko L. The structure of professional competence of the future experts in fitness and recreation, which is formed with the use of information and communication technologies // Науковий часопис

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»: зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. Випуск 5 К (86)17. С. 308–311.

5. Danylevych M., Ivanova G., Slobozhaninov P. Modern look at training of prospective specialists in physical education and sport to recreational and health-related activities // Педагогічні науки: теорії, історії, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. № 2 (66). С. 50–58.

6. Слобожанінов П. А. Теоретико-методологічні аспекти використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // The scientific heritage. 2016. № 7 (7). С. 52–54.

7. Slobozhaninov P. Sushchenko L., Putrov S. Features of the formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in higher education institutions // The scientific heritage. 2017. № 11 (11). С. 56–60.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Слобожанінов П. А. Використання сучасних комп'ютерних програм у сфері оздоровчого фітнесу // Актуальні проблеми впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчальних закладах: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 15-16 травня 2014 р.). Чернівці: Технодрук, 2014. С.41–47.

2. Слобожанінов П. А. Інформаційно-педагогічна компетентність студентів факультетів фізичної культури та здоров'я людини: проблеми та перспективи // Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпропетровськ, 26 грудня 2014 р.). Дніпропетровськ: ТОВ «Іновація», 2014. Ч. 2. С. 85–86.

3. Слобожанінов П.А. Про змістову основу професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із

застосуванням інформаційнокомунікаційних технологій // Актуальні проблеми вищої професійної освіти України: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 23 березня 2017 р.) / За заг. ред. Е. В. Лузік, О. М. Акмалдінової. К. : НАУ, 2017. С. 116–117.

4. Слобожанінов П. А., Сущенко Л. П. Сучасний погляд на формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку / матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 5-7 квітня 2017 р.). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. С. 261–264.

5. Слобожанінов П. А. Про формування готовності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації до здоров'язбережувальної діяльності // Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (Чернігів, 7-8 квітня 2017 р.) : [в 2 т.] / ред. колегія : С. М. Шкарлет [та ін.]. Чернігів, 2017. Т. 2. С. 253–257.

6. Slobozhaninov P. Formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation in the conditions of information of higher sports education // Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі: матеріали III Міжнародного Конгресу (Одеса, 18-21 травня 2017 р.) / Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 616–617.

7. Слобожанінов П. А. Реалізація особистісно-діяльнісного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій // Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я : матеріали II Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (Черкаси, 25-26 травня 2017 р.) / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2017. С. 20–24.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Мединський С. В., Юрій Е. Ю., Слобожанінов П. А. Конспективний курс з ринкових відносин в сфері фізичної культури та спорту: навчально-методичний посібник. Чернівці: Видавничий дім «Родовід», 2013. 144 с.

Відомості про апробацію результатів дисертації

1. Актуальні проблеми впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчальних закладах: Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 15-16 травня 2014 р., очна).
2. Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпропетровськ, 26 грудня 2014 р., заочна).
3. «Modern problems and prospects of development of physical education, health and training of future professionals of physical education and sports» (Київ, 2014, очна).
4. Актуальні проблеми вищої професійної освіти України: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 23 березня 2017 р., очна).
5. «Modern problems and prospects of development of physical education, health and training of future professionals of physical education and sports» (Київ, 2017, очна).
6. Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку / матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 5-7 квітня 2017 р., очна).
7. Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (Чернігів, 7-8 квітня 2017 р., заочна).

8. Глобальні виклики педагогічної освіти в університетському просторі: матеріали III Міжнародного Конгресу (Одеса, 18-21 травня 2017 р., заочна).

9. Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи : IX Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 20-ти річчю факультету фізичного виховання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, 18-19 травня 2017 року, заочна).

10. Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я : матеріали II Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (Черкаси, 25-26 травня 2017 р., заочна).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський державний університет фізичної культури

вул. Костюшка, 11, м. Львів, 79007, тел: (032)255-32-01, факс: (032)255-32-08
E-mail: info@ldufk.edu.ua Код ЄДРПОУ 34606048

01.06.2017 № 655

На № _____

Довідка

про впровадження результатів дисертаційного дослідження

Слобожанінова Павла Андрійовича

щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

У навчально-виховний процес, який здійснюється у Львівському державному університеті фізичної культури, протягом 2014-2017 навчальних років впроваджувалися результати досліджень Слобожанінова Павла Андрійовича.

У дисертаційному дослідженні Слобожанінова П. А. формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації розглядається як процес організації навчальної діяльності студентів за допомогою інформаційно-навчальних ресурсів, які забезпечують отримання якісної вищої фізкультурної освіти та ефективного здійснення рекреаційно-оздоровчій діяльності.

Для оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій було розроблено у співавторстві комп'ютерну програму «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій».

Результати дослідження Слобожанінова П. А. свідчать про їх практичну спрямованість та достатній науково-методичний рівень. Їх використання підвищить ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців, спрямовану на оволодіння ними теоретичною обізнаністю, професійними вміннями та навичками, особистісним досвідом, націленістю на перспективність та креативність в роботі, здатністю досягати значних результатів у рекреаційно-оздоровчій діяльності.

Ректор

Є. Н. Приступа

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П. ДРАГОМАНОВА
01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9
Телефон 234-11-08

08.06. 2017р № 07-10/1035
На № _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертації

Слобожанінова Павла Андрійовича

на тему «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

У період з 2014 по 2017 роки у навчальний процес Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова впроваджувалися результати дисертаційного дослідження Слобожанінова Павла Андрійовича, пов'язані з формуванням професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації розглядається П.А. Слобожаніновим як інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що визначає його глибоку обізнаність, професійні вміння та навички, особистісний досвід, націленість на перспективність та креативність в роботі, здатність досягати значних результатів у рекреаційно-оздоровчій діяльності.

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій розглядається П.А. Слобожаніновим як процес організації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів за допомогою інформаційно-навчальних ресурсів, які забезпечують отримання якісної вищої фізкультурної освіти та ефективне здійснення рекреаційно-оздоровчій діяльності.

Сучасний стан формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій аналізувався П.А. Слобожаніновим на основі

результатів анкетування студентів факультету фізичного виховання та спорту Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

На основі аналізу праць науковців та власного досвіду викладацької діяльності до інформаційно-навчальних ресурсів автор відносить: бази даних інформаційно-пошукових та інформаційно-довідникових систем, автоматизовані бібліотечні системи, Веб-сайт навчальних програм, електронні журнали, комп'ютерне тестування, мультимедійні навчальні засоби, електронну пошту та ін.

Вважаємо, що дисертація Слобожанінова Павла Андрійовича виконано на належному рівні. Результати, які отримав пошукувач у процесі виконання дисертаційного дослідження, можна впроваджувати у навчальний процес підготовки фахівців нової генерації, здатних ефективно здійснювати діяльність, пов'язану з формуванням, відновленням, зміцненням і збереженням здоров'я людини.

Проректор з наукової роботи

Завідувач кафедри фізичної реабілітації

Г. М. Торбін

Л. П. Сущенко

Приватний вищий
навчальний заклад
«Академія рекреаційних
технологій і права»

Private Higher Education
Institution "Academy of
Recreational Technologies and
Law"

АКАДЕМІЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПРАВА
вул. Карбишева, 2, м. Луцьк, Україна, 43023, тел./факс (0332) 280197

«31» 05 2017р. № 39

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертації

Слобожанінова Павла Андрійовича

на тему «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій», поданої на здобуття наукового ступеня

кандидата педагогічних наук

за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Протягом 2016 - 2017 навчального року у навчально-виховний процес Приватного вищого навчального закладу «Академія рекреаційних технологій і права» впроваджувалися результати дисертаційного дослідження Слобожанінова Павла Андрійовича щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Наукові розробки Слобожанінова Павла Андрійовича використовувалися у процесі формування професійно орієнтованих знань, вмінь та навичок студентів з дисциплін «Теорія і технології рекреаційно-оздоровчої діяльності» та «Сучасні рекреаційні технології».

П.А. Слобожаніновим вперше введено в науковий обіг і охарактеризовані поняття «формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» та «професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації».

Студенти Академії рекреаційних технологій і права залучалися до інтернет-спілкування в Інтернет-середовище з викладачами, студентами та фахівцями у сфері рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Матеріали дисертаційного дослідження використовувалися для розробки навчальних програм, навчальних і навчально-методичних посібників, навчально-методичних комплексів для професійної підготовки майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації.

Результати дисертаційного дослідження Слобожанінова Павла Андрійовича вказують на їх вагомість для теорії і методики професійної освіти та сприяють підвищенню якості професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах.

Ректор

А. М. Сітовський

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

58012, м. Чернівці, вул. М. Коцюбинського, 2, тел. (0372) 584810, 584811, факс (0372) 552914, e-mail: rector@chnu.edu.ua

20.06.2018 № 10/15-1634

На № _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертації

Слобожанінова Павла Андрійовича

на тему «Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій»,

поданої на здобуття наукового ступеня

кандидата педагогічних наук

зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича протягом 2013-2017 навчальних років було впроваджено результати дисертаційного дослідження Слобожанінова Павла Андрійовича щодо формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Для виявлення сучасного стану формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій ним було проведено анкетування студентів і викладачів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

П.А. Слобожаніновим було уточнено зміст понять «професійна компетентність фахівця з фітнесу та рекреації», «майбутні фахівці з фітнесу та рекреації» та «формування професійної компетентності майбутніх фахівців з

фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій». Автором було визначено структурні компоненти професійної компетентності майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, до яких віднесено мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та особистісний.

П.А. Слобожанінов спрямував свої зусилля на розроблення та теоретичне обґрунтування моделі формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, та оціночно-результативного блоків.

У навчально-виховний процес підготовки впроваджувалися розроблені П.А. Слобожаніновим педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Рівні сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій було оцінювалися у процесі використання комп'ютерної програми «СПСС: Моніторинг рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій», яка була розроблена пошукувачем у співавторстві.

Науково-педагогічний рівень новацій Слобожанінова Павла Андрійовича свідчить про можливість їх використання у навчально-виховному процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах.

Ректор

С. В. Мельничук